

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 201.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

1911.

(*Le Service vétérinaire et l'Inspection de la viande, 1911.*)

Utgitt av

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1913

Norges Officielle Statistik, række V. (Statistique Officielle de la Norvège, série V.)

Nr. 1—128 findes opført i Fortegnelse over Norges Officielle Statistik i juli 1889—
31 december 1910.

Trykt 1911:

- Nr. 129. Private aktiebanker 1909. (*Banques privées par actions.*)
— 130. Skolevæsenets tilstand 1908. (*Instruction publique.*)
— 131. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1908 og 1909. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 132. De offentlige jernbaner 1909/10. (*Chemins de fer publics.*)
— 133. Norges telegrafvæsen 1909/10. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 134. Fattigvæsenet 1908 og 1909. (*Assistance publique.*)
— 135. Norges bergværksdrift 1909. (*Mines et usines.*)
— 136. Folkemængdens bevægelse 1906 og 1907. (*Mouvement de la population.*)
— 137. Kommunevalgene 1910. (*Élections en 1910 pour les conseils communaux et municipaux.*)
— 138. Fiskerforsikringen 1910. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 139. Fængselsstyrelsens aarbok 1907. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
— 140. Sindssykeasylernes virksomhet 1909. (*Hospices d'aliénés.*)
— 141. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1909. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
— 142. Kriminalstatistik 1907 og 1908. (*Justice criminelle.*)
— 143. Industristatistik 1908. (*Statistique industrielle.*)
— 144. Norges postvæsen 1910. (*Statistique postale.*)
— 145. Jordbruksstillingen 30 september 1907. Oversigt m. v. (*Recensement agricole du 30 septembre 1907. Aperçu général, etc.*)
— 146. Civil retspleie 1908 og 1909. (*Justice civile.*)
— 147. Fabriktællingen i kongeriket Norge 1909. Første hefte: Bedrifter, arbeidere og eiere. (*Recensement industriel 1909: Établissements, ouvriers et propriétaires.*)
— 148. Norges skibsart 1909. (*Navigation.*)
— 149. Ulykkesforsikringen 1908. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 150. Norges fiskerier 1910. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 151. Norges handel 1910. (*Commerce.*)
— 152. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1909. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 153. Norges sparebanker 1910. (*Caisse d'épargne.*)

Trykt 1912:

- 154. Rekruttering 1910. (*Recrutement.*)
— 155. Industristatistik 1909. (*Statistique industrielle.*)
— 156. Private aktiebanker 1910. (*Banques privées par actions.*)
— 157. Handelsfunktionærernes lønningsforhold m. v. 1909. (*Salaires etc. des commis de commerce.*)
— 158. Sindssykeasylernes virksomhet 1910. (*Hospices d'aliénés.*)
— 159. Norges bergverksdrift 1910. (*Mines et usines.*)
— 160. De offentlige Jernbaner 1910/1911. (*Chemins de fer publics.*)
— 161. De Spedalske i Norge 1906—1910. (*Les lépreux en Norvège.*)
— 162. Fagskolestatistik 1908/1909—1910/11. (*Écoles professionnelles.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 201.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØDKONTROLLEN

1911.

(*Le Service vétérinaire et l'Inspection de la viande, 1911.*)

Utgitt av

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHÉHOUG & CO.

1913

For årene 1889—1898 se Norges Officielle Statistik, række III.
For årene 1899—1903 se Norges Officielle Statistik, række IV,
nr. 24, 57, 70, 89 og 116.
For året 1904 se Norges Officielle Statistik, række V, 15.
For året 1905 se Norges Officielle Statistik, række V, 36.
For året 1906 se Norges Officielle Statistik, række V, 65.
For året 1907 se Norges Officielle Statistik, række V, 83.
For året 1908 se Norges Officielle Statistik, række V, 112.
For året 1909 se Norges Officielle Statistik, række V, 141.
For året 1910 se Norges Officielle Statistik, række V, 173.

En 1911 il est signalé en Norvège des cas de charbon (374), de charbon symptomatique (67), de fièvre catarrhale du boeuf (513), de rouget du porc (3716), de pneumonie contagieuse du cheval (399), pneumo-entérite contagieuse du porc et peste porcine (179), de gourme (5290), d'influenza (41), et de gastromycose du mouton (124).

Aucun cas de peste bovine, de rage canine, de morve, de fièvre aphthéeuse, de péri-pneumonie du bétail, de clavelée ni de gale du mouton n'a été constaté.

Les recherches publiques faites par la tuberculine chez le bétail ont été continuées comme auparavant. On trouvera au page 8—12 le résultat pour l'année 1912, celui-ci pour l'année 1911 étant donné dans le compte-rendu précédent.

Les tableaux statistiques donneront des renseignements plus exacts sur les cas de maladies et sur le fonctionnement de l'inspection de la viande.

Indholdsfortegnelse.

(S o m m a i r e.)

	Page
Résumé en français	III
I. Veterinærvæsenet i 1911.	
(Du service vétérinaire en 1911.)	
A. Almindelig oversigt (Vue générale)	1
Tabel I. Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter (Maladies par départements)	2
B. De enkelte sygdomme (Les maladies différentes)	3
1. Miltbrand (Charbon)	3
2. Katarrhalfeber (Fièvre catarrhale)	5
3. Raslesyke (Charbon symptomatique)	6
4. Bråsot (Gastromycose du mouton)	6
5. Svinesyke og svinepest (Pneumo-entérite contagieuse, peste porcine)	8
6. Rødsyke og knuterosen (Rouget du porc)	8
7. Tuberkulose (Tuberculose)	8
8. Kværke (Gourme)	12
9. Smitsom kastning (Avortement épizootique)	14
10. Lungesyke hos hesten, influenza (Pneumonie contagieuse du cheval, influenza)	15
11. Ringorm (Trichophyton)	15
12. Benskjørhet	16
Tabel II. Tuberkulinundersøkelser 1895—1912 (Les tuberculina- tions de 1895 à 1912)	9
— III. Tuberkulinundersøkelser i 1912 (Les tuberculinations en 1912)	10
13. Forskjellige sygdomme (Maladies diverses): Blodpis, malignt ødem, lollandsk syke, struma, kalvedifterit, svineskab, katteskab, smit- som skedekatarrh, exanthema vesiculosum coitale, læpeutslet hos sauer, katarrh hos sau, saunesygdom, melkefeber, husmandssyke, kronisk indigestion hos melkekvæg, diarrhæ, aktinomykose, smit- som øienbetændelse hos sau, septikæmi, cerebrospinal-meningit, anæmi hos hest, sterilitet, kræft, navlevenebetændelse, sarkomatose, botryomykose, luftrørsorm, hundesyke, rensygdomme, forgiftninger Kvaksalveri (Charlatanerie)	17-34
C. Bevilgninger i budgetterminen 1911—1912 (Budget du service vétérinaire)	37

D. Tabeller (Tableaux statistiques).	
Tabel IV. Husdyrsygdomme artsvis (Maladies par espèces)	40
— V—XXIV. Husdyrsygdomme amtsvis (Maladies par départements)	48
— XXV. Antal dyrlæger i Norge 1912 (Nombre de vétérinaires en 1912)	156
E. Utførsel og indførsel av husdyr (Importation et exportation des animaux)	157

II. Kjødkontrollen i 1911.

(L'inspection de la viande en 1911).

Almindelig oversigt (Vue générale)	164
Tabel A. Antal slagt på stationerne (Nombre de viandes aux bureaux de contrôle)	166
— B. Antal slagt, 2den klasse, på stationerne (Nombre de viandes de II ^e classe)	168
— C. Antal slagt, kassert på stationerne (Nombre de viandes saisies)	170
— D. Antal slagt kontrollert utenfor stationerne (Nombre de viandes contrôlées en dehors des bureaux)	172
— E. Antal slagt, 2den klasse, utenfor stationerne (Nombre de viandes de II ^e classe en dehors des bureaux)	173
— F. Antal slagt, kassert utenfor stationerne (Nombre de viandes saisies en dehors des bureaux)	174
1. Ålesund	175
2. Arendal	176
3. Bergen	178
4. Bodø	181
5. Drammen	183
6. Fredrikshald	185
7. Fredrikstad	187
8. Gjøvik	191
9. Hamar	193
10. Haugesund	195
11. Holmestrand	198
12. Horten	200
13. Hønefoss	201
14. Kongsberg	203
15. Kragerø	204
16. Kristiania	206
17. Kristiansand	217
18. Kristiansund	219
19. Larvik	220
20. Lillehammer	223
21. Lillesstrøm	226
22. Moss	227
23. Narvik	229
24. Porsgrunn	231

	Page
25. Risør	232
26. Sandefjord	233
27. Sarpsborg	235
28. Skien	236
29. Stavanger	239
30. Tromsø	242
31. Trondhjem	244
32. Tønsberg	247

III. Offentlige bestemmelser.

(Dispositions publiques.)

A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1911 (Décrets royaux, circulaires etc. en 1911)	249
1. Kongl. resolution av 27 januar 1911 angående kjødkontrollen i Holmestrand. (Sur l'inspection de la viande à Holmestrand)	249
2. Kongl. resolution av 4 februar 1911 angående kjødkontrollen i Skien. (Sur l'inspection de la viande à Skien)	249
3. Kongl. resolution av 4 februar 1911 angående nedsettelsen av en kjødkontrolkomité. (Sur l'organisation du contrôle de la viande)	249
4. Cirkulære fra veterinærdirektøren av 30 mars 1911 angående mund- og klovsyke. (Sur la fièvre aphthuse)	249
5. Cirkulære fra veterinærdirektøren av 25 april 1911 angående indsendelse av præparater til veterinær laboratoriet. (Sur l'envoi des préparations au laboratoire vétérinaire)	250
6. Plakat av 28 april 1911 angående ændringer i indførselsplakaten. (Sur l'importation des animaux domestiques)	251
7. Plakat av 4 august 1911 angående indførsel og undersøkelse av opdelt kjød. (Réglementation sur l'importation et sur l'examen des viandes coupées en morceaux)	251
8. Plakat av 4 august 1911 angående regler for indførsel og kontroll av ferskt slagtekjød. (Réglementation sur l'importation et sur l'inspection de la viande de boucherie)	251
9. Kongl. resolution av 1 september 1911 angående kontrolfrihet for kjød fra Stavanger. (Sur la dispense du contrôle de la viande importée de Stavanger à Kristiania)	251
10. Kongl. resolution av 22 september 1911 angående plan m. v. for det veterinære seruminstitut. (Approbation du projet d'un institut vétérinaire pour la production des sérum etc)	251
11. Kongl. resolution av 22 september 1911 angående kjødkontrollen i Hønefoss. (Sur l'inspection de la viande à Hønefoss)	252
12. Cirkulære fra landbruksdepartementet av 2 oktober 1911 angående attestor og kontrolllokale for indført kjød. (Sur les certificats et sur les locaux pour le contrôle des viandes coupées)	252
13. Plakat av 18 oktober 1911 angående ændringer i indførselsplakaten. (Sur l'importation des animaux domestiques)	253
14. Plakat av 10 november 1911 angående ændringer i indførselsplakaten. (Sur l'importation des animaux domestiques)	253
15. Plakat av 1 december 1911 angående ændringer i indførselsplakaten. (Sur l'importation des animaux domestiques)	253

		Page
B.	Gjældende love og bestemmelser (Lois et règlements en vigueur).	
Bilag 1 (Appendice 1)	Lov af 14de juli 1894 m. v. om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme (Loi du 14 juillet 1894 concernant les mesures à prendre contre les maladies des animaux domestiques)	254
-- 2 (— 2)	Lov af 27de juni 1892 m. v. om kommunale slagtehuse etc. (Loi du 27 juin 1892 sur les abattoirs municipaux et sur l'inspection de la viande)	264
-- 3 (— 3)	Regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjød av 4 august 1911. (Réglementation pour l'inspection de la viande)	267
-- 4 (— 4)	Regler for indførsel og kontrol av fersk kjød (slagtekjød) av 4 august 1911. (Réglementation pour l'inspection de la viande de boucherie)	271
-- 5 (— 5)	Nugjældende (1ste juli 1913) regler for indførsel av husdyr (De l'importation des animaux)	278
-- 6 (— 6)	Nugjældende (1ste juli 1913) regler for utførsel av husdyr (De l'exportation des animaux)	281
-- 7 (— 7)	Anvisning til tuberkulinundersøkelser (Instruction pour la tuberculination)	282
-- 8 (— 8)	Om kvægtuberkulosens bekjempelse (Sur la lutte contre la tuberculose bovine)	285
-- 9 (— 9)	Utdrag af skyss- og kostloven (Extrait de la loi sur les frais de voyage)	291
-- 10 (— 10)	Regningsskemaer (Formulaires de notes)	293

(Anvisning til undersøkelse av fersk slagtekjød og av opdelt kjød av 6te oktober 1911 og veileding til kemisk undersøkelse av opdelt kjød se tillægget til beretningen for 1910).

I.

Om veterinærvesenet 1911.

A. Almindelig oversigt.

Ifølge de fra dyrlægerne indkomne aarsberetninger er der i årets løp behandlet hos:

Hesten	43 675	sygdomstilfælder.
Koen	84 987	—
Sauen	1 586	—
Gjeten	970	—
Svinet	16 298	—
Hunden	4 851	—
Katten	287	—
Fjærfæ	367	—
Andre dyr	15	—

Av de behandlede dyr angis at være døde eller dræpte:

Av hester	1 163
» kjør	4 360
» sauер	235
» gjeter	44
» svin	1 249
» hunder	412
» katter	31
» fjærfæ	52
» andre dyr	1

Antallet av de av dyrlægerne behandlede sygdomstilfælde stiller sig i de sidste år saaledes:

I 1903	79 841
- 1904	100 230
- 1905	103 617
- 1906	115 803
- 1907	129 501
- 1908	131 223
- 1909	127 577
- 1910	146 537
- 1911	153 036

Tabel I.

Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter 1911.

(Relevé des diverses maladies par départemets).

Amt (Département).	Miltbrand (Anthrax).	Raslesyke (Anthrax emphysematosus)	Brisot (Gastromycosis ovis).	Ondartet katarrhalfeber (Fever catarrhalis maligna).	Lungesyke hos hesten (Pleuro-pneumonia contagiosa equi).	Influenza (Influenza).	Svinesyke og svinepest (Pneumo enteritis contagiosa suis).	Rødsyke og knuterosen (Morbus ruber).	Kværke (Adenitis contagiosa equi).
Kristiania	1	-	-	-	293	-	10	7	393
Akershus	35	-	-	17	65	-	-	368	446
Smålenene	40	-	-	15	2	-	81	252	271
Buskerud	33	6	-	49	29	23	-	209	271
Jarlsberg & Larvik . .	30	-	-	3	7	-	18	251	564
Hedemarken	21	2	-	67	3	-	18	515	713
Kristians	18	18	-	73	-	-	22	569	725
Bratsberg	35	1	1	17	-	-	-	189	120
Nedenes	12	1	2	14	-	-	-	67	74
Lister og Mandal . . .	13	-	-	4	-	-	-	93	23
Stavanger	36	5	34	47	-	18	-	48	51
Søndre Bergenhus . . .	51	26	37	49	-	-	-	83	55
Bergen	-	-	1	-	-	-	-	-	9
Nordre Bergenhus . . .	6	4	15	32	-	-	-	40	15
Romsdal	5	-	-	9	-	-	-	54	74
Søndre Trondhjem . . .	23	3	9	50	-	-	-	447	1106
Nordre Trondhjem . . .	8	1	20	36	-	-	30	474	341
Nordland	7	-	5	27	-	-	-	50	21
Tromsø	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Finmarken	-	-	-	2	-	-	-	-	18
Ialt	374	67	124	513	399	41	179	3716	5290

Av de ondartede smitsomme hysdyrsygdomme har ingen fåt nogen farsot-mæssig utbredelse. Som det av tabel I vil sees er der som vanlig indtruffet endel tilfælde av miltbrand, raslesyke, bråsot, ondartet katarrhfeber, svinepest og svinesyke, hvorimot intet tilfælde er forekommel av kvægpest, hundegalskap, snive, mund- og klovsyke, ondartet lungesyke hos kvæg eller kopper og skab hos sauere. Av husdyrlovens såkaldte mildere smitsomme sygdomme må nævnes, foruten lungesyke hos hesten, særlig kværken samt rødsyke og knuterosen hos svinet.

I sin almindelighet må dog sundhetstilstanden blandt husdyrene i årets løp betegnes som god, om der end av dyrlægerne anføres i visse distrikter at ha hersket ikke så liten sykelighet. Særlig er der i 1911 indtruffet mange tilfælde av kværke, hvorhos benskjørhet, tildels blodpis og fordælleseslidelser hos kvæget i visse egne har øvet sin indflydelse på sundhetstilstanden.

Endel tilfælde av smitteoverførelse fra dyr til mennesker har fundet sted, således især for ringorm og kokoppers vedkommende, men også miltbrand og endel tilfælde av skab (hos hest og svin) anføres at være overført til mennesker.

B. Om de enkelte sygdomme.

1. Miltbrand.

Av miltbrand er indtruffet i alt 374 tilfælder, hvilket er et mindre antal end der er forekommel paa flere år; således indtraff i

1900	407	1906	686
1901	470	1907	554
1902	538	1908	426
1903	560	1909	383
1904	674	1910	430
1905	522	1911	374

Som vanlig har sygdommen optrådt med spredte tilfælder over det meste af landet. Bare fra Bergens by, Tromsø og Finmarkens amter er intet tilfælde anmeldt. De fleste tilfælder indtraff i Søndre Bergenhus amt med 51 tilfælder, dernæst kommer Smålenene med 40, Stavanger 36, Akershus og Bratsberg 35 o. s. v. (se tabel I).

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler følgende:

«I 1911 har jeg mottat indberetning om ialt 47 tilfælder av miltbrand, fordelt som nedenstående tabel viser:

	Jannar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Egersund	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jæderen	1	3	4	2	1	-	-	-	-	1	1	3
Ryfylke	2	-	1	-	-	1	2	-	-	4	-	-
Haugesund	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Hardanger	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordhordland	-	-	4	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Bergen	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sogn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Søndfjord	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
Sum	5	5	11	3	4	2	3	1	3	5	2	3

Av de døde dyr var 10 hester, 34 kvæg og 3 svin. I 31 præparerater indsendt til undersøkelse for miltbrand, er miltbrandsbakterier fundet i de 10. De allerfleste tilfælde har været spontane, kun én gang er sygdommen optrådt epizootisk, nemlig på Dyrdalssætrene i Fane i august måned. Her døde efter opgivende ialt 3 dyr; det først døde fandtes liggende på melkepladsen foran sælet; det obduceredes av amtsdyrlæge Myklestad og mig, nedgroves og pladsen blev avsvid og alle tænkelige forholdsregler blev tat, men selvfølgelig var det umulig at kunne få påvist, hvor dyret kunde ha fåt smitten i sig på den utstrakte fjeldbeitestrækning. Sygdommen skal for 25 år siden ha dræpt mange dyr på samme sted. Tilfældet indtraf under en længere tørkeperiode med meget varmt veir; folkene skal, efter at yderligere 2 dyr var døde, ha tat kreaturene hjem fra sætrene og sygdommen hørte da op.»

Amtsdyrlæge *Hogstad*, Molde, meddeler:

«Der forekom to tilfælder av miltbrand i én kvægbesætning på Rypdal i Sylte; smittestoffet var sandsynligvis kommet ved utenlandsk bygmel, som var brukt til kreaturför. Melet hadde en grå farve og indeholdt vistnok en masse jord og andre forurensninger. Det første tilfælde var en ungokse, som blev pludselig syk og nødslagtet efter kort tids sygdom. Kjødet av oksen var bestemt til menneskeføde, da endel av det var kommet på kjøkkenet under mit besøk, som skedde nogen dage efter.»

Amtsdyrlæge *Loland*, Kirkesæterøren, meddeler:

«Miltbrand optrådte med et tilfælde hos Reidar Snildal. Smitten kan med bestemthed antages skrive sig fra en «høstak» i utmarken. Ved denne «stak» fandt man en død hjort. Tænkte ikke mere derpå. Kjørte høet hjem. Den ko, som døde, spiste av dette. En anden ko blev syk, men klarte sig. Dette hø blev bortkastet og ingen flere tilfælder optrådte.»

Amtsdyrlæge *Stenersen*, Sarpsborg, meddeler at to mænd som hadde været med ved slagtningen av en miltbrandssyk ko, blev smittet av miltbrand gjennem sår på underarmen. De fik miltbrandskarbunkler og forgiftningssymptomer, blev indlagt på sykehus og var i nogen tid farlig syke, men kom sig dog tilslut.

2. Ondartet katarrhfeber.

Ondartet katarrhfeber er behandlet i 513 tilfælder mot henholdsvis 654, 624 og 533 i aarene 1910, 1909 og 1908; 73 af de anmeldte tilfælder indtraf i Kristians amt, 67 i Hedemarkens, 50 i Søndre Trondhjems amt o. s. v. (se tabel I). Sygdommen er påtruffet over det hele land, ø: i alle landamter, hvorimot der fra byamterne Kristiania og Bergen ikke er anmeldt noget tilfælde.

Amtsdyrlæge *O. Taraldrud*, Nordre Valdres, meddeler:

«Katarrhalfeber forårsaker år om andet betydelige tap her i distriktet, særlig i de øvre dele av Vang, hvor sygdommen er godt kjendt under navn av «hjernekleinhet». Mange tilfælder kommer ikke under dyrlægens behandling, da folk vet, at nogen behandling som regel ikke nytter. Symptomerne er for det meste typiske, men ikke sjeldent optræder sygdommen fordækt, så dens erkendelse stundom kan medføre vanskelighed.

Det eneste positive, som lar sig klinisk påvise, er fordøjelsesbesværheder og en temmelig ondartet diarrhoe, mens de sedvanlige kjendetegn for denne lidelse først fremkommer efter flere dages forløp. Disse patienter blir hurtig sterkt avmagret og og dør efter ca. 14 dages forløp. I det helestat er prognosen så slet, at det mest praktiske i næsten alle tilfælde af katarrhalfeber er at dræpe dyret, såsnart diagnosen er sikker. Nogen smitteoverførelse fra dyr til dyr er ikke påvist, men sygdommen synes at være stedbunden og holder sig særlig på enkelte gårde, hvor en ko angripes med et eller to års mellemrum.»

Amtsdyrlæge *Gundersen*, Time, meddeler:

«På gården Viig i Klepp forefaldt 7 tilfælder av ondartet katarrhalfeber i en besætning. Sygdommen optrådte meget lumskt, og tildels betydelig avvikende fra sine almindelige symptomer.

Forløpet var delvis feberfrit, og sygdommen begyndte hos næsten alle med et meget langt, optil 6—8 ukers forløper-stadium, i hvilken tid de angrepne dyr ikke viste andre sygdomstegn end en ganske let utrivelighed, spiste avvekslende godt og dårlig, nogle dage ganske normale, andre dage utrivelige igjen. Der optrådte så hos en flerheit av dyrene en diarrhoe, der hos enkelte bare varte en dag eller to, hos andre indtil dyret døde. Et par stykker hadde ingen diarrhoe. Det for sygdommen ellers så karakteristiske symptom, øien-lidelsen, fandtes ikke hos de 3 første tilfælder, derimot hos 3 andre, men kom heller ikke her frem før like under døden, og efter ca. 6—8 ukers sygdom.

De 3 første syke dyr viste ingen andre sygdomstegn end en avvekslende diarrhoe, uten feber fra først til sidst. Disse 3 dyr viste ved sektionen kun ødematos tårmer uten andre synlige sygdomstegn. De øvrige dyr fremviste mer eller mindre uttalte symptomer på katarrhalfeber.

Trods indgående desinfektions- og avsondringsforholdsregler vedblev sygdommen at holde sig i besætningen, hvorfor denne tilslut blev nedslagtet.»

Amtsdyrlæge Austdal, Bodø, meddeler:

«Ondartet katarrfeber i en besætning optrådte på en temmelig voldsom maate, idet der av 8 kjør og 3 kalve døde 6 kjør i løpet av ca. 2 måneder. Nogen behandling nyttet intet, og da de 2 første var døde, blev resten av besætningen flyttet over i en stue som stod tom, men allikevel ophørte ikke sygdommen.»

Statsdyrlæge Tillier, Bergen, meddeler:

«Ondartet katarrhalfeber er en sygdom som jeg forholdsvis sjeldent har noget at gjøre med. En sjeldent gang hænder det, at der indsendes præparater, som væsentlig på grund af de medfølgende oplysninger skjønnes at måtte hidrøre fra dyr, døde af denne lidelse, men det er en undtagelse at jeg får se dyr angrebet af den, og meget sjeldent at jeg blir konsultert angående den. Dette er imidlertid hændt i år, idet amtsdyrlæge Gundersen, Time, ihøst anmodet mig om sammen med ham at tilse en besætning, hvor efter hans formening ondartet katarrhalfeber var utbrutt, og hvor sygdommen trods de tagne forholdsregler ikke lot sig stanse. Hvis denne sygdom virkelig var ondartet katarrhalfeber optrådte den her i en form og på en måte, som var ganske forskjellig fra den sedvanlige. For det første var det væsentligste symptom en sterkt, kronisk forløpende diarrhoe, og der var ikke lagt merke til, at dyret hadde hat nogen særlig høi feber ved sygdommens begyndelse; for det andet var der intet eller ialtfald bare litet flod fra næse og øine, mens fordunkling av hornhindens ikke forekom hos alle de angrepne dyr. Hvor den forekom viste den sig først efterat sygdommen hadde varet i længere tid eller like før døden. For det 3dje var de hygieniske forhold, under hvilke dyrne levet meget gode; fjøset var helt nyt og moderne, og beitesmarkene tilsynelatende vel drænerte. Heller ikke indtraf tilfældene her således som i almindelighed andetsteds særlig efter perioder med ugunstig veir (koldt, regnfuldt eller tåket), med stigning af grundvandet og flom i bække. Nogen smittekilde var det ikke mulig at påvise. I december lot eieren hele resten af besætningen nedslagte og solgte foret.»

3. Raslesyke.

Av raslesyke er i årets løp indtruffet 67 tilfælder, hvorav de 26 er anmeldt fra Søndre Bergenhus amt, 18 fra Kristians amt og resten fordelt på enkelte amter med et mindre antal tilfælder (se tabel I).

Amtsdyrlæge Taraldrud, Nordre Valdres, meddeler:

«Av raslesyke forekom 4 tilfælder i oktober, 3 av disse på samme gård med 5 à 6 dages mellemrum. Sygdommen hørte imidlertid op, da besætningen blev sat på bås. Raslesyken er godt kjend her under navn av «skott» og forekommer ikke sjeldent om sommeren på fjeldet, særlig i et par store sæterlag i Slidres vestfjeld, hvor der almindelig dør 2 à 3 dyr pr. år, på en enkelt sommer like op til 10.»

4. Bråsot.

Av bråsot hos sauene er anmeldt 124 tilfælder, hvorav 37 indtraf i Søndre Bergenhus amt, 34 i Stavanger amt, 20 i Nordre Trondhjems amt, 15 i Nordre Bergenhus amt o.s.v., se tabel I.

I 1910 behandles av denne sygdom 164 tilfælder, i 1909 i alt 193, i 1908, 1907, 1906 og 1905 henholdsvis 128, 177, 91 og 102 tilfælder.

Dyrlæge *N. Toenbergs*, Aalesund, meddeler, at bråsot vistnok er mere utbredt deromkring end man i almindelighet tror, men folk har kjendt svært litet til den, så dødsårsaken i de fleste tilfælder er tillagt ganske andre sygdommer, ulykkestilfælder o.s.v.

Amtsdyrlæge *L. Sjaastad*, Namsos, meddeler:

«Der indtraf i slutningen av september og hele oktober måned tilfælder av bråsot blandt sauene under fælleshavning på Gjeitø i Flatanger. Her kjendte man ikke noget lignende før. Senere undersøkelser sandsynliggør dog, at bråsottilfælder har forekommet tidligere på nogle mindre øer og holmer derude, men kun med spredte tilfælder, som altså ikke er anmeldte. Kadavrene av slike selvdøde sauere har fåt ligge ubegravet, hvorfed græsbunden inficteres og smitten vedlikeholdtes. Efter flytning av sauene fra Gjeitø døde under avsendingen hos de respektive eiere yderligere 4 lam — rimeligvis av samme sygdom.»

Amtsdyrlæge *K. Myran*, Ytre Namdalens, meddeler:

«Som indberettet i tidligere år er denne sygdom stationær heroppe, men optræder mere og mindre hyppig de forskjellige år. Det er neppe formeget sagt, at den årligårs volder distriket flere tusen kroners tap. Et held er det, at den almindelig ikke angriper mange dyr i samme besætning. Det hænder nok engang imellem, at særlig svære og livskraftige dyr kommer over sygdommen, men det må dog betegnes som rent undtagelsesvis.»

Amtsdyrlæge *C. Leknæs*, Førde, meddeler, at bråsot er såre almindelig i kystdistrikterne, i 1911 har amtsdyrlægen vaksinert 61 sauere.

Amtsdyrlæge *Mossige*, Sogndal i Sogn, meddeler om bråsot hos gjeter:

«I december måned blev bråsot konstateret i en gjetebesætning i Kirkebø. Det er første gang, jeg har set bråsot optræde hos gjeter, og heller ikke har jeg tidligere set denne sygdom optræde så langt inde i fjorden som her. Diagnosens rigtighed blev fastslåt af statsdyrlægen ved mikroskopisk undersøkelse af indsendte organer av de døde dyr.»

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler i sin beretning følgende:

«Der er fra mit laboratorium efter mottat rekvisition utsendt i alt 875 stykker vaksinetråde mot bråsot. Trods påmindelser har det ikke været mulig at få indsendt beretninger om resultatet fra mere end 297 podninger. Disse er imidlertid alle forløbet sørdeles heldig, kun ett dyr er død af bråsot ca. 14 dage efter podningen. En mand fra Olden i Søndfjord skriver: «Podning foretaget regelmæssig i en længere årrække. Når undtages at ifjor døde et lam, som det synes av selve podningen, vides ikke nogen sau at være død af bråsot på flere år. Før jeg begyndte med podning døde optil 75 pct. enkelte år.» Det er den samme mand, som ifjor klaged sterkt over vaksinen, meldte at et dyr var dødt og 5–6 så syke, at de antagelig også vilde stryke med. Dette sidste har altså ikke skedd. Der har været sendt vaksine af 3 forskjellige racer og av hver race i 2 forskjellige styrkegrader, opnådd ved dyrkning i mere eller mindre serumholdig substrat. Rekvirenterne er altid blit anmodet om forsiktig at prøve sig frem med vaksinen, at begynde med at bruke den svakeste og først naar denne ikke viser nogensomhelst halthet eller andre symptomer at gå over til de sterkere grader. En mand viste sig meget irritert over, at vaksinesymptomerne efter hans formening var

for svake, og sendte mig trådene tilbake med foragt; senere skrev han dog og bad om at få dem igjen, da hans uvaksinerte dyr begyndte at dø, mens de vaksinerte holdt sig sunde og raske. Senere har jeg intet hørt fra ham. Forøvrig er det meget vanskelig at få folk til at foreta forebyggelsesopodninger. Hos en mand foretok jeg forsøksopodninger i 1908, og da disse gik særdeles godt, podet jeg alle hans lam i 1909. Dette år mistet han intet dyr og var særdeles vel tilfreds med resultatet, hvorfor jeg i 1910 sendte ham ny vaksine for at han selv kunde pode. Ihøst fik jeg anmodning om at komme ned til ham igjen, fordi hans dyr igjen var begyndt at dø. Da jeg trodte at vaksinen muligens nu hadde været for svak, reiste jeg derned og fik så at vite, at han i 1910 ikke hadde kommet sig til at bruke den tilsendte vaksine, og at han da hadde mistet 6 dyr; men allikevel hadde han heller ikke i år vaksinet og nu var 4 dyr alle rede døde. — Som dette skrives mottar jeg fra en mand i Lindås beretning om resultatet av vaksinationen av 97 lam og 25 årings-dyr. Denne mand skriver: «Midlet virket særdeles godt, her har i mange år indtruffet så mange dødsfald, at man har forestilt sig sortedødens dage, større økonomiske tap har været uundgåelige, hvorfor vi føler os i dyp taknemlighet for ovennævnte middel.» — Intet av de podede dyr var død av bråsot, mens sygdommen hadde raset slemt blandt de ikke vaksinerte dyr.»

5. Svinesyke og svinepest.

Av tabel I vil fremgå at disse sygdomme i årets løp har vist sig i Kristiania by med 10 tilfælder, i Smålenenes amt med 81, Jarlsberg og Larvik 18, Hedemarken 18, Kristians 22 og nordre Trondhjems amt med 30, ialt 179 tilfælder.

Dyrlæge O. Enger, østre Toten, meddeler, at svinepesten optrådte paa sommeren i en besætning på 16 svin, hvorav de 2 døde og resten (14 stkr.) nedslagtedes og opbrændtes. Sygdommen hadde da ikke vist sig siden 1905.

6. Rødsyke og knuterosen.

I årets løp er indberettet 3716 tilfælder hos svin, nemlig 1296 tilfælder av rødsyke og 2420 av knuterosen; de forekom saagodtsom over det hele land, undtagen i Bergens, i Tromsø og Finmarkens amter. Den største utbredelse fik syddommen i Kristians og Hedemarkens amter med henholdsvis 569 og 515 tilfælder samt i Trondhjemsamterne (se tabel I). I de senere år er følgende antal tilfælder av disse sygdomme behandlet:

1903	2 189	1908	4 159
1904	2 298	1909	3 178
1905	2 116	1910	3 843
1906	2 521	1911	3 716
1907	3 191		

Den i de senere år så almindelige serumbehandling mot sygdommen fortættes og serumet roses fremdeles meget, både som forebyggende og som kureativt middel.

7. Tuberkulose.

Som vanlig meddeles her resultaterne for året 1912.

Bekjæmpelsen av kvægtuberkulosen har været fortsat i samme spor som tidligere, hvorom nærmere redegjørelse vil findes i budgetpropositionen til Stortinget angående bevilgninger til det civile veterinærvesen.

Tabel II.

De offentlige kvæg-tuberkulinprøver 1895—1912.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches aux frais publiques faites chez le bétail, par la tuberculine, pendant les années 1895—1912).

År	Antal undersøkte h e s t n i g e r. (Nombre des établissements examinés).	Deraf tuberkuløse (Dont tuberculeuses).	pCt. tuberkuløse (p Ct.)	Antal undersøkte d y r (Nombres des ani- maux tuberculés).	Deraf mistenkte og tuberkuløse (Dont suspects & tuberculeux).	pCt. tuberkuløse (p Ct.).
1895}	2 195	573	26.1	30 787	2 588	8.4
1896}						
1897	2 136	577	27.0	24 755	2 056	8.3
1898	1 465	381	22.6	14 740	725	4.9
1899	1 337	274	20.5	11 919	678	5.7
1900	2 072	368	17.8	15 513	779	5.0
1901	2 889	311	10.8	20 051	701	3.2
1902	2 227	255	11.5	14 230	502	3.5
1903	2 027	276	13.6	13 846	672	4.9
1904	2 335	328	14.0	18 519	1 060	5.7
1905	1 802	223	12.4	13 566	623	4.6
1906	1 888	227	12.0	14 622	890	6.1
1907	1 626	218	13.4	12 734	840	6.6
1908	1 833	256	13.9	14 643	709	4.8
1909	2 546	312	12.3	20 628	869	4.2
1910	3 038	332	10.9	21 109	1 167	5.5
1911	3 047	423	13.8	26 937	1 291	4.8
1912	3 463	288	8.3	20 493	829	4.0
1895—1912 . .	37 926	5 572	14.7	309 087	16 979	5.5

Av foranstående tabel vil fremgå, at den i de senere år stedfundne økning av disse undersøkelser også har fortsat i 1912.

Tabel III.

R e s u l t a t

av de offentlige kvæg-tuberkulinprøver i året 1912.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches faites chez le bétail par la tuberculine, pendant l'année 1912).

A m t. (Département.)	Antal undersøkte dyr. (Nombre des animaux tuberculines).	Derav mistænkte og tuberkuløse (dont suspects & tuberculeux).	pCt. tuberkuløse (pCt.).	Antal prøvde besæt- ninger. (Nombre des étables examinées).	Derav tuberkuløse (dont tuberculeuses).	pCt. tuberkuløse (pCt.)	Omsprætede besætninger. (Inoculations répétées).	
							Antal besætninger.	Tuberkuløse.
Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	561	35	6.2	26	11	42.3	10	4
Smålenene	648	66	10.2	43	10	23.3	10	6
Buskerud	1 813	76	4.2	219	46	21.0	45	12
Jarlsberg og Larvik .	667	78	11.7	68	20	29.4	3	-
Hedemarken	2 639	168	6.4	246	50	20.3	43	10
Kristians	633	113	17.9	32	9	28.1	13	3
Bratsberg	664	27	4.1	85	8	9.4	3	-
Nedenes	280	4	1.4	57	2	3.5	3	-
Lister og Mandal . .	123	1	0.8	24	1	4.2	2	-
Stavanger	51	3	5.9	5	2	40.0	2	1
Søndre Bergenshus .	816	10	1.2	131	9	6.9	2	1
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenshus .	1 339	61	4.6	146	22	15.1	25	1
Romsdal	894	14	1.6	102	9	8.8	1	1
Søndre Trondhjem .	6 040	138	2.3	1 716	57	3.3	14	1
Nordre Trondhjem .	1 720	16	0.9	238	14	5.8	24	-
Nordland	1 409	15	1.1	287	14	4.9	18	-
Trømsø	163	3	1.8	31	3	9.7	-	-
Finmarken	33	1	3.0	7	1	14.2	-	-
Ialt (total)	20 493	829	4.0	3 463	288	8.3	218	40

Antallet av tuberkulosesmittede besætninger er fremdeles i avtagende.

Amtsdyrlæge *Piltingsrud*, Valders, meddeler, at han i en besætning på 8 dyr ved tuberkulinprøve påviste et tuberkuløst dyr; koen blev straks slagtet. Konen på gården havde i længere tid gåt med lungetæring og var død derav.

Amtsdyrlæge *Østby*, Frosta, meddeler følgende:

«På en gård reagerte to kjør på en typisk måte. Der var ingen tuberkuløse mennesker på gården, heller ikke var der indkjøpt fremmede og mulig tuberkuløse dyr i besætningen. Pludselig kom man til at huske på noget, som hadde hændt på en i nærheten af gården liggende havnegang i juni måned sidste sommer. Herom blev der fortalt følgende: Like i nærheten af havnegangen var der en plads, hvor en tuberkuløs patient ved den tid lå for døden. Tiltrods for pålæg fra doktoren om at grave ned spyt og andre avsondringer fra den syke mand blev spyt m. m. fra den syke slåt ned i havnegangen, hvor kjørene netop gik og græsset. Såsnart besætningens eier blev opmerksom herpå, blev kjørene straks flyttet på et andet sted. På denne ørstid var der jo betingelser tilstede for, at kjørene kunde opta tuberkuløs smitte i sig fra det smittede beite, og der er jo således en mulighet for, at de dyr, som reagerte, virkelig er blit smittet på den måte »

Amtsdyrlæge *Rodum*, Stenkjær, meddeler, at han i en besætning fandt ét dyr tuberkuløst; dette var en 4 års ko, som foruten at ha hovne itler også led av jurtuberkulose. Det antages, at dyret er smittet som kalv, idet der på den tid oplyses at ha ligget et tæringssykt menneske på gården.

Amtsdyrlæge *Slagsvold*, Trysil, meddeler, at de allerfleste besætninger i distriktets østre del (Ljordalen, Støa, Flermoen, Mosvoldberget) er tuberkulin-prøvet og der har ved sidste års undersøkelser ikke reagert et eneste dyr. Kvæget i nævnte tragter er av utelukkende stedegen race.

Amtsdyrlæge *Onstad*, Valders, omtaler et tilfælde av tuberkulose hos en hest (16-årig fjordhest); der fandtes ostagtige knuter i lungeren og på leverens overflade.

Amtsdyrlæge *Høeg*, Bærum, meddeler om et tilfælde av hestetuberkulose, hvilket nærmere blev konstatert ved veterinær-laboratoriet. Tilfældet er nærmere omhandlet i «Norsk Veterinær-Tidsskrift (1912, side 22), hvortil henvises.

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler:

«Jeg har i år undersøkt med tuberkulin 48 besætninger med tilsammen 237 dyr. Ingen reagerte. Det var alle besætninger fra øerne utenfor kysten, de 36 tilhørte medlemmer av Fjeld landbrukslag, som samtlige hadde søkt om at få sine dyr undersøkt på offentlig bekostning, de 12 tilhørte folk på Feiø. På denne ø foretages en befaring og tuberkulinundersøkelse av kvægbesætninger av amtsdyrlæge Myklestad og mig i forening efter henstilling herom fra distriktslægen, da der på denne helt ute i havet liggende ø skulde forekomme særlig mange tilfælder av tuberkulose blandt befolkningen. Besætningerne fandtes dog alle fri for sygdommen, intet dyr reagerte.»

Endvidere meddeler statsdyrlægen, at i de indsendte præparater er tuberkulose fundet 1 gang, hos en høne fra Bergen.

Høns set uberkulose.

Amtsdyrlæge *Onstad*, Valders, meddeler, at der på en avlsstation for «brune italienere» døde flere høns; sygdommen viste sig at være tuberkulose, hvilket blev nærmere bekræftet ved indsendelse af præparater til veterinær laboratoriet.

8. Kværke.

Året 1911 maa nærmest karakteriseres som et kværkeår, da sygdommen vandt en større utbredelse end tidligere og på flere steder optrådte rent epizootisk; fra alle landets amter (alene Tromsø amt undtaget) er meddelt om talrike kværketilfælder. Sygdommen optrådte på flere steder ondartet, idet adskillige hester angis dræpte eller døde; andre steder har den optrådt i en mildere form. Av de 5 290 kværketilfælder angis 41 hester at være dræpte og 142 døde.

De fleste tilfælder er indtruffet i Søndre Trondhjems amt (1 106), dernæst kommer Kristians (725) og Hedemarkens (713), Jarlsberg og Larviks (564), Akershus amter (446), Kristiania by (393) o. s. v. Se tabel I.

I de senere år er indtruffet følgende antal tilfælder av kværke:

1904 . . .	1 051	tilfælder	1908 . . .	1 136	tilfælder
1905 . . .	2 142	—	1909 . . .	899	—
1906 . . .	2 539	—	1910 . . .	3 217	—
1907 . . .	1 740	—	1911 . . .	5 290	—

Det vil herav sees, at stigningen i antal av behandlede kværkehester i 1910 og 1911 har været betydelig. Sygdommen optrådte hyppigst i månederne januar, februar og mars, men vedvarte flere steder også utover sommeren og høsten.

Som middel mot sygdommen anføres i ikke liten utstrækning at være anvendt dels serum (dansk og tysk), dels det såkaldte kværkeopsonin; men meningerne om disse midlers godhet er forskjellig.

Som medvirkende til sygdommens utbredelse anføres den likegyldighed for husdyrlovens bestemmelser om de milder smitsomme sygdommer, som ofte vises fra husdyreiernes side. Syke hester anvendes til kjøring, opstaldes i fremmede stalde, slippes paa fælles beite o. s. v.

En 4-årig kostbar hingst angrepes av en let kværke; dyret blev sat på græs, men kom sig ikke helt; en dag blev den pludselig dårligere; der fandtes metastaser til begge testes og dyret døde dagen efter (*Brekke*, Drammen).

Amtsdyrlæge *Andersen*, Larvik, meddeler, at kværsil får grep mer end almindelig om sig og har været forholdsvis ondartet, idet enkelte hester har mættet bøte med livet; andre ganger er der foretaget nedslagtning på grund av uhelbredelige eftersygdomme som kronisk fordøelseslidelse, lungeaffektioner etc. og i et enkelt tilfælde med metastase til alle organer, indvolder, rygmarv og kjertrør. Hestene har gjerne ståt ubrukelige fra 4—6 uker; i enkelte tilfælder flere måneder.

Amtsdyrlæge *Kragerud*, Tønsberg, meddeler:

«Kværke hos hesten har i dette år optrådt rent epizootisk. Den kom fra den nordre del av amtet, og i de første måneder av året var den spredt utover bygderne Våler, Fon og Ramnæs. Den fortsatte sydover, og i de sidste måneder av året forekom den mest i trakterne utover mot Sandefjord. Det har vist sig under denne epizooti likesom tidligere, at kværke optræder mere heftig og voldsomt med suppuration etc. inde i landet og forholdsvis sjeldent og mildt langs kysten. Dette forhold skyldes muligens, hvilket jeg ogsaa i en tidligere årsberetning har fremholdt, den omstændighed, at jorden langs kysten indeholder endel jodpræparerter, der gjennem føret kan komme dyrne til nytte. Der, hvor man anvender tang til gjødsling eller som strøelse, forekommer kværke omrent ikke eller i tilfælde meget mildt som en let katarrh, selv om de smittes af syke hester fra indlandet.

Til behandling har jeg anvendt serum fra serumlaboratoriet i Kjøbenhavn. Det har vist sig at være et udmærket middel mot kværke, når det anvendes straks i begyndelsen af sygdommen. Er sygdommen derimot noget fremskreden med suppuration i glanderne, gjør serumet liten nytte. Flere tilfælder av brandfeber er også forekommet; også her gjør serumet storartet nytte, når det anvendes itide.»

Amtsdyrlæge *O. Fretheim*, Lesje, meddeler:

«14de februar f. a. blev jeg kaldt til en $1\frac{1}{2}$ år gammel hingst, som ifølge oplysninger blev angrebet av kværsil like før jul. Den kom sig tilsynelatende fort av denne sygdom, dog var matlysten ikke som før. I slutten av januar blev den dårligere. Matlysten avtok litt etter litt. De sidste par dage hadde den intet ødt.

Ved min undersøkelse viste det sig, at hesten var meget mager og så avkræftet, at den holdt på at falde overende flere ganger, da den blev trukket ut i staldsvalen. Den stod med sækset hode, stønnede av og til og så meget lidende ut. Temperatur 40,8, puls 88 og respiration 24. Nogen ytre symptomer på kværsil var ikke længere tilstede. I brystkassen kunde intet abnormt konstateres, derimot fandtes ved rektalundersøkelse en langagtig, temmelig stor svulst i tarmkrøset. Ved tryk på denne svulst, som på et sted var tydelig fluktuerende, blev hesten urolig, stønnede af smerte. Diagnosen var utvilsomt metastatisk kværsil og prognosen blev stillet slet; men da eieren ikke var hjemme, blev hesten ikke dræpt. Næste dag var dyret mot al forventning bedre. Den var da meget livligere og åt litt høi. Med afvøringen fulgte en mængde materie, «verk», oplystes det. Efter den tid kom dyret sig litt etter litt, således at det efter omrent 2 ukers forløp å fuldt før. Ved rektalundersøkelse den 24de februar kunde bare en liten fortykkelse iagttages på det sted, hvor svulsten hadde været. Abscessen må altså ha åpnet sig ind i tarmen. Da det er mig bekjendt, at et par andre kolleger også har set helbredelse af metastatisk kværsil til mesenterialglanderne, er det sikkert grund til at være varsom med at avsi dødsdom i slike tilfælder.»

Amtsdyrlæge *Kvam*, Gausdal, meddeler, at den kværkeepizooti, som begyndte høsten 1910, tiltok yderligere utover vinteren og fik en voldsom utbredelse. Bl. a. behandles to hester, som hadde barnehodestore kværkeabscesser i bukhulen; de kom sig helt, så prognosen for slike tilfælder ikke er absolut slet.

Enkelte dyrlæger anfører som eiendommelig for kværken den negang, at så mange hester, som før hadde gjennemgåt sygdommen, nu blev angrebet påny.

Hos en hest, som hadde voldsom hævelse i kjævekulen og i parotis, såes betydelig pusansamling i høire øie, uten at øjet syntes betændt. Dyret kom sig fuldstændig (*Hope*, Evje).

Amtsdyrlæge *S. A. Lunde*, Surendalen, meddeler, at han i henhold til amtets ordre i april måned foretok en reise til Sundalen, hvor den halve hestebestand angaves angrepet av en smitsom sygdom. Denne viste sig at være kværke, og de nødvendige foranstaltninger i henhold til husdyrloven blev truffet til sygdommens bekjempelse.

Amtsdyrlæge *Clausen*, Mosjøen, meddeler, at kværke for første gang optrådte der i distriktet i de 12 aar, amtsdyrlægen har været i Søndre Helgeland. Sygdommen optrådte midt på sommeren på Alstenøen, hvortil den blev begrænset; men her var det meget få hester, som undgik sygdommen.

I begyndelsen af februar optrådte sygdommen i Alten (Finmarken), hvortil smitten antages indført fra Trondhjem, hvor der herskede en ondartet kværke-epizooti. Trods strenge forholdsregler utbredte sygdommen sig til hele bygdens hestebestand, ca. 120 hester; kun 3 hester (indført sydfra) blev ikke angrepet. I slutten av juni optrådte sygdommen i Gamvik i Tanen (*Seglem*, Vadsoe).

Enkelte dyrlæger meddeler om tilfælder av brandfeber i forbindelse med kværke; i sådanne tilfælder er «brandfeberserum» undertiden anvendt med held.

9. Smitsom kastning.

Fra flere steder meddeles, at denne for kvægbruket ødelæggende sygdom i den sidste tid er i tilbakegang. Dette tilskrives bl. a. den omstændighed, at husdyreierne nu mere og mere har fåt éinene op for sygdommens smitsomhet og skadelighet, således at der vises mere forsigtighed ved indkjøp av dyr, ligesom der ofres mere opmerksomhet på isolation og behandling av de syke dyr.

I en større besætning anføres at være opnådd udmerket resultat ved utskyldning av skeden med 3 % kreolinvand.

På den anden side klages der fremdeles fra enkelte egne over sygdommens hyppighed.

Således anfører amtsdyrlæge *Salveson* (Faleide, Nordre Bergenshus amt):

«Den smitsomme kastning må vistnok betegnes som den sygdom, der på vore kanter forårsaker landmanden de største tap. Som forholdene er her på Vestlandet, er det kun et fåtal av kastekjør, der blir behandlet av dyrlægen personlig. Det er i almindelighed kun fra kontoret han får anledning til at gi råd og veileddning. Og da den behandling, der anvendes, jo ikke er så ganske liketil at foreta for nævede folk, er det klart, at den behandling kastekjør i almindelighed får, ikke er den bedste.»

«Den smitsomme kalvækastning har i den senere tid fåt adskillig større utbredelse, end den hadde for nogen år tilbage. Der findes således mange bygder, hvor så at si hver eneste besætning er smittet, men tiltrods herfor blev der i 1911 ikke anmeldt et eneste tilfælde, hverken direkte eller gjennem politiet. Dette har sin væsentligste grund deri, at man mest mulig vil forsøke at skjule, at man har sygdommen i sin

besætning. De fælles havneganger og undlatelsen av at efterkomme lovens påbud om, at okse, der hører hjemme i smittet besætning, ikke må slippes på fælles havnegang bidrar i størst utstrækning til smittens utbredelse», meddeler amtsdyrlæge *Mossige* (Sogndal, Sogn).

10. Lungesyke og influenza.

Av lungesyke hos hesten behandledes 293 tilfælder i Kristiania by, 65 i Akershus Amt, 2 i Smålenene, 29 i Buskerud, 7 i Jarlsberg og Larvik og 3 i Hedemarkens amter, ialt 399 tilfælder. I Kristiania hadde sygdommen ikke optrådt siden i august 1910, men i november 1911 brøt den etter ut og bredte sig til byens omegn.

Influenza hos hesten er anmeldt med 23 tilfælder i Buskeruds og 18 i Stavanger amter.

Influenza hos hesten viste sig som en kvarkegnende hosteepidemi uten abscessdannelse i begyndelsen av januar måned og utover, antagelig som en fortsættelse av den farsot, som året forut hadde brent sig fra Stavanger og sydover Jæderen; 2 hester døde som følge av lungebetændelse og flere hester blev astmatiske. Den karakteristiske øienlidelse, som pleier at følge med denne sygdom, syntes ikke at været utpræget ved denne epidemi. (*Kjoss-Hansen*, Egersund).

11. Ringorm.

Som vanlig er der i årets løp optrådt mange tilfælder av ringorm blandt husdyrene.

Amtsdyrlæge *Bøhn*, Årnes, meddeler, at sygdommen optrådte voldsomt i enkelte besætninger; i en større sådan på 80 dyr var således alle angrepet. — Amtsdyrlæge *Mysen* (Mysen) meddeler, at sygdommen foruten hos kvæg også gik over til hester og mennesker. Hos kvæget kan sygdommen forårsake ganske store tap i melkeproduktionen, hvis den ikke i tide blir tat under behandling. — Amtsdyrlæge *Fleischer* (Gjøvik) meddeler, at mot denne sygdom er ung. acid. nitr. crud. (1—5) et udmerket middel. — Amtsdyrlæge *Taraldrud*, Vestre Slidre, anfører: Ringorm hos kvæg har hat en stor utbredelse i næsten hver grend i distriktet. Dydrene blir magre og produktionsevnen er meget ofte betydelig nedstemt. Tiltrods herfor er det forholdsvis få dyr, som kommer under kurbehandling. Det hænder av og til at folk blir smittet, særlig barn, og dette forhold har i nogen grad bidrat til, at også dydrenes ringorm skjækkes omhu og behandling. Som middel har jeg anvendt med særdeles godt resultat pensling med sol. jod. spir. og ol. physet., like dele, efter at skorpen er avvasket med grønsæpe eller lysolvand, samt grundig desinfection af fjøs og strigletei.

Amtsdyrlæge *Leknæs*, Førde, meddeler, at ringorm (bupoka) jevnlig optrær blandt distrikts bestand. Folk er gjerne meget likegyldige med behandlingen av sygdommen og nøjer sig gjerne med husmidler, ofte de mest løierlige, og søger vanligvis først hjælp mot sygdommen når en eller flere av husstandens medlemmer er blit grundig inficert, hvilket ofte sker.

Amtsdyrlæge *Skjævestad*, Kristiansund, meddeler :

«Av smitsomme sygdomme, der har havt nogen indflydelse på sundhetstilstanden, må i første række nævnes ringorm; den optrådte sidste høst temmelig ondartet i Valsøfjorden og Aure herreder. I Valsøfjorden var det overveiende antal av besætningerne angrepne og sygdommen hadde stor utbredelse inden de enkelte besætninger. Man kunde se kjør, hvis hud var en eneste stor skorpe; ogsaa hester blev smittet. Når ringormen får slik magt, skal der både energi og penge til for at bli den kvit. Ved radikale kure og avsondring og desinfection lykkes det dog at få bugt med den. Der søkes næsten aldri hjælp for ringorm, førend hele besætningen, og et eller flere mennesker er angrepne. Samtlige besætninger antokes smittet på den fælles havnegang fra et eller flere angrepne dyr der.

Talrike smitteoverførsler til mennesket er konstateret».

Amtsdyrlæge *Loland*, Kirkesæterøren, meddeler :

«Ringorm hos kjør er optrådt i mængdevis. En hel del mennesker er ogsaa smittet. Sygdommen har både hos dyr og folk været nokså ondartet. På en skole var hvert 3dje barn smittet.

Ringormens optræden hos dyrene synes i almindelighet ikke at forårsake dem større ulempe; deres melkeproduktion viser sig ikke i nogen større grad at være avtagt. Her har dog været endel ondartede tilfælder. Dyrene har da i kort tid avmagret, ja er endog på bare 8 dage bleven næsten ukjendelige med hensyn til kjødfylde og utseende.

12. Benskjørhet.

Av benskjørhet er optrådt ikke få tilfælder, mest nordenfjelds og på Vestlandet. Dens optræden sættes av flere dyrlæger i forbindelse med den tørre sommer 1910 og den som følge derav dårlige kvalitet av stråforet. Ialt anføres at være behandlet av benskjørhet (og slikkesyke) 2 786 stykker storfæ, hvorav 160 dræptes og 9 døde.

Flere dyrlæger i Nordre Bergenhus amt anfører at der utover våren forekom en mængde tilfælder av bensyke, hvilket sættes i forbindelse med den varme sommers fortørkede og forbrændte høi. Enkelte forutså dette og begyndte allerede tidlig at gi tilskud av kraftfor, benmel, sild og fiskeavfall for at forebygge sygdommen og med gunstig resultat. Enkelte steder var hele besætninger så angrepet, at dyrene ikke kunde slippes ut til almindelig tid.

Phosph. natricus i forbindelse med acid. hydrochloratum viste sig at være et udmerket middel mot sygdommen. Som følge av det store forbruk av fosforpræparatet anføres apotekene derborte at ha været utsolgt på denne vase i nogen tid, hvilket kom meget ubelevlig (*Sorterup, Gloppen*). — Amtsdyrlæge *Hogstad*, Molde, skriver, at «etter fjorårets tørke optrådte der en hel del tilfælder av benskjørhet hos kjør — flere medførende benbrud. Det viste sig, at det tar lang tid — oftest flere uker før dyrene overvinder denne lidelse. De hårdest angrepne lå hen uten at være i stand til at reise sig eller gå. Da sygdommen optrådte særlig på forsommelen i utslipningstiden blev dyrene ofte liggende ute i havnegangen. Dyrene kunde være nogenlunde friske, mens de stod på fjøset, men straks de kom ut og bevæget sig, blev de syke».

Dyrlæge *J. Nordang*, Trondhjem, meddeler :

«Hos kvæget var det især bensygdom som voldte besvær. Den tørre sommer 1910 hadde vel gjort, at sygdommen blev så almindelig og ondartet i den påfølgende vinter. Der fandtes i de fleste besætninger en eller flere kjør som var angrepet. De slikket, spiste træ, var tørre og stive i huden, magre, utrivelige og stiklede i gangen. Benmel bruktes meget som middel mot denne lidelse, men ofte klagedes der over mangelfuld virkning. Med arsenik og fosforholdige midler samt saltsyre + benmel synes jeg at se gode resultater. Besynderlig forekommer det mig at være, at disse bensyke besætninger ikke sjeldent, når de om sommeren slippes ut på græs, pludselig blir rent umulig — forkørbler i gangen, ligger for det meste og tar derfor — eller kanskje ogsaa grundet smerter, ikke synderlig før til sig. Lidelsen forekommer tilsynelatende oftest når dyrene slippes ut i rigtig varmt veir. Dyrenes ben kan i de værste tilfælder være helt sammenkrympt og ofte er der sterk varme i kloverne ligesom der er ømhet for tryk med visitertangen mot klovbenet. Fugtige blødgjørende omslag synes ikke at hjælpe synderlig; derimot har jeg som oftest hat godt resultat ved behandling med acetanilid, ganske som ved hestens forfangenhet. Symptomerne ligner også sidstnævnte sygdom, hvorfor jeg har været tilbøelig til at sammealigne denne kvægsygdom med hestens forfangenhet.»

Amtsdyrlæge *L. Sjaastad*, Namsos, meddeler, at det bedste middel mot benlidelsen har vist sig at være betimelig fodring med sild og sildemel i forbindelse med fosfater og fosfortran. — Benskjørhet optrådte hos kvæget på næsten hver gaard skriver amtsdyrlæge *Schjeflo*, Inderøen, men kun et fåtal av tilfældene kom under direkte behandling. Ved siden av phosph. natric. anføres sild og sildemel at ha hat en utpræget god virkning paa sygdommens forløp, hvorimot de forskjellige sorter benmel i handelen synes mindre heldige i kurativt øiemed.

Amtsdyrlæge *L. E. Grøholt*, Værdalen, anfører :

«Benskjørhet og fordøjelseslidelser hos kvæg forekom almindelig. Førstnævnte var meget utbredt og ondartet, formodentlig forårsaket af den foregaaende tørre sommer. Allerede tidlig, straks efter indsætning, begyndte dyrene at vantrives.

Enkelte fjøs var rent sorgelig at se, hele besætningen var syk og indredningen var bortgnavet som et umiskjendelig tegn på kjernes træspisning. Mange var dårlige til at reise sig — især kom dette efter kalvningen. En hel del benbrud indtraf også.»

Enkelte hadde i tide git dyrene foderbenmel og i sådanne besætninger vistes intet tegn på benskjørhet. — Den medicamentelle behandling må sies at gi gode resultater, i særdeleshet hvis dyrene kom snart under behandling. Den består av acid. hydrochlorat. crud. og phospas natricus.

13. Forskjellige sygdomme.

Av Blodpis hos kvæg (hæmoglobinuri) hos kvæg anføres 1 331 tilfælder, hvorav 73 dyr dræptes og 157 døde. På grund av tørken menes sygdommen at ha optrådt noget hyppigere i visse egne en sædvanlig. Således anfører amtsdyrlæge *A. Bruun* (Stange) at blodurin i sidste halvdel av året begyndte at optræ hos kvæget; denne sygdom har bygden været sparet for i flere år, men nu efter den tørre sommer 1911 begyndte den atter at optræ, på sine steder særdeles ondartet, og krævet ikke få dødsfald. — Dyrlæge *E. Ween*, sammested, meddeler, at straks efter besætningernes indsætning på fjøs og nogen

tid utover optrådte der blandt kjørene en ondartet hæmoglobinuri. Den angrep i det overveiende antal tilfælder nybare kjør (2—3 uker efter kalvningen). Hvorvidt sygdommen skyldes piroplasmer, kunde synes tvilsomt; det kliniske billede stemmer ikke overens med piroplasmosen; de angrepne dyr har ikke gåt ute på myrlænde, i krat eller skog, ei heller fåt før fra sådanne steder. Der synes at være git dårlig før av en eller anden slags for sygdommens indtræden.

Amtsdyrlæge *Thorshaug*, Løiten, meddeler, at forrige gang sygdommen optrådte dersteds med et større antal tilfælde (for 8 år siden) var det også efter en utpræget tør sommer. Denne gang har dog dødeligheten været langt mindre.

Dyrlæge *L. Seeberg*, Gjøvik, anfører:

«Blandt de sygdomme, der i årets løp har gjort sig særlig bemerket, er den såkaldte «blodpis» hos kveget. De første tilfælder meldte sig allerede tidlig på efteråret, og tilfældenes antal øket stadig mot årets slutning. Det var altid kjør, som netop hadde kalvet, der blev angrepne og som oftest ca. en uges tid efter kalvningen. I nogle få tilfælder hengik der 3 à 4 uker. Disse sidste tilfælder var derfor ikke mindre voldsomme, men henstod dog disse kjør gjerne henimod en 14 dages tid førend de døde eller dræptes døende. De fleste tilfælder endte dødeligt i løpet af 3—6 dage. I alle tilfælder anvendtes chloret. clinic. (20 gram) i forbindelse med jernsulfat, men chininen syntes aldeles uten virkning.

Amtsdyrlæge *J. Gjørud*, Orkedalen, meddeler, at denne sygdom ikke allmindeligt pleier optræ der i distriktet, men fra mars og utover indtraf endel tilfælder av «busott», som sygdommen benævnes på stedet; jern og kamfer viste sig overlegent likeoverfor kininbehandling. De fleste tilfælder indtraf, mens dyrene endnu stod på fjøset og kun få dyr angrepes efter at de var «sluppet». — Amtsdyrlæge *Andenæs*, Selbu, skriver, at sygdommen omrent udelukkende optrær i 4—20 døgn efter kalvingen og de mest hårdnakkede akute tilfælder omkring 8 dage efter denne.

Malignt ødem. Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler:

«Malignt ødem er fundet i 5 indsendte præparater. I alle tilfælder var præparaterne indsendt med anmodning om at få dem undersøkt for miltbrand. Fra amtsdyrlæge *Selnæs*, Stord, blev indsendt nogen tarmstykke og et stykke lunge av en gris død under symptomer, som ifølge amtsdyrlægen kunde lede tanken hen på svinepest. I alle de indsendte stykker, men specielt i lunghen, fandtes store sporebærende ødem-bakterier, i lungerne næsten i renkultur. Disse skyldtes vel en post-mortem indvandring, forøvrigt fandtes intet som kunde gi oplysning om sygdommens art. Præparerer, som gav samme resultat, har jeg fra Selnæs mottatt i 1908, da 2 dyr døde på lignende vis.

I mai måned blev jeg fra en mand i Gudvangen, Sogn, anmodet om at komme derind, da en ondartet smitsom sygdom herjede blandt hans får. Der blev oplyst, at sygdommen havde begyndt med at flere af fårene kastet sine fostre, derefter fødte endel dyr normalt, men døde straks efter at de havde født, lammene derimot levede og var friske. Et nys avdødt dyr obduceredes. Der fandtes ingen forandringer i hjerne- eller brysthule, heller ikke i tarmkanalen, børen var normal, placenta dog ikke avgåt, men bukhulen var fyldt med en rødvinsfarvet vædske og bækken og de indvendige lårsmusklær samt de ytre kjønsdele hæmorrhagisk, emfysematöst infiltrerede.

I disse infiltrerte dele fandtes masser av store, sporebærende baciller, tildels liggende sammen i lange tråde. Efter at de drægtige dyr var blit omhyggelig renset ved utsprøtning og vaskning med kreolinvand og flyttet over i låven, hvor de fik gå på et rent plankegulv, indtraf ingen nye tilfælder.♦

Pseudotuberkulose (Lollandssyke). Av denne sygdom meddeles om ialt 33 tilfælder hos kvæget, hvorav 2 i Hedemarkens, 28 i Kristians, 1 i Bratsberg, 1 i søndre Trondhjems, 1 i nordre Trondhjems amter; 28 av dyrene slagtedes.

Amtsdyrlæge *Nordrum* (Ringebu) anfører:

•En sygdom der tildrar sig mere og mere opmerksomhet eftersom den blir mere og mere kjend er den Lollandssyke. Den iagtas ganske forbausende mange tilfælder av denne sygdom og er den først kommet ind i en besætning er den ikke så let at bli kvit. Den forårsaker mange, mange flere dødsfald i årets løp end den virkelige tuberkulose og derved også et langt større nationaløkonomisk tap. Jeg behøver blot at nævne, at der i det forløpne år bare i en besætning på mellem 30 og 40 dyr måtte slagtes 5 på grund av denne sygdom. Ikke noget tidligere år har sygdommen vist sig i den besætning. De 5 dyr, hvorav 2 blev syke i mars, blev ved behandling med creolin nogenlunde bra. De gik i sommer på havn og holdt sig nogenlunde godt. Det så ut som om de tålte bedre havn end staldföringen. Om høsten blev begge to slagtet.♦

Amtsdyrlæge *H. Olsen*, Ringebu, har efter anmodning fra veterinær direktøren foretaget endel indpodninger med fugletuberkulin i diagnostisk øiemed på kvæg, mistænkt for at lide av lollandssyke. Tuberkulinet levertes fra veterinær laboratoriet. I en besætning på 20 dyr reagerte 4 typiske og 2 var mistænkte, i en anden besætning på 22 dyr reagerte 5 og 2 var mistænkte. I den sidstnævnte besætning menes sygdommen at ha herjet i lang tid, idet eieren opgir at ha slagtet ca. 40 kjer med denne sygdom i løpet av ca. 25 år.

Amtsdyrlæge *Matthiesen*, Våge, meddeler, at sygdommen later til at være nokså godt kjend der i distriket. Det var almindelig at folk kom til dyrlægen for at be om råd mot «skitua»; under denne betegnelse skjulte vistnok ikke sjeldent den lollandssyke sig. Sygdommen ansees for inkurabel og de angrepne dyr slagtes i stilhet, når de er blit tilstrækkelig avmagret. I Hedalen og Sell menes sygdommen likeledes at være kjendt.

En artikel i «Norsk Veterinærtidsskrift» 1911 (23 årgang) side 209: «Om den specifikke, kroniske tarmbetændelse hos kvæg» indeholder endel nærmere meddelelser om sygdommen.

Struma. Amtsdyrlæge *A. Løken* (Kongsberg), som også i tidligere års beretninger har indberettet om struma hos husdyr i sit distrikt, har indsendt en senere beretning om samme emne, hvilken findes indsat i «Norsk Veterinærtidsskrift» 1912 (24 årgang) side 177.

Kalvedifterit blev i årets begyndelse konstatert i en besætning i Sogndal, meddeler amtsdyrlæge *Mossige*. Eieren hadde i flere år mistet næsten

alle sine kalver, men efter en grundig rengjøring og desinfektion hørte sygdommen op.

Svineskab omtnales av amtsdyrlæge *Mossige* fra en gård i Leikanger.

Katteskaber endnu ikke helt utryddet i Arendal, meddeler amtsdyrlæge *Egeberg*. Sundhetskommissionen har påbudt anmeldelse av påtrufne tilfælde.

Smitsom skedekatarr hos kjør iagttores på Jæderen (amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*).

E x a n t h e m a v e s i c u l o s u m c o i t a l e. Ved mit besøk på en landbrukskole i Romsdalen fandtes 3 kjør og oksen angrepet av vesiculøst utslet i skeden, meddeler statsdyrlæge *Tillier*, Bergen. Kjørene var blit smittet av oksen, som igjen fandtes at være smittet fra en ko på nabogården. Denne ko, som ikke vilde «ta sig kalv» med gårdsens egen okse, og derfor var ført til landbrukskolens, var blit smittet av denne okse, som igjen hadde fåt smitten fra en drifteko, der var kommet i en drift ned Romsdalen enten fra Gudbrandsdalen eller fra det trondhjemiske. — Dette er det eneste sted jeg har seet denne lidelse her på Vestlandet. Dyrerne kom sig fuldstændig (der blev anvendt kreolin-utskylninger), oksen blev slagtet.

3 hopper blev i sommer behandlet for et blæreutslet, som kom tilsynে ca. 1 uke efter parringen, meddeler amtsdyrlæge *Haga*, Voss. På vulva og den ytre del av vagina såes mange linfrø — indtil 1 øre store excoriationer og overfladiske sår med klæbrig, purulent exsudat, slimbinden omkring clitoris hyperæmisk, litt ildelugtende vaginalflod samt ødemates vulva og mammæ. Temp. var i et enkelt tilfælde 38,8. Ved antiseptisk behandling kom dyrerne sig forholdsvis fort.

Læbeutslet hos sauene. Amtsdyrlæge *Hveem*, Nannestad, meddeler:

«Nogle tilfælde av sygdom hos sauene, som forekom sidste høst, er ikke før seet her i distrikset. En liten stamme sauere indkjøptes fra Hadeland til to gärde her. Et par dage efter ankomsten sluttet først en, og siden flere av de indkjøpte at spise. De vilde gjerne ha mat, men kunde ikke få den i munden. Ved undersøkelse av dyrerne fandtes der på læberanden runde sår med skorper, og på enkelte var hele læberanden bedækket med sådanne, og tillike mulen. Tungen sterkt ophovnet, og av mørkeblålig farve. Fra næsen flød der en slimagtig vædske, og omkring øielågene kunde også sees endel skorper. Når skorperne avreves, fandtes der under et sår, der hadde utseende, som om det var sterkt granulerende. Efter at helbredelse var inddrædt, så læberne ut, som de var besat med små vorter. Sygdommen var smitsom, idet de sauere, som før var på stedet, også fik den. Dyrerne magredes av på grund av, at de ikke kunde æte.»

Katarrh hos sau. På smalen optrådte i månederne april, mai og juni endel dødsfald, meddeler amtsdyrlæge *Gundersen*, Time. Alle de angrepne

dyr viste en sterk åndenød og skummet i munden og døde efter etpar dages forløp. Sektionen viste altid et konstant fund, nemlig ødematøse og emfyematøse lunger, med rødme av alle respirationsslimhinderne. Statsdyrlægen var tilstede ved en sektion, men noget resultat til bestemmelsen av sygdommen blev der ikke; dog synes symptomerne at ligne ondartet katarrhalfeber.

Amtsdyrlæge *Haga*, Utne, meddeler om en sau med sygdom i en besætning ved Norheimsund. Sygdommen begyndte i begyndelsen af november mens dyrene endnu gik ute; i slutten af januar var i alt 7 sauer angrepne.

•Samtlige syke dyr hadde et utrivelig utseende, appetiten nogenlunde god, temp. 39,2 - 39,9. Følles for alle de syke var svulst av næsten alle hodets lymfekjertler og en større eller mindre mængde subcutane abscesser især i kjæve- og halsregionen, hos enkelte også langs halsens underside. Enkelte abscesser føltes hårdt, andre bløde, modne, etter andre var nylig åpnet spontant. Pusset i disse abscesser var grønlig-hvitt, meget tykt og uten lugt. Enkelte abscesser, som hadde været åpne en tid, avsondret et ildelugtende, purulent sekret. Hos tre stk. var underlæben meget ophovnet og stiv, så den spriket langt ut fra tænderne og var besat med en mængde små abscesser ind- og utvendig. To stk. hadde serøst-purulent stinkende næsfloed samt litt hoste. Hos disse var næseslimhinden så langt der kunde sees, mat gulgrå og besat med en mængde små abscesser. Det ene av dyrene hadde åndebesvær som følge af tiltætning af næsen. De 4 av patienterne viste ingen næselidelse. Øielidelse kunde ikke paavises hos noget av dyrene. Heller ikke halthet eller ledlidelse.

To av de verst angrepne sauer blev slaget og obduceret. Hos den ene av disse fandtes bogglandlerne sterkt forstørret og hver indeholdende store abscesshuler fyldt med grønlig hvitt, tykt, seigt pus. I den ene lunge fandtes også en lignende absces utgående fra en bronchus. Abscesser andre steder i de indre organer kunde ikke påvises. Heller ikke andre patologisk anatomiske forandringer.

En ganske merkværdig sykdom hos nogle lammer sauer på en enkelt gård fortjener nærmere omtale, anfører amtsdyrlæge *Morseth*, Stjørdalen :

•I slutten av januar blev jeg hentet til en liten skoggård i Hegre, for at tilse en syk sau og obducere en som netop var død.

Den syke stod med hængende hode og pustende, besværet åndedræt, som led-sagedes av en stønnen ved hver utånding. Temperaturen var 40,4, pulsen hyppig og slimhinderne sterkt røde; avføringen litt blodig. Sauen syntes ved foretagen manipulation av bakkivet at ømme sig noget, men utviste ellers intet abnormt.

Den døde sau hadde været syk ca. 18 timer. Ved obduktionen merkedes: milten var av normal storrelse, utseende og konsistens, leveren måske noget stor, men av utseende normal, likeså nyterne; ved tarmkanalen kunde heller intet abnormt bemerkes. Kjertlerne ved brystgangen og bronchialkjertlerne var svulne og blodige, større og mindre blødninger i lungerne, som forøvrig var noget ødematøse, små blodninger utvendig på hjertet og hjerteørene; blodet godt koagulert.

I alt døde 4 lammer sauer efter omrent samme sykdomsforløp og under samme obduktionsfund, uten at det var mulig med bestemthet at kunne identificere sykdommen. Efter desinfektion av fjøset optrådte ikke flere tilfælder.

Melkefeber. Av denne sygdom er av dyrlægerne behandlet 1923 tilfælder hos koen, hvorav 27 dræptes eller døde. Enkelte dyrlæger anfører, at denne sygdom blir sjeldnere, hvilket menes at ha sin grund i, at der nu an-

vendes mindre kraftfør i besætningerne end tidligere bl. a. på grund af den stigende pris på dette.

I de sidste år behandledes følgende antal tilfælder av denne sygdom :

1906	2 265
1907	2 427
1908	2 362
1909	2 303
1910	2 464
1911	1 923

Amtdyrlæge *Gundersen*, Time, omtaler et tilfælde av recidiv :

«Et eiendommeligt tilfælde av melkefeber skal omtales her, da det er et nyt bevis for denne sygdoms merkelige væsen :

En mand her ved stationen hadde to kjør, de var begge gode melkere og blev «drevet» sterkt.

Den 8de mars blev jeg tilkaldt til den ene af disse, den var da meget syk, hadde en let trommesyke og lå ellers følelsesløs hen i båsen med alle tegn til melkefeber. Koen skulde kalve i juni, hvorfor eieren anså dette utelukket, men koen blev behandlet på sædvanlig måte og var om aftenen fuldt iorden igjen.

Den 3dje maj, ca. 2 måneder efter, blev jeg tilkaldt igjen. Denne gang var det ko nr. 2 som lå i samme stilling som foran beskrevet. Denne ko skulde kalve i oktober. Koen blev pumpet, reiste sig så nogle timer efter og var fuldt iorden. Men samme kveld kom eierne igjen og meldte at nu var ko nr. 1 blit syk og lå i samme stilling som den der netop hadde overstått anfaldet. Ved min ankomst fandt jeg koen meget dårlig, var totalt følelsesløs og hadde en temmelig sterk tympanitis. Den blev straks pumpet og eieren meldte om morgenens at den nu var ganske frisk igjen. Men ikke nok hermed, 10 dage senere, den 14de maj, kom eieren atter og meldte at denne sidste ko for 3dje gang var syk. Den var nu likeså dårlig som de to andre gange, blev pumpet og var snart restituert igjen. En tid efter fik den dog noget fordøjelsesbesvær, men efter en kur herfor blev den bra og har siden intet manglet, indtil den blev solgt til slagt.

Som av ovenstående vil fremgå har en ko havt melkefeber 3 gangeitræk omrent midt i melkeperioden, og en anden en gang samtidig. Denne fik sit anfald i begyndelsen af maj og skulde kalve i oktober, altså en betragtelig lang tid førend fødselen.

Disse to kjør var meget fete, og nærmest hele melkemaskiner; de stod på samme foring og stel forøvrig, men de gir et godt eksempel på hvor avvekslende melkefeber kan optræde.

Mig bekjendt er der tidligere ikke omtalt en så variabel form av melkefeber».

Amtdyrlæge *H. P. Jensen*, Haugesund, meddeler :

«Blandt kvægets sygdomme har melkefeber og «kronisk melkefeber» spillet den største rolle. Av førstnævnte sygdom er forekommst 38 tilfælder, hvorav 1 ko er slagtet og 2 døde. I sammenligning med de nærmest foregående år viser der sig nogen nedgang i antal af tilfælder forsåvidt melkefeber angår. Anderledes stiller forholdet sig for den «kroniske melkefebers» vedkommende. Medens her for få år siden kun forekom et og andet tilfælde av denne sygdom, er den nu blit den hyppigst forekommende kvægsygdom i Haugesunds omegn. I årets løp er behandlet 42 tilfælder, som alle er helbredet, men en hel del lettere tilfælder har ikke været under dyrlægebehand-

ling. Sygdommen angriper ofte samme dyr flere år i træk og gjerne i sterkere grad for hvert år. Kjør, som det ene år har «kronisk melkefeber» angripes ofte av «akut melkefeber» næste år og omvendt.

«Husmandssyke» hos kjør anføres i enkelte tilfælde forsøksvis at være behandlet som melkefeber med luftinfusion i juret. Herom skriver f. eks. amtsdyrlæge *L. E. Grøholt*, Værdalen:

«Av fordøielseslidelser hos kvæget var «husmandssyken» almindelig. Fra 14 til 3 uker efter kalvningen indfandt sygdommen sig. Som regel blev bare gode melkere angrepet. I løpet av et par dage faldt patienten sammen. Gjødningen hård og slimbelagt; eiendommelig sot lugt av munnen. Den behandlede kom sig, og i løpet av en 8 dages tid kunde enkelte bli ganske helbredet og melkemængden stige til det almindelige. Da der stod så mange patienter til stadighet, anstilledes forsøk hvad virkning luftindsprøitung i juret vilde ha. Endel blev sprøitet — endel ikke, og den medicamentelle behandling var ens for alle.

Resultatet var, at de patienter, der blev sprøitet kom sig ganske raskt, og kan næsten ikke merkes at ha gjennemgåt nogen sygdom. De ikke indsprøitede stod, ja ofte indtil et par måneder før de kom sig rigtig og en enkelt overvandt ikke sygdommen før den kom på havn.

Sygdomsbilledet var utrivelighet i høi grad. Appetiten lunefuld, dyrene spiste helst litt magert voldhø og halm. Mel og næper var dyrene en motbydelighet. Melken svandt ind til et minimum.

Sygdommen optrådte flere år i træk hos samme patient og kom igjen mer ondartet for hvert år. Hos en gårdsbruker i Levanger herred blev en ko angrepen 4 år i træk, så vedkommende eier så sig nødt til at slagte den. Ifjor blev den luftindsprøitet 4 gange i løpet av 8 dage. For hver indsprøitung blev koen bra et par dage, fik så tilbakefald og indsprøitet pånyt.»

«Kronisk indigestion hos melkekøvæg» er en almindelig lidelse over hele distriktet, anfører amtsdyrlæge *O. Taraldrud*, Vestre Slidre. Den kommer hos mange dyr igjen hvert år efter kalvningen. Den bedste behandling var digestivmidler; luftindpumpning i juret flere gange forsøkt, men uten resultat. Ved obduktion av kjør, som har lidt av denne sygdom, påvistes ikke andet end forstørrelse og sterk degeneration av leveren.

Om kronisk indigestion, «husmandssyke» eller kronisk melkefeber meddeler amtsdyrlæge *Clausen*, Mosjøen, bl. a.:

«Denne sygdom har fra gammel tid været opfattet som en fordøielseslidelse, og at denne opfatning er den rette, mener jeg også.

Sygdommen er meget karakteristisk med et eget sygdomsbillede. Den begynder 1—2 uker efter kalvningen, undertiden litt før. Symptomerne er mangel på matlyst og minskning i melkesekretionen. Dette sidste symptom indtrær altid straks og ofte først, således at koen mindsker paa melken, førend appetiten har avtatt. Melkesekretionen kan til sidst ganske ophøre. Hertil kommer den træge afværing, gjødningen blir mørk og slimbelagt. Et andet typisk billede er den hurtige avmagring. Under sygdommen er puls og temperatur normale og koen ser livlig ut i øjnene. Karakteristisk er en eiendommelig syrlig gjennemtrængende lugt av mund og næse; man kan lugte sig til hvilken ko der er syk.

Behandlingen er meget taknemmelig, idet dyret kommer sig meget snart ved hjælp af digestivmidler, særlig bitre stoffer og chloretnatric., desuden afværingssmidler,

men ikke for sterke. Melken tiltar også meget hurtig igjen. Luftpumpning i juret er prøvet nogen ganger, men uten resultat.»

Dyrlæge *H. P. Selmer*, Stavanger, meddeler, at han har behandlet et temmelig stort antal tilfælder av denne sygdom. Behandlingen er taknemmelig, idet de fleste kommer sig hurtig, efter 2—4 dages forløp, efter indgivelse av pulver bestående af like dele av cortex quercus og creta alba, op til 600 gr. daglig.

Ogsaa fra andre dele av landet anføres denne «indigestion efter kalvningen» i dette år at ha optrådt hyppigere end vanlig, og flere dyrlæger sætter dette i forbindelse med den foregående tørre sommers indflydelse på høhesten.

D i a r r h é. Smitsom diarrhé optrådte i over hundrede tilfælder på «Varaldsø» i Mundheimsdalen og i Strandvik, meddeler amtsdyrlæge *Henaug, Ølve*. Ingen av kjørene døde, men enkelte var så angrepne, at de ikke kunde stå på båsen; eierne led et følelig tap, dyrene sattes sterkt tilbake i melkeydelse.

Dyrlæge *H. Gjørud, Ål*, meddeler om diarrhé hos kvæg:

«Denne sygdom var forholdsvis meget hyppig sidste år og temmelig ondartet således, at alle de anvendte midler ofte var frugtesløse, og mange dyr måtte i årets løp dræpes, og da var de gjerne i så høj grad avmagret, at de var omrent værdiløse til slagt. Diarrhé blandt kvæget er, efter hvad jeg har erfart, mere utbredt her end de fleste andre steder, men sidste år var der mere end almindelig mange tilfælder, hvilket folk antok kom af regnsommeren 1910, da der blev ikke så litet bedærvet før. Men på enkelte fjøs optrær sygdommen årvisst, hvad enten føret er godt eller dårligt, og enkelte har gjennem årenes løp mistet mange kjør de av. Fra enkelte steder opgives, at en grundig rengjøring av fjøset har formådd at stanse sygdommen. Enkelte av de dyr, som er dræpt paa grund av denne lidelse, har jeg obducert. Ved sektionen er intet karakteristisk at finde, særlig er ingen af de forandringer, som forekommer ved den «lollandske» syke, at påvise. Tyndtarmen er indskrumpet og likesom litt glasagtig hård i enkelte tilfælder.»

Amtsdyrlæge *K. E. Onstad, Valdres*, meddeler, at der blev gjort forsøk med inførsel av Jerseykvæg på enkelte gårde, hvorav imidlertid den ene efter den anden anføres at være døde som følge av fordøelsesssygdomme, oftest diarrhé.

A k t i n o m y k o s e. En ko lidende av tungeaktinomykose hadde været dårlig i længere tid, savlet av munden og kunde dårlig ernære sig; den var betydelig avmagret. Tungen var helt stiv, men denne blev betydelig mykere efter syv doser jodkalium og efter 14 sådanne fühltes tungten normal, hvorefter dyret hurtig bedredes og kom i godt huld. (*Hvattum, Fredrikstad*).

Der er forekommel ikke få tilfælder av aktinomykose hos kjør i høst. Det hænger sikkert sammen med opføringen av en hel del agner i dette forknappe år; agner er jo fortrinsvis befængt med strålesop. Aktinomykosen har i 2 tilfælder været tungeaktinomykose, i 1 tilfældede underkjæveaktinomykose, i resten av tilfældene processer i de svælget omgivende lymfeglandler. Der er opnådd

absolut eller relativ helbredelse i alle de behandlede tilfælder. Kjæveaktinomykomet blev ikke behandlet, da dyret allikevel snart skulde slagtes. (E. Ween, Stange).

Aktinomykose optrådte næsten epidemisk som jurlidelse i en større svinebesætning, meddeler amtsdyrlæge *Schjeflo*, Inderøen; ca. 20 dyr angrepes i løpet av kort tid. I over halvdelen af tilfældene anføres operation at være foretaget og med godt resultat.

Smitsom øien betændelse optrådte i november måned hos sauene på flere gårde i Feios, annekts til Leikanger, meddeler amtsdyrlæge *Mossige*, Sogndal; sygdommen var oftest godartet, idet dyrene ved behandling med sol. nitr. argent. næsten uten undtagelse kom sig helt.

Amtsdyrlæge *S. A. Lunde*, Surendalen, meddeler, at i Bøverdalens optrådte høsten 1911 en smitsom øiensygdom hos sauere; ca. 25 dyr angrepes. I de lettere tilfælder var der konjunktivit og keratit, i sværere tilfælde panophthalmitis ledsaget af feber; 5 dyr nedslagtedes, de øvrige kom sig ved behandling med kreolin $\frac{1}{2}\%$ og sol. sublimati 1 %.

Septikæmi. Amtsdyrlæge *J. Selnaes*, Stord, meddeler følgende om en septikæmisygdom av ukjendt art:

Der er forekommet endel spredte tilfælder av pludselig død blandt kvæg, svin og får.

De tilfælder jeg har hat anledning til at obducere, har som regel vist følgende sygdomsbilleder: Dyret pludselig død på båsen eller i stalden om morgenens ute forutgående sygdom dagen i forveien; blodig vædske eller skum i næsen, blodet dårlig koagulert med petechie; på hjertets overflade og blødninger i myocardiet, milten stor, kjertlerne i krøset sterkt hæmorrhagiske, blødninger under nyrekapselen, og bindevævet om nyrerne geleagtig delvis hæmorrhagisk infiltrert, lungerne sterkt blodfyldte. I musklene pletvise eller stripedde blødninger; de tilsvarende itler hæmorrhagiske.

I enkelte tilfælde kunde milten være normal og blodet ganske godt koagulert.

Ved den mikroskopiske undersøkelse er iagttatt en stor sporebærende bacil, analog med ødembacillen. I enkelte tilfælde har den mikroskopiske undersøkelse været negativt.

De dyr, som sygdommen er forekommet hos, er helst kvæg i 1 à 2 års alderen og griser i alderen 8 à 12 måneder. Angående sygdommens overførsel til en 20 år gammel hest, kan meddeles, at 20de januar 1912 fandtes 1 kvie død på båsen uten at være syk dagen iforveien.

Kvien blev trukket ut av fjøset og tilberedt som andet slagt, stukket, flåd, indvoldene uttatt og skrotten samt de indre organer kjørt ned på en sjøbod, hvor det forefandtes ved mit tilsyn 21de januar.

Folkene som sålet med kvien gikk direkte til hesten uten at ha vasket sig ordentlig iforveien. Hesten fikk også anledning til at snøfte ned i den blodtilsølede mark. 22de januar syntes hesten noget slap, men spiste næsten fuldt før, 23de januar vilde den ikke spise, var slap, hængte med hodet og vilde gjerne ligge.

Den døde samme dag ved middagstider. Obduktionsfundet var for kvien og hesten fuldstændig ens.

Mikroskopisk påvistes en stor sporebærende bacil, på størrelse og utseende som ødembacillen.

Sygdomsbilledet passer ikke på raslesyke. Som det ser ut er sygdommen pathogen for alle husdyr og viser billedet av en septikæmi; hvorvidt den skyldes ødembacillen eller en varietet av denne gruppe får bli gjenstand for videre undersøkelser.

Foranstaltninger foretages som for miltbrandbeslegtede sygdomme bestemt.

Amtsdyrlæge *Haga*, Voss, meddeler :

«Cerebro-spinalmeningitis optrådte i april måned på en gård i Kiusarvik sogn, hvor 5 får angrepes og døde. Symptomerne var ophørt ætelyst, hyperæsthesi, anfaldsvis krampagtige kontraktioner av halsmusklene, hvorved hodet og halsen bøjedes opad og bakover eller til siden; conjunctiva sterkt injicert. Allerede efter få timer eller inden 1 døgn indtrådte parese, så dyrene blev liggende på siden uten at kunne reise sig, med hyppige kloniske kramper av lemmerne. Hos 1 dyr var temperaturen på dette stadium 39°, puls 140 næsten usølbar, resp. 28. De får, som ikke blev dræpt, døde efter 2–4 dages sygdom. Ved obduktion av et får fandtes hyperæmi af hjernens og den forlængede matvis hinder, som delvis var meget mørke. Desuden iagttokes degeneration af leveren og hyperæmisk tyndtarmsslimhinde. Mellem hvert tilfælde af sygdommen hengik omrent omrent 1 uke. Jeg fik mistanke om, at smitten blev tilført ved drikkevand fra en meget uren brønd, som lå like ved fjøset og således til, at vand fra den omliggende gjødslede mark oversvømmet brønden under regnskyll, men ellers var den så grund, at vandet blev grumset, når man fyldte i bøtter, som bares ind til sauerne. Man blev frarådet at benytte brønden, og da sauerne kort tid efter blev sluppet ut i det frie, ophørte sygdommen.

A n æ m i. Amtsdyrlæge *L. M. Slagsvold*, Trysil, meddeler, at der også sidste høst viste sig endel tilfælde af anæmi hos hesten. Flere av de angrepne dyr blev slagtet som uhelbredelige og kun undtagelsesvis har det lykkedes at helbrede heste, angrepne av denne sygdom.

Sterilitetsbehandling. Amtsdyrlæge *L. M. Slagsvold*, Trysil, anfører :

«Sterilitet og uregelmæssigheder i kvægets drægtighetsforhold optræder relativt ofte. Årsaken hertil kan neppe skrive sig fra den måte hvorpå kvæget holdes, idet kvægavlen i Trysil drives på gammeldags vis med hei-, mos-, lyng- og løvför om vinteren (uten nævneværdig kraftførtilskud) og sæterbeite om sommeren. Heller ikke kan steriliteten tænkes at stå i nogen sammenhæng med den smitsomme abort, idet denne sygdom er sjeldent i distriket, og på flere steder, hvor ufrugtbartet hos kvæget er almindelig, optræder ikke den smitsomme kastning. Endel av de sterile kjør kommer under dyrlægebehandling, og det viser sig oftest at lidelsen består i en betændelsesagtig eller katarhalsk tilstand i bør- og børmund. Resultatet af behandlingen — der består i grundige utskylinger — er i almindelighed god, trods at disse utskyninger (p. g. a. de lange avstande i dette distrikt) ikke blir foretatt så ofte og regelmæssig som ønskelig kunde være. En uskik her er at folk ofte ikke lar sine kjør være i fred under kalvningen. Har en ko fåt fødselsveer, så er den kløke kone straks parat til at føre sin mer eller mindre skidne hånd og arm ind i dyrets fødselsveie for at «hjælpe koen». Ofte træder vedkommende «hjælpende» til, førend fosteret endnu er skudt ind i bækkenet, og «hjælpersken» må for at nå kalven føre hele armen ind i koens fødselsveie; men da der er skik og bruk ved sådanne leiligheter ikke at brætte op troieærmel iallefald ikke længer end til albuen, blir den alt andet end rene fjøstrøje ført med ind i koens skede. Denne og lignende urenslige behandling af koen

under og efter kalvningen medfører merkværdig nok ikke altid en voldsom akut metrit; men likeså ofte blir resultatet en mer snikende børkatarrh, og det ser i mange tilfælder ut som om de betændelsesagtige tilstande i bør- og børmund, der betinger ufrugtbarhet, skyldes forhold som de ovenfor nævnte».

Kræft. Av denne hos hesten forholdsvis sjeldne sygdom er i årets løp igangtatt et tilfælde hos en ca. 10 år gammel hest, meddeler dyrlæge *O. Enger*, Toten. Sygdommen begyndte med at der forekom en stor hævelse over høire hofteled, hvilket medførte nogen stivhet under fremføringen av benet. Efter flere ukers forløp åpnet hævelsen sig over og bak hofteleddet, hvorved uttømtes en seig, hæmorrhagisk vædske. Omtrent samtidig brøt der ut på høire side av anus endel svulstagtige vegetationer, der ved undersøkelse pr. rectum føltes at strække sig langs endetarmen og utad mot høire lår. Hesten dræptes og viste sig da hele lårrets indre, langs lårbenets bagerste flate og indad mot midtlinjen at være gjennemsat med større og mindre kræftsvulster, der væsentlig sad i bindevævet imellem musklene.

Amtsdyrlæge Th. Nissen, Flekkefjord, meddeler :

«En hest led av kræft og blev slagtet. Eieren oplyste, at hesten ca. 1 måned kun hadde ædt litet og at den blev likesom sint, når den hadde ædt en stund; men også når den drak mælk, var det som den ikke rigtig kunde svælge. Hesten hadde en svulst, som efterhvert var vokset frem fra det høire overkjakeben og nu var så stor som en knyttet kvindekænde, idet den dog var noget langagtig og indtok pladsen over 2det til 4de kindtand (reguet forfra - baktil). Huden over svulsten var hel og uten særlig varme og ømhetens ikke heller stor. Nogen sygdom i tænderne var ikke påviselig. Obduktionen viste at kindtændernes rødder lå fuldstændig blottet i en gråhvit bløt masse, som hadde fortæret overkjakebenet og indadtil raget frem i høire næsehule, uten at dette dog i levende live hadde git anledning til åndenød eller flod fra næsen. Endvidere viste det sig, at høire lunges forreste lap også var sætet for en svulstmasse nojagtig av samme beskaffenhet som ovennævnte. Svulsten hadde omtrent et barnehodes størrelse og omsluttet og øvet et betydelig tryk på spiserøret ved dets indgang i brystet, herved fik man forklaringen på, at hesten, når den drak, kunde få likesom smerteanfall idet det anstrengte den at svælge.

Navlevenebetændelse hos føl. Av denne sygdom er behandlet i alt 8 tilfælde, meddeler dyrlæge *O. Enger*, Toten. Som regel endte disse tilfælde tidligere som oftest med døden; men det synes som en sterk og grundig desinficerende behandling av navlesåret med spaltning av dette og grundig utpensling av venen og såret med jodnafta har en meget gavnlig indflydelse.

Sarkomatose. Dyrlæge *B. Svensen*, Sandefjord meddeler følgende:

«Hos kvæg er forefundet et tilfælde av generaliseret sarkomatose med utbredte belægninger på diafragmas bugflade og på store dele av peritoneum forøvrigt, hasselnød-til ægstore, skarpt begrænsede nydannelser i milt, lever og lunge, men kun i ringe grad i caviternes kjertler. — Svulsterne var af en fast, flæsket beskaffenhet, svakt gullighvide og viste på snitflaten tynde, forgrenede, gullige drag. — Koen var usædvanlig tør og mager.

B o t r y o m y k o s e. Amtsdyrlæge *J. Mysen*, Mysen, meddeler at blandt nogle tilfælde av botryomykose hos hesten forekom et tilfælde hos en 10 års hoppe, der måtte dræpes på grund af at sygdommen utviklede sig i lår, kryds- og lændemusklerne. Over hele det angrepne parti kom abscesser med få centimeters mellemrum.

S y n g a m u s t r a c h e a l i s (luftrørsorm). Dyrlæge *O. Vold*, Fredrikstad, meddeler at der også dette år er påtruffet adskillige tilfælde af Syngamus trachealis hos høns og kalkuner i den ifjor omtalte besætning. Der blev også påtruffet et par tilfælde hos hønsekyllinger på en anden gård, men det blev gjort alt mulig for at stoppe sygdommen, og dette lykkedes. Smittekilden kunde bestemt påvises at hitrøre fra den omtalte sterkt inficerte hønse- og kalkunbesætning, idet der var ført kalkunslaget til den andengaard og afvaled fra hals og indvolde var kastet ut på en afvaldsdynge, hvor hønsene hadde adgang.

H u n d e s y k e utbrød blandt ca. 30 hunde på Ulleberg bruk; der anvendtes serum, men syntes det ikke at ha den forønskede virkning. Ved fuldstændig isolation og symptomatisk behandling lykkedes det at begrænse dødsfaldene til 6. — Smitten var antageligvis indført fra England. (*J. Andersen*, Larvik.

Dyrlæge *Koren-Lund*, Skien, meddeler:

«Blant hundene har der optaådt en eiendommelig periodisk paralyse. I december fik flere hrehunde omrent samtidig lammelse av bakkroppen; de kunde med meget besvær reise sig; men når de hadde gåt nogle skridt sviget bakkroppen, så dyrene faldt omkuld; dette gjentok sig stadig. Eierne kom som oftest med sine dyr for at få vite om de hadde fått eller kunde få poliomyelit! Angjeldende dyr spiste fortrinlig, hadde ikke feber, og så ut til at befnde sig vel. I januar iår har jeg behandlet 2 settre mod samme sygdom. Enkelte av hundene hadde samtidig krampagtige trækninger i baklæmmerne; en hadde tyggekrampe. Alle patienterne var ca. i år gamle og hadde ikke såvidt vites havt hvalpesyge.»

Rensygdomme.

S l u b b o .

Fra amtmanden i Nordland indløp i september måned telegram med anmodning fra amtsdyrlægen i Hemnæs om tilladelse til at foreta en reise til trakterne mot riksgrænsen i nordre Helgeland for at undersøke en dersteds oprædende epizootisk sygdom blandt renerne, da amtsdyrlægen ansaa sygdommen for ikke at være uten fare for husdyrbestanden.

Nogen tid forut hadde der i dagspressen stået en notis om rensygdom på svensk side, i Norrland og særlig i Sorseletrakten; sygdommen benævntes «mund- og klovsyke» og særlig årskalve angrepes. Døde ren skulde findes overalt i fjeldene.

I anledning herav indhentedes nærmere oplysninger om sygdommen hos den svenske medicinalstyrelse, som meddelte at sygdommen var den såkaldte «Slubbo», sygdommen var ikke ondartet og hadde ikke større utbredelse end vanlig; foranstaltninger til dens bekjæmpelse var truffet såvel som mot den «smit-somme øienbetændelse».

Med september måneds utgang forlater de svenske flytren vort land og man hørte ikke mere til sygdommen.

Pestagtig rensyke.

I slutten av oktober telegraferte amtsdyrlæge *Seglem* i Vadsø at distriktslægen i Alten hadde anmeldt en pestagtig sygdom som optrådte i de to største renbyer på Kautokeinosiden. Hundrede av ren angaves at dø daglig, og sygdommen sattes i forbindelse med en i Alten utbrudt poliomyelitepidemi blandt befolkningen; der var også spørsmål om hvorledes man skulde forholde sig med renkjøpet derfra, idet det anførtes at dreie sig om betydelige værdier og man begyndte at nære betænkeligheter ved at motta renkjød fra de angrepne distrikter. Amtsdyrlægen anmodedes at undersøke forholdene på stedet eg træffe de nødvendige foranstaltninger til sygdommens bekjæmpelse m. v.

Det viste sig herved at sygdommen forlængst var ophørt (den optrådte kun nogle dage i begyndelsen av oktober og før renslagtningen begyndte) ligesom det fremgik at den ikke kundestå i nogen forbindelse med menneskets polio-myelitis.

Av amtsdyrlæge *Seglems* beretning hitsættes:

• I oktober 1911 optrådte i Kautokeino en rensygdom, som ikke tidligere har været konstitueret her i landet. Uhedligvis fik jeg så sent besked om sygdommen, at jeg ikke fik undersøkt nogen af de syke dyr. De oplysninger, som jeg fik dels av eirie, dels af andre, der hadde seet de syke dyr, var imidlertid så overensstemmende og gode, at det med nogenlunde sikkerhet kunde fastslås, at sygdommen var rensdyrpest.

Sygdommen optrådte på Spielge og Datkova re*) i nærheten av Bingis Fjeldstue. Den begyndte pludselig under et indtrædende mildveir og ophørte efter 6 dage ved atter indtrædende frostveir. I løbet af disse 6 dage døde efter eierens opgivelse ca. 850 dyr. Antallet må dog sættes betydelig højere, da eierne dels ikke var villige til at opgi det virkelige antal, dels ikke havde fundet alle døde dyr.

Sygdommen angrep mest kalve og 1 års dyr, kun nogle få voksne blev angrebet. Symptomerne var katarrhalske affektioner af øiets og luftveienes slimhinder, undertiden hoste, hævelser i subcutis særlig omkring hodet og svælget, men også andre steder på kroppen. Huden over de hævede partier var angrebet, da hårene på disse steder faldt af. Tarmaffektioner har ikke været iagttaget. Dyrne havde en vakkende, usikker gang og stillede undertiden forbenene i korsstilling. Sygdommen endte med døden, der indtrådte inden 1 à 1½ døgn sygdom og undertiden kun efter nogle få timer. I et par enkelte tilfælder var observeret apoplektiforme dødsfald. En kjøreren skulde benyttes til kjøring og var netop spændt for pulken, da den pludselig styrtede om og var død.

*) På Datkovarre skal der være fundet «millioner» av døde lemmer.

Ved flåningen og opskjæringen av de døde dyr frembød disse tegn på en septikæmisk sygdom. Fedtdegenereret lever, pusblandet transsudat i de serøse huler og i de subkutane hævelser, mørkt dårligt koagulert blod. I hjertet fandtes fibrinokafler, der av finnerne blev betegnet som hvide orme og opfattet som sygdommens årsak. Milten var meget forstørret, mørk og henflytende. Dette kunde tyde på miltbrand, men miltbrand er utelukket, da finnerne fodrede sine hunde med kjød av de syke dyr, uten at nogen av hundene blev syke. Mange av de døde dyr utbredte straks etter døden en motbydelig lugt.

Alle de oplysninger, jeg erholdt om sygdommen, støtter den antagelse, at sygdommen var rensdyrpest, og der blev ikke oplyst noget, der stred mot denne antagelse eller gjorde den tvilsom.»

Distriktslæge Strømme, Alten, meddeler i en indberetning til medicinaldirektøren om sin reise til de pågjældende distrikter bl. a.:

«Under ophold i Kautokeino anmodedes jeg av ordføreren at foreta reise til Bautajokka, hvor der antagelig skulde være syke barn. Da amtsdyrlægen likeledes var beordret at undersøke, om der var syke dyr samme steds slog vi følge dit. I Bulliobyen ved Borgat, Sombybyen ved Badtajokka og Sockibyen 3 mil nordenfor og i Eirabyen ved Bosminjavre erfarede vi, at ca. 850 ren, derav vel 800 fjorskalve, var døde under renbyernes flytning over Spielgavarra og Datkovarre ca. 2 mile fra Biggilnobbal fjeld stue. Imidlertid må det antas, at finnerne for os søkte at skjule antal døde ren, samtidig som de under flytning ikke har tid til at opsoke de døde ren, som gjemmer sig bort. Det sandsynlige antal er ca. 1 500 døde ren. Pludselig død (apoplektiform) uten forutgående tegn til sygdom var hyppig; der berettes om kjørerener, som faldt døde om i sæletøjet; de som var syke to til tre dager fik snue, pusavsondring fra næseborene og øinene samt lammelser av forbenene, sjeldent bakbenene. Av og til sås lammelse uten videre katarhalske symptomer. Flere ren hadde krydsstilling av forbenene. Øinene blev ikke hvite, blinde, men blot betændte, rindende. Diarrhoe oplyses der ikke om. I Sockibyen sagdes der at være 1 voksen ren, som efter lammelse i 2 dage var bleven frisk. Sygdommen indtraf samtidig med mildveiret i begyndelsen af oktober og varede i 5 dage. Sporadiske tilfælde indtraf også senere efter overgangen over Altenelven under enkelte mildveirs dage, men svandt med frost. Det er min mening, at sygdommen ikke synes at smitte fra individ til individ; der maa efter al sandsynlighet ha forekommet rikelig smittekilde ved Datkovarre eller nordenfor. Da de i midten af november kom til byerne var sygdommen for over en måned siden over. Intet dyr var slagtet for salg. Samtlige 4 smittede dyr var nu friske. Nogle barn hadde let bronchit, ellers også mennesker friske. Det er ingensomhelst grund til at anta, at nydelsen av de syke dyrs kjød er sundhetsfarlig, hvorfor jeg ikke sammenkaldte noget helserådsmøte. For det første, fordi kjød av de døde dyr ikke frembydes på markedet, det er for længe siden spist av ulvene, dernæst fordi endel finner og hunde har selv spist kjødet for at prøve virkningen. Måltidet, som fra først av vistnok var begyndt under frygt og beven, utartet til et festmåltid, idet samtlige spiste sig mæt for flere dage uten skade. Hovedsaken er, at kjødet av de syke dyr ikke sælges eller er blit solgt. Amtsdyrlægen oplyste, at han og samtlige finner ikke før hadde hørt tale om eller set nogen sådan sygdom, som forekom ham at måtte ligne den såkaldte polyomyelit. Angående årsaken var finnerne overbevist om, at der var onde ånder påførde i Datkovarre. Ved slagtingen la de merke til en «mark» i hjertet, ø: thrombosedannelse. Jeg vil bemerke, at den store lemæn vænning i år foregik væsentlig over Datkovarre. Der var der død i millionvis av lemæn og opsidderen på Suolovuobme oplyste at ha iagttatt lemæn, som forekom ham syke. Renen

spiser lemæn væsentlig for maveindholdets skyld. Jeg vet ingen anden sygdom at sammenligne renpesten med end med polyneuriten. Det er jo perifer nervelidelse, ikke rygmarvssygdom. Den sene besvarelse skyldes fravær i Karasjok under distriktslæge Ottesens sygdomsforfald. På grund av tidens knaphet har jeg ikke skriftlig kunnet underrette hr. medicinaldirektøren.

Anmerkning: I «Skandinavisk Veterinærtidskrift» mai 1913, side 127 omtales en i svensk Lapmarken i sommermånerne optrædende ren-farsot, som sandsynligvis er identisk med den her omhandlede. Sygdommen optrådte i Tjøtjakke i Arjeploggs socken i Norrbotten län i grænsetrakterne mot Norge. Ved undersøkelse av professor Bergman viste sygdommen sig at bero på en infektion med små ovale bakterier av den form, der betegnes som «Pasteurella». Sygdommen betegnedes som «Wildseuche» i pektoral form.

Forgiftninger.

Dyrlæge K. Sande, Moss, meddeler om forgiftning av samtlige kjør i en større besætning efter at der dagen i forveien var skeet førskifte, idet der i kraftførblanding var tilkommet som nyt stof indisk rapsmel. Dyrlægen anfører herom bl. a.:

«Den 25de mars d. a. varsledes, at 10 kjør i den pågældende besætning hadde diarrhoe. Næste dag blev næsten hele besætningen syk, og det viste sig ved nærmere undersøkelse, at der måtte foreligge en forgiftning, som jeg antar skyldtes rapsmel.

Kjørene stod med strittende hårlag, sitten i musklene, større eller mindre temperaturforhøielse — helt op i 41,7. For de flestes vedkommende såes tåreflod og sparsom salivation. Hostestøt høistes over hele fjøset. Irritation i næsen gav sig tilkjende ved at kjørene stod og »gren« — de trak overlæpen op akkurat som oksen gjør, når den er ute til parring. Hos nogle få var faeces blandet med blod, disse var avgjorte dødskandidater. Dydrene var i høi grad slappe, således faldt en ko overende midt under melkningen og kunde først reise sig efter ca. 5 timers forløp. Melken faldt øieblikkelig ned til et minimum — $\frac{1}{2}$ liter eller så.

Allerede den 26de døde 3 dyr. De andre var mer eller mindre syke til den 27de, da mange begyndte at æte og gi melk.

Derefter indtrådte et kronisk stadium. Her var billedet noget andet; likesom der efterhvert meldte sig en følgesygdom — paraplegi.

I det kroniske stadium stod dyrene med fortfarende feber, hyppig respiration og med et lyst slimet (ikke purulent) flod fra næsen. Pulsen ikke så hyppig, som i første stadium, ca. 84.

Ialt er i løpet av 14 dage 15 kjør døde eller nødslagtet.

Obduktionen: a. Efter akut forløp: Koaguleret blod, hæmorrhagier på miltens overflade, men ingen egentlig miltsvulst. Store blødninger i hjerteørene og for en enkelt vedkommende i hjertets spids. Vældig inflammation i løpens slimhinde, likeså i tyndtarmen. Frit, koaguleret blod i tarmen. b. Efter kronisk forløp som foran beskrevet, men ikke såmeget uttalte forandringer i fordøieskanalen. Hjertedegeneration. Hos nogle få bronchopneumoni.

Rekonvalescentstiden synes forholdsvis kort, bortset fra lammelsen.

Av 138 angrepne dyr (♂: hele besætning) gik 28 voksne dyr tilgrunde».

Fra 23de mars—25de mars var opføret 70 kg. rapsmel på 139 voksne dyr; melkemængden sank nogle dage efter fôringen fra 1 000 kg. til 795 kg.

pr. dag. Rapsmelet skulde nu erstatte det tidligere soyamel i förblandingen med rismel i tørret mask, der i længere tid var blit benyttet.

Sygdommen er omtalt i en artikel i «Norsk Veterinærtidsskrift» 1911, XXIII årgang, side 150.

Med prøver fra den mistænkte kraftførprøve blev der på Norges landbruks-højskole foretatt endel føringsforsøk til 2 kjør og en kalv uten at dyrene blev syke derved. Organer av døde dyr blev også undersøkt for vissegifter, men uten resultat.

Prøven av rapskakemelet blev også indsendt til statens kemiske kontrolstation i Kristiania til nærmere undersøkelse. Melet viste sig at bestå væsentlig af en blanding af knust frø av indiske rapsarter og viste sig at være ubedærvet. Metalliske gifte fandtes ikke. Prøven utrørt i vand gav efter en times henstand 0,98 % uskadelig senepsolje (etter Jørgensens metode) med 20,79 % kvælstof i det derav fremstillede thiosinamin.

Der blev således ikke fundet skadelige egenskaper ved de underøgte rapsmel-prøver.

Saltforgiftning. En ko kom løs om natten og fortærte ca. 1 kg. koksalt; den døde efter nogle timers sygdom. En anden ko drak noget lake av en sildetønde og blev syk, men kom sig efter 3 dages forløp (*Borg, Solør*).

En ko fik under inddelingen om kvelden anledning til at komme hen i saltkoppen, hvor den sandsynligvis fortærte 2 kg. — Næste morgen lå koen uten at være i stand til at stå. Den blev slæpt ut på gården, hvor den lå ved min ankomst. Temperatur 38, puls 50. Hode slængt bakover, krampe og lamhet. Fra anus fløt en del stinkende gjødning. — Koen hadde om dagen drukket 2 bøtter vand, hvilket ledet mig på tanken om saltet. — Den behandles med kaffe, brænevin og ekebark. — Efter 24 timer gik den ind i fjøset og var rask. (*Egeberg, Arendal*).

Rhamnus frangula (troldhegg) antages at ha været årsak til forgiftningssymptomer med fremtrædende lammelsesfænomener hos 4 kalver som for første gang var sluppet på havn; de 3 døde. (*Blystad, Kongsvinger*).

Arsenikforgiftning forekom i en besætning hvor røkterne på egen hånd hadde blandet «vasken» i en bøtte. Efter vaskningen gaves endel ungdyr drikke av samme bøtte; 2 dyr døde og flere fik store, dyperegående nekroser i huden.

Arsenikopløsningen hadde ståt over i fjøset som rest fra foregående års vaskning. (*Murstad, Romedal*).

Chilisalpeterforgiftning. Herom meddeler amtsdyrlæge *Fleischer* (Gjøvik) :

•Den 25de september hadde jeg på en gård i Vardal en chilisalpeterforgiftning, hvor hele besætningen — 12 kjør — blev forgiftet, mer eller mindre. På 1/2 time

døde 3 kjør, de andre 9 kjør kom sig i løpet av dagen. Det var de voksne kjør, som angrepes hardest. Disse hadde fåt ca. 2 à 3 håndfuld chilisalpeter pr. ko, de unge, en knap håndfuld, pr. stk. Sygdommens symptomer var følgende: Sterk hjerte-banken, lav temperatur, pulsen liten, hyppig og uregelmæssig, mathet, svakhet og til-sidst lamhet og konvulsioner. Det som ved obduktionen først og fremst faldt i øinene var blodets eiendommelige sortgrønne farve samt tynde konsistens. Blodet viste sig straks kadavaret blev åpnet, ukoaguleret, men ved at henstå i luften ca. 5 à 10 mi-nutter koagulerte det. Hjertet var slapt, blødt og anæmisk. De syke kjør blev behandlet med exciterende midler. En ko, som var meget syk, og som jeg var omtrent sikker på vilde dø, kom sig i løpet av 6 timer.

Amtsdyrlæge *Flesvik*, Lilehammer, meddeler :

«På sykelisten er der opført 30 tilfælder af forgiftning hos svin. Dette var på Kristians amts landbruksskole, hvor hele svinebesætningen samtidig og pladselig blev syk mer eller mindre, en døde. Symptomerne var feber, ophørt øtelyst, brækninger, tympanitis, gjødslen var løs, der var sterk flatulens, dyrene var meget ømme for tryk på buken. De dårligste lå rolig hen og døset samt skjalg noget. Den døde blev obducert og viste en heftig gastroenteritis med øtsninger av mavens slimhinde. Trods næagtig og indgående eksamination af gården's folk kunde der ingen oplysninger skaffes om giftens art og heller ikke i maveindholdet, der blev indsendt til Schmelcks laboratorium, Kristiania, kunde der påvises noget».

S t r y k n i n f o r g i f t n i n g av hund indtraf isommer, meddeler amtsdyrlæge *Egeberg*, Arendal. Hunden kom løpende hjem fra skogen til sin eier og faldt død om. I maveindholdet, der bestod af fugleben fjær, lyng o. s. v., på-vistes stryknin.

1 ko blev forgiftet efter vaskning med Dougalls får evask. 8 får forspiste sig på lever og fiskeslo; 6 døde. 4 svin spiste fosforsalte (utlagt som rottegift) og kreperte (*Kjoss-Hansen*, Egersund).

Forgiftning med b o m u l d s f r ø m e l hos unge dyr og kalver forekommer ikke sjeldent, anfører amtsdyrlæge *Myklestad* (Bergen) og de fleste tilfælde ender gjerne med døden efter 12—24 timers forløp.

Amtsdyrlæge *Selnaes*, Stord, meddeler :

«Forgiftning med digitalis af 2 heste med dødelig utgang er forekommet på et par gårde i Ølen. Sygdommen begyndte med tapt øtelyst, dyrene hængte med hodet hadde sterk tarmramlen og bankende hjerteslag. Ved mit tilsyn den følgende dag var temperaturen 38,7, puls 124, resp. 18, slimhinderne gullig, hjertet uregelmæssig, flere hurtige slag på hinanden, hvorpå et par utsættende, afværingen løs, ingen appetit; dyret gik rundt i boks ganske rolig eller stod og hængte med hodet, men døde den følgende nat. Obduktionsfund: Leveren hyperæmisk, lungerne ødematøse, hjertesækken vædskefyldt, litt blødning langs kransårene, endokardit, i høire forkammer en lysgullig fast trombemasse, omtrent utfyldende kamret, ca. 3" lang og 1½" tversnit. Tarmind-holdet tyndt.

Begge hester har gåt i samme utmark og blev syke med 1 dags mellemrum. I utmarken og den tilstøtende indmark forekom masser av digitalis purpurea (rævebjelde).

Forgiftning med k v i k s ø l v forekom hos en ko efter anvendelse av ungv. resolv. ved jurbetændelse. Koen begyndte at slikke sig på juret, efter anvendelsen av salven.

Slikket til juret og indvendige lærflate var en hudløs delvis blødende sårflate. Senere fik koen et ekzem over store dele av kroppen under bogen, på halsen, siderne og speilet, stod og sturet og hadde feber. Ved behandling kom koen sig».

I februar hadde jeg et dodelig forløpende forgiftningstilfælde hos en ko efter vaskning med petroleum for utei, meddeler amtsdyrlæge *Myran*, ytre Namdalens.

Dyret blev tilset dagen efter vaskningen. Lå da nede med hodet tilside og i halv søvn som ved en halvfieber. Spontan avgang av tyndflydende petroleumslugtende faeces. Nu og da raserianfald, hvorunder den forsøgte at reise sig på forbenene. Brølet og stønnet. I det hele tat et uhyggelig syn. Den kreperede utså på eftermiddagen, men blev ikke obducert.

Staatsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler :

•Equisetumforgiftning. En merkelig sygdom blandt hestene optrådte i november på en gård i Fane. 3 heste var angrebet. Ved første øiekanst syntes de ikke at mangle noget, de stod rolig hver i sit spiltoug i stalden og åt godt sit hø, dog vilde de efter sigende nødig æte hak og mel. Men da man forsøgte at ta dem ut blev der et rammel og spektakkel, som om hele stalden skulde rives ned. Det viste sig nemlig, at de hadde næsten fuldstændig mistet evnen til at avbalance sig selv; lededes de fremover førtes forlemmerne stift famlende og ut til siden, som en fuld mand fører sine ben, mens bakparten førtes dinglende og sjanglende efter; stødtes de bakover, således at synet ikke kunde hjælpe til med at korrigere bevægelsen, sattes bakbenene ganske forkjert, og hesten tumlet klodset omkring eller deiset helt overende. Men der var ingen lammelse at spore, ingen urolighet eller ængstelse, snarere nogen sløvhed. Blikket var noget sløvt, ikke urolig, temperaturen normal, likeledes gjødningen. Ved undersøkelse av føret fandtes dette at indeholde en hel del equisetum fluvatile — den store høe kjærringrok (med få sidegrenene og disse bare i toppen) som gror langs bredden av indsjører og elve. Det før, hestene hadde fåt, var slåt langs bredden av et vand, som stødte til eiendommen, og amtsdyrlæge Myklestad, der behandlede hestene oplyste, at hos en mand, hvis eiendom lå på den motsatte side av samme vand, og som også hadde slåt langs bredden og git hestene dette før, var 2 heste blit syke akkurat på samme vis. — Da man holdt op med at gi hestene av dette før kom de sig litt etter litt i løpet av 14 dage à 3 uker fuldstændig».

K v a k s a l v e r i .

Amtsdyrlæge *T. Skjævestad*, Kristiansund, meddeler, at behovet efter dyrlægehjælp er ganske sterkt, men de store avstande fra dyrlægens bopæl til distrikts yderkanter hindrer, at dyrlægen benyttes så ofte som ønskelig kunde være. Det er derfor naturlig at der drives et betydelig kvaksalveri.

Amtsdyrlæge *Mossige*, Sogndal i Sogn, meddeler :

«I en bygd i mittre Sogn, hvor dyrlæge sjeldent benyttes, har man en kvaksalver, som efter folks sigende skal være meget dygtig i sit fag, særlig ved behandling af koliktilfælde. Hvad slags medicin han bruker, får ingen vite, da vedkommende ikke vil clære fra sig kunsten». Medicinen indgives i flytende tilstand og heldes ind i dyrets næse. Jeg har flere gange gjort folk, som har fortalt om kvaksalverens kure,

opmerksom på, at dette er en farlig måte at indgi dyrene medicin på, da det ofte medfører fremmedlegemspneumoni. Denne advarsel har man ikke tidligere fæstet sig videre ved, men da «kuren» særlig i den senere tid ofte har været mislykket, blev jeg i år i et par tilfælde tilkaldt for at foreta obduktion af dyr, som vedkommeude kvaksalver hadde hat under behandling. Det viste sig også ganske rigtig, at de begge var døde af fremmedlegemepneumoni. Hermed er også kvaksalverens aktier faldt betydelig i kurs og midlet er ikke længer så effektivt som tidligere».

Dyrlæge *Toenberg*, Ålesund, meddeler :

«Kvaksalveriet florerer selvfølgelig fremdeles. Årsaken hertil skyldes ikke alene manglende oplysning, men vel væsentlig de lange avstande med derav følgende kostbare reiser samt rent mangel på dyrlægehjælp.

Rundt om på bygderne har man enkelte personer som pleier at tilkaldes i fødselshjælp — «snu kalven». Når fødslen ikke lykkes skyldes det som regel et «band» som binder kalven. Enkelte er ikke ræd for at bruke kniven på dette «band». Jeg blev tilkaldt til en sådan forløst ko, der var syk efter kalvningen. I stedet for at komme ind i uterus ved vaginalundersøkelsen, kom jeg direkte ind i bughulen, hvor den halvt forrådnede efterbyrd lå mellem tarmene. Straks efter blev jeg tilkaldt til nabogården i fødselshjælp, hvor samme kvaksalver (ansat av herredet) netop havde forsøkt at forløse en ko, hvor også et «band» holdt kalven. Han vilde også da bruke kniven, men eieren tilkaldte så mig istedet og hindringen viste sig at være en hør dreining — bandet en vaginalfold».

Amtsdyrlæge *Leknæs*, Førde, omtaler, at kvaksalveri i hans distrikt er ganske hyppig. Oprettelsen av nye apotek på landsbygden begunstiger også efter hans mening kvaksalveriets utvikling. Amtsdyrlæge *Bakke*, Stokmarknes, klager over at agronomer i ikke ringe utstrækning befatter sig med dyrepraksis.

Kvaksalveriet er temmelig utbredt, anfører amtsdyrlæge *C. Jørgensen*, Rakkestad. Endog hingstekastrationer lader folk utføre av kvaksalver. I et tilfælde endte dog en sådan operation utført af kvaksalver temmelig sorgeligt. En kraftig, 4 års hingst fik et betydelig tarmfremfald efter operationen. Da jeg tilkaldtes var tarmene allerede blåsorte og svulne. Reposition var utelukket. At kvaksalveren i de ca. 3 timer, der medgik før jeg kom tilstede, ikke hadde arbeidet aseptisk med prolapset antok jeg med sikkerhet ved syuet av hans operationsutensilier. Hesten blev dræpt.

Kvaksalveriet er gået raskt tilbage de sidste år, anfører amtsdyrlæge *T. Sandstad*, Støren. Forsikringsselskaperne forlangende om at de forsikrede dyr som blir syke skal behandles, anføres vistnok at ha git et godt bidrag hertil.

Amtsdyrlæge *Holmboe*, Jelsa, Ryfylke, anfører :

«På grund av de lange avstande kan befolkningen i mange tilfælde være henvist til at hjælpe sig på bedste vis. I et tilfælde af jurbetændelse anvendtes gammel menneskeurin som omslag. For yderligere at befæste troen på dette middels fortræffelighed anførte vedkommende med held at ha drukket et halvt ølglas av denne mikstur ved manglende matlyst og tryk for brystet».

Amtsdyrlæge *Chr. E. Dahl* (Voss) meddeler, at befolkningens behov for dyrlægehjælp er for tiden ringe, da kvaksalveriet drives i stor utstrækning og ganske professionelt av et par agronomutdannede gårdbrukere.

Amtsdyrlæge *A. Monseth*, Meldalen, meddeler:

«Kvaksalveriet er vistnok suart en saga blot. Et par leddoktorer har dog endnu endel at bestille. I høst hadde Meldalen besøk av den fra de nordlige landsdele bekjendte kvaksalver Schwartz. Han slog sig ned ved Løkkens verk, men fikk ikke mange kunder og forblev på stedet kun nogle få dage. Han opnådde dog i denne tid at få narre endel folk.

Han skulde blandt andet kurere en hest for «spat». Han fikk 15 kr. av eieren og hesten skulde være god inden 4 dage efter indgnidning av en salve. Blev hesten ikke uhalt inden den nævnte tid, skulde pengene betales tilbage. Da de 4 dage var omme, var hesten selvfølgelig like halt, men ved spørsmål efter kvaksalveren, var da denne forsvundet. Hestens eier gjorde senere ingen ting for at få sine penger tilbage».

R e t s l i g .

Amtsdyrlæge *P. Henaug*, Ølve, Hardanger, meddeler:

«Har foretaget reiser og avgitt beretning i 2 sulteföringssaker. I det ene tilfælde blev eieren frifundet, i det andet blev han nødt til at dræpe sin vanrøktede og syke hest. Har desuden avgitt erklæring i en dyrplagerisak, hvor en mand fra Strandebarm var tilagt 50 kr. mulkt for uten tillatelse at ha ladet kastrere anden mands hund på en grusom måte. Kastrationen utførtes efter vidneforklaringerne av en halvtullet person og på følgende måte: Pung og testikkel blev helt bortskåret på den ene side, på den anden side derimot kun halvparten av testiklen. Hunden blev så sluppet løs og løp blødende hjem, og svævet i længere tid mellem liv og død».

Amtsdyrlæge *K. G. Mæhre*, Narvik, meddeler:

«Tørkeåret 1910 med meget små fôrvlinger fulgte vinteren og våren 1911 av en sterk og utbredt sulteföring. Navnlig blandt lapperne var der mange steder yderst forsultede kreaturer. Ved besaringer i april—mai blev undersøkt 30—40 besætninger og eierne av de værst sultede dyr, ialt 12—15, tilagt mulkt. De vedtok alle på 2 nær, som fikk beløpene forhøjet ved meddomsret».

Sulteföring omtales også av enkelte andre dyrlæger.

**C. Bevilgninger til det civile veterinærvesen i budgetterminen
1ste juli 1911—30te juni 1912.**

		Bevilget.		Medgåt.
1.	Til amsdyrlægernes avlønning m. v. . . . kr.	76 000,00	kr.	75 036,81
2.	Det veterinær-patologiske laboratorium . . »	9 000,00	»	9 000,00
3.	Kursus for dyrlæger . . . . . »	2 200,00		intet
4.	Tuberkulinundersøkelse av kvægbesætninger:			
a)	bevilget . . . . . kr.	20 000,00		
b)	overført fra forrige termin »	779,37		
		————— »	20 779,37	» 20 662,55
5.	Erstatningsbidrag ved negslagtning av tuberkuløst kvæg . . . . . »	30 000,00	»	46 944,25
6.	Avlønning av statsdyrlægerne m. v. . . . »	7 300,00	»	7 300,00
7.	Studiestipendier for veterinærstuderende . . »	4 000,00	»	4 000,00
8.	Skyss- og kostutgifter . . . . . »	44 000,00	»	52 271,09
9.	Forskjellige og tilfeldige utgifter . . . . »	3 000,00	»	3 563,07
10.	Bidrag til utgivelse av «Norsk Veterinær-tidsskrift» . . . . . »	1 000,00	»	1 000,00
11.	Karantænestasjonen Ytre Voulen . . . . »	400,00	»	400,00
12.	Det veterinære seruminstitut (ekstraordinær):			
a)	bevilget . . . . . kr.	70 000,00		
b)	overført fra forrige termin »	10 407,54		
		————— »	80 407,54	» 33 348,20
13.	Erstatning til kvægeiere for tap på husdyr forårsaket ved miltbrand . . . . . »	1 000,00	»	1 000,00
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
	Sum kr.	279 086,91	kr.	254 525,97

D.

Tabeller.

Tabel IV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Relevé des divers cas de maladies des animaux)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	32	-	32	297	5	287	5	-	5
Raslesyke, Miltbrandsemfysem, (`Rauschbrand`), (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	67	5	58	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	7	1	3	9	1	7	1	1	-
Bråsot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	124	6	114
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	513	171	179	9	1	5
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	399	2	9	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	41	-	2	-	-	-	-	-	-
Svinepest (<i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (`Rothlauf`) (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	830	4	3	44	-	2	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosis chronica</i>)	-	-	-	33	28	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	96	4	16	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	5290	41	142	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	6	1	2	7515	771	2	3	3	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	8	-	-	202	68	4	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	334	5	1	9	2	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	7043	58	210	8689	1051	539	142	11	124

i Norge i 1911, artsvise ordnet.

domestiques, par espèces, en Norvège en 1911).

Gjet (Espèce caprine)		Svin (Espèce porcine)		Hund (Chiens)		Kat (Chats)		Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
annmeldte (signalés)	derav	annmeldte (signalés)	derav	annmeldte (signalés)	derav	annmeldte (signalés)	derav	annmeldte (signalés)	derav	annmeldte (signalés)	derav
drapte (abattus)	døde (morts)	drapte (abattus)	døde (morts)	drapte (abattus)	døde (morts)	drapte (abattus)	døde (morts)	drapte (abattus)	døde (morts)	drapte og døde (abattus et morts)	døde (morts)
-	-	-	-	34	-	33	2	1	1	4	-
-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-
2	-	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	17	14	3	-	-	-	-	-
-	-	-	-	162	17	31	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1296	51	278	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2420	50	93	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	1	2	-	1	-	-
-	-	-	-	16	9	-	1	1	-	5	-
-	-	-	30	11	-	1	-	-	-	5	-
-	-	-	-	-	-	694	64	135	1	-	-
-	-	-	-	-	-	66	136	6	-	-	-
2	-	2	3979	152	442	700	-	-	4	5	5

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge.

S y g d o m m e (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	7043	58	210	8689	1051	539	142	11	124
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	74	11	43	17	7	8	6	-	4
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola</i> , <i>Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	1384	7	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza</i> , <i>Pharyngitis et Bronchitis</i>)	2758	7	4	123	5	1	4	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	92	5	15	237	77	29	13	-	10
Fordøelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	968	8	15	9533	394	147	62	1	2
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	2426	25	147	164	81	26	13	1	2
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) .	92	2	4	677	34	59	23	-	1
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	27	-	3	1247	35	66	12	-	2
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicationes</i>) .	31	-	8	558	25	130	20	1	12
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>) .	644	2	4	17	5	4	3	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrocephalus</i>)	-	-	-	2	-	2	21	12	3
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	23	3	3	64	27	14	1	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	28	9	-	5	3	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	426	30	46	1331	73	157	6	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	1	-	-	2786	160	9	61	1	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	26	2	-	112	3	3	1	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	1545	-	-	1122	1	-	16	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	69	-	-	2247	2	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	8	-	-	16	-	-	3	-	-
Overføres	16321	162	502	30432	1990	1195	407	27	160

¹⁾ Anilinsfarve, arsenik, autointoxikation, bly, bomuldsfrømel, chilisalpeter, digitalis, bekali, lever, lut, mug, maismel, maling, mønje, oljekaker, ormbut, planter, potetgræs, potetskræl, salpeter, solanin, sublimat, vortemelk,

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
2	-	2	3979	152	442	700	66	136	6	-	4	5	5	-	-	-	-
-	-	-	11	2	7	8	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	7	2	-	-
236	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	1	1	36	8	1	109	3	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-
3	1	-	69	22	9	42	4	13	12	1	-	-	-	-	-	-	-
47	3	1	542	11	12	77	5	4	3	-	-	4	-	" 2	-	-	-
-	-	-	200	11	12	77	5	4	-	-	-	8	8	-	-	-	-
3	-	-	112	1	12	85	2	11	3	-	-	-	-	-	-	-	-
5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	144	9	39	46	1	29	4	1	3	28	13	-	-	-	-
27	5	-	11	1	3	476	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-
8	3	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	2	86	11	18	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	67	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2999	128	32	96	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	166	1	-	706	12	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	74	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
343	14	6	8513	365	588	2438	106	205	43	4	7	59	33	4	-	-	-

dærvet før, fosfor, fiskelever, høifrø, muggent høi, bedærvet kjød, «kloak», koksalt, kviksølv, pultost, raps, rugklid, rottekrut, stryknin, soleie, senep, salt, sildelake, svovlsyre, skyller, zink, zinkhvit. ²⁾ Aper.

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalis)	derav		anmeldte (signalis)	derav		anmeldte (signalis)	derav	
		drepte (avattus)	døde (mortis)		drepte (avattus)	døde (mortis)		drepte (avattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	16321	162	502	30482	1990	1195	407	27	160
Skab (<i>Scabies</i>)	44	-	-	44	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	1016	-	-	30986	-	-	184	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	62	2	1	1856	69	8	53	6	3
Misfostre (<i>Monstra</i>)	4	2	1	87	8	5	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) .	3	-	3	395	21	11	8	1	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . .	1	1	-	510	33	1	1	-	1
Tilbakeholdt efterbyrdt (<i>Retention placenta</i>)	22	-	1	4013	17	22	10	1	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	25	-	-	1474	23	3	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	1923	14	13	7	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	11	1	-	746	10	73	4	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	123	-	-	3333	85	22	42	1	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	316	7	1	123	-	-	-	-	-
Klapningstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>) . .	114	-	1	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	4368	1	4	81	-	-	636	-	-
Kraeft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	12	4	-	15	9	2	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	3681	30	1	360	5	-	5	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	492	1	-	201	3	-	39	5	-
Led- og slimsækliedlser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	4665	111	7	1058	45	1	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>)	8424	93	12	2778	100	13	29	3	-
Lungeorm (<i>Pneumonia verminosum</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Cerebro-spinal-meningit (<i>Menigitis cerebro-spinalis</i>) . .	-	-	-	12	-	3	5	-	5
Godartet beskeltersyke (<i>Exanthema genitalium benignum</i>) .	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftrørsorm (<i>Syngamus trachealis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	39722	415	584	80427	2432	1372	1432	44	169

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)	
343	14	6	8513	365	588	2438	106	205	43	4	7	59	33	4	-		
-	-	-	48	-	-	127	29	-	14	12	-	134	-	-	-	-	-
482	-	-	408	-	-	698	-	-	7	-	-	51	-	-	-	-	-
8	1	-	228	56	12	28	2	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	36	20	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	118	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	12	2	2	14	1	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	112	-	3	11	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45	-	-	5689	-	1	129	-	-	169	-	-	2	-	-	-	-	1) 10
-	-	-	3	-	1	40	5	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	21	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	-	-	4	-	-	251	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	90	9	-	97	4	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
6	-	-	185	20	1	744	29	1	28	1	-	8	-	-	-	-	-
23	16	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75	-	-	-	-	-
944	31	8	15521	478	617	4585	183	216	275	20	9	330	33	14	-	-	-

1) Ren.

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (Maladies)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signales</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	39722	415	534	80427	2432	1372	1432	44	169
Alvelle	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Kronisk melkefeber (<i>Eclampsia puerperalis chronic.</i>)	-	-	-	105	-	-	-	-	-
Struma (<i>Struma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leukæmi (<i>Leukæmia</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	3953	150	64	4455	447	109	152	5	15
Ialt (total)	43675	565	598	84987	2879	1481	1586	49	186

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signaiss</i>)	derav		anmeldte (<i>signaiss</i>)	derav		anmeldte (<i>signaiss</i>)	derav		anmeldte (<i>signaiss</i>)	derav		anmeldte (<i>signaiss</i>)	derav		anmeldte (<i>signaiss</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signaiss</i>)
944	31	8	15521	478	617	4585	183	216	275	20	9	330	33	14	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	5	-	776	90	64	263	8	2	12	1	1	37	19	1	1	-	-
970	36	8	10298	568	681	4851	194	218	287	21	10	367	52	15	1	-	-

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Tabel V.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døde (morts)	døde (morts)		døde (morts)	døde (morts)		døde (morts)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	293	-	5	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	46	1	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	8	1	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	393	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	27	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	6	1	2	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	57	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	428	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	9	1	-	5	-	1	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	232	2	3	44	1	2	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	235	-	17	7	-	-	4	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	18	-	-	5	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	16	2	-	4	-	-
Overføres	1695	6	29	136	4	4	8	-	-

i Kristiania by i 1911.

ville de Kristiania, signalés en 1911).

1) Änder.

Tabel V. (Forts.). (Continuation).

Kristiania.

S y g d o m m e (Maladies)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døpte (abattus)	døde (morts)		døpte (abattus)	døde (morts)		døpte (abattus)	døde (morts)
Overført (<i>transport</i>)	1695	6	29	136	4	8	8	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	15	-	1	19	-	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	3	-	-	²⁾ 5	4	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (kol-ler) (<i>Fatuitas</i>)	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hemoglobinuria. Haemoglobinæmia</i>)	47	3	4	1	-	-	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	236	-	-	7	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	2	-	-	16	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	11	-	-	23	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	14	2	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Borvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placentaæ</i>)	-	-	-	41	-	2	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	25	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	13	-	4	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	54	1	-	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	24	1	1	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-tiones ob kryptorchismum</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Kraft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	2106	11	35	375	11	15	8	-	-

¹⁾ Fosfor. ²⁾ Jernbanefeber.

Tabel V. (Forts.). (Continuation).

Kristiania.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (ahattus)	døde (morts)		dræpte (ahattus)	døde (morts)		dræpte (ahattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2106	11	35	375	11	15	8	-	-
Hov- og klovklideler (Vitia ungvvis)	736	9	-	2	-	-	-	-	-
Øielideler (Vitia oculorum) . . .	58	-	-	1	-	-	-	-	-
Led- og Slimsækklideler (Articulitis et bursitis)	509	16	-	19	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contusions, abscessus etc.)	842	12	-	34	-	-	-	-	-
Leukæmi (Leucæmia)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	129	3	-	9	3	-	-	-	-
Ialt (total)	4380	51	35	440	14	15	8	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalisés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalisés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalisés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalisés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalisés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)		anmeldte (<i>signalisés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)	
-	-	-	-	-	145	-	6	2367	74	88	47	4	-	40	17	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	151	6	-	5	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	66	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	404	17	-	2	-	-	6	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	21	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	145	-	6	3012	106	88	54	4	-	46	17	-	-	-	-

Tabel VI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døde (morts)	døde (morts)		døde (morts)	døde (morts)		døde (morts)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	7	-	7	26	-	23	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	17	6	10	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	65	-	2	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	110	-	1	9	-	2	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	446	-	15	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	1	-	1	214	210	2	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	19	9	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	55	-	1	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	19	2	9	3	1	2	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	354	1	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	375	-	-	10	1	1	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	4	-	1	31	15	4	-	-	-
Fordeieselssygdomme (Indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	263	-	1	817	54	5	1	-	-
Overføres	1361	2	38	1501	298	49	1	-	-

i Akershus amt i 1911.

dans le département d'Akershus en 1911).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	
-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	152	2	14	-	-	-	-	-	-
-	-	-	216	4	6	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	1	-	22	-	-	1	1	-
-	-	-	8	4	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	75	4	4	17	-	1	-	-	1
-	-	-	461	16	26	107	8	16	1	1	-

Tabel VI. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

S y g d o m m e (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1361	2	38	1501	298	49	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	267	1	17	111	2	1	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	5	-	-	85	1	3	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	5	-	-	107	5	11	-	-	-
Forgiftninger ¹ (<i>Intoxicaciones</i>)	2	-	1	54	1	10	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	2	-	-	8	4	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (kol-ler) (<i>Fatuitas</i>)	4	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodusurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	49	2	8	36	2	2	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	1	-	-	140	3	-	2	1	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	170	-	-	93	-	-	13	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	4	-	-	231	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	53	-	-	1796	-	-	5	-	-
Uregelmessige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	8	-	-	240	4	-	1	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	10	-	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	73	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	64	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	1	-	-	521	2	2	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	129	10	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	261	-	1	-	-	-
Børbetaændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	87	4	10	-	-	-
Jurbetaændelse (<i>Mastitis</i>)	7	-	-	431	21	1	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	41	1	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	2010	7	64	5978	360	91	23	2	-

¹⁾ Bomuldsfrømel, fór, lut, «kloak», fosfor, stryknin, koksalt, chilisalpeter, paltost.

Tabel VI. (Forts.) (Continuation).

Akershus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (adultus)	døde (mortis)		dræpte (adultus)	døde (mortis)		dræpte (adultus)	døde (mortis)
Overført (transport)	2010	7	64	5978	360	91	23	2	-
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum) . . .	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . . .	297	-	-	9	-	-	20	-	-
Kræft (Carcinoma et Sarcoma) . . .	2	-	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovklideler (Vitiae ungvistar)	356	2	1	45	-	-	-	-	-
Oielidelser (Vitiae oculorum)	50	-	-	20	-	-	-	-	-
Led- og slimsækklideler (Articulitis et bursitis)	444	6	-	144	4	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.) . . .	976	9	-	300	13	2	1	1	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	369	8	3	265	28	16	2	-	2
Ialt (total)	4520	32	68	6762	406	109	46	3	2

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
-	-	-	736	42	38	202	14	18	8	4	2	6	-	-	-	-	-
-	-	-	848	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	9	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	24	8	-	65	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	70	7	15	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1685	58	53	316	22	21	8	4	2	7	-	-	-	-	-

Tabel VII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	38	2	35	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	15	5	4	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinepest (<i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	72	-	4	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	9	-	1	-	-	-	-	-	-
Kvrække (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	271	1	12	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	3	-	-	67	48	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	1	-	-	14	4	1	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvlster (<i>Fibromy coma. Ascococcus</i>)	40	2	-	9	2	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	5	-	5	4	2	2	2	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	230	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	234	1	-	9	-	-	2	-	-
Lunge- og brysthinddebændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	8	-	1	28	16	1	1	-	1
Overføres	653	4	28	414	79	48	5	-	1

i Smålenenes amt i 1911.

dans le département de Småland en 1911).

Tabel VII. (Forts.). (Continuation).

Smalenene.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	653	4	23	414	79	43	5	-	1
Fordøielessessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	211	3	2	553	26	7	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	163	7	14	36	2	-	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	6	1	1	34	-	4	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	3	-	3	136	2	9	-	-	-
Forgiftninger ¹ (<i>Intoxications</i>) . . .	-	-	-	267	8	55	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . . .	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	2	-	1	8	5	2	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	4	1	-	1	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmooglobinæmia</i>)	39	2	4	56	3	10	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	100	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	5	1	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	95	-	-	48	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	5	-	-	151	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	2	-	-	30	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculine</i>)	24	-	-	6664	-	-	2	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	4	-	-	135	5	3	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . . .	-	-	-	56	2	2	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	57	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentae</i>)	-	-	-	369	1	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	101	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	180	2	2	-	-	-
Overføres	1229	18	48	9402	142	138	8	-	1

¹) Kviksølv, mørnje, stryknin, raps, soleie, senep, hugormbit

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfe (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)	
-	-	-	-	-	-	347	13	37	60	12	8	10	-	-	-	-	-
-	-	-	11	-	-	-	-	-	7	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	198	22	2	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	-	-	-	20	5	5	-	-	-	-	-	34	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	16	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	640	41	46	148	18	12	10	-	-	-	-	-	35	-	-

Tabel VII. (Forts.) (Continuation).

Smålenene.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1229	18	48	9402	142	138	8	-	1
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	1	-	-	40	2	12	-	-	-
Jurbeændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	9	-	-	286	9	-	1	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	23	-	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob Kryptorchismum</i>) .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrations</i>) . .	328	-	-	15	-	-	12	-	-
Kraeft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hov- og klovklidelser (<i>Vitiae-unquvis</i>)	238	1	-	31	-	-	-	-	-
Oielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	26	-	-	13	-	-	-	-	-
Led- og slimsækklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	405	14	-	75	5	1	-	-	-
Kirurg. tilfæerde (sår, kontusioner absces etc.) (<i>Vulnera, contu-siones, abscessus etc.</i>)	535	9	4	163	6	2	-	-	-
Luftrørsorm (<i>Syngamus trache-alis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	192	16	6	106	40	9	-	-	-
Ialt (total)	2992	58	58	10134	204	162	21	-	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
-	-	-	640	41	46	148	18	12	10	-	-	35	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	439	-	-	13	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	13	2	-	24	3	-	4	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75	-	-	-
1	-	-	18	6	1	11	2	-	2	-	-	1	1	-	-
1	-	-	1117	50	48	205	24	12	16	2	1	112	1	-	-

Tabel VIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	28	-	28	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, (`Rauschbrand') (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	6	2	4	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	2	-	1	3	-	3	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	49	14	5	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	29	2	-	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke ('Rothlauf') (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	92	1	1	12	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	8	1	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	271	2	10	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	66	54	2	1	1	-
Strålesoppsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	1	-	-	7	3	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	24	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	1	2	3	2	1	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	128	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	231	2	2	18	1	-	-	-	-
Lunge- og Brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	18	2	2	25	9	7	-	-	-
Overføres	718	12	18	345	85	50	1	1	-

i Buskeruds amt i 1911.

dans le département de Buskerud en 1911).

Tabel VIII. (Forts.). (*Continuation*).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	718	12	18	345	85	50	1	1	-
Fordøielsesssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhé) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	247	1	-	537	39	10	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstruction</i>)	155	2	6	89	2	2	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	3	-	-	72	3	6	1	-	1
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	75	2	5	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	31	6	3	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	21	-	-	13	5	4	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatis</i>)	-	-	-	-	-	-	5	2	1
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	2	-	-	8	2	2	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	44	2	-	41	6	1	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	90	71	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	4	-	-	3	1	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	119	-	-	79	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	2	-	-	76	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	68	-	-	1728	-	-	14	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	4	-	-	160	9	-	4	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	3	1	1	10	-	3	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	29	2	1	1	1	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	35	2	-	-	-	-
Tilbakeholdt etterbyrd (<i>Retention placentæ</i>)	2	-	-	357	2	1	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	147	5	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	186	-	1	6	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	84	6	3	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	11	-	-	292	2	3	1	-	-
Overføres	1404	18	25	4487	250	95	34	4	2

¹⁾ Arsenik, koksalt, linmel, stryknin, planter, trimethylamin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
-	-	-	-	-	-	218	14	15	41	-	-	7	-	-	7	-
-	-	-	-	-	-	19	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	-	-	-	-	18	1	3	7	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	91	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	32	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	13	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	8	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
9	1	-	420	26	24	88	-	-	13	3	-	1	7	-	2	-

Tabel VIII. (Forts.) (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1404	18	25	4487	250	95	34	4	2
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	15	-	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>) . .	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	205	-	-	10	-	-	26	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	1	1	-	2	-	2	-	-	-
Hov- og klovklideler (<i>Vitia ungvis</i>)	242	1	-	62	-	-	-	-	-
Oielideler (<i>Vitia oculorum</i>) . .	48	-	-	18	-	-	-	-	-
Led- og slimsækklideler (<i>Articulitis et bursitis</i>)	345	6	1	105	8	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc. (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>))	468	9	1	244	11	1	-	-	-
Struma (<i>Struma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	189	7	2	264	56	18	3	1	1
Ialt (total)	2927	42	29	5194	325	116	63	5	3

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		
dræpte (<i>abattus</i>)	døde	(<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde	(<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde	(<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde	(<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde	(<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus et morts</i>)	døde	(<i>morts</i>)	
9	1	-	420	26	24	88	-	13	3	-	1	7	-	-	2	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	-	-	-	-	-	341	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	25	2	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	40	4	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12	1	-	829	32	29	133	1	14	4	-	1	7	-	-	2	-	-	

Tabel IX.

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	30	-	30	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuro-pneumonia contagiosa equi</i>)	7	-	1	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	87	-	-	6	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	13	1	4	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	564	3	20	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Strålespsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	5	4	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	5	1	3	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	39	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	178	-	-	6	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et pleuritis</i>)	1	1	-	15	12	2	-	-	-
Fordøielsesssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhē) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	169	-	-	654	21	16	-	-	-
Overføres	1032	6	28	759	39	50	-	-	-

i Jarlsberg og Larviks amt i 1911.

dans le département de Jarlsberg et Larvik en 1911).

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Jarlsberg og

S y g d o m m e (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (avattus)	døde (morts)		drapte (avattus)	døde (morts)		drapte (avattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1032	6	28	759	39	50	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	149	-	7	77	2	2	1	-	1
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	4	-	1	50	3	6	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	42	1	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	4	-	1	21	-	2	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	24	2	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	3	1	-	2	-	2	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	14	-	2	62	-	11	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	67	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	111	-	-	67	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	3	-	-	13	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	38	-	-	578	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	101	4	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	-	3	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	1	-	1	22	2	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	29	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	3	-	-	275	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	3	-	-	44	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	135	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	71	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	9	-	-	237	3	2	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	21	-	-	3	-	-	-	-	-
Overføres	1424	11	40	2660	60	75	1	-	1

¹⁾ Kviksolv, zinkhvit, salt, oljekaker, maismel, potetskrællinger, hugormbit.

Larvik.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
-	-	-	334	10	18	53	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	127	6	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	18	3
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	524	18	24	70	1	7	-	-	-	-	18	3	-	-

Tabel IX. (Forts.) (Continuation).

Jarlsberg og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	1424	11	40	2660	60	75	1	-	1
Klaphingstopperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . .	214	-	-	13	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Hov- og klovligelser (<i>Vitia ungvis</i>)	197	-	-	27	-	-	-	-	-
Øieligelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	25	-	-	5	-	-	-	-	-
Led- og slimsekligelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	272	6	-	55	4	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera contusions, abscessus etc.</i>)	421	2	-	237	5	1	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	240	5	4	512	31	10	-	-	-
Ialt (total)	2795	24	44	3511	102	86	1	-	1

Larvik.

Tabel X.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav		anmeldte (signalets)	derav	
		døpte (abattus)	døde (mortis)		døpte (abattus)	døde (mortis)		døpte (abattus)	døde (mortis)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	19	-	16	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, ("Rauschbrand") (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	67	44	13	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-Pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke ("Rothlauf") (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuteroseen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	114	1	-	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis chronica hyperthrofica bovis</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	17	-	6	-	-	-	-	-	-
Kverke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	713	7	32	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	271	204	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	48	15	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringevulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	43	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	5	1	5	1	-	1	3	-	3
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	183	-	-	-	-	-
Overføres	899	9	46	593	265	32	3	-	3

i Hedemarkens amt i 1911.

dans le département de Hedemarken en 1911).

Tabel X. (Forts.) (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaux)	derav		anmeldte (signaux)	derav		anmeldte (signaux)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	899	9	46	593	265	32	3	-	3
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Auftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	271	-	-	14	2	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	4	1	2	12	6	-	1	-	1
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarré) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	166	-	1	1052	53	10	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	240	5	14	76	-	3	1	-	1
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) . . .	8	-	1	76	8	13	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	10	-	-	141	10	5	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	2	-	-	30	4	8	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>) . . .	37	-	1	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydaticus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	-	3	2	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (<i>Fatuitas</i>)	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	64	3	6	132	15	14	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	141	7	2	54	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	1	-	12	-	1	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	89	-	-	396	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	307	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	5	-	-	4	-	-	3	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	100	-	-	5678	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	6	-	-	195	6	-	1	-	-
Overføres	1927	20	71	8862	378	89	65	-	5

¹⁾ Arsenik, fosfor, salt, sildelake, salpeter, solanin, maling, muggent hø, bedærvet fôr, planter

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signaîts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signaîts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signaîts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signaîts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signaîts</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signaîts</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)		
26	-	-	541	36	43	29	8	9	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
1	1	-	14	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	37	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	50	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
10	-	-	4	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
7	3	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	374	36	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	40	1	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
60	-	-	50	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	34	12	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
106	4	-	1177	107	52	83	3	12	1	-	-	-	-	-	-	-	

Tabel X. (Forts.) (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalets)	derav	anmeldte (signalets)	derav	anmeldte (signalets)	derav	anmeldte (signalets)	derav	anmeldte (signalets)
	døde (ahattus)	døde (mortis)	døde (ahattus)	døde (mortis)	døde (ahattus)	døde (mortis)	døde (ahattus)	døde (mortis)	døde (ahattus)
Overført (transport)	1927	20	71	8775	378	89	65	-	5
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	11	2	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) .	1	-	1	41	3	-	-	-	-
Børdræining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	1	1	-	69	5	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placenta</i>)	4	-	-	510	1	1	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	4	-	-	182	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	136	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	99	3	13	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	7	-	-	383	14	3	3	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kribthiasis</i>)	30	1	-	3	-	-	-	-	-
Klapplingstoperationer (<i>Operaciones ob kryptorchismum</i>) . .	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	344	-	1	2	-	-	97	-	-
Kraeft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	4	1	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovclidelser (<i>Vitia ungvris</i>)	439	-	-	134	2	-	-	-	-
Oielidelsler (<i>Vitia oculorum</i>) . .	55	1	-	48	-	-	1	-	-
Led- og slimsekclidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	492	10	1	165	12	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc. (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>)	1163	11	-	412	31	4	2	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	435	19	6	562	58	7	3	-	-
Ialt (total)	4906	64	80	11532	509	117	172	-	5

Tabel XI.

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	18	1	17	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (``Rauschbrand``) (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	18	1	14	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malig- num</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	73	42	15	-	-	-
Svinepest (<i>Pneumo-enteritis con- tagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetæn- delse (<i>Broncho-pneumonia con- tagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (``Rothlauf``) (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysip- elas</i>)	111	-	-	3	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo- tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	28	23	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	22	1	2	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	725	5	29	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	2	1	1	96	96	-	-	-	-
Strålesopsgdom (<i>Actinomyces</i>)	-	-	-	34	10	2	-	-	-
Sædstrengeforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	39	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	60	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	903	8	33	331	173	49	-	-	-

i Kristians amt i 1911.

dans le département de Kristians en 1911).

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overfort (transport)	903	8	33	331	173	49	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis)	425	1	2	15	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindegætændelse (Pneumonia et Pleuritis)	11	-	2	12	7	2	3	-	2
Fordøelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhæ) (Gastritis. Diarrhoea)	380	2	3	1286	81	28	8	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	291	3	11	196	30	10	1	-	-
Akut diarrhæ og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria)	15	-	-	80	12	8	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	3	-	-	300	4	8	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxications)	2	-	1	59	-	16	5	-	3
Indvoldssorme (Helminthiasis)	98	-	1	3	-	-	1	-	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	1	-	-	9	2	3	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (kolller) (Fatuitas)	3	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Haemoglobinaemia)	56	6	7	129	16	29	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	340	22	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	10	-	-	24	1	2	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	205	-	-	58	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	16	-	-	400	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	-	-	-	14	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	227	-	-	3944	-	-	30	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	26	1	-	254	7	2	8	1	1
Misfostre (Monstra)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	57	4	1	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	65	5	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placentae)	6	-	1	569	1	1	-	-	-
Overføres	2678	23	61	8150	366	159	56	1	6

¹⁾ Kali, salt, arsenik, zinkhvitt, chilisalpeter, salpeter, potetgræs rugklid, vortemelk.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)				Svin (<i>Espèce porcine</i>)				Hund (<i>Chiens</i>)				Kat (<i>Chats</i>)				Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
anmeldte (<i>signalés</i>)		derav		anmeldte (<i>signalés</i>)		derav		anmeldte (<i>signalés</i>)		derav		anmeldte (<i>signalés</i>)		derav		anmeldte (<i>signalés</i>)		derav			
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)		
200	-	-	-	598	43	76	48	4	10	-	-	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-
3	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	16	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	102	8	6	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	38	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	46	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	5	-	6	1	2	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	2	11	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	479	14	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	15	-	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-
256	-	-	150	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	1	-	63	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
483	6	3	1645	86	120	151	4	10	1	-	-	-	-	-	-	-	105	5	-	-	-

Tabel XI. (Forts.) (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2678	23	61	8150	366	159	56	1	6
Kastning (Abortus)	5	-	-	184	1	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	111	-	-	-	-	-
Børbetaendelse (Metritis)	2	1	-	150	8	8	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	24	-	-	425	5	2	2	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- thiasis)	35	1	-	7	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Opera- tiones ob kryptorchismum) . .	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . . .	552	1	1	18	-	-	90	-	-
Kraeft (Carcinoma et Sarcoma) .	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	456	-	-	109	-	-	-	-	-
Oielidelser (Vitia oculorum) . .	64	-	-	28	-	-	2	-	-
Led- og slimækclidelser (Articu- litis et bursitis)	530	8	-	124	-	-	-	-	-
Kirurg. tillæerde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contu- siones, abscessus etc.)	1168	11	3	312	11	1	10	-	-
Lungeorm (Pneumonia vermino- sum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Casus ceteri)	737	11	18	656	61	10	5	1	-
Ialt (total)	6261	57	83	10274	452	180	165	2	6

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)
483	6	3	1645	86	120	151	4	10	1	-	-	105	5	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	57	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	769	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	38	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	31	1	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	83	10	1	120	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
509	22	3	2666	103	123	323	5	11	3	-	-	105	6	10	-	-	-

1) Rensdyr

Tabel XII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	7	-	7	20	-	19	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, ('Rauschbrand') (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	1	1	-	-	-	1	1
Bråsot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	17	7	8	-	-	-
Rødsyke ('Rothlauf') (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	27	-	-	4	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis chronica pseudotuberculosa bovis</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Kvrække (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	120	1	7	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	20	18	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	1	-	-	8	2	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	4	1	-	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	23	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	100	-	-	12	1	-	2	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	3	-	1	1	-	1	-	-	-
Overføres	285	2	17	109	29	30	3	-	1

i Bratsberg amt i 1911.

dans le département de Bratsberg en 1911).

Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)	
Overført (transport)	285	2	17	109	29	30	3	-	1
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhē) (Gastritis. Diarrhoe)	152	-	-	649	12	12	-	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstruction)	173	2	6	27	-	-	-	-	-
Akut diarrhē og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria)	5	-	1	38	-	4	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	5	-	-	58	1	2	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxications)	-	-	-	4	1	1	-	-	-
Indvoldssorme (Helminthiasis)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Menigitis acuta)	3	2	-	2	2	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (kolller) (Fatuitas)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	14	-	-	34	2	3	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	111	4	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudslæt (Eczema)	95	-	-	46	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Skurv (Favus.)	3	-	-	10	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	15	-	-	622	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	1	-	-	112	8	1	1	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	1	-	1	10	2	1	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	29	2	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placenta)	-	-	-	232	1	3	-	-	-
Kastning (Abortus)	2	-	-	155	-	2	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	78	-	-	-	-	-
Overføres	765	6	25	2349	65	59	4	-	1

¹⁾ Høifrø, stryknin, før, plantegift, slangebit. ²⁾ 1 apekat.

Gjet (Espèce caprine)				Svin (Espèce porcine)				Hund (Chiens)				Kat (Chats)				Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
	annmeldte (signalés)	dreæpte (abattus)	døde (morts)		annmeldte (signalés)	dreæpte (abattus)	døde (morts)		annmeldte (signalés)	dreæpte (abattus)	døde (morts)		annmeldte (signalés)	dreæpte (abattus)	døde (morts)		annmeldte (signalés)	dreæpte og døde (abattus et morts)	
3	1	-		211	7	31	53	6	5	1	-		1	-	-	-	-	-	
2	-	-		64	6	1	16	1	-	-	-		-	-	-	4	-	1 ²)	-
-	-	-		8	-	1	1	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		16	-	2	3	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
1	-	-		3	-	3	3	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	16	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		7	-	2	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		34	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		65	5	1	4	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		11	-	-	31	1	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
1	-	-		11	-	-	1	-	-	-	-		-	-	-	22	-	-	-
-	-	-		23	5	-	1	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
-	-	-		5	4	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
1	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
7	1	-		458	27	41	138	8	7	2	-		-	-	-	26	-	1	-

Tabel XII. (Forts.) (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (alvattus)	døde (mortis)		dræpte (alvattus)	døde (mortis)		dræpte (alvattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	765	6	25	2349	65	59	4	-	1
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	1	-	-	60	1	8	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	4	-	-	273	11	4	1	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeactio. Kryptorchiasis</i>)	12	2	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	168	-	-	1	-	-	26	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) .	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Hov- og klovclidser (<i>Vitium ungvis</i>)	91	1	-	30	-	-	-	-	-
Øielidser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	25	-	-	20	-	-	-	-	-
Led- og slimsækclidser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	257	10	-	73	3	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	267	3	-	120	2	-	1	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	121	26	2	224	20	4	2	-	-
Ialt (total)	1712	48	27	3153	102	76	34	-	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)				
anmeldte (<i>signalsés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalsés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalsés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalsés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalsés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)		anmeldte (<i>signalsés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)		
7	1	-	458	27	41	138	8	7	2	-	-	26	-	1	-	-	-	
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	10	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	-	-	157	-	-	2	1	1	9	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	11	3	-	25	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	74	5	6	15	-	-	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-
15	2	-	717	35	47	201	10	8	16	1	3	28	-	1	-	-	-	-

Tabel XIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav		anneldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	11	-	-	11	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, (`Rauschbrand') (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Bræst (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	14	2	8	-	-	-
Rødsyke (`Rothlauf') (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	74	-	1	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringevulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	4	3	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhæ) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	41	-	-	219	2	2	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	43	-	6	10	-	-	-	-	-
Akut diarrhæ og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) .	1	-	-	12	-	-	5	-	-
Overføres	190	-	7	282	7	22	8	-	2

i Nedenes amt i 1911.

dans le département de Nedenes en 1911).

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav	døde (mort)	anmeldte (signales)	derav	døde (mort)	anmeldte (signales)	derav	døde (mort)
Overført (transport)	190	-	7	282	7	22	8	-	2
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	22	-	2	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>) . . .	-	-	-	10	-	6	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	6	4	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Haemoglobinaemia</i>)	7	1	1	80	-	4	6	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	16	-	-	1	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	26	-	-	8	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	2	-	-	265	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	79	3	-	1	1	-
Borvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	10	2	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	13	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterhyrd (<i>Retention placenta</i>)	-	-	-	107	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	22	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	107	-	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	12	-	4	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	77	-	-	1	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	3	-	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	59	-	-	-	-	-	-	-	-
Kraeft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	291	1	8	1126	17	40	17	1	2

¹⁾ Arsenik, kviksolv, sublimat, salt, stryknin, bedærvet fôr, bomuldfrømel.

Tabel XIII. (Forts.) (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	291	1	8	1126	17	40	17	1	2
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvis</i>)	33	-	-	2	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	13	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og slimsekliedelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	52	2	-	7	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>)	116	-	-	72	1	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	33	-	-	33	4	1	-	-	-
Ialt (total)	538	3	8	1242	22	41	17	1	2

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)
-	-	-	311	27	14	37	-	5	10	4	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	23	3	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	336	31	17	51	-	5	10	4	-	-	-	-	-	-

Tabel XIV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
	drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)	
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	13	-	13	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	4	2	1	-	-	-
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	23	-	1	-	-	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	22	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	8	-	-	4	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	1	-	1	1	1	-	-	-	-
Fordøielssessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrh��) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	7	-	-	129	-	4	3	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	9	-	-	3	1	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hae moglobinuria. Haemoglobinaemia</i>)	-	-	-	85	-	9	-	-	-
Overføres	64	-	4	269	4	28	3	-	-

i Lister og Mandals amt i 1911.

dans le département de Lister et Mandal en 1911).

Tabel XIV. (Forts.) (Continuation).

Lister og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	64	-	4	269	4	28	3	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	15	1	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	4	-	-	15	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinæ)	-	-	-	31	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	-	-	-	36	2	-	-	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	11	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentaæ)	-	-	-	49	-	-	-	-	-
Kastning (Abortus)	-	-	-	14	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	67	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri-thiasis)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	68	-	-	-	1	-	-	-	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovclidelser (Vitium ungvis)	34	-	-	-	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	4	-	-	1	-	-	-	-	-
Led- og slimsækclidelser (Articulitis et bursitis)	21	-	-	3	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, abscess etc.) (Vulnera, contusions, abscessus etc.)	52	-	-	16	3	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	20	-	-	56	-	-	3	-	-
Ialt (total)	274	1	4	620	12	28	6	-	-

Mandal.

Tabel XV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døpte (abattus)	døde (morts)		døpte (abattus)	døde (morts)		døpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	6	-	6	28	-	28	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (``Rauschbrand``) (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bråsot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	34	-	34
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	47	-	40	4	-	4
Influenza (<i>Influenza</i>)	18	-	2	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (``Rothlauf``) (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	14	-	-	3	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	51	1	2	-	-	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	4	-	3	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	39	2	-	12	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthinddebætændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	3	1	2	4	-	4
Fordøelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	102	-	1	307	3	7	11	-	-
Overføres	246	3	14	416	4	84	53	-	42

i Stavanger amt i 1911.

dans le département de Stavanger en 1911).

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	246	3	14	416	4	84	53	-	42
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	123	1	18	17	-	-	1	-	-
Akut diarré og blodgang (Diarrhoëa acuta et dysenteria)	4	-	-	1	-	1	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	-	-	-	40	1	3	1	-	-
Forgiftninger ¹ (Intoxications)	-	-	-	6	-	1	11	-	6
Indvoldssorme (Helminthiasis)	33	-	-	-	-	-	2	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hyal tideus)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Akut hjernebetændelse (Menigitis acuta)	-	-	-	10	2	3	1	-	-
Kronisk hjernebetændelse (kol ler) (Fatuitas)	2	1	-	1	1	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæ moglobinaemia)	5	-	-	46	-	5	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	49	-	-	1	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsu rans)	-	-	-	58	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculine)	82	-	-	1767	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	3	1	1	58	4	2	8	2	1
Misfostre (Monstra)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	14	-	2	2	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	19	3	1	1	-	1
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	-	-	-	89	1	3	-	-	-
Kastning (Abortus)	-	-	-	93	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	158	2	2	1	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	18	-	2	1	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	13	-	-	85	1	2	3	-	-
Overføres	562	6	33	2914	19	111	86	3	50

¹⁾ Arsenik, fosfor, lever, fiskelever, hugorm.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		anmeldte (<i>signaîts</i>)	anmeldte (<i>signaîts</i>)	
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
-	-	-	54	-	14	23	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	2	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	4	2	8	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	106	8	24	45	6	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XV. (Forts.) (Continuation).

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	562	6	33	2914	19	111	86	3	50
Forsangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	17	1	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-tiones ob kryptorchismum</i>) . .	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	288	-	1	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . .	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	135	3	-	6	-	-	3	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . .	25	-	-	3	-	-	-	-	-
Led- og slimsækliedelser (<i>Arti-culitis et bursitis</i>)	173	-	-	20	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, abscess etc.) (<i>Vulnera, contu-siones, abscessus etc.</i>)	316	-	-	196	10	2	5	1	-
Beskellersyke, godartet (<i>Exan-thema genitalium benignum</i>) .	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebro-spinal - meningitis (<i>Meningitis cerebro-spinalis</i>) . . .	-	-	-	12	-	3	-	-	-
Alvella	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	201	9	8	327	13	17	13	-	3
Ialt (total)	1733	19	42	3480	43	133	109	4	55

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)
-	-	-	106	8	24	45	6	3	2	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	51	-	-	8	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	1	-	28	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	30	-	5	18	-	-	1	-	-	31	17	1	1	1
-	-	-	206	9	29	103	7	3	7	1	-	32	17	1	1	1

Tabel XVI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
	døpte (abattus)	døde (morts)	døpte (abattus)	døde (morts)	døpte (abattus)	døde (morts)	døpte (abattus)	døde (morts)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	3	-	3	33	-	32	4	-	4
Raslesyke, miltbrandsemfysem, ("Rauschbrand") (<i>Anthrax em-</i> <i>physematosus</i>)	-	-	-	26	2	24	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedemamalignum</i>) .	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Bråsot (<i>Gastromycosis oris</i>) . .	-	-	-	-	-	-	37	6	29
Ondartet katarrhaftefeber (<i>Febris</i> <i>catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	49	7	11	-	-	-
Rødsyke ("Rothlauf") (<i>Morbus</i> <i>ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysip-</i> <i>pelas</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>) .	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa</i> <i>equi</i>)	55	1	4	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>) . . .	-	-	-	15	14	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>) .	5	-	-	3	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco-</i> <i>coccus</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis</i> <i>epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	9	2	5	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et</i> <i>Ovina</i>)	-	-	-	165	6	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis</i> <i>contagiosa pustulosa equi</i>) . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Afveiskatarrh og strengel (<i>Ko-</i> <i>ryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>) .	62	1	-	2	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	11	-	1	21	3	2	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhø) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>) .	113	-	3	408	21	15	1	-	-
Overføres	286	4	17	722	53	84	43	7	33

i Søndre Bergenhus amt i 1911.

dans le département de Søndre Bergenhus en 1911).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav døde (<i>morts</i>)
-	-	6	-	6	2	1	1	3	-	3	-
-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	62	6	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	21	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	3	-	3	24	4	7	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	19	2	2	2	-	-	-	-	-	-
2	-	-	115	9	17	28	5	8	3	3	-

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation)

Søndre Bergenhus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (<i>Espece chevaline</i>)			Ko (<i>Espece bovine</i>)			Sau (<i>Espece ovine</i>)			
	anmeldte (signalets)	derav	døde (abattus)	anmeldte (signalets)	derav	døde (morts)	anmeldte (signalets)	derav	døde (abattus)	døde (morts)
Overført (<i>transport</i>)	286	4	17	722	53	84	43	7	33	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	44	1	5	24	-	-	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	5	-	-	62	4	6	-	-	-	-
Trommesyge (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	30	1	4	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicationes</i>)	2	-	2	16	-	14	-	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrocephalus</i>)	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-
Akut hjernebetændelse. (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Haemoglobinaemia</i>)	11	2	1	149	14	27	-	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	39	4	-	1	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Hundtslet (<i>Eczema</i>)	21	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	16	-	-	170	2	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	92	-	-	1805	-	-	256	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	59	6	-	13	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Børvrengning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	11	2	4	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	12	1	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placente</i>)	1	-	-	94	5	1	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	148	7	1	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	100	2	2	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	19	2	2	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	5	-	-	151	5	2	1	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritchiasis</i>)	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	541	7	25	3626	107	147	319	12	33	-

¹⁾ Kviksolv, saltlake, solanin, digitalis, stryknin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	dræpte (<i>abattus</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	dræpte (<i>abattus</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	dræpte (<i>abattus</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	dræpte (<i>abattus</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
2	-	-	-	115	9	17	28	5	8	3	-	3	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	51	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
64	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
68	-	1	177	11	17	41	5	12	4	-	3	-	-	-	-	-

Tabel XVI. (Forts.) (Continuation).

Søndre Bergenhus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	541	7	25	3626	107	147	319	12	33
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum . . .)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . . .	267	-	-	-	-	-	2	-	-
Kræft (Carcinoma et Sarcoma)	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvistar)	97	3	-	16	3	-	2	-	-
Oielidelser (Vitia oculorum) . . .	17	-	17	3	-	1	-	-	-
Led- og slimsækliedelser (Articulitis et bursitis)	116	4	-	18	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contusionses, abscessus etc.)	161	-	-	34	1	-	1	1	-
Cerebrospinal-meningit (Meningitis cerebro-spinalis)	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Godartet beskeltersyke (Exanthema genitalium benignum) .	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	117	5	2	198	6	3	12	-	-
Ialt (total)	1326	19	44	3899	121	151	341	13	38

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav
dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
68	-	1	177	11	17	41	5	12	4	-	3
-	-	-	75	-	-	11	-	-	10	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
1	-	-	5	-	1	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	13	1	-	5	-	-	-	-	-
70	1	1	278	12	18	60	5	12	14	-	3

Tabel XVII.

De vigtigste husdrysdygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaux)	derav		anmeldte (signaux)	derav		anmeldte (signaux)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)
Bråsot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetaendelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhē) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	30	-	1	-	-	-	1	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstruction</i>)	46	-	1	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhē og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsome (<i>Helminthiasis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Haemoglobinæmia</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kribthiasis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	1	-	-	-	-	-	12	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitium ungvis</i>)	35	2	-	-	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	160	2	2	16	-	2	14	-	2

¹⁾ Kviksølv, rottekruædt.

i Bergens by i 1911.

ville de Bergen, signalés en 1911).

Tabel XVII. (Forts.) (Continuation).

Bergen.

Sygdomme (Maladies)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (<i>transport</i>)	160	2	2	16	-	2	14	-	2
Led- og slimsekidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	55	2	-	1	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absees etc.) (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>)	43	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	258	4	2	17	-	2	14	-	2

Tabel XVIII.

De vigtigste husdrysdygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	-	2	4	-	4	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, (``Rauschbrand``) (<i>Anthrax em-</i> <i>physcinosus</i>)	-	-	-	-	4	-	4	-	-
Brasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	15	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris</i> <i>cattarrhalis maligna</i>)	-	-	-	-	32	4	16	-	-
Rødsyke (``Rothlauf``) (<i>Morbus</i> <i>ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Knuterosen (<i>Erythema nodo-</i> <i>sum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi-</i> <i>pelas</i>)	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa</i> <i>equi</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	34	34	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco-</i> <i>coccus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ditterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et</i> <i>Ovina</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stoma-</i> <i>titis contagiosa pustulosa</i> <i>equi</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko-</i> <i>ryza, Pharyngitis et Bron-</i> <i>chitis</i>)	24	-	-	4	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	2	-	1	2	-	-	1	-	-
Fordejelsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhē) (<i>Gastritis, Diarrhoea</i>)	160	-	-	166	4	4	11	-	-
Overføres	227	-	3	255	42	30	26	-	15

i Nordre Bergenhus amt i 1911.

dans le département de Nordre Bergenhus en 1911).

Tabel XVIII. (Forts.) (Continuation).

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	227	-	3	255	42	30	26	-	15
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstruction)	43	1	2	29	1	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria)	2	-	-	24	-	-	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Forgiftninger (Intoxications)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis)	75	-	1	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hydrideus)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Menigitis acuta)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia)	5	-	1	85	1	7	-	-	-
Benskjørhet (Slikksyke) (Osteomalacia)	-	-	-	286	4	-	3	-	-
Sveksot (Rachitis)	1	-	-	54	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	7	-	-	18	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	6	-	-	164	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculineæ)	121	-	-	2151	-	-	37	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	1	-	-	22	-	-	3	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	6	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	6	1	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	2	-	-	41	-	-	1	-	-
Kastning (Abortus)	2	-	-	82	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	14	-	-	1	-	-
Børbetændelse (Metritis)	2	-	-	8	-	1	2	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	11	-	-	47	1	-	3	-	-
Overføres	506	1	8	3303	51	39	78	-	15

Bergenhus.

Tabel XVIII. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	506	1	8	3303	51	39	78	-	15
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum) . .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	151	-	-	-	-	-	-	-	-
Kraft (Carcinoma et Sarcoma)	1	-	-	3	-	-	-	-	-
Hov- og klovliedelser (Vitiae ungvis)	46	-	-	7	-	-	-	-	-
Oielidelser (Vitia oculorum)	12	-	-	2	-	-	7	-	-
Led- og slimsækliedelser (Articulitis et bursitis)	137	4	-	22	1	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contusions, abscessus etc.)	209	6	3	62	1	-	-	-	-
Lungeorm (Pneumonia verminosum)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	291	3	2	203	2	5	11	-	2
Ialt (total)	1359	14	13	3602	55	44	98	-	17

Bergenhus.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		annmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		annmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		annmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		annmeldte (<i>signaîts</i>)	derav		annmeldte (<i>signaîts</i>)	derav	
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)		døde (<i>morts</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)		
43	-	2	121	5	18	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	16	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
86	-	3	162	5	19	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

Tabel XIX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
	drepte (adultus)	døde (morts)		drepte (adultus)	døde (morts)		drepte (adultus)	døde (morts)	
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	5	1	4	-	-	-
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	9	3	3	-	-	-
Rødsyke («Rothlant») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	13	-	-	1	-	-	-	-	-
Brandfeber. (<i>Morbus maculosus</i>) .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	74	-	9	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Sædstrængsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	31	-	-	5	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) .	4	-	1	6	-	1	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarré) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	33	-	-	276	3	-	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	39	-	-	29	-	-	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	8	1	-	23	-	3	17	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	31	-	1	1	-	-
Overføres	209	1	10	394	12	12	19	-	-

i Romsdals amt i 1911.

dans le département de Romsdal en 1911).

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	209	1	10	394	12	12	19	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxicationes</i>)	1	-	-	1	-	1	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	105	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatidetus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	4	1	1	135	3	11	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	82	4	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	40	-	-	5	1	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	7	-	-	373	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	54	-	-	546	-	-	40	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	65	1	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentaæ)	1	-	-	84	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	16	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	28	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	7	1	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	7	-	-	76	2	-	3	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Klapningstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	533	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelsær (<i>Vitium ungvis</i>)	56	1	-	4	-	-	-	-	-
Overfores	103	1	3	12	1833	27	25	64	-
									1

¹⁾ Bly, svovlsyre.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signals</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signals</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signals</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signals</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signals</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signals</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
2	-	-	99	2	2	12	1	1	5	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	184	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	178	-	1	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	-	-	474	2	3	33	2	1	17	-	1	-	-	-	-	-

Tabel XIX. (Forts.) (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaux)	derav		anmeldte (signaux)	derav		anmeldte (signaux)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1081	3	12	1833	27	25	64	-	1
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	10	-	-	6	-	-	27	5	-
Led- og slimsækidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	162	3	-	33	1	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>)	253	5	-	49	-	-	1	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	114	5	-	130	15	-	-	-	-
Ialt (total)	1570	16	12	2051	43	25	92	5	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav		anmeldte (<i>signalets</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)	
34	-	-	474	2	3	33	2	1	17	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	77	-	-	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	-	-	555	2	3	55	2	2	22	-	1	1	-	-	-	-	-

Tabel XX.

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	4	-	4	10	-	10	1	-	1
Raslesyke, Miltbrandsemfysem, (`Rauschbrand') (<i>Anthrax em- physematosus</i>)	-	-	-	3	-	2	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Brásot (<i>Gastromycosis ovis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	9	-	8
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	50	13	20	-	-	-
Rodsyke (`Rothlauf') (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	47	-	1	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo- tuberculosis chronica</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	1106	14	15	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	39	39	-	2	2	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>) . .	-	-	-	11	5	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringe- svulster (<i>Fibromycoma. Asco- coccus</i>)	17	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Stívkrampe (<i>Tetanus</i>)	6	1	3	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola. Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	82	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Auftveiskatarrh og strengel (<i>Ko- ryza. Pharyngitis et Bronchitis</i>)	132	-	-	2	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	5	-	-	8	3	1	1	-	-
Fordøjelsessygdomme (indige- stion, mave- og tarmkatarrh, diarrhø) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	208	-	-	1141	37	8	10	1	1
Overføres	1533	18	24	1348	98	42	23	3	10

i Søndre Trondhjems amt i 1911.

dans le département de Søndre Trondhjem en 1911).

Tabel XX. (Forts.) (Continuation).

Søndre

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)
Oversørt (transport)	1533	18	24	1348	98	42	23	3	10
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	253	2	4	68	6	2	4	1	-
Akut diarrhøe og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria)	4	-	-	50	1	2	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	1	-	-	130	1	6	6	-	2
Forgiftninger ¹⁾ (Intoxications)	1	-	1	20	1	9	-	-	-
Indvoldsdorme (Helminthiasis)	66	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hydrocephalus)	-	-	-	2	-	2	2	-	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (Fatuitas)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Haemoglobinuria. Haemoglobinaemia)	40	4	7	163	5	9	-	-	-
Benskjerhet (Slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	624	17	3	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	3	-	-	6	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	-	-	-	39	-	-	1	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	138	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	8	-	-	265	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	90	-	-	2040	-	-	-	-	-
Misfostre (Monstra)	1	-	-	149	4	-	8	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	1	1	-	10	-	1	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	35	1	2	1	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentae)	2	-	-	266	2	4	6	1	-
Kastning (Abortus)	3	-	-	71	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	158	4	2	-	-	-
Børbetaændelse (Metrritis)	2	-	-	33	-	4	-	-	-
Jurbetaændelse (Mastitis)	7	-	-	206	9	1	12	1	-
Overføres	2161	25	36	5721	152	89	63	6	12

¹⁾ Saltlake, ormbid, stryknin, mønje, planter.

Trondhjem.

Tabel XX. (Forts.) (Continuation).

Søndre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2161	25	36	5721	152	89	63	6	12
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	57	-	-	93	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>) . .	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrations</i>)	378	-	-	3	-	-	191	-	-
Kraft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovclidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	242	3	-	45	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	26	-	-	3	-	-	1	-	-
Led- og slimsækclidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	323	6	-	88	5	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusions, abscessus etc.</i>)	831	4	-	139	2	-	1	-	-
Kronisk melkefeber	-	-	-	105	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	320	7	2	393	32	1	18	2	2
Ialt (total)	4396	45	38	6590	191	90	274	8	14

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav
døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
33	-	-	-	999	44	47	94	2	18	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	646	-	-	-	4	-	59	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	2	1	-	2	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	18	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	6	1	-	25	-	-	11	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	3	-	126	22	13	29	-	-	8	-	-	-	-
61	3	-	1783	67	60	176	3	13	82	-	-	-	-

Tabel XXI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies).	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (ahattus)	døde (morts)		dræpte (ahattus)	døde (morts)		dræpte (ahattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	7	-	7	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem ("Rauschbrand") (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet odem (<i>Oedema malignum</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Bråsot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	20	-	19
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	36	17	13	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke ("Rothlauf") (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	46	1	-	2	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis chronica pseudotuberculosa bovis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Kvrække (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	341	6	16	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	27	27	-	-	-	-
Strålesopsygdom (<i>Actinomycosis</i>)	3	-	-	51	14	1	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	4	1	3	2	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	122	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	136	-	-	7	-	-	-	-	-
Overføres	540	9	20	256	59	22	20	-	19

i Nordre Trondhjems amt i 1911.

dans le département de Nordre Trondhjem en 1911).

Nordre

Tabel XXI. (Forts.) (Continuation).

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	540	9	20	256	59	22	20	-	19
Lunge- og brysthinddebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) . . .	2	-	2	11	-	1	2	-	2
Fordeielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhē) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	162	-	3	786	21	16	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	102	-	14	50	4	2	-	-	-
Akut diarrhē og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) . . .	4	-	-	34	2	2	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	95	5	8	-	-	-
Forgiftninger ¹) (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	14	4	1	-	-	-
Indvoldsdorme (<i>Helminthiasis</i>)	44	-	1	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydratideus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	-	-	2	-	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (koller) (<i>Futuitas</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	20	3	4	89	6	13	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	100	10	-	672	18	4	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	87	-	-	196	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculæ</i>)	13	-	-	1085	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	2	-	-	125	4	-	5	-	1
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	14	-	1	2	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	30	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	260	1	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	26	-	-	-	-	-
Overføres	1083	23	44	3750	126	71	32	-	23

¹) Arsenik, kviksolv, koksalt, anilinfarve, solanin, autointoxikation.

Trondhjem.

Tabel XXI. (Forts.) (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overfort (transport)	1083	23	44	3750	126	71	32	-	23
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	96	2	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	-	-	-	20	1	3	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	9	-	-	167	1	1	5	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-thiasis</i>)	11	-	-	6	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-tiones ob kryptorchismum</i>) . .	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	315	-	-	3	-	-	181	-	-
Kraeft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>) .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvris</i>)	149	4	-	35	-	-	-	-	-
Oielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) .	20	-	-	7	-	-	-	-	-
Led- og slimsekliedelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	296	13	-	89	2	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, abceses etc.) (<i>Vulnera, contu-siones, abscessus etc.</i>)	483	9	-	274	2	-	2	-	-
Andre behandlede sygdomstil-felde (<i>Casus ceteri</i>)	278	13	6	289	73	6	70	-	4
Ialt (total)	2650	62	50	4736	207	82	240	-	27

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>abattus et morts</i>)		
13	1	-	1514	36	77	88	8	11	-	-	-	-	8	8	-	
-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	-	-	946	-	-	3	-	-	-	7	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	10	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	20	-	-	19	-	-	1	-	-	-	-	-	
1	-	-	107	12	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	1	-	2628	48	83	116	8	11	8	-	-	-	8	8	-	

Tabel XXII.

De vigtigste husdrysdygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
	drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)	
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	6	-	6	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Bråsot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	27	1	9	5	1	1
Rødsyke («Rothlauf») (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	21	19	1	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Övina</i>)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Ko-ryza. Pharyngitis et Bronchitis</i>)	28	-	-	3	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	-	3	-	-	1	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarré) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	73	-	-	286	2	4	6	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	43	-	1	16	1	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	19	-	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	27	-	-	-	-	-
Forgiftninger ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	2	-	1	6	-	2	-	-	-
Indvoldsdorme (<i>Helminthiasis</i>)	45	-	-	1	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatidus</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Overføres	222	-	2	426	23	24	19	2	7

¹⁾ Saltlake, plantegift.

i Nordlands amt i 1911.

dans le département de Nordland en 1911).

Tabel XXIII. (Forts.) (Continuation).

Nordland.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	222	-	2	426	23	24	19	2	7
Akut hjernebetændelse (<i>Meningoitis acuta</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	44	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	37	-	-	36	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	6	-	-	212	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	30	1	-	8	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børdbreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placenta</i>)	-	-	-	93	-	3	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	4	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	39	1	-	-	-	-
Borbetændelse (<i>Mefritis</i>)	-	-	-	9	-	1	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	77	-	1	6	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	148	-	-	5	-	-	29	-	-
Kreft (<i>Carcinoma et Sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	25	-	-	6	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Led- og slimsækliedelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	60	-	-	11	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	148	1	-	106	-	-	5	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	148	12	2	197	5	2	10	1	3
Ialt (total)	804	13	4	1305	30	31	78	3	10

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
4	-	-	-	-	-	55	2	8	21	1	6	1	-	-	1	-	-	-
						22	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						196	1	1	1	1	6	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	6	-	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	10	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
9	-	-	296	3	10	35	3	6	7	-	-	1	-	-	-	-	2	2

Tabel XXIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)		Ko (<i>Espèce bovine</i>)		Sau (<i>Espèce ovine</i>)	
	anmeldte (signalés)	derav	anmeldte (signalés)	derav	anmeldte (signalés)	derav
		dræpte (døde)		(morts)		(morts)
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	2	2	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	2	2	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	4	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	6	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	2	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhœ) (<i>Gastritis. Diarrhoea</i>)	20	-	30	-	-	4
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstruction</i>)	25	2	15	-	1	-
Akut diarrhœ og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	12	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	13	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrocephalus</i>)	-	-	-	-	-	4
Blodurin (<i>Hæmaglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	5	-	5	-	-	-
Benskjørhet (slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	6	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	1	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	16	-	34	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	2	-	20	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	3	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	3	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	6	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	30	-	-	-
Overføres	80	-	2	183	4	1
					8	4

¹⁾ Indberettet av amtsdyrlæge A. Buck, Harstad.

i Tromsø amt i 1911.¹⁾

dans le département de Tromsø en 1911).

Tromsø.

Tabel XXIII. (Forts.). (Continuation).

Sy g d o m m e (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	derav		døde (morts)	derav		døde (morts)	derav		døde (morts)
	anmeldte (signales)	dreppe (abattus)		anmeldte (signales)	dreppe (abattus)		anmeldte (signales)	dreppe (abattus)	
Overført (Transport)	80	-	2	183	4	1	8	4	-
Kastning (Abortus)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Kalvningsteber (melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	-	-	-	42	-	-	-	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- thiasis)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrations) . . .	8	-	-	2	-	-	2	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	25	-	-	10	-	-	-	-	-
Oielidelser (Vitia oculorum) . .	6	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og slimsekli delser (Arti- culitis et bursitis)	15	-	-	6	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces etc.) (Vulnera, contu- siones, abscessus etc.)	10	-	-	8	-	-	-	-	-
Ialt (Total)	147	-	2	288	4	1	10	4	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>chattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav og døde (<i>chattus et morts</i>)
2	-	8	-	9	-	2	1	-	-	-	-
		18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	26	-	9	-	2	1	-	-	-	-

Tabel XXIV.

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Ondartet katarrhalfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	2	1	1	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh og strengel (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielesssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh, diarrhœ) (<i>Gastritis. Diarrhoe</i>)	4	-	-	21	-	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	8	-	-	5	-	-	-	-	-
Forgiftninger (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	-	-	-	4	1	3
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Haemoglobinaemia</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculine</i>)	4	-	-	17	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Kalvningsefeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia pueralis</i>)	-	-	-	15	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvivis</i>)	9	-	-	3	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitiae oculorum</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilfælde (sår, kontusioner, absces, etc.) (<i>Vulnera contumescens, abcessus, etc.</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (total)	70	1	-	73	1	1	4	1	3

¹⁾ Indberettet av amtsdyrlæge Seglem, Vadsø.

i Finmarkens amt i 1911¹⁾.

dans le département de Finmarken en 1911).

Tabel XXV.

Antal autoriserte dyrlæger i Norge 1912.

(Nombre de vétérinaires diplômés 1912).

Amt (Département).	Autorserte dyrlæger (Vétérinaires diplômés).	Derav (dont)		
		Amts- dyrlæger (Vétérinaires délégués).	I andre stillinger el. privat prakt. (D'autres vétérinaires exerçants).	Ikke praktiserende (Non exerçants).
Kristiania	24	1	20	3
Akershus	19	10	9	-
Smålenene	14	7	6	1
Buskerud	15	9	6	-
Jarlsberg og Larvik	8	4	4	-
Hedemarken	29	18	10	1
Kristians	22	15	6	1
Bratsberg	14	8	6	-
Nedenes	7	6	1	-
Lister og Mandal	4	2	2	-
Stavanger	8	5	3	-
Søndre Bergenhus	4	4	-	-
Bergen	7	2	5	-
Nordre Bergenhus	4	4	-	-
Romsdal	8	6	2	-
Søndre Trondhjem	17	12	5	-
Nordre Trondhjem	13	10	2	1
Nordland	7	6	1	-
Tromsø	4	2	1	1
Finmarken	1	1	-	-
Uopgivet bopæl (domicile non nommée)	3	-	-	-
Utenlands	10	-	-	-
Riket (le royaume)	242	132	89	8

E. Utførsel og inførsel av husdyr.

A. *Utførsel.*

Ifølge Norges officielle statistik (Norges handel 1911) er der i årets løp utført:

Hester	334 stkr.
Hornkvæg	35 »
Sauer	66 »
Svin	82 »
Rensdyr	38 »
Fjærfæ	347 »

Herav utførtes av hester til Sverige 308, Danmark 18 og til andre lande 8 hester. Hestene eksporteres over følgende toldsteder:

Fredrikshald	27 stkr.
Fredrikstad	3 »
Moss	4 »
Kristiania	65 »
Ørje	1 »
Kongsvinger	94 »
Larvik	7 »
Kristiansand	12 »
Stavanger	3 »
Trondhjem	81 »
Røros	17 »
Levanger	12 »
Stenkjær	5 »
Namsos	1 »
Narvik	1 »
Vardø	1 »

Ialt 334 stkr.

B. Indførsel.

De for indførsel av husdyr gjeldende regler undergik i årets løp flere ændringer sightende til at sikre landet mot indførsel av smitsomme husdyrsygdomme særlig den på den tid i Europa mere eller mindre utbredte mund- og klovsyke, der også viste sig i vore nabolande (se avsnit III: Offentlige bestemmelser osv.). De nugjeldende bestemmelser i denne henseende vil findes avtrykt som bilag til nærværende beretning.

I årets løp er indført:

Hester	570 stkr.
Hornkvæg	15 690 »
Sauer	1 778 »
Svin	3 »
Fjærfæ	702 »

Indførslen fordeler sig således:

Hester fra Sverige	314 stkr.
» Danmark	141 »
» Island	28 »
» Storbritannien	81 »
» Andre lande	6 »
	<hr/>
Ialt	570 stkr.

Hornkvæg fra Sverige pr. jernbane . .	10 076 stkr.
» — landværts ellers .	3 686 »
» — sjøværts	1 910 »
» Danmark	11 »
» Andre lande	7 »
	<hr/>
Ialt	15 690 stkr.

Sauer fra Sverige	1 775 stkr.
» Rusland	2 »
» Storbritannien	1 »
	<hr/>
Ialt	1 778 stkr.

Indførslen fandt sted over følgende toldsteder:

	Hester.	Storfæ.	Sauer.
Fredrikshald	84	10 601	1 715
Fredrikstad	9	—	—
Kristiania	317	3 530	48

Ørje	21	1 531	12
Kongsvinger	36	8	—
Horten	10	—	—
Tønsberg	1	—	—
Larvik	1	—	—
Kristiansand	40	—	—
Stavanger	7	—	1
Haugesund	4	—	—
Bergen	20	—	—
Ålesund	6	—	—
Trondhjem	10	—	—
Røros	2	11	—
Levanger	—	4	—
Namsos	1	—	—
Svolvær	1	—	—
Vadsø	—	4	—
Vardø	—	1	2

Ialt 570   15 690   1 778

K v æ g i n d f ö r s l e n f r a S v e r i g e o g D a n m a r k.

Under henvisning til foranstående opgaver over de indførte husdyrmængder tilføjes følgende nærmere oplysninger.

Av det indførte kvæg indførtes som

1) L i v d y r o g t u b e r k u l i n p r ö v e t i k a r a n t æ n e f j ö s e t i :

Kristiania	svensk 1 062 storfæ,	hvorav 129 reagerte $\ominus$: 12,12 %
Fredrikshald	— 4 703 — »— 328 —	$\ominus$: 6,97 %

2) S l a g t e d y r .

Kristiania	{ svensk 3 471 storfæ, 46 sauер, 2 kalver.
	{ dansk 11 — ,
Fredrikshald	svensk 6 336 — , 1 763 — , 53 — , 3 gjeter.

Angående indførslen over Fredrikshald meddeler stadsdyrlæge *Anton Jacobsen* følgende:

Totalsummen av liv- og slagtedyr utgjør omtrent det samme antal som i 1910 med en difference av kun 323 stkr.

I 1911 har vi tuberkulinundersøkt 1 299 stkr. hornkvæg mere end det foregående år; det grunder sig i, at slagtedyr er blit indsats på tuberkulinfjøset til undersøkelse, for derved har trafikanterne ment sig berettiget til at føre slagtedyrene, når de var sundhetsmerkede, videre.

Fra 11te til 25de februar fik vi importforbud grundet utbrudd av mund- og klov-syke i Sverige og ved et nyt utbrudd i oktober fik vi den 18de i nævnte måned delvis

importforbud, idet plakat av 18de oktober tillater import til nedslagtning i Fredrikshald og Kristiania.

Kvægtorvets personale, lønninger osv. er som de foregående år, likeledes lokalerne, dog med den forandring, at der i den ene fjøsbygning er indredet et provisorisk slagteri, som åpnedes til drift den 14de august. Det består af tre rum: Et skolerrum, en nokså rummelig hal med en slagteplads, hvorfra den færdigslagtede krop føres på luftskinneganger på løpekatte hen til et ophængnings- og utlufningsrum.

På enkelte travle dager med noget forcert arbeide har vi på den færnevnte slagteplads gjentagende slagtet 32 stkr. hornkvæg pr. dag, det største antal, som vi har plads til at slagte ad gangen, er 25 stkr. hornkvæg.

Slagteriet er som nævnt rent provvisorisk indrettet i den ene ende af et av kvægtorvets fjøse og er beregnet på kun at avhjælpe det midlertidige behov ved nedslagningen, da man måtte forudsætte, at de nokså beskedne private slagterier i byen ikke godt kunde motta til nedslagtning et så betydeligt stort antal, som plakat av 28de april 1911 måtte anta vilde bli nedslaget i Fredrikshald.

Al slagtning og forsending med toget utføres av slagteriets folk, som har ukeløn eller løbes pr. time; kun en mand, slagterimesteren, er fast ansat. Som nævnt har slagteriets anlæg og drift tat sigte på kun at avhjælpe et savn, og avgiften er derfor også sat så lavt, at det væsentlige medgår til dækelse af driftsutgifterne.

Angående kvægimporten over Kristiania meddeler direktør *A. Lo*, at der i 1911 kun har været tilladt at indføre kvæg fra Sverige og Danmark. På grund af mund- og klovsykeutbrudd i vore nabolande har der været helt eller delvis forbud mot indførsel fra begge lande. Fra Danmark, hvorfra der kun var tilladt indførsel av slagtedyr, var der totalt forbud fra 28de april 1911.

Der er begyndt at komme endel store okser fra Stockholmsmarkedet og også fra endel byer i det indre Sverige. Disse okser er fete og store og bættinger her de bedste priser.

Desuden har vi fåt endel store kjøre-gjældinger, der oftest er i særdeles god stand, slagter sig også pent, men står allikevel ikke i så god pris her som de store okser.

Vore markedsforhold for levende dyr har ikke været gode, hvilket vel er grunden til, at der kommer så få levende dyr; men når det nye handelsfjøs tages i bruk 1ste september 1911, og kanske endda mer, når slagtehuset kommer i stand, vil forholdene forandre sig således til det bedre, at importen av levende kvæg vil stilles under bedre forhold og derfor forhaabentlig stige betydelig.

Der er svært liten import av levende dyr i forhold til den mængde utenlandsk kjød, som importeres her, og i dette forhold bør der ske en forandring.

Oversigt over tilførslen av levende dyr til Kristiania
kvægimportfjøs i perioden 1902—1911.

Tuberkulinundersøkelser og antal reagerende dyr.

Aar	Livdyr								Slagtedyr				
	Svenske						Danske		Svenske		Danske		
	Antal	Tub.	%	Omsp.	Tub.	%	Antal	Tub.	%	Storfæ	Sau	Kalv	Storfæ
1902	1 267	93	7,6							1 760	187	10	
1903	1 482	116	7,83							1 841	293	13	
1904	1 572	149	9,5							2 223	440	8	
1905	1 493	18	11,25							3 034	98	2	
1906	1 427	122	8,54	26	11	42,3				1 258	86	1	
1907	1 063	97	9,12	45	23	51,0	39	12	31,0	536	18	2	1 020
1908	897	79	8,8	34	13	32,3	10			657	13	2	3 823
1909	795	59	7,4	20	7	35,0				1 307	0	2	2 356
1910	986	81	8,2	24	8	33,0	2	1	50,0	3 435	29	0	270
1911	1 062	129	12,12	17	9	52,94				3 471	46	2	11

Ved statens karantænestation Ytre Voulen er, anfører amtsdyrlæge Jessen, Stavanger, i 1911 kun indført 1 sau (fra England).

II.
Kjøtkontrollen 1911.

Almindelig oversigt.

Kommunal kjøtkontrol har i henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892 virket i 31 byer og en landskommune ø: i to kommuner mere end forrige år, idet kontrol i Holmestrand og Lillestrøm landskommune er kommen til. De 31 byer var følgende: Ålesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikshald, Fredrikstad, Gjøvik, Hamar, Haugesund, Holmestrand, Horten, Hønefoss, Kongsberg, Kragerø, Kristiania, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Moss, Narvik, Porsgrunn, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Tromsø, Trondhjem og Tønsberg, hvortil altsaa kommer Lillestrømmen landskommune.

Kommunale slagteanlæg findes i Kristiansund og Stavanger (dette sidste dog uten offentlig approbation).

De i sidste år kontrollerte kjødmængder stiller sig (i hele tal) således:

	Okser	Hester	Kalver	Svin	Sau og gjet
1900	137 145	4 554	129 031	49 710	135 619
1901	113 716	5 421	130 510	41 354	182 310
1902	119 525	5 957	131 428	52 680	201 483
1903 ¹⁾	111 245	5 340	122 447	63 303	183 124
1904 ²⁾	120 928	5 994	128 697	62 246	196 196
1905	116 564	4 909	119 749	58 241	198 846
1906	124 111	4 836	122 184	59 734	211 781
1907	119 391	4 321	122 887	76 324	212 097
1908	124 935	3 866	130 321	83 197	212 151
1909	139 261	3 637	150 204	73 877	230 899
1910	156 892	4 645	159 282	68 300	217 321
1911	169 194	6 161	172 855	80 042	235 347

¹⁾ Beretning fra kontrolstationerne i Ålesund og Kragerø mangler. ²⁾ Beretning fra Østre Fredrikstad mangler.

På de følgende tabeller vil findes sammendrat de tabellariske beretninger fra de forskjellige byer, hvori kontrol har været i virksomhet, således at tabel A viser den samlede kjødmængde (slagt) som har passeret de forskjellige byers kontrollstationer i løpet av året med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjødet stammer samt kjødets art.

I tabel B angives på samme måte det antal kjødkroppe, som er stemplet med 2den klassenes stempel.

Tabel C angir på samme vis antal av kasserte kjødkroppe samt vegten av de konfiskerte slagt samt vekt av kasserte organer og avfald.

Tabellerne D, E og F angir på samme måte de utenfor hovedstationerne kontrollerte kjødmængder, deres klassifikasjon m. v. samt for Kristiansund, og Stavangers vedkommende tillike forholdet ved de kommunale slagtehuse dersteds.

Tabel I—LXXIII angår sygdom og feil, der har forårsaget 2den klassenes stempeling og kassation i de forskjellige byer.

Tabel A.

Antal av slagt som i 1911
(Nombre de viandes de bouch)

Kommune.	I alt undersøkt							N o r				
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr	Okser	Hest	Svin	dæm
Ålesund . . .	3148 ^{3/4}	34 ^{3/4}	772 ^{1/4}	5064	1783	2715	785 ^{3/4}	-	3148 ^{3/4}	34 ^{3/4}	772 ^{1/4}	50-
Arendal . . .	1251	24	330	1580	56	1476	-	1171	24	330	-	15-
Bergen . . .	15157 ^{3/4}	427	6259 ^{3/4}	21348 ^{1/2}	1764	11451 ^{1/4}	1748	-	15157 ^{3/4}	427	6259 ^{3/4}	213
Bodø . . .	1164	14	167	2116	20	576	310	40	1164	14	167	21
Drammen . . .	5548 ^{1/4}	230	2344 ^{3/4}	2286	10	4261 ^{3/4}	705	-	5548 ^{1/4}	230	2344 ^{3/4}	22
Fredrikshald	2888	103 ^{3/4}	1270 ^{1/2}	1931 ^{1/4}	-	2125 ^{1/4}	744 ^{1/2}	-	2809	71 ^{1/4}	1127 ^{3/4}	16-
Fredrikstad v.	4999 ^{3/4}	208 ^{3/4}	2131 ^{1/4}	2150 ^{1/2}	1	2926	614 ^{1/4}	1	3116 ^{1/4}	175 ^{3/4}	2131 ^{1/4}	17-
Do. o.	396	12	286 ^{2/4}	113	-	879 ^{1/4}	15	-	349	12	286 ^{2/4}	1
Gjovik . . .	360	2	532	897 ^{1/2}	1	788	3	-	360	2	532	8
Hamar . . .	1988	134	1692 ^{1/2}	363 ^{1/2}	19	3495 ^{1/2}	35	-	1988	134	1692 ^{1/2}	36
Haugesund . .	2061	7	544 ^{1/2}	4607	23	3600 ^{1/2}	82 ^{3/4}	-	2061	7	544 ^{1/2}	46
Holmestrand . .	550	12	297 ^{3/4}	318 ^{1/2}	1	714	36	-	550	12	297 ^{3/4}	3
Horten . . .	1086 ^{1/2}	49	551	264	-	1484	63	-	1086 ^{1/2}	49	551	2
Hønefos . . .	1648 ^{1/4}	54 ^{3/4}	714 ^{1/4}	1027	2	1141	331	-	1648 ^{1/4}	54 ^{3/4}	714 ^{1/4}	10
Kongsberg . .	1100 ^{1/4}	14 ^{1/2}	364 ^{3/4}	389 ^{1/2}	29	1149 ^{1/4}	147	-	1100 ^{1/4}	14 ^{1/2}	364 ^{3/4}	3
Kragerø . . .	712	45 ^{1/2}	147 ^{1/2}	758 ^{1/2}	20 ²	929 ^{3/4}	111 ^{1/4}	-	712	45 ^{1/2}	147 ^{1/2}	7
Kristiania . . .	55990	2419	38012	49022	5252	30948	22756	-	44534	2164	37347	474
Kristiansand . .	4020	89	1647	2860	243	5568	2391	-	4007	89	1647	28
Kristiansund . .	1633 ^{1/2}	30	819	4383	384	3346	109	10	1633 ^{1/2}	30	819	43
Larvik . . .	2676 ^{3/4}	33 ^{1/2}	1109 ^{3/4}	1515	-	1919	291	-	2676 ^{3/4}	33 ^{1/2}	1109 ^{3/4}	15
Lillehammer . .	207 ^{1/2}	21 ^{3/4}	664 ^{1/4}	1680 ^{1/2}	1237	1634 ^{1/2}	113	-	207 ^{1/2}	21 ^{3/4}	664 ^{1/4}	16
Lillestrøm . . .	720 ^{1/2}	4 ^{1/2}	309 ^{1/2}	249 ^{1/2}	2	807 ^{1/2}	44 ^{1/2}	-	720 ^{1/2}	4 ^{1/2}	309 ^{1/2}	2
Moss . . .	1417 ^{1/4}	94	1204	608	-	2172	177 ^{3/4}	-	1417 ^{1/4}	94	1204	6
Narvik . . .	909	7	255 ^{1/2}	1750 ^{1/2}	113	502 ^{2/3}	164	509	909	7	255 ^{1/2}	17
Porsgrunn . . .	391	4	172 ^{1/2}	115	3	583	35	-	391	4	172 ^{1/2}	1
Risør . . .	305 ^{1/4}	1	81 ^{1/2}	211	-	390 ^{1/2}	4	-	245 ^{3/4}	1	81 ^{1/2}	2
Sandefjord . . .	2049	69	922	768	1	1513	193	-	2049	69	922	7
Sarpsborg . . .	1513	257	1242	262	-	1933	267	-	756	149	1242	2
Skien . . .	1197	27 ^{1/2}	878	906	26	1500	55	-	1151	27 ^{1/2}	878	9
Stavanger . . .	208	49	3674	2009	98	5940	15	-	208	49	3674	20
Tromsø . . .	1662 ^{3/4}	-	270 ^{1/2}	3012	57	1576	394	535	1662 ^{3/4}	-	270 ^{1/2}	30
Trondhjem . . .	12397 ^{1/2}	323	3263 ^{1/2}	13008	2245	13322 ^{1/4}	475	9	12397 ^{1/2}	323	3253 ^{1/2}	130
Tønsberg . . .	3230	103 ^{1/2}	1723	1668	2	3580	289	-	3230	103 ^{1/2}	1723	16
I alt (Total)	134587 ^{1/2}	4905 ^{3/4}	74673 ^{3/4}	132508 ^{1/4}	13342 ^{1/2}	150 430 ^{1/2}	-	1104	120166 ^{1/2}	4477 ^{1/4}	73836 ^{1/4}	1302

¹⁾ 8 hjort og 2 rensdyr.²⁾ 500 ren.

undersøgt på kontrolstationerne.

(examinées aux bureaux de contrôle en 1911).

Gjet	Spedkavl	Gjødkavl	Andre dyr	Svensk								Dansk							
				Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkavl	Gjødkavl	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkavl	Gjødkavl	Andre dyr
733	2715	735 ^{3/4}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-	-
56	1476	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
764	11451 ^{1/4}	1748	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	576	310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	4261 ^{3/4}	705	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2118 ^{1/4}	632	-	79	32 ¹ ₂	142 ¹ ₂	244	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2918	641 ^{1/4}	1	1883 ¹	33	-	391 ¹ ₂	-	5	112 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	879 ^{1/4}	15	-	47	-	-	-	-	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	788	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	3495 ^{1/2}	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	3600 ^{1/2}	82 ^{3/4}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	714	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1484	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1141	331	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	1149 ^{1/4}	147	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 ¹ ₂	92 ^{3/4}	111 ^{1/4}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
244	29444	13547	-	8799	254	683	1468	7	1494	9200	-	2717	1	12	104	1	10	9	-
243	5568	2391	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
384	3346	109	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1919	291	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
237	1634 ^{1/2}	113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	807 ^{1/2}	44 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2172	177 ³ ₄	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
113	502 ^{1/2}	164	509 ²)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	583	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	390 ^{1/2}	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1513	193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-
-	1933	267	-	757	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	1500	55	-	44	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	6	-	-
98	5940	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
57	1576	394	535	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
245	13922 ^{1/4}	475	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	3580	289	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1334 ¹ ₂	139589	1104	11549 ¹ ₂	427 ¹ ₂	825 ¹ ₂	2107 ¹ ₂	7	1507	9815 ¹ ₂	-	2871 ¹ ₂	1	12	110	1	10	9	-	

Tabel B.

Antal av slagt som i 1911 er stemplet
(Nombre de viandes de boucherie)

Kommune.	I alt 2 den klasse							Norsk					
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet
Ålesund . . .	32	-	14 ^{1/2}	232	19	56	5	-	32	-	14 ^{1/2}	232	19
Arendal . . .	16 ^{1/2}	1	2	4	-	17	-	-	16 ^{1/2}	1	2	4	-
Bergen . . .	34	-	45	7	1	91	2	-	34	-	45	7	1
Bodø . . .	21 ^{1/2}	11	1	9	1	58	3	-	21 ^{1/2}	11	1	9	1
Drammen . . .	89 ^{1/2}	3	27	3	-	80	5	-	89 ^{1/2}	3	27	3	-
Fredrikshald . .	39 ^{1/2}	2	22 ^{1/2}	18	-	20	4 ^{1/2}	-	39 ^{1/2}	1	22 ^{1/2}	18	-
Fredrikstad, v. .	54 ^{1/4}	2	32	1 ^{1/4}	-	45 ^{1/2}	1	-	48 ^{3/4}	2	32	1 ^{1/4}	-
Do. Ø. .	9 ^{3/4}	-	7	-	-	63	-	-	9 ^{1/4}	-	7	-	-
Gjøvik . . .	6	-	5	5	-	8	-	-	6	-	5	5	-
Hamar . . .	15 ^{3/4}	2	14	-	-	14	-	-	15 ^{3/4}	2	14	-	-
Haugesund . . .	31	3	14 ^{1/2}	83	1	281 ^{3/4}	-	-	31	3	14 ^{1/2}	83	1
Holmestrand . .	8	-	3 ^{3/4}	-	-	12	-	-	8	-	3 ^{3/4}	-	-
Horten . . .	20 ^{1/2}	1	7 ^{3/4}	3	-	18	-	-	20 ^{1/2}	1	7 ^{3/4}	3	-
Hønefoss . . .	14 ^{1/2}	1 ^{3/4}	9	5	-	15 ^{1/2}	1	-	14 ^{1/2}	1 ^{3/4}	9	5	-
Kongsberg . . .	10 ^{1/2}	1 ^{1/2}	5 ^{1/2}	1	1	26	3	-	10 ^{1/2}	1 ^{1/2}	5 ^{1/2}	1	1
Kragerø . . .	10	-	4	-	-	18 ^{1/2}	1	-	10	-	4	-	-
Kristiania . . .	587	86	626	67	7	136	38	-	392	72	623	67	7
Kristiansand . . .	18	-	5	1	2	26	1	-	18	-	5	1	2
Kristiansund . . .	31 ^{3/4}	2 ^{1/2}	15 ^{1/4}	24	5	44	1	-	31 ^{3/4}	2 ^{1/2}	15 ^{1/4}	24	5
Larvik . . .	58	1	10 ^{1/4}	3 ^{1/4}	-	14	-	-	58	1	10 ^{1/4}	3 ^{1/4}	-
Lillehammer . . .	14 ^{1/2}	3	20	7 ^{1/2}	106	101 ^{1/2}	1	-	14 ^{1/2}	3	20	7 ^{1/2}	106
Lillesstrøm . . .	1	-	3 ^{1/4}	2	-	5	-	-	1	-	3 ^{1/4}	2	-
Moss . . .	24	1	11 ^{1/4}	-	-	31	4	-	24	1	11 ^{1/4}	-	-
Narvik . . .	26 ^{3/4}	-	4	36	4	37 ^{3/4}	4	-	26 ^{3/4}	-	4	36	4
Porsgrund . . .	12 ^{1/2}	-	7	-	1	12	-	-	12 ^{1/2}	-	7	-	1
Risør . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord . . .	50 ^{1/2}	6 ^{1/4}	18	11 ^{3/4}	-	59	3	-	50 ^{1/2}	6 ^{1/4}	18	11 ^{3/4}	-
Sarpsborg . . .	44	2	30	-	-	49	-	-	34	1	30	-	-
Skien . . .	17	-	4	-	8	8	-	-	17	-	4	-	8
Stavanger . . .	17	18	44	16	4	377	-	-	17	18	44	16	4
Tromsø . . .	72	1	8	576	147	354	11	39	72	1	8	676	147
Trondhjem . . .	111 ^{1/4}	4	58 ^{3/4}	41 ^{1/2}	2	58 ^{1/2}	1	5	111 ^{1/4}	4	58 ^{3/4}	41 ^{1/2}	2
Tønsberg . . .	47	4	54 ^{1/2}	1	2	19	-	-	47	4	54 ^{1/2}	1	2
I alt	1540 ^{1/2}	152	1138 ^{3/4}	1158 ^{1/4}	311	2241 ^{1/2}	44	1329 ^{3/4}	136	1130 ^{3/4}	1158 ^{1/4}	311	

med 2den klasse på kontrolstationerne.

marquées avec l'estampille de IIme classe).

		S v e n s k						D a n s k										
Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
56	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
91	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
58	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
80	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	4 ^{1/2}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45 ^{1/2}	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
281 ^{3/4}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 ^{1/2}	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13 ^{1/2}	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
130	21	-	89	14	3	-	-	6	17	-	106	-	-	-	-	-	-	-
26	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
101 ^{1/2}	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37 ^{3/4}	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
59	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49	-	-	-	-	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
354	11	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
58 ^{1/2}	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2218 ^{1/2}	44	104 ^{3/4}	16	-	3	-	-	6	17	-	106	-	-	-	-	-	-	-

Tabel C.

Antal av slagt som i 1911 €
(Nombre de viandes de boucher)

Kommune.	I alt kassert								Norsk							
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	
Ålesund	14 1/2	1/2	9 1/2	5	2	35 1/2	-	-	14 1/2	1/2	9 1/2	5	2	35 1/2	-	
Arendal	10 1/2	3	1	1 1/2	-	8	-	-	10 1/2	3	1	1 1/2	-	8	3	
Bergen	30	5	3	4	-	69	3	-	30	5	3	4	-	69	3	
Bodo	7 1/2	1	1	1	-	4	-	-	7 1/2	1	1	1	-	4	-	
Drammen	9	3	-	-	-	30	-	-	9	3	-	-	-	30	-	
Fredrikshald . . .	6	4	6 3/4	12	-	17	-	-	6	3	6 3/4	10	-	17	3	
Fredrikstad, vestre	8 3/4	1	1	-	-	12	-	-	1 2/4	1	1	1	-	12	-	
Do. østre	1 7/4	-	1 3/4	-	-	9	-	-	3	-	2	-	-	9	-	
Gjøvik	3	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	
Hamar	1	-	5	1	-	5	-	-	1	-	5	1	-	5	-	
Haugesund	3 1/2	1	2	4	-	18 1/2	-	-	3 1/2	1	2	4	-	18 1/2	-	
Holmestrand	-	1	-	-	-	6	-	-	-	1	-	-	-	6	-	
Horten	8 1/2	-	2 1/2	-	-	13	-	-	8 1/2	-	-	2 1/2	-	13	-	
Hønefoss	1 1/2	1/4	4	-	-	4 1/2	1	-	1 1/2	1/4	4	-	-	4 1/2	1	
Kongsberg	5 1/2	-	-	-	-	10	-	-	5 1/2	-	-	-	-	10	-	
Kragerø	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	
Kristiania	237	25	164	196	124	721	90	-	202	22	164	194	124	696	62	
Kristiansand	5	2	5	2	-	11	-	-	5	2	5	2	-	11	-	
Kristiansund	5 1/2	-	1	4 1/2	-	28 1/2	1	1 1/2	5 1/2	-	1	4 1/2	-	28 1/2	1	
Larvik	12 8/4	1/4	2 1/4	1/4	-	18	-	-	12 8/4	1/4	2 1/4	1/4	-	18	-	
Lillehammer	5	2	1	-	-	42	19 1/2	2	-	5	2	1	-	42	19 1/2	2
Lillestrøm	1	-	-	-	-	-	11	-	-	1	-	-	-	11	-	
Moss	5	-	-	-	-	-	6	2	-	5	-	-	-	6	-	
Narvik	1	1	1	1	-	5 3/4	-	-	1	1	1	1	-	5 3/4	-	
Porsgrunn	3	-	1	-	-	3	-	-	3	-	1	-	-	3	-	
Risør	1 1/2	-	-	1	-	1	-	-	1 1/2	-	-	1	-	1	-	
Sandefjord	6	1	3 3/4	-	-	23 3/4	1	-	6	1	3 3/4	-	-	23 3/4	1	
Sarpsborg	11	-	9	-	-	17	-	-	9	-	9	-	-	17	-	
Skien	7	1/4	4	1 1/4	-	10	-	-	7	1/4	4	1/4	-	10	-	
Stavanger	5	2	6	3	1	28	-	-	5	2	6	3	1	28	-	
Tromsø	5 1/2	-	-	-	-	2	-	-	5 1/2	-	-	-	-	2	-	
Trondhjem	44	3	2 1/4	8	19	117 1/2	1 1/2	4	44	3	2 1/4	8	19	117 1/2	1 1/2	
Tønsberg	24 1/2	1	4 1/2	-	-	13	1	-	24 1/2	1	4 1/2	-	-	13	-	
I alt	491 1/2	56 1/2	245 1/2	244 1/2	188	1211 1/2	5 1/2	453 1/2	52 1/2	245 1/4	240 1/2	188	-	1154 1/2	-	

kassert på kontrolstationerne.

saisies aux bureaux de contrôle).

Svensk							Dansk										
Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Vægt i kilogram av kasserte kjød- kropper	Vægt i kilogram av avfald og organer
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9195,1	173,5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2146	569
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3876	8614
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1211	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1940	5027
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1415	463
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	557,1	452,6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	739	1626
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1442	131
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	732	271
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	143	221,5
24	3	-	-	-	-	-	-	25	28	-	-	-	-	-	-	59016	56783
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1605	291
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	975	109
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1326	219
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	325,5	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	711	336
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	426	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	202	86
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1406	828
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1577	106
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1505,5	665,5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ikke opgitt	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7843,5	4379,5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3896	93
27	4	-	4	-	25	32	-	11	-	-	-	-	-	-	-	185655,8	

Tabel D. Antal av slagt som i 1911 er undersøgt av kontrollørerne utenfor kontrolstationerne.
(Viandes de boucherie examinées en dehors des bureaux de contrôle).

Kommune.	I alt undersøgt							Norsk							Dansk										
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalkv	Gjeddkalkv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalkv	Gjeddkalkv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalkv	Gjeddkalkv	Andre dyr	
Ålesund	298	3	20	15	-	3	38	-	298	3	20	15	-	3	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Arendal	589	2	154	498	6	608	-	-	542	2	154	498	6	608	-	-	47 ⁶⁾	-	-	-	-	-	-	-	
Bergen	4748	17	1988	7667	584	4740 $\frac{1}{2}$	725	-	4748	17	1988	7667	584	4740 $\frac{1}{2}$	725	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bodø	354	12	16	192	2	40	-	22 ¹⁾	354	12	16	192	2	40	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	
Drammen	1249	17 $\frac{1}{2}$	78 $\frac{1}{4}$	1779	-	183	22	-	1249	17 $\frac{1}{2}$	78 $\frac{1}{4}$	1779	-	183	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Fredrikshald . .	1318	24	96 $\frac{1}{2}$	757	-	230	34	-	1318	24	96 $\frac{1}{2}$	757	-	230	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gjøvik	380	38	107 $\frac{3}{4}$	212	-	202	-	-	380	38	107 $\frac{3}{4}$	212	-	202	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hamar ²⁾	364	42 $\frac{2}{4}$	248 $\frac{2}{4}$	31	-	11	-	-	364	42 $\frac{2}{4}$	248 $\frac{2}{4}$	31	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Haugesund	271	35	33	774	182	158	1	-	271	35	33	774	182	158	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Holmestrand . . .	13	26	-	-	3	-	-	-	13	26	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Horten	722 $\frac{8}{4}$	87 $\frac{1}{2}$	259 $\frac{1}{2}$	883	-	216	41	-	717 $\frac{1}{2}$	79 $\frac{1}{2}$	251 $\frac{1}{2}$	883	-	216	41	-	5 ⁶⁾	80 ⁶⁾	80 ⁶⁾	-	-	-	-	-	
Hønefoss	29 $\frac{1}{2}$	-	14 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	29 $\frac{1}{2}$	-	14 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kongsberg	162	5	239 $\frac{1}{2}$	2	-	13	1	-	162	5	239 $\frac{1}{2}$	2	-	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kragerø	82 $\frac{8}{4}$	10	23 $\frac{1}{2}$	39	1	22 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	-	82 $\frac{8}{4}$	10	23 $\frac{1}{2}$	39	1	22 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kristiania	2053	19	2	42	-	33	-	-	2053	19	2	42	-	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kristiansund ³⁾ .	1464	20	2	117	1	-	14	-	1464	20	2	117	1	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Larvik	240	37 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{1}{4}$	427	-	85	-	-	240	37 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{1}{4}$	427	-	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lillehammer ⁴⁾ . .	966	85	411	64	1	2	-	-	966	85	411	64	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lillestrøm	262 $\frac{3}{4}$	$\frac{8}{4}$	62 $\frac{1}{2}$	91	-	136	14	-	262 $\frac{3}{4}$	$\frac{8}{4}$	62 $\frac{1}{2}$	91	-	136	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Moss	3781 $\frac{1}{2}$	276	181 $\frac{1}{2}$	1874	-	494 $\frac{1}{2}$	44	-	3587 $\frac{1}{2}$	215 $\frac{1}{2}$	181 $\frac{1}{2}$	1874	-	494 $\frac{1}{2}$	44	-	194 ⁶⁾	60 $\frac{1}{2}$ ⁵⁾	-	-	-	-	-	-	
Narvik	174 $\frac{1}{4}$	12	38 $\frac{1}{4}$	184	11	90	21	17	174 $\frac{1}{4}$	12	38 $\frac{1}{4}$	184	11	90	21	17	-	-	-	-	-	-	-	-	
Porsgrunn	801	35	210	386	2	785	55	-	798	35	210	386	2	785	55	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
Risør	56 $\frac{1}{2}$	-	21	49	-	41	-	-	45 $\frac{1}{2}$	-	21	49	-	41	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	
Skien	1522	164 $\frac{1}{2}$	453	763	1	756	46	-	1117	164 $\frac{1}{2}$	453	763	1	756	46	-	405 ⁷⁾	-	-	-	-	-	-	-	
Stavanger ⁵⁾ . .	11559	276	617	70845	371	11994	446	-	11559	276	617	70845	371	11994	446	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Trondhjem	1146 $\frac{1}{4}$	10 $\frac{8}{4}$	42	1103	40	72	1	-	1146 $\frac{1}{4}$	10 $\frac{8}{4}$	42	1103	40	72	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
I alt	34607 $\frac{1}{4}$	1256	5369 $\frac{1}{2}$	88294	1202	22425	39	33942 $\frac{1}{2}$	1187 $\frac{1}{2}$	5861 $\frac{1}{2}$	88294	1202	22425	39	665	68 $\frac{1}{2}$	8	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Ren.   ²⁾ Slakteriet.   ³⁾ Det kommunale slagteri.   ⁴⁾ Slakteriet.   ⁵⁾ Slagteriet.   ⁶⁾ Svenske.   ⁷⁾ Herav 341 svenske.

Tabel E.

Kjødkroppe stemplet med 2den klasse i 1911 utenfor stationerne.

(Viandes de boucherie marquées avec l'estampille de IIme classe en dehors des bureaux).

Kommune	I alt 2den klasse						Norsk						Dansk						I alt 2den klasse					
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Ålesund . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bodø . . .	3	10	1	1	-	-	2	-	3	10	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen . . .	9	-	1	1	-	-	2	4	9	-	1	1	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik . . .	16	1	1	-	-	-	12	-	16	1	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar ¹⁾ . . .	5	-	15	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haugesund . . .	2	1 ¹ / ₂	3	26	4	14	-	-	2	1 ¹ / ₂	3	26	4	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand . . .	11 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten . . .	2 ² / ₃	-	3	2	-	-	-	-	2 ¹ / ₂	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg . . .	4	-	1	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø . . .	3	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiania . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund ¹⁾	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik . . .	19	7	1	-	-	3	-	-	19	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer ¹⁾	5	-	4	-	-	-	-	-	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillestrøm . . .	3 ⁴ / ₅	-	-	-	-	3	-	-	3 ¹ / ₂	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss . . .	18 ³ / ₅	5	56 ¹ / ₄	2	3	7	-	-	18 ¹ / ₂	5	56 ¹ / ₄	2	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Narvik . . .	6	-	4	-	8	3	14	-	6	-	-	8	3	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Porsgrunn . . .	25	-	-	22	-	-	25	-	-	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien . . .	17	-	2	-	7	-	17	-	2	-	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stavanger . . .	51	7	10	487	3	153	5	-	51	7	10	487	3	153	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt	195	31 ¹ / ₂	102 ¹ / ₂	526	10	240	9	-	195	31 ¹ / ₂	102 ¹ / ₂	526	10	240	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Slagteriet

Tabel F.

Kjøtkroppe kassert i 1911 utenfor stationerne.
(Viandes de boucherie saisies en dehors des bureaux).

Kommune	I alt kassert						Norsk						Dansk						Vekt i kilogram av kasserte kjøt- kropper.	Vekt i kilogram av avlaid og organer.						
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr		
Bodø	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	147	1107
Gjøvik	5	2	1	-	-	-	-	14	-	-	5	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar	4	-	4	-	-	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	118,7	182,8
Haugesund	-	2	-	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	285	147
Holmestrand . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	2½	-	1	-	-	-	-	1	2½	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	501	66
Kongsberg	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	4
Kragerø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
Kristiansund ¹⁾ .	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	195
Larvik	9	-	-	-	-	-	-	6	-	9	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer ¹⁾ .	2	2	1	1	-	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	600	769
Lillestrøm	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	21,5	-
Moss	5	1	-	-	-	-	-	3	-	5	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	889,5	593,5
Narvik	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	21	-
Porsgrunn	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risør	½	-	1	-	-	-	-	-	½	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	137	28
Skien	7	2	2	-	-	5	-	7	2	2	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	2223	496
Stavanger	10	4	1	15	-	25	-	10	4	1	15	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2023,5	1248
I alt	52	13	11	17½	-	61	-	52	13	11	17½	-	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12236,6	

¹⁾ Slagteriet.

De enkelte byer.

1. Ålesund.

Dyrlæge *N. Toenbergs* meddeler :

I det hoslagt oversendes tabellarisk oversigt over kjødkontrollens virksomhet i det forløpne år, skal jeg tilføje, at der har været foretak ca. 40 eftersyn i kjødbutikker, verksteder, slagterier og melkeutsalg, hvorunder der har vært kassert ca. 30 kg. kjøddeig, 150 kg kjød, kjødaffald og organer samt 50 kg. fisk.

2 slaktere har været anmeldt for mindre god orden og renslighet i sine verksteder, forøvrig må tilstanden i ovennævnte verksteder og utsalg siges at ha været utmerket god.

Tabel I. (Ålesund).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	5 ¹ / ₂	159	5	1	-	-
Avmagring	11	-	-	2	6	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	4 ³ / ₄	-	5 ³ / ₄	62	8	44	5	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	3	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
— «— av anden årsak	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	1	-	-	-	-
Gulsot	1	-	-	4	-	-	-	-
Jurbetændelse	3 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	-	3	-	2	-	-
Nødsslagningsfeber	2	-	1 ¹ / ₂	1	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Tætmelidelser	2	-	-	-	-	6	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	-	-	1 ¹ / ₄	-	-	-	-	-
Ialt	32	-	14 ¹ / ₂	232	19	56	5	-

Tabel II. (Ålesund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygomme og feil	Oksø	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalf	Gjødkalf	Andre dyr
Avmagring	1	-	1	1	1	2	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2 $\frac{1}{2}$	-	2	-	1	24 $\frac{1}{2}$	-	-
Beskadigelse, ydre	1 $\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Bråsot	-	-	-	2	-	-	-	-
Brystbetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	-	-	-	2	-	-	-	-
Hjernelidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	1	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	1	-	-
Tarmlidelser	3 $\frac{1}{2}$	-	1	-	-	4	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	1	-	-
Blærebetændelse	-	-	1	-	-	1	-	-
Ludforgiftning	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Degenerationer	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	14 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$	5	2	35 $\frac{1}{2}$	-	-

2. Arendal.

Dyrlæge K. Egeberg meddeler:

Ferskkjødkontrollen foregår fremdeles i kirkebazaren til samme tid og med samme personale. Lønnen uforandret.

Tilførslen av kjød sammenlignet med forrige år viser, at denne er tiltat med antal av kropper, men neppe i vægtmængde, da indførslen av dansk oksekjød er betydelig avtagt. I 1910 indførtes 378 slagt og i 1911 127. Dette må vistnok tilskrives, at Arendals opland er betydelig utvidet ved Arendal—Åmliban's åpning. Det er nemlig

ikke få slagtedyr der kommer ned med banen. Byen tilføres fremdeles meget kjød fra vestlandet (Stavanger og Flekkefjord). Dette kjød fremkommer i upåklagelig stand. Det var dog ønskelig i den varme årstid at bruken av hækker som emballasje blev mere almindelig. Behandlingen av kjødet ved frembringelsen på stationen kunde være bedre, specielt er ikke altid de plag som benyttes til at dække kjødet med så rene og appetitlige.

Årsaken til stempling med 2. klasse har især været avmagring.

Saltkjødkontrollen tok sin begyndelse 1. november i et temmelig stort rum i kirkebazeren. Lokalene er forsyt med cementgolv, vask, kloak, elektrisk lys og gas. På den ene væg er lavet dobbeltdør så tønderne med lethet lar sig rulle ut og ind. Kontrollen foretas av samme personale som ferskkjødkontrollen med lønstillæg av kr. 400,00 og 160,00. Stationen skal egentlig holdes åpen til kl. 11 form.; men dette har ikke været gjennemført, ti kjødet ankommer hertil kun 1 gang i uken, og da i større partier. Kontrollen foretas hele dagen forsåvidt kontrollørens øvrige praksis tillater det.

Til $\frac{31}{12}$ 1910 er hertil ankommet ca. 480 tønder islandsk fårekjød, herav er 248 kontrollert, resten har været fjerdeparter og gåt fri for kontrol og avgift. Der er regelmæssig åpnet 20 % av hvert parti, og varens beskaffenhed er etterset. Hertil ankommer kun islandsk fårekjød og amerikansk oksekjød. Det siste er ikke passert kontrollen, men lagt på transitlager. Det islandske fårekjød er gjennemgående av god kvalitet. Lakenes specifikke vægt har været fra $1,14$ til $1,19$. Kjødet har desværre ikke altid været tilstrækkelig gjennemsaltet, hvorfor importørerne er pålagt at ta sine forholdsregler. Laken er ofte misfarvet, blodig (blodlake). Den har aldrig vist spor av forbudte konserveringsmidler og har reagert neutralt. — I en tønde fandtes en rådden fårekrop. Fåret hadde litt av trommesyke. — I en anden tønde et får, der hadde været slagtet på grund av brysthinddebændelse.

I det hele er kassert 758 kg. på grund av bedærvethet. Et parti på 40 tønder blev gjennemset og omsaltet på kontrollen. — Kontrol med det islandske fårekjød er påkrævet. Den vil også bli velset, når blot bestemmelsen, at kjød opdelt i fjerdeparter kan gå fri, bortfalder.

Tabel III. (Arendal).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm langt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-			-
Avmagring	12	1	-	2	-	15		-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	2	-	-		-
Benbrud	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-		-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-		-
Hjertesækbændelse, traumati.	-	-	-	-	-	-		-
Nødslagtning	2	-	-	-	-	2		-
Ialt	$14\frac{1}{2}$	1	2	4	-	17		12

Tabel IV. (Arendal).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld)	-	1	-	-	-	-	-	-
Avmagring	-	1	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$1\frac{1}{2}$	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	1	-
Benbrud	$\frac{1}{2}$	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumat.	-	-	-	-	-	-	1	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	-	5	-
Gulsot	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumat.	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	-	1	-	-	-	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	-	1	-
Tarmlidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Melanotiske svulster	1	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	10	3	$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	-	8	-	-

3. Bergen.

Kommunedyrlæge I. Nielsen meddeler følgende:

Ved Bergens kjødkontrolstation er i 1911 undersøkt 78 620^{3/4} slagt. Mertilførslen fra forrige år (8 172 slagt) er jevnt fordelt over de forskjellige slagt, men falder dog særlig på får med 3 300, svin med 1 420 og spædkalve med 2 420 slagt. Den samlede vekt av årets tilførsel utgjorde 3 659 889₅ kg., hvad der er 243 514 kg. mere end i 1910.

Som årsak til den forskede tilførsel må ansees den tørre sommer, der skaffede et mindre fôrutsbytte.

Værdien av den samlede kjødtillførsel er beregnet til kr. 2 468 179,00. Beregnet efter et indbyggerantal av 80 000, falder der på hvert individ et kjødforbruk av 45,7 kg. til en værdi av kr. 30,00. Det må dog tages med i betragtning at en del av det beregnede kjødkvantum forsendes til landdistrikterne, særlig til hotellerne, likesom der også er begyndt en eksport af flesk herfra byen til Kristiania.

Kontrollen av det tilførte slagt har været fordelt imellem hoved- og bistationen således at 58 151^{1/4} (73,00 pct.) er undersøkt på hovedstationen og 20 469 (26 pct.) på bistationen.

Bistationen har i 1911 havt en indtægt af kr. 3 796,41 og en utgift af kr. 4 940,62 og har således krævet et tilskud fra kommunen av kr. 1 144,21.

Den store kjødtilførsel har medført et prisfald på alle slagt undtagen okser, der viser en prisstigning af 1 ss øre pr. kg. Prisfaldet utgjør sammenlignet med forrige års priser for svin 11,7%, for gjødkalve 5,9 og for får 1,2 øre pr. kg.

Av samlet slagt er konfiskert som utjenlig til menneskeføde 12 490 kg., hvorav 8 614 kg. falder på organer, særlig lever, der ofte viser betydelige patologiske forandringer som følge av leverikter. Særlig hyppig forekommer betændelsestilstande fremkaldt ved «skarpt», d. v. s. nedslukte fremmede legemer. Som regel gir disse lidelser kun anledning til delvis konfiskation. Da tuberkulosen, der andre steder hyppigst giver anledning til konfiskation, hos os er yderst sjeldan og da man i landdistrikterne får forståelsen av og tilbakeholder, hvad der antages ikke at kunne passere kontrollen, er konfiskationsprocenten meget ringe.

Med 2den klasse er stemplet 6 219 kg. Størsteparten herav er desværre slagt som ved en uhensigtsmæssig og likegyldig slagtning og transport kommer frem i en mere eller mindre bedærvet og tilsvinet tilstand. Det er år om andet store værdier, som går helt eller delvis tapt for landmanden, da slagterne selvfølgelig ikke kan betale fuld pris for en vare som han neppe kan være bekjent med at uthænge i sin butik og som i sommertiden ikke vil holde sig i salgbar stand fra den ene dag til den anden.

Hvad der ikke forsvarlig kan bringes i handelen med 2den klasses stemper bliver nedsalget under kontrol på stationen og uleveres først i gjennemsaltet tilstand. Av

Tabel V. (Bergen).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	1	-	24	-	-	3	-	-
Abscess (byld)	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	16	-	2	4	-	2	1	-
Bedærvet eller slet behandlet skiddent	9	-	6	2	1	66	-	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	16	1	-
Mangelfuld avblødning	-	-	6	-	-	-	-	-
Nyresygdom	1	-	-	1	-	1	-	-
Nødsslagtning	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	7	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	1	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	34	-	45	7	1	91	2	-

Tabel VI. (Bergen).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	3	-	1	-	-	2	-	-
Abscess (byld)	-	1	-	-	-	-	-	-
Avmagring	1	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	2	1	1	-	30	-	-
Beskadigelse ydre	1	-	-	1	-	-	-	-
Blodurin	2	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Do. av anden årsak	-	1	-	-	-	1	-	-
Bukhindebetændelse	1	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe	-	-	-	1	-	32	-	-
Gulsot	1	-	-	1	-	1	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	1	-	-	-	-	-	1	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	-	1	-
Nødslagtning	7	1	-	-	-	-	-	-
Overdøift	4	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	3	-	-
Ialt	30	5	3	4	-	69	3	-

sådant kjød, der er opført under rubriken «negtet stempling» er uttaget 7 116,5 kg. Herav utgjør det tintede øsekjød en meget væsentlig del. Der er imidlertid i 1911 en påfaldende nedgang i antallet av tintede kreaturer. Tinten er kun påvist i 45 kreaturer og av disse er kun 13 som indeholdende mere end 1 levende tinte blir nedsaltede. I 1910 var antallet henholdsvis 106 og 39.

Med hensyn til kjødets kvalitet og behandling er der ikke nogen synlig forandring til det bedre. Der er av sundhetskommissionen vedtatt en bestemmelse om at kjød kun må forsendes i rene sække eller iudsyes i rent sækkelærred og, hvor kasser benyttes, skal de være forarbeidet av høvlede bord og omhyggelig renholdte. Gjennemførelsen av denne bestemmelse på en effektiv måte er dog forbundet med adskillige

vanskeligheter, da det ikke altid kan avgjøres, hvem der skal drages til ansvar i overtrædelsestilfælde. Det vil jo i de fleste tilfælde ikke kunde avgjøres om det er eieren, som har benyttet skidden emballage eller denne er tilsvinet under transporten. Et forhold, som jeg i mine indberetninger gjentagne gange har fremhævet og som har en meget uheldig indflydelse paa byens forsyning med et godt og holdbart kjød, er at dyrene ofte dræbes umiddelbart efter de har været utsat for anstrengelse, enten ved en lang transport til sjøen for at nå slagtestedet, eller under reisen til byen ved opstaldning i varme og slet ventilerte rum. Der kan vistnok spores en liten forandring til det bedre; men endnu hænder det altfor ofte at man ser sådant slapt, ustivnet og litet holdbart kjød med forringet næringsværdi fremlagt til kontrol.

Av utenlandsk kjød er i 1911, før den lovbealte kontrol med tøndekjød trådte i kraft, undersøkt 222 fat, indeholdende 47 327 kg. engelsk hestetøndekjød, hvorav 986 kg. som uanvendelig til menneskeføde blev konfiskert. I årets 3 sidste måneder efter at tøndekjødkontrollen trådte i kraft er kontrollert 299 fat, indeholdende 52 998,5 kg. saltet kjød. Herav er 577,5 kg islandsk færkjød, resten engelsk hestetøndekjød. Av sidstuenvnte er som bedærvet og uanvendelig til menneskeføde konfiskert 65 kg. Der er jevnlig foretatt bestemmelse av saltgehalten såvel i laken som i kjødet, likesom laken er undersøkt for konserveringsmidler. Saltgehalten har variert fra 0,7 til 10,2 pct. i kjødet og fra 4,1 til 15,8 pct. i laken. Hvor saltgehalten har været utilstrækkelig, er kjødet blit beslaglagt, indtil det har været tilstrækkelig gjennemsaltet. Av konserveringsmidler er kun påvist salt og salpeter.

Tøndekjødkontrollens budget har balansert med en indtægt av kr. 1 059,07 og en utgift av kr. 525,42. Overskuddet kr. 534,55 er inddratt i bykassen som avdrag de på kommunen ved indredning av kontrolstationen påførte utgifter.

Av kjødutsalg og slagteverksteder er føretatt 1 816 besigtigelser. Butikkerne er gjennemgående tilfredsstillende indredet og renslig holdte. Slet så gunstige er forholdene ikke overalt på verkstedene og lagerrummene, hvor lysforholdene flere steder er mindre tilfredsstillende og hvor også renlighetsforholdene har gitt anledning til påtale. Der er under besigtelsen uttatt og som uanvendelig til menneskeføde konfiskert 277 kg. kjød og flesk.

Slagteboderne, hvorav det findes 7, er fremdeles i samme tilstand som i tidligere beretning. Ved de førtagne tilsyn (279 gange) har man påset at den daglige drift foregår på en så renslig måte som det kan forlanges under de nuværende forhold. I forventing om smart at få det hele trafik henlagt til et offentlig slagtehus har man fremdeles stillet sig meget tolerant overfor forhold, som ellers burde påtales.

4. Bodø.

Dyrlæge A. Austdal meddeler:

Tilførselen av kjød har i år været noget større end foregående år.

En slagter hersteds hadde i år likesom foregående år leverancen av saltet oksekjød til marinens og armeens intendantur ca. 30 000 kg. i det hele.

Av de vedlagte lister sees, at de væsentligste årsaker til 2den klasses stempel er slet behandling; dog blir det bedre og bedre; har en mand først en gang fått 2den klasse for slet behandling, så gjentar det sig ikke så snart.

Utenfor stationen er stemplet: 364 storfæ, 12 hester, 16 svin, 192 får, 2 gjeter, 40 spædkalver og 22 renskrotter, hvorav med 2den klasse 3 storfæ, 10 hester, 1 svin, 2 spædkalver og 4 ren. Kasseret blev 2 storfæ, som var bedærvet.

Tabel VII. (Bodø).

Årsaker til 2den klasses stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksæ	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	4	-	5	-	-
Avmagring	2	-	-	2	-	12	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	6½	8	1	1	-	35	3	-
Benbrud	2	1	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	3	2	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Ikter	-	-	-	2	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	-	-	-	2	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	-	-	-	4	-	-
Nødslagtning	-	-	-	-	1	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	21½	11	1	9	1	58	3	-

Tabel VIII. (Bodø).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksæ	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	-	1	-	-	3	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	-	1	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	½	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	7½	1	1	1	-	4	-	-

5. Drammen.

Dyrlæge G. Brekke meddeler:

Ved sammenligning med foregående år sees, at tilførslen for øksernes vedkommende er øket med 690 stykker, mens der for de øvrige slagts vedkommende er omrent som foregående år.

Tabel IX. (Drammen).

Årsaker til 2den klasses stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Ørse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	2	-	3	-	6	2	-	-
Avmagring	9	-	2	-	-	20	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	11	-	2	1	5	25	4	-
Benbrud	2	-	1	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	2	1	-	3	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	7	-	-	-	-	-	-	-
— — av anden årsak	5	-	2	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	12	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, av anden årsak	4	-	1	-	-	-	-	-
Børsygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	1	-	-	-	-	3	-	-
Fødselsbesvær	3	-	2	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	2	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	2	-	-	-	-	2	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	1	-	16	1	-
Mavesygdom	4	-	2	-	-	6	-	-
Nyresygdom	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	7	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Svulster	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	-	-	-	-	3	-	-
Tuberkulose	5	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	81 $\frac{1}{2}$	-	27	3	11	80	5	-

Tabel X. (Drammen).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	2	-	-	-	15	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, av anden årsak	1	-	-	-	-	1	-	-
Børsygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	9	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1½	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	1	-	-	-	1	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	1	-	-
Tuberkulose	1½	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	3	-	-
Ialt	9	3	-	-	-	30	-	-

Tabel XI. (Drammen).

Årsaker til 2den klasses stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abces (byld)	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	2	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	5	-	1	-	-	2	4	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	9	-	1	1	-	2	4	-

Kassert utenfor stationen blev 1 okseslagt (trommesyke) og 1 spædkalv (slet behandlet).

Tilførslen av varer, som kan formodes at bli konfiskert, blir etterhånden mindre.

Tuberkulosen synes at avta. Der er i årets løp stemplet med II kl. 5 stk. og kassert 1 $\frac{1}{2}$ storfæ på grund av tuberkulose.

Kjødets kvalitet er gjennemgående meget bra og behandlingen fra slagternes side fagmæssig og tilfredsstillende. Men fremdeles er de varer, som forsendes pr. jernbane, meget ofte tilsvinet og skjødesløst behandlet.

Lokalet for kjødkontrollen er det samme som før og avgir ikke den nødvendige plads, hvorfor en hel del av varene må undersøkes på vognen. At dette er til betydelig gene vil forstås, når man har en såpas stor tilførsel som her i Drammen, og man tillike skal undersøke samtlige indvoldsorganer. Da således lokalet ikke svarer til tidens fordringer, og man ikke har assistent, har jeg til magistrat og formandskab indsendt forslag til eventuelle forandringer.

6. Fredrikshald.

Stadsdyrlæge *Ant. Jacobsen* meddeler:

Byens kjødtilførsel er år om andet temmelig ens, det er meget små svingninger i det antal kjødkropper, som passerer kjødkontrollen, saaledes er i 1911 følgende

Tabel XII. (Fredrikshald).

Årsaker til 2 kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil.	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedekalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	6	-	-	-	-	-
Absces (byld)	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	23 $\frac{1}{2}$	-	2	5	-	-	1 $\frac{1}{2}$	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	1) 1	$\frac{1}{2}$	12	-	7	1	-
Benbrud	1	-	1	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	1	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	1	-	-	-	1	-
Mavesygdom	2	-	-	1	-	-	-	-
Nødslagtning	-	2	-	-	-	-	1	-
Overdrift	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis.	-	-	12	-	-	-	-	-
Tuberkulose	5	-	-	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	12	-	-
	Ialt	39 $\frac{1}{2}$	3	22 $\frac{1}{2}$	18	-	20	4 $\frac{1}{2}$

1) Svensk.

stemplet: 2 888 okser, $103\frac{3}{4}$ hester, $1270\frac{1}{4}$ svin, 1 981 sauер, $744\frac{1}{2}$ gjødkalv, 2 123 spædkalv. Herav var svensk 79 okser, $32\frac{1}{2}$ hester, $142\frac{1}{2}$ svin, 244 sauер, $112\frac{1}{2}$ gjødkalv, 5 spædkalv. Med 2den klasse er stemplet $39\frac{1}{2}$ okse, 2 hester, $22\frac{1}{2}$ svin, 18 sauер, $4\frac{1}{2}$ gjødkalv, 20 spædkalver. Kassation er foretatt av 6 okser, 3 hester, $6\frac{3}{4}$ svin, 12 sauер, 7 gjødkalver, 17 spædkalver.

Kassationen såvelsom stempling med 2den klasse er foretatt på kjødkontrolstasjonen, da denslags varer nødvendiggjør en mere indgående undersøkelse, som man ikke har anledning til at foreta i en slagtebod.

Det stempledte svenske kjød er slagtet i Sverige og importert hertil i slagtet stand. I virkeligheten er vistnok størsteparten av det til Fredrikshald indførte kjød egentlig av svensk oprindelse, da Fredrikshalds tilstøtende bygder er melkeproducerende distrikter, og derfor er tilførslen til kjødmarkedet i det væsentlige utmelkede kalvekjør.

Tabel XIII. (Fredrikshald).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil.	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	1	1	²⁾ 2	-	-	1	-
Absces (byld)	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	-	-	3	2	-	-	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	10	-	2	2	-
Benbrud	-	-	^{3/4}	-	-	-	-	-
Benskjørhed	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, av anden årsak	-	-	-	-	-	-	1	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	-	-	-	-	-	8	1	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	1	¹⁾ 2	-	-	-	2	-	-
Nødslagtning	-	-	-	-	-	1	1	-
Overdrift	1	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Svulster	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Manglende attest	-	-	-	-	-	²⁾ 3	²⁾ 3	-
Ialt	6	4	$6\frac{3}{4}$	14	-	19	9	-

¹⁾ Derav 1 svensk. ²⁾ Svenske.

Kjødkropper, som kommer til kontrolstationen, er gjennemgående pent slagtet og godt behandlet, når undtages det med jernbanen ankomne kjød, som ofte er blit skiddent under transporten, med en kvalm lugt, så kjødforsendelsen med jernbanen burde ordnes på en anden måte, med specielle dertil indrettede vogner, så man kunde være spart for at motta kjød i bedærvet og tilsølet stand.

---

7. Fredrikstad.

V e s t r e F r e d r i k s t a d.

Dyrlæge *O. Vold* meddeler :

Kontrollens lokaler er de samme som før.

Kjødtilførselen, sammenlignet med 1910, viser en meretilførsel av 121 storfæ, 69 hest, 246 svin, 254 spædkalver og $\frac{1}{4}$ gjødkalv, mens der er tilført 130 får mindre. Hev av har tilgangen fra Sverige været 1883 storfæ, 33 hest, 391 får, 8 spædkalver og 3 gjødkalver. Sammenlignet med 1910 blir det: 406 storfæ, 7 gjødkalver mindre og 15 hest, 175 får og 6 spædkalver mere.

Fra 1ste september 1911 blev det adgang for kontrollene at opkræve stempelavgift for indført utenlandsslægt. Her til kontrollen er ankommen endel hesteslagt og får fra Sverige, hvorfor avgift er indkassert, men det stiger ikke til noget større beløp.

Nogen uoverensstemmelse mellem kontrollørens avgjørelse og slagtenes eiere er ikke forekommet i året.

Antal slægt tildelt II klasse og kassert er nogenlunde det samme som forrige år.

Tuberkulose påtræffes sjeldne både hos storfæ og svin. Nødslagtede spædkalver er ikke sjeldue.

Lårbensbrud hos svin er nokså almindelig og skriver sig vistnok fra hyppig optræden af rachitis blandt svinene her omkring byen; dyrene får for liten bevægelse og for ensartet føde, og for lite tør luft.

Kvaliteten av kjødet var noget ringere, især av storfækjød og da særlig utover efteråret, den tørre sommer med tørre havnegange havde bevirket at dyrene gjennemgående var i dårligt huld

Svinerslagtene har som regel været av udmerket kvalitet.

Spædkalvene kunde være penere, slagtes gjennemgående i for ung alder, og det er vistnok knapt med nysilet melk de dage de lever.

Utover efteråret var der rikelig tilgang av hesteslagt grundet ringe forbeholdninger.

Emballagen er endnu mangelfuld, især på slægt som ankommer fra Kristiania, den er ofte temmelig skidden.

Tabel XIV. (Vestre Fredrikstad).

Årsaker til 2den kl. stempiling på stationen.

Sydomme og feil.	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	5	1	3	-	-	3	-	-
Avmagring	¹ , 9	-	-	1	-	13 1/2	-	-
Aktinomykose (strålesop) . . .	2 1/4	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	-	-	-	16	-	-
Benbrud	-	1 1/4	1	¹ /4	-	1/2	-	-
Beskadigelse, ydre	¹ /2	-	1	-	-	1	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	9 1/2	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	¹ /2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	4	-	-
Fødselsbesvær	-	-	3	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	3	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	³ /4	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	1	-	2	-	-	1	-	-
Mavesygdom	2	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdom	2	-	-	-	-	-	1	-
Rachitis	7	-	12 1/4	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	4	-	-	-	-	-
Svulster	-	¹ /4	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	²) 11 1/4	-	1	-	-	-	-	-
Fordrivning	¹ /4	-	-	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	3	-	-
Slet utseende	-	-	-	-	-	4	-	-
Ialt	56 1/4	2 1/2	31 1/4	1 1/4	-	47	1	-

¹) Derav 1 svensk. ²) Derav 4 svenske.

Tabel XV. (Vestre Fredrikstad.)

Årsaker til kassation på stationen.

Syggomme og feil.	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Avmagring	1	-	-	-	-	3	-	-
Benskjørhet	3	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	$1\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	7	-	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	$1\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	1	-	-	2	-	-
Sår	$1\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	$8\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{4}$	1	-	-	12	-	-

¹⁾ Derav 1 svensk.

Østre Fredrikstad.

Dyrlæge *Hvattum* har indsendt følgende tabeller angående årsaker til 2den kl. stempling og kassation ved kontrolstationen i østre Fredrikstad:

Tabel XVI. (Østre Fredrikstad).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt	-	-	-	-	-	2	-	-
Avmagring	-	-	-	-	-	26	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	1	-	-	18	-	-
Benbrud	-	-	1	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse ydre	-	-	-	-	-	4	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
do. av anden årsak	1	-	1	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	$1\frac{2}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	1	-	-	-	-	9	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	3	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Tuberkulose	$2\frac{1}{4}$	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	$9\frac{1}{4}$	-	7	-	-	63	-	-

Tabel XVII. (Østre Fredrikstad).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . .	1	-	-	-	-	-	-	-
Benbrud	-	-	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1	-	-
Bukhindebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	6	-	-
Kalvningsfeber	$\frac{2}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	$1\frac{1}{4}$	-	$1\frac{3}{4}$	-	-	9	-	-

8. Gjøvik.

Dyrlags L. Seeborg meddeler:

Tilgangen på slagt var især i slutten av året rigelig. En hel del slagedyr har været i mindre god förstand, hvilket jo har ståt i forbindelse med det knappe förår.

Gjennemsnitsvægten for okser kan i årets løp sættes til 120 kg., heste til 250 kg., svin til 70 kg., får til 15 kg. og kalve til 12 kg.

Vægten av det kontrollerte øsekjød vil da blive 88 800 kg. hestekjød 10 000 kg., svinekjød 44 800 kg., fårekjød 16 650 og kalvekjød 11 916 kg. eller tilsammen 182 166 kg. kjød. Herav er stemplet med 2den kl. 3 525 kg.

Den samlede vægt av det kasserte vil blive 2 262 kg., når vægten av kasserte organer og lokale kassationer regnes med.

I kontrollokalet er der foretaget endel små forbedringer, og dette må nu siges at være nogenlunde tilfredsstillende for behovet.

Tiden for kontrollen, 2 timer hver dag, er den samme som før, og likeledes kontrollørens løn, kr. 400, hvilken løn er den samme som fra først av, da kontrollen her blev oprettet.

Tabel XVIII. (Gjøvik).

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	1	-	2	-	-
Benbrud	-	-	1	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumat.	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	4	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	2	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumat.	1	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber	1 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	2	-	-	-	-	-
Skidden, slet behandlet . . .	1	-	-	2	-	2	-	-
Ialt	6	-	5	5	-	8	-	-

Kassert blev 3 økslagt (perikardit, nødslagtning), 2 svin (rødsyke, nyresygdrom) og 2 spædkalve.

¹⁾ Slaget lige i begyndelsesstadiet. Hode og hals kassert.

Tabel XIX. (Gjøvik).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	7	-	-	-	-	-	2	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	-	6	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	-	-	-
Benbrud	1	1	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatiske .	3	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, av anden årsak	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	1	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	-	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	-	-	-	-	-	-	-	-
Undervægtige	-	-	-	-	-	3	-	-
Ialt	16	1	1	-	-	11	-	-

Tabel XX. (Gjøvik).

Årsaker til kassation utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	-	2	-
Brystbetændelse, traumatiske .	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumati. do. av anden årsak	2	-	1 ¹⁾	1	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	-	5	-
Hjertesækbetændelse, traumati.	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	-	-	-	-	1	-
Mangelfuld avblødning	-	1	-	-	-	-	1	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	-	1	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	4	-	-
Ialt	5	2	1	-	-	14	-	-

¹⁾ Metastatisk kværke.

9. Hamar.

Dyrlæge A. Lange meddeler:

Det samme lokale er benyttet som i tidligere år. Kontrollen er åpen fra $7\frac{1}{2}$ til $11\frac{1}{2}$ formiddag alle søgnedage.

Kontrolørens løn er kr. 1 600,00, hvorav kr. 400,00 for kontrol på Hamar slagteri og assistentens løn er kr. 500,00 med et alderstillæg stort kr. 60,00.

Kjødtilførslen har dette år været noget større end i de senere år, grundet den noget større nedslagtning på eftersommeren og høsten formedenst det knappe førår. Priserne har selvfølgelig også været lave. Flesket har også ståt i en gjennemgående lav pris trods de store priser på mel og poteter.

Tilførslen er for den aller væsentligste del her fra distriktet. Så ringe tilførsel langveisfra har der ikke været på mange år.

Slagtning og behandling av varerne har gjennemgående vært god; men dyrenes hul har været tildels mindre godt, da gjødning har faldt for kostbar.

Spædkalvene er som regel små og slagtet gjerne kun nogle dage gamle. Av gjødkalve er her meget få; av mellemkalve er der heller ikke mange.

Der sendes adskillige kjødvarer utover landdistrikterne herfra igjen, til landhandlere, sanatorier og andre. Slakteriet har havt leveransen til Terningmoen og delvis til Stavrum exercerpladse.

Tabel XXI. (Hamar).

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	5	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	2	-	-	9	-	-
Benbrud	1	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin	2	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse	-	-	2	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumat.	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	-	-	2	-	-	-	-	-
Kakeksi	2	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	2	-	-	-	-	5	-	-
Nødslagtning	2	1	-	-	-	-	-	-
Overdrift	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	1	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	3	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	16	2	14	-	-	14	-	-

Tabel XXII. (Hamar).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	1	1	-	2	-	-
Bukhindebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	1	-	-
Mavesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	1	-	-
Lungebetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	1	-	5	1	-	5	-	-

Tabel XXIII. (Hamar).

Årsaker til 2den kl. stempling i «Hamar slagteri.»

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt; råne	-	-	12	-	-	-	-	-
Avmagring	1	-	-	-	-	-	-	-
«Kvast»	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	-	15	-	-	-	-	-

Kassert på slagteriet blev 1 okselagt (urinlugt) og 1 svin (rachitis).

10. Haugesund.

Amtsdyrlæge *H. P. Jensen* meddeler:

Der er i alt tilført kontrollen 2 332 okser, 42 hester, $577\frac{1}{2}$ svin, 5 381 sauer, 205 gjeter 3 758 $\frac{1}{2}$ spædkalv og $83\frac{3}{4}$ gjødkalv, hvilket — sammenlignet med forrige år —

Tabel XXIV. (Haugesund).

Årsaker til 2den klasses stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	2	7	-	$8\frac{1}{2}$	-	-
Absces (byld)	1	-	1	2	-	-	-	-
Avmagring	$11\frac{1}{4}$	-	-	32	1	$43\frac{1}{2}$	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	$\frac{1}{2}$	1	$1\frac{1}{2}$	23	-	$219\frac{3}{4}$	-	-
Benbrud	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2	-	-	1	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	-	-	-
Bloduriin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .								
Bukhindebetændelse, ...	-	-	1	-	-	-	-	-
Fødselsbesvar	1	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	1	-	-	8	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	-	-	1	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	$1\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	-	-	-	1	-	-
Mavesygdom	2	1	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	$\frac{1}{2}$	-	1	1	-	-	-	-
Overdrift	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Tinter	2	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	14	-	-	-	-
Mangel av organer	-	-	5	2	-	1	-	-
Ialt	31	3	$14\frac{1}{2}$	83	1	$281\frac{3}{4}$	-	-

Tabel XXV. (Haugesund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Avmagring	-	-	-	1	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	9½	-	-
Benskjørhet	½	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækhetændelse, ...	-	1	1	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	1	1	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	-	1	-	-	-	-
Mavesygdom	-	-	-	-	-	1	-	-
Selvdøde	2	-	-	1	-	1	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	1	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	3	-	-
Ialt	3½	1	2	4	-	18½	-	-

utgjør en mertilførsel av 147½ økse, 13 hester, 173½ svin, 607¼ sau, 116 gjeter, 280 spædkalver og 38¾ gjødkalv.

Som følge av knap førhøst heromkring har nedslagningen været noget større end almindelig utover høsten, men kjødbehovet er også tiltat på grund af øket folkemængde.

Slaget har gjennemgående været av betydelig bedre kvalitet end nærmest foregående år. Kjed og fleskepriserne var gode i første halvdel af året, men faldt da pludselig sterkt — således faldt flesket fra kr. 1,00 til kr. 0,80. Gjennemsnitspris: økse 0,65—0,75, hest 0,80, svin 0,90, sau 0,65—0,75, spædkalv 0,45, gjødkalv 0,90 pr. kg. i hel vekt.

En forholdsvis stor del av spædkalverne er stemplet med II klasse eller konfiskert på grund av slet behandling. Dette skyldes, at disse i stor mængde sendes hertil med indvoldene i, hvorved kjødet blir slapt og blødt, ofte med fremtrædende indvoldslugt. Denne forsendelsesmåte, som var i afgangende, er i det sidste etter tiltat, fordi et større dampskibsselskap negtet at føre levende spædkalver.

Smitsomme sygdomme har ikke forekommet. Tinter er fundet i to økseslagt (fåtintede).

Kontrolstationen er uforandret, likeledes budgettet.

Siden 1ste december er kontrol med indført (opdelt) kjød utført ved kontrolstationen mellem de faste kontrolltider for fersk kjød. I den anledning er anskaffet vegt og redskaper samt det nødvendigste utstyr til kemiske undersøkelser.

I december måned indkom til undersøkelse 115 tdr. — 12 880 kg. — islandsk sauekjød, 10 tdr. — 910 kg — amerikansk oksekjød.

Det islandske sauekjød, som hovedsagelig bestod av fjerdeparter, var gjennemgående av god kvalitet, men mindre godt saltet (lakens vegtfylde 1,14). Av ét parti på 15 tdr. fandtes dog en del av mindre god kvalitet — tildels skiddent. 1 td. herav — 113 $\frac{1}{2}$ kg. — tilbakevistes på grund av abnorm lugt og smak (sur). Lakens vegtfylde 1,11. 7,5 kg konfiskertes på grund av brysthindrebetændelse.

Det amerikanske oksekjød var av utmerket kvalitet og godt saltet. Lakens vegtfylde 1,21.

Der er ingen godtgjørelse fastsat for kontrollens utførelse.

Tabel XXVI. (Haugesund)

Årsaker til 2den klasses stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	3	-	-	-
Avmagring	-	1	-	3	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	22	1	14	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	1	-	-	-	-	-
Gulsot.	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	1/2	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	1	1	-	-	-	-
Mangel av organer	-	-	-	-	-	-	-	-
	1 alt	2	1 $\frac{1}{2}$	3	26	4	14	-

Kassert utenfor stationen blev 2 hesteslagt (avmagring, ledsgydom) og 1 sau.

11. Holmestrand.

Amtsdyrlæge O. Rustad meddeler:

Kontrollen trådte i virksomhet 1ste mars i det indrettede lokale ved torvet. Dyrlægens løn er kr. 600 årlig for 3 ukentlige kontroldage.

Det tilførte kjød har som regel vært pent behandlet og av bra kvalitet og stammer med undtagelse av sauekjødet omrent udelukkende fra de omkringliggende bygder, hvorfra der også stadig sendes slagt til Notodden. Priserne er derfor gjennemgående høie. Spædkalvene er ofte av mindre god kvalitet, dels slagtes de for unge, dels spares der for meget på melken.

Av kassation har der været litet. Som praktiserende dyrlæge i distriket har jeg som oftest anledning til på forhånd at træffe avgjørelse, hvor det gjelder kjød av syke dyr.

Kassert blev 95 kg. organer.

Det torvførte kjød blir i den tørre årstid under salget i småt ofte i høy grad tilstøvet, da torvet mangler stenbrolægning og vanding ikke foretages.

2 kjødhandlere er mulktet for bruk av sozolith.

4 personer er mulktet for kjøp og salg av ustemplet kjød.

Tabel XXVII. (Holmestrand).

Årsaker til 2den kl stempiling på stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Avmagring	-	-	-	-	-	5	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	2	-	-
Benskjørhet	4	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	2	-	-
Brystbetændelse, traumatiske .	$\frac{8}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	$1\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	1	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Ialt	8	-	$3\frac{3}{4}$	-	-	12	-	-

Tabel XXVIII. (Holmestrands).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Avmagring	-	-	-	-	-	1	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	2	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Svulster	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	-	1	-	-	-	6	-	-

Utenfor stationen blev stemplet med 2den kl. 1 okseslagt (børsygdom) og kassert $1\frac{1}{2}$ okseslagt (diarrhoe, perikardit).

---

12. Horten.

Dyrlæge R. Davidsen meddeler, at tilførslen av kjød var større enn foregående år. Til marinen leveres ca. 25 000 kg. kjød av en av byens slagtere; tilførslen av kjød sker førstig hovedsagelig ved bonde-slagtere fra de omliggende distrikter. Kjødets kvalitet var god.

Tabel XXIX. (Horten).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	-	-	-	-	-
Absces (byld)	-	-	8/4	-	-	-	-	-
Avmagring	10	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1/2	-	-	3	-	-	-	-
Benbrud	2	-	3	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	-	1	-
Børsygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	-	2	-
Hjernelidelser	-	1	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Nyresygdom	3	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
For spæde	-	-	-	-	-	15	-	-
Ialt	20 1/2	1	7 8/4	3	-	18	-	-

Tabel XXX. (Horten).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	1	-	-
Benbrud	1/2	-	1 1/2	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1/2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	1	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1 1/2	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	4	-	-	-	-	-	-	-
For tidlig fødte	-	-	-	-	-	10	-	-
Ialt	8 1/2	-	2 1/2	-	-	13	-	-

Utenfor stationen blev stemplet med 2den kl.: 2½ okseslagt, 3 svin og 2 sauere og kassert 2½ okseslagt, 1 svin og 1 spedkalv.

13. Hønefoss.

Amtsdyrlæge G. Ødegaard meddeler:

Kjødkontrolstationen er uforandret og lider av de tidligere indberettede store mangler, idet den er trang og uhensigtsmessig i enhver henseende.

Tilførselen har det sidste år været en smule større end i 1910, da nedslagtningen især av får på grund av det knappe førar har været større end almindelig. Kvaliteten har gjennemgående været bra, når undtages en del kjød fra Hallingdal, der tildels har været støgt og urensligt behandlet. Priserne har gjennemgående været gode. Av okser er tilført 1692¼ heste 561½, svin 739¾, får 1032, gjeter 2, spedkalve 1156, gjødkalv 332. Kjødhandelen er tildels noget forandret i det sidste år, idet opkjøpere sælger kjød på torvet 2 dage i uken, og dette kan kanske ha sine fordele i enkelte retninger, men det synes at være et noget tilbakelagt stadium hvad de sanitære forhold angår.

Inden byen bliver litet slagtet, hvorfor kontrol utenfor stationen næsten ikke finder sted.

Tabel XXXI. (Hønefos).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	1 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	2	-	-	1	-	-
Absces (byld)	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	10 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	1	-	-	3	7 $\frac{1}{2}$	-	-
Blodurin	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatis.	2 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	7	1 $\frac{1}{2}$	-
Ikter	-	-	-	-	2	-	-	-
Ledsygdom	-	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	4	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Ialt	14 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{3}{4}$	9	-	5	15 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	-

Tabel XXXII. (Hønefos).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	1	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	2 $\frac{1}{2}$	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	-	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatis.	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	2	1	-
Nødslagtning	-	-	1	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	1 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	5	-	-	4 $\frac{1}{2}$	1	-

14. Kongsberg.

Amtsdyrlæge, A. Løken meddeler:

I 1911 er der stemplet endel mere kjød end i foregående år, således 190 flere okser og 126 stkr. svin, 69 stkr. får og 104 stkr. kalver mere end i 1910. Herav gik ca. 100 oksekopper og formodentlig endel svin (i saltet tilstand) til den nye ekserserplads på Heistadmoen. Hvorvidt denne leveranse vil vedvare eller der blir oprettet feltslagteri som forsøksvis andetsteds, vites ikke — men kjødet lider jo en del ved at kjøres — opstykket i små stykker — en par timers vei midt på varmeste sommeren. Trods forbruket har været større på grund av leveranse til Heistadmoen og endel større kraftanlæg, har kjødpriserne ikke været større end ifor; fleskepriserne har snarere været noget mindre, da griseholdet har været større særlig i Kongsberg by. Prisen for oksekjød har været ca. 80—90 øre pr. kg., for flesk ca. 90—95 pr. kg., 1 kr. pr. kg. for får og for spædkalv den uforholdvis høie pris kr. 55—60 pr. kg.

Tabel XXXIII. (Kongsberg).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Speidkalv	Gjedekalv	Andre dyr
Abnorm lugt, bruustlugt . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Absces (byld)	-	-	-	-	1	-	-	-
Avmagring	2	-	-	-	-	5	1	-
Bedøvet eller slet behandlet, skiddent	2	-	3	-	-	5	1	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	2	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	1	-	2	1	-
Nyresygdom	2	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Overdrift	2	-	2	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	-	-	-	-	-	-
Små, nysfødte kalver	-	-	-	-	-	11	-	-
Ingen dyrlægeattest	-	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-
Ialt	$10\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	1	1	26	3	-

Tabel XXXIV. (Kongsberg).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet,								
skiddent	1	-	-	-	-	-	1	-
Benbrud	1/2	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, ...	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	-	5	-
Mavesygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Overdrift	1	-	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	-	1	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	-	3	-
Ialt	5 1/2	-	-	-	-	-	10	-

Tabel XXXV. (Kongsberg).

Årsaker til 2den kl. stemppling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	1	-	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	4	1	-	-	-	-	-	-

Kassert utenfor stationen blev et okseslagt (abcesser).

15. Kragerø.

Dyrlæge *J. Benzen* meddeler:

Tilførselen av kjød har været jevn og omtent som i foregående år.

Mens der før har været tilsført endel kjød fra andre byer, har dette i år kun hændt en sjeldent gang. Heller ikke har der været nogen indførsel fra Danmark. Sågodtsom alt er derfor kommen fra distrikterne heromkring. De høie priser på kraft-

før i forbindelse med et dårligt hår har bevirket en øket slagtning og kjødpriserne har derfor ihøst været lave.

Kjødets kvalitet har gjennemgående været god.

Kvægtuberkulose er heromkring en ren sjeldenhed og har ikke i 1911 været påtruffet en eneste gang. Derimot er der fundet tuberkuløse halsglandler hos nogen «bygriser», der var føret med avfald fra byhusholdninger.

Slagterier, pølsemakerier og melkeutsalg har til ubestemte tider været inspicerte. Kontrollokane og kontortid er uforandret.

Tabel XXXVI. (Kragerø).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	3	-	-	-	-	-
Absces (byld)	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	3	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	7½	1	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	-	-	-	2	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	2	-	-	-	-	-	-	-
Ikter	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	3	-	-
Nødslagtning	-	-	1	-	-	-	-	-
Ødem	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	10	-	4	-	-	13½	1	-

Kassert blev 1 okseslagt (ødem) og 1 svin (brystbetændelse).

Utenfor stationen blev stemplet med 2den kl. 3 okseslagt (brystbetændelse, avmagring) og 1 spædkalv (bedærvet), mens endel organer kassertes.

16. Kristiania.

Bestyreren, dyrlæge *A. Lo*, meddeler:

Kjødkontrollens drift og administration har ikke undergåt nogen forandring. Der er fast ansat 4 dyrlæger, hvorav en tillike er bestyrer, og 8 stemplere. Desuten brukes i de travle årstider 1 à 2 dyrlæger og 2 stemplere til ekstrahjelp.

De kjødsorter, som hele året over spiller den største rolle i byens kjødsforsyning, og hvor derfor svingningerne i tilførselen også spiller størst rolle, er oksekjød og flesk.

Der kan nok være svingninger i tilførselen også av sau og kalv, men på grund av hver enkelt skrots ringe vekt, vil et par tusen skrotter mere eller mindre ikke i den grad influere på matforsyningen, og da denne være for endel er gjenstand for sæson tilførsel, blir forskjellen i tallet for hele året mindre følelig.

Ganske anderledes stiller saken sig for oksekjødets og fleskets vedkommende; da det her dreier sig om en ganske anderledes stor gjennemsuitsvegt. Her vil et par tusen skrotter mer eller mindre straks være følelig og endog influere på priserne.

Av oksekjød passerte kjødkontrollen i 1910: 52 476, men i 1911: 55 990 eller 3 514 skrotter mer end i foregående år.

Tilførselen av svensk og dansk tilsammen er minket med 928 skrotter. Den økede tilførsel skyldes derfor utelukkende det norsk slagtede kjød. Dette utgjorde i 1910: 40 092 skrotter, men i 1911: 44 534 eller en stigning av 4 442 stk. storfæslagt.

Økningen i tilførsel av norsk slagtet kjød var forøvrig endda større i 1910 med henholdsvis 9 667 og 6 378 fra årene 1908 og 1909; men så var også tilgangen av norsk-slagtet kjød disse to år usedvanlig liten, nemlig 30 425 og 33 734 skrotter; men til gjengjeld var tilførselen av danske varer på sine høeder i de år, nemlig med henholdsvis 12 266 og 12 480 storfæslagt, hvorimot den svenske tilførsel holdt sig nede på henholdsvis 414 og 1 995 stk. storfæslagt.

Av det norsk slagtede kjød er det igjen byslagtningen, som har øket mest, idet der i 1910 slagtedes i byens slagterier 24 734 mot 27 575 i 1911 eller en stigning av 2 841 skrotter. Det landsslagnede er kun øket fra 15 358 i 1910 til 16 959 i 1911 eller en stigning av 1 601 skrotter. Til det utenbys eller landsslagnede er også medregnet Fællesslagteriets tilførsel av kjød i november og december.

Av det byslagtede kjød er 3 471 svenske og 11 danske stk. storfæ indført levende og slagtet her.

Av det byslagtede kjød av dyr av norsk oprindelse eller av dyr, som har ståt nogen tid på foring her i landet, er også i virkeligheten 24 104 stk. storfæ.

Av det som norsk betegnet, landsslagnede kjød er også en betydelig del, som indføres til Fredrikshald, slagtes der og så føres hit. Hvormeget dette kan være, har jeg ingen sikker opgave over; men år om andet indføres til Fredrikshald ca. 6 000 stk. slagtekvæg, og derav kan vel ca. halvdelen antages at komme hit i slagtet tilstand. Går disse ca. 3 000 svenske kjødkrotter fra de landsslagnede 16 959, blir tilbake 13 959 dyr, som har ståt lengere tid på fjøs her i landet, og som så slagtes utenfor byen.

Av den samlede tilførsel av storfæslagt er 49,25 pct. byslagtet, 30,29 pct. landslagtet, 4,86 pct. slagtet i Danmark og 15,6 pct. slagtet i Sverige.

Byens hovedforsyning av oksekjød er av norsk opfødte dyr, eller om noget end har utenlandske oprindelse, er det dog dyr, som i det mindste i ret lang tid har ståt på bås her i landet som melkekvæg; nemlig de før nævnte 24 104 byslagtede og 13 959 landsslagnede eller henholdsvis 43,05 pct. og 24,88 pct. av den samlede tilførsel.

For de andre kjødsorters vedkommende er det kun de svenske gjødkalver, som spiller nogen rolle på vort marked. Saukjød og flesk er overveiende norske varer.

Det fremgår av foranstående, at byens kjødforsyning har dansk, svensk og norsk oprindelse.

Det danske kjød. Indførselen av dansk kjød har gåt ned på et lavmål, som den ikke har været i de sidste 10 år. Importen nådde sin høje 1909, faldt med ca. 5 000 skrotter i 1910 og er i 1911 gåt yderligere ned ca. 5 000 skrotter. Der indføres omtrent udelukkende oksekjød, kun nogen få skrotter av de andre dyreslag.

Det hænder fremdeles, at bryst og bukhinde er skrapet eller helt eller delvis avflådd, ligesom glanderne er sterkt opsnittet. Angående klassificeringen o. s. v. henvises til tabellerne. Kjødet er som vanlig godt behandlet, såvel under slagtingen som efter, er godt embalert og kommer frem i en god tilstand.

Fra 1ste september blev der tillatt at avkræve kontrolavgift for utenlandsk kjød. For tiden er denne kr. 1 for storfæ, hest og svin og kr. 0,50 for smaaafæ og kalv.

Det svenske kjød. Tilførselen av svensk oksekjød har i nogen år været svært liten. I 1907 og 1908 var den henholdsvis 739 og 414 skrotter; i 1909 gik den op til 1995, i 1910 til 4705 og endelig i 1911 er den steget med ca. 4 000 til 8739 skrotter eller 15,6 pct. av totaltilførselen.

Samtidig som den danske tilførsel er gåt ned sees den svenske at være steget, uten at der dog kan siges at være nogen forbindelse mellem disse forhold. Grunden til at der pånyt er begyndt at komme såpas meget svensk kjød er formodentlig den, at der fra mange distrikter i Sverige er kortere transport til Kristiania end til hjemlige markeder, og at Kristiania er et godt marked for alle kvaliteter af kjød. Der er her ret gode priser på store, gode kjør og kviger; nogenlunde eller snarere for god pris for store okser. Det er sandsynlig, at enkelte kvaliteter kjød, som er vanskelig avsættelig på f. eks. Stockholmermarkedet, er let avsættelig her til priser, som ikke opnåes i hjemlandet. Dette er især tilfælde med kjød, som egner sig for pølsefabrikation, såsom store ikke for fete okser og store kjødfulde ældre og gamle kjør. En ret betydelig del af den svenske import har været av de sidstnævnte kvaliteter.

Den svenske kjødtilførsel skriver sig fra ret vidstrakte dele af Sverige, helt nede fra Malmötrakterne indover mot Stockholm og nordover til Dalsland og Vermland. Desuden fæs kjød og levende dyr fra Nerike, Västergötland og Östergötland, nogen levende dyr også fra Dalarne. Mest kommer dog fra grænsetrakterne og mest levende dyr fra Bohuslän. Det er selvsagt, at kjødvarer som skriver sig fra så stort og så vidt forskellige landområder, vil være særdeles uensartede, ligeså uensartede som de distrikter, hvorfra de kommer.

Fra grænsedistrikterne kommer mest småt kjød, tildels magert og ofte også mangelfuld. Fra landsdele med større bruk og mere kultiverte kvægracer får vi kjød av bedre kvaliteter; men her forekommer hyppigere tuberkuløst kjød. Fra Sverige får vi således like fra de bedste kvier på indtil 300 kgs vekt, store okser, der kan veie helt op til 600 kg, også småt kjød, som ofte kan være magert. Forsvadt er der en viss likhet mellem den norske og den svenske kjødtilførsel med hensyn til uensartethet.

Foruten oksekjød kommer der freimdeles endel gode gjødkalve, ca. 2000 flere end i 1910 og dobbelt så mange saueskrotter som forrige år eller henholdsvis 9 200 og 1 468 skrotter.

Behandlingen er endnu for enkelte distrikter ofte mangelfuld, om end forholdene har bedret betydelig. Kjødet sendes ofte med godstog, hvorved transporten tar lang tid og i den varme årstid blir varerne ofte bedærvet underveis. Dog kommer som regel de bedre kvaliteter frem i god tilstand, hvilket tyder på, at disse va er mest har været under fagfolks behandling.

De medfølgende atester er undertiden mangelfulde, og de medfølger ofte kjød som utvilsomt skriver sig fra dyr, der av eierne måtte skjønnes at ha vært syke ved slagtingen.

Den norske tilførsel.

Oksekjødet: Av det norske slagtede kjød er 27 575 dyr slagtet indenbys, hvilket er 2 841 skrotter mere end forrige år eller en stigning av 11,4%.

Av norsk landsslagtet er indført 16 959 eller 1101 dyr mere end forrige år og således en stigning av 6,9%

Som allerede før nævnt er av det byslagtede kjød 3 481 dyr eller 6,1% av svensk og dansk oprindelse og ført levende hit som slagtedyr.

Av landsslagtede dyr er ca. 3 000 indført som slagtedyr og slagtet utenfor Kristiania.

Av norsk opføchte eller en tid norsk forede, er således byslagtet 24 104 stk. storfæ og landsslagtet 13 959 stk. Til landsslagtede er regnet den betydelige slagting ved fellesslagteriet, som jo begyndte sin virksomhet i november 1911.

Kristiania forsynes med oksekjød fra alle landets egne, og det er vel snart ikke det ant, som ikke til sine tider sender kjød eller slagtekvæg hit.

Når en bys kjødforsyning skriver sig fra dyr, opdrættet under så høist forskjellige naturforhold og livsvilkår som i dette land, blir selvsagt også kvaliteten høist uensartet. Hele året føres hit fra flatbygderne og omegnen av Kristiania og andre byer dels i slagtet tilstand dels som levende slagtedyr, fjøsseforede, utmelkede og samtidig gjødde kuer. Denne forsyning skriver sig fra dyr, der har ståt på fjøs med melkeproduktion uten tillæg. Da her føres sterkt, vil tiltrods for, at melkeydelsen drives til størst mulig høide, dyrene samtidig efter evne lægge godt på sig og ofte bli meget fete. Kjød fra disse besætninger utgjør derfor den bedste kvalitet, som falbydes her av norsk slagtede varer, og det utgjør også den betydeligste del både i antal og endda mere i vekt.

En periodisk slagting foregår av okser, som sættes på gjødsti om høsten og slagtes i tidsrummet januar til april. Denne forretning var ret betydelig i sin tid, men tok sterkt av, da en mængde brænderier nedla sin bedrift. Der er nok nogen som endnu kjøper okser om høsten og sætter dem på fjøs til gjødning; men der klages over at det blir vanskeligere og vanskeligere at få tak i dyr med nogen størrelse og alder, og de små, unge dyr er jo mindre lønsomme at fore på, selv om de vokser sterkt.

Angående sundhetstilstanden henvises til skemaerne. Tuberkuloseprocenten er gåaet ned fra 0,36% til 0,29% for 2den klasse og fra 0,07 til 0,06 ved kassation. Dog er denne statistik ikke noget absolutt mål for tuberkulosens utbredelse, idet jo ikke alle tuberkulosefund gir anledning til understempling eller kassation. Tvertimot kasseres en mængde organer, især lunger, med lokaltuberkulose, hvorimot kjødet almindeligst får 1ste klasse.

Hestekjødt tilførselen er også steget siden foregående år. I 1910 kontrollertes ialt 1 756 skrotter og i 1911 2 419 skrotter eller en stigning av 663 skrotter. Derav er 593 byslagtet, 254 indført fra Sverige, 1 indført fra Danmark.

Av utenlandsk fersk flesk kommer her nu så litet, at det ikke længer spiller nogen rolle på vort marked. I 1911 indførtes kun 695 skrotter, hvorav 683 fra Sverige og 12 fra Danmark.

Tilførselen av norsk flesk har svinget ret betydelig i de sidste 10 år. I 1902 var den nede i 20 918 skrotter, i 1908 39 436, hvorefter den gik ned i 1909 og 1910 til henholdsvis 36 569 og 32 554. I nærværende år er den igjen gåt op i 37 347 skrotter norsk flesk. Kvaliteten går jemnt fremover, der torvføres jevnere varer av bedre og bedre kvalitet. Tilførselen begynder også at fordele sig jevnt over hele å et. Det var

for år tilbake almindelig, at der kun torvførtes flesk i nogen nævneværdig mængde i vintermånerne og da mest straks før jul. Det er nok så endnu, at der i december forhandles dobbelt så meget flesk, som i nogen anden måned, men det hindrer dog ikke, at der ellers i året også foregår en ganske betydelig fleske tilførsel, der går op i betydelig over 2000 skrotter pr. måned. Kun i de 3 somtermåner er den under dette tal.

Sundhetstilstanden kan siges at være ret god. Tuberkulose påträffes sjeldent og som oftest kun lokalt i halsglanderne; der blir da kun kassert litt av halskjødet og gir almindelig ikke anledning til understempeling eller kassation. Der er kun stemplet med 2den klasse 2, og kassert 2 skrotter på grund av tuberkulose.

Grundet andre sygdomme og bedærvet tilstand er stemplet med 2den klasse 621 og kassert 162.

Rachitis er hyppig påtruffet, ofte med sterke misdannelser og avmagring, så det har været nødvendig at stemple med 2den klasse eller foreta total kassation; men hyppigst har dog tilstanden ikke været værre, end at 1ste klasses stempel er blit anvendt.

Der var påfaldende mange benbrud hos grisperker, så benskjørhet var også tilstede hos store svin.

Behandlingen har været ret bra; i det hele tat slagtes grisene penere utover landet end storfe.

Der påträffes endnu ret hyppig grønt ister på grund av, at indvoldene har ligget for længe i dyret efter avlivingen; men selv i dette forhold er bedring at merke.

En feil sees endnu hyppig, nemlig at flesket sendes, før det er tilstrækkelig avkjølet og stivnet. Således behandlede varer tar hyppig skade underveis, så der lides store tab både ved lokal og total kassation.

I det store og hele tat er vor fleskeproduktion i jevn og god fremgang, og vil den kvantitativt og kvalitativt gå frem som i de sidste år, så kan det ikke være længe, før landet fleskeføder sig selv. Allerede nu er importen av amerikansk flesk sat så sterkt av og er så ubetydelig, at den ikke spiller nogen større rolle på vort marked, og grossisterne regner det ikke længer som nogen artikkel.

Den utenlandske import av ferskt sauekjød er likeledes så ubetydelig, at den ikke øver nogen indflydelse på vor kjødforsyning. Der er kun indført 1468 skrotter fra Sverige og 104 fra Danmark.

Gjennem kjødkontrollen har passert 47 450 skrotter mot 45 659 i 1910. Foruten nævnte varer, som passerer kjødkontrollen, kommer ca. 40 000 skrotter, stemplet i Stavanger, og som derfor er fritat for undersøkelse her.

Sauekjødet er en sæsonvare, hvis tilførsel foregår væsentlig om høsten. I første halvår tilførtes kun nogen hundrede pr. måned; men i juli steg det pludselig til 3 405 og i september og oktober var det op i henholdsvis 12 233 og 13 313 skrotter.

Sauekjødet kommer mest fra Vestlandet, hvorfra fås de bedste og mest ensartede kvaliteter. Derfra kommer også et betydelig antal tidlige lam, som ofte betales med over kr. 2 pr. kg.

Fra Hallingdal kommer store drifter med noget større, gode sauer, som slagtes i byens omegn. For dette kjød opnåes gjerne en betydelig bedre pris, fordi det kommer frem så friskt og er pent behandlet. I det hele tat vilde der opnåes betydelig bedre priser, om Vestlandssauerne kunde slagtes her.

Fårekjød, som tilsendes langveisfra nedpakket i kasser, kommer ofte frem i sterkt bedærvet tilstand (det meste fra Vestlandet fragtes i kasser), så store værdier går tapt ved de betydelige lokale og totale kassationer, som må foretages. De delvise kassationer går ofte op i hundreder av kg. på enkelte sendinger. De samme forhold gjør sig gjældende med det i Stavanger stempled kjød, idet dette likeså ofte kommer

frem i bedærivet tilstand som det ustemplede, og der føres med rette sterke klager over at Stavanger skal kunne ha et privilegium, som fører så mislige tilstande med sig og som volder Kristiania så mange ulemper. Der har været dage, da luften i kjødhallen har været aldeles forpestet av dette bedærvede kjød. Der er heller ikke fra forsenderne gjort et ærlig forsøk på at forbedre forholdene. Som for 20 år siden pakkes kjødet endnu i kasser så tæt, at låket knapt kan fås på, og indtræffer så varme eller forsinkelser, kommer varerne frem i en høist bedrøvelig tilstand. Denne pakningsmåte brukes for at spare fragt; men oftest blir det vist at spare på skillingen og la dalern gå, for der lides til tider kolossale tap ved at varerne bedærves og må beslaglægges af sundhetskommissionen. Ved en mere hensigtsmæssig pakningsmåte, selv om denne skulde betinge en høiere fragt, vilde eierne spares for mange tap og mange gange ha igjen de større utlæg til fragt.

Sykelige tilstande forekommer mindre hos førekjød, det er væsentlig bedærvet tilstand, som gir anledning til 2den klasses stempling og kassation; det er mest lokal-kassation som må foretages og resten går ut oftest med 1ste klasse.

Der er kontrollert 30 948 spædkalver, hvorav no ske 29 444 og svenske 1 499 stk.

I totaltilførselen av gjødkalv er også nogen stigning fra foregående år, idet der da kontrollertes 21 499 og i 1911 22 756 stk.

Den norske tilførsel er gåt ned fra 14 448 til 13 547 eller 901 stk.

Den svenske er derimot gåt op fra 7 034 til 9 200 i år, eller en stigning af 1 166 stk.

Der er få steder man får så rikelig tilførsel av god gjødkalv som i Kristiania og det er såvidt mig bekjendt også få steder, hvor forbruken av gjødkalv er forholdsvis så stort.

Da efterspørselen er god, holder priserne sig hyppigst over kr. 1 pr. kg. Men selv med denne pris er det vistnok en dårlig forretning at opdrætte gjødkalv, hvis man da ikke har meget raskt voksede dyr.

Sundhetstilstanden er god.

Utenfor kontrolstationen er undersøkt i private slagterier 104 gange og kontrollert 2053 okser, 19 hester, 2 svin, 42 får, 33 kalver, hvorav er stemplet med 2den klasse 2 okser og ingen kassert.

Grunden til at der findes så liten 2den klasses stempling utenfor kontrollen er at alt tvilsomt bringes ttl kontrolstationen, hvor kassationsforretningerne foretages.

A v o r g a n e r e r k o n t r o l l e r t:

Okser	31 119	hoder,	31 212	hjerteslag,	36 227	lever.
Hester	317	—	538	—	672	—
Svin	22 361	—	4 126	—	5 692	—
Får	1 049	—	1 193	—	3 119	—
Gjet	7	—	7	—	6	—
Spædkalv	7 052	—	7 147	—	7 486	—
Gjødkalv	3 602	—	3 597	—	6 545	—

Tilsammen . . 65 507 hoder, 47 820 hjerteslag, 59 747 lever.

Kassert:

Oksjer	385	hoder, 2 778 lunger, 1 864 hjerter, 4 497 lever.
Hester	6	— 13 — 11 — 81 —
Svin	58	— 226 — 119 — 281 —
Får	26	— 398 — 56 — 659 —
Gjet	0	— 0 — 0 — 0 —
Spædkalv	167	— 187 — 184 — 185 —
Gjødkalv	31	— 65 — 46 — 86 —

Tilsammen . . 673 hoder, 3 667 lunger, 2 280 hjerter, 5 789 lever.

Av hele skrotter er kassert . . . . . 59 016 kg.
 » organer er kassert . . . . . 32 675 »
 » lokale kassationer . . . . . 24 108 »

Tilsammen . . 115 799 kg.

Forbruket av ferskt kjød i Kristiania by i 1911 vil stille sig som nedenfor, idet indbyggerantallet var 242 850.

Fra totalsummen av tilførselen er fratrukket det kasserte, men tillagt den fra Stavanger antagelig tilførte sum av 40 000 førekropper og 1000 oksekropper, der ikke undersøkes eller stempes og således ikke medtages i tal av Kristiania kjødkontrol.

56 753 okser	à 140 kg. =	7 945 420 kg. == 32,71 kg. pr. indb.
2 394 hester	» 200 » =	478 800 » == 1,97 » » —
37 878 svin	» 60 » =	2 272 680 » == 9,36 » » —
88 826 får	» 17 » =	1 510 042 » == 6,21 » » —
5 128 gjet	» 10 » =	51 280 » == 0,21 » » —
30 227 spædkalv	» 17 » =	513 859 » == 2,11 » » —
22 666 gjødkalv	» 30 » =	679 980 » == 2,08 » » —

243 872 skrotter . . . . . 13 452 061 kg. = 54,65 kg. pr. indb.

Angående det kommunale destruktionsverk den kommunale kjødhal og kjølehus henvises til Kristiania kommunale forvaltningsberetning for 1911.

Tabel XXXVII. (Kristiania).

Årsaker til 2den kl.

Sygdomme og feil	Norsk							
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	3	-	267	-	4	-	-	-
Absces (byld)	3	1	3	-	-	-	-	-
Avmagring	58	4	12	15	2	23	1	-
Bedørvet eller slet behandlet, skiddent	9	4	72	31	1	38	2	-
Benbrud	9	5	13	-	-	-	1	-
Benskjørhet	18	-	-	-	-	-	7	-
Beskadigelse, ydre	16	5	5	1	-	2	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	23	-	-	-	-	-	-	-
—»— av anden årsak	1	1	4	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	44	-	-	-	-	-	-	-
—»— av anden årsak	1	-	2	-	-	-	-	-
Børsygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	4	-	6	1	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	2	-	3	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	12	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygdom	-	-	-	1	-	-	-	-
Jurbetændelse	5	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	4	6	22	-	-	-	3	-
Mavesygdom	2	3	1	-	-	25	3	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	-	18	-
Nyresygdom	9	1	6	-	-	1	2	-
Nødslagtning	17	9	16	-	-	-	-	-
Overdrift	9	-	-	3	-	-	-	-
Rachitis	-	-	159	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	-	16	-	-	-	-
Svulster	4	7	-	-	-	-	-	-
Tinter	2	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	3	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose . . . . . ¹⁾	131	-	2	-	-	-	-	-
Vattersot	3	-	11	14	-	2	-	-
Ødem	-	2	5	-	-	8	1	-
Mangelfuld attest	-	23	-	-	-	-	-	-
Ialt	392	72	623	67	7	130	21	-

¹⁾ 61 tilført fra Sverige.

2 * * Danmark.

stempling på stationen.

Tabel XXXVIII (Kristiania).

Årsaker til kassation

Sygdomme og feil	Norsk							Andre dyr
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalv	Gjødkalv	
Abnorm lugt, brunstlugt	1	-	3	11	-	-	-	-
Avmagring	-	-	1	-	5	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	3	2	12	120	91	153	16	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	5	-
Benskjørhet	12	-	-	-	-	-	1	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	5	2	2	-	-
Blodurin	11	2	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	10	-	-	-	-	-	3	-
—, — av anden årsak	-	-	6	-	-	-	2	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	16	-	-	-	-	-	-	-
—, — av anden årsak	4	2	5	3	-	25	7	-
Børsygdom	15	-	5	3	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	3	2	15	255	16	-
Fødselsbesvær	4	-	9	5	-	-	-	-
Gulsot	-	-	5	7	2	21	2	-
Hjernelidelser	2 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	12	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	5	-	1	-	-	-	-	-
Kakeksi	25	1	3	15	-	-	3	-
Ledsygdom	1	-	3	-	-	-	25	-
Mangelfuld avblødning	2	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	4	-	5	-	-	-	3	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	-	69	-
Nyresygdom	2	3	9	2	3	15	2	-
Nødslagtning	-	1	2	-	3	-	-	-
Rachitis	-	-	25	-	-	-	-	-
Kaslesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	-	19	-	-	-	-
Selvdøde	1	-	7	-	3	7	-	-
Septiske tilstande	15 ²⁾	4	19	-	-	53	5	-
Svulster	3	5	1	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	3	2	5	-	-	-	-	-
Tinter	2	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	8	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose	25 ³⁾	-	2	-	-	-	48	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	5	-	3	21	-	-	9	2
Ødem	1	-	2	-	-	-	3	2
Forgiftning	5	-	9 ⁴⁾	-	-	-	-	-
Ialt . .	201	22	164	194	124	696	62	-

¹⁾ Jernbanefeber.²⁾ 2 tilfeller av miltbrandsemfysem.³⁾ hvorav 14 svenske.⁴⁾ saltforgiftning, fôrforgiftning.

på stationen.

Tøndekjøtkontrollen.

Denne begyndte sin virksomhet i november måned og er der ialt i 1911 kontrollert 283 fustager med en nettovægt av $37\frac{1}{2}89\frac{1}{2}$ kg. Undersøkt er 177 fustager eller 62,54 pct. Der er beslaglagt 870 kg og tilbakevist 1634 kg.

Av det tilførte stammer den væsentligste del av tarmene (oksetarmene) fra Amerika. Disse varer har i det hele vist sig at være av meget god beskaffenhet; de er omhyggelig behandlet, sterkt saltede og friske.

De tilbakeviste varer er overveiende hestetarter fra England; disse har oftest været utjenlige, idet de var slet rengjorte og for lite saltede, ildelugtende og sæde for kadaverøse forandringer.

Fra Tyskland er tilført mindre partier fåretarme, der som regel har været en god vare.

De tilførte kojur stammer fra Danmark. Der er kassert 125 kg., væsentlig som følge av bedærvet tilstand, men også tildels på grund av betændelsesprocesser. Jurene har altid været sterkt saltede, og når de desuagtet har vist sig bedærvet, er det rimelig, at de ikke har været friske ved saltningen.

Det tilførte oksekjød er hovedsagelig av amerikansk oprindelse, og det har praktisk talt altid vist sig som en god vare, som har været sterkt saltet. Det har likesom de amerikanske tarme passert Bureau of Animal Industry's kontrol.

Det kontrollerede hestekjød er av engelsk oprindelse. Der er herav kassert $209\frac{1}{2}$ kg. og tilbakevist 1013 kg.

Årsaken til tilbakevisningen har været dette kjøds ofte altfor ringe saltgehalt, som endog har været mindre end 1 pct., mens loven påbyr minst 4 pct.

Det beslaglagte kjød har for det meste været bedærvet som følge av dårlig behandling; det har været tilsølet med smuds og gjødselpartikler, for svagt saltet og av gjærende, ildelugtende beskaffenhet.

Det tilførte fårekjød stammer fra Island. Denne vare, som har været av god kvalitet og godt saltet, har ofte vist sig at være bedærvet, idet lår og bøge i de tykkere muskellag har været sæte for forrådnelsesprocesser, og der er av denne grund kassert hele 870 kg. av ialt undersøkt 10 480 kg.

Det synes efter dette at være en uheldig bestemmelse, naar loven tillater indført kontrolfrit fåreskrotter, som er opdelt i fjerdeparter, da det jo er indlysende, at fåreskrotter, som er saltet i fjerdeparter, endnu lettere tar skade, end når det saltes i mindre stykker.

Ved tøndekjødkontrollen er utført en række saltbestemmelser og andre kemiske undersøkelser.

Det har dog ikke kunnet påvises tilstedeværelsen av forbudte konserveringsstoffer.

Der er i november og december 1911 kontrollert:

Kjødets art	Antal fustager	Netto vekt kg.	Antal under-søkte fustager	Vekt av beslaglagt kjød	Vekt av tilbake-vist kjød	Kontrol-avgiftens beløp. 2 øre pr. kg.
N o v e m b e r:						
Tarmer	34	5137	19	1	280	102,74
Jur	2	213	2	120		4,26
Oksekjød	50	3646	10			72,92
Hestekjød	21	3665	18	209½	1013	73,30
Fårekjød	81 188	9060 21721	79 128	441½ 772	1293	181,20 434,42
D e c e m b e r:						
Tarmer	43	8601	19		341	172,02
Jur	2	226	2	5		4,52
Oksekjød	25	3629	5			72,58
Hestekjød	10	1985½	10			39,71
Fårekjød	15 95	1420 15861½	13 49	93 98	341	28,40 316,23
Total 1911 . . .	283	37582½	177	870	1634	Kr. 751,65

17. Kristiansand.

Dyrlæge C. Juell meddeler:

Forholdene ved kjødkontrollen er som forrige år, dog er der stemplet en del mere slagt, som det vil sees av vedlagte lister.

Prisen på slagt har været god, omkring kr. 1,00 pr. kilo, og det fremførte kjød er fedt og for det meste fra unge dyr.

Av dansk har der i år været meget litet.

Lønningerne er de samme, kr. 1 500,00 til kontrolløren og kr. 750,00 til assistenten.

Tabel XXXIX. (Kristiansand).

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	5	-	-	-	-	-
Avmagring	2	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	25	1	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	-	-	-	-	2	-	-	-
Gulsort	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati- sk	8	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	13	-	5	1	2	26	1	-

Tabel XL. (Kristiansand).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	11	-	-
Bukhindebetændelse	-	1	-	1	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati- sk	4	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	1	-	5	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	5	2	5	2	-	11	-	-

18. Kristiansund.

Dyrlæge *E. Laukvik* meddeler :

Tilførselen av landsslagtet kjød har i året 1911 været følgende antal skrotter: 1 633 $\frac{1}{2}$ storfæ, 30 hester, 819 svin, 4 383 sauер, 384 gjeter, 3 346 spædkalver, 109 store kalver, 8 hjorter og 2 rensdyr. Ved det kommunale slagteri er slagtet: 1 464 storfæ, 20 hester, 2 svin, 117 sauер, 1 gjet og 14 store kalver. Byens samlede omsætning av stemplet, ferskt husdyrkjød har været 3 090 storfæ, 50 hester, 820 svin, 4 495 $\frac{1}{2}$ sauер, 385 gjeter, 3 317 spædkalver og 122 store kalver, hvilket er en stigning fra foregående år med 197 storfæ, 8 hester, 58 $\frac{1}{2}$ svin, 584 $\frac{1}{2}$ sauер, 68 gjeter og en tilbakegang med 12 kalver.

Kjødet har væsentlig stammet fra Nordmør og Romsdals fogderier. Det har vært av middels god kvalitet. Det tilførte kjød av storfæ, svin og smaaſæ har vært gjennem-

Tabel XII. (Kristiansund).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	9 $\frac{1}{2}$	-	1	2	-	-
Abscess (byld)	-	-	-	-	2	-	-	-
Avmagring	1	-	-	5	1	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet,								
skiddent	1	-	1/2	15	1	40	1	-
Benbrud	10 $\frac{1}{4}$	-	1/4	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	6 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Børtsygdom	1 $\frac{1}{2}$	-	-	1	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	1	-	1	-	-	-	-
Hjernelideler	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati-								
tisk	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	3	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	-	-	-	2	-	1	-	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	1	-	-
Nødsslagnings	1	1	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Svulster	-	1/2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	8/4	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	31 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{4}$	24	5	44	1	-

gående bra slaget og tilfredsstillende emballert. Kalvekjødet har for en betydelig del været fremsendt uten emballasje.

Regnskapet for det kommunale slagteri viser en utgift av kr. 3 075,15 (dyrlægens løn kr. 1 400,00, opsynsmannens løn kr. 1 100,00, vedlikehold m v. 375,15) og en indtægt av kr. 2 451,26. For kjødkontrolstationen var utgiften kr. 2 921,69 (derav dyrlægens løn kr. 1 400,00) og indtægten kr. 327,25. Byens nettoutgifter beløp sig således på disse konti til kr. 3 218,88.

Tabel XLII. (Kristiansund).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
Bedærvet eller slet behandlet,									
skiddent	-	-	-	1/2	-	11 1/2	-	1 1/2	
Benbrud	1/4	-	-	-	-	-	-	-	
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-	
Hjertesækbetændelse, traumati-									
sk	1/2	-	-	-	-	-	-	-	
Miltbrand	1	-	-	-	-	-	-	-	
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	13	-	-	
Septiske tilstande	1	-	1	2	-	-	-	-	
Tarmlidelser	1 1/2	-	-	2	-	2	1	-	
Tuberkulose	1/4	-	-	-	-	-	-	-	
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	2	-	-	
	Ialt	5 1/2	-	1	4 1/2	-	28 1/2	1	1 1/2 1)

På det kommunale slagteri er stemplet med 2den kl. 1 okseslagt (vattersot) og kassert 2 okseslagt (katarrhfeber, bukhindebetændelse).

19. Larvik.

Konstituert kjødkontrollør, dyrlæge *J. Andersen*, meddeler:

Hvad kjødkontrollens budget angår er i det forløpne år ingen forandringer skedd dermed. Kommunen holder fremdeles kun medhjælp til stempling på torvdagene i de sidste 4 måneder av året.

Tilførslen har i det forløpne år været: 2 916 1/4 storfæ, 71 heste, 1 160 svin, 1 942 sau, 2 004 spædkalve og 291 gjødkalve.

Tilførslen ifjor utgjorde:

2 676 storfæ, 61 3/4 hest, 1 117 3/4 svin, 1 658 sau, 1 887 spædkalve, 274 gjødkalve og 1 elg.

1) Rensdyr.

Sammenlignet viser 1911 en stigning i tilførslen for samtlige slagts vedkommende.

Vegten av kassert kjød har været følgende: 1762 kg. av kroppe og 361 kg. av organer og avfald.

Fra utlandet er intet tilført direkte.

Kjødets kvalitet må siges i årets sidste halvdel snarest at være en del ringere end vanlig, da de usedvanlig høie korn og kraftførpriser foranlediget indskrænkning i fôringen, så der slagtedes en hel del magre, mindre trivelige dyr.

Saukjød tilføres i noget forøket mængde fra distriktet og tildels i forbedret kvalitet.

Kvaliteten av kalvekjød har i år været mindre god; der er slagtet en hel del «gjennemsiktige» kalve og endnu slagtes endel kalve fortidlig.

Som det vil sees av tabellerne er der størst tilførsel av kalve i mars, april, mai og juni måned, hvilket tyder på, at der endnu holdes mest vår- og sommerbare kjør.

Med byens slakterier, pølsefabrikker samt kjødutsalg har der været ført tilsyn som vanlig.

Der tilføres byen mere og mere levende slagt, og torvhandelen med kjød er øiensyntig i avgangene.

Tabel XLIII. (Larvik).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedekalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	3	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	34 $\frac{1}{4}$	-	-	1	-	-	-	-
Benbrud	$\frac{1}{2}$	1	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	2	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	$\frac{1}{4}$	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma-								
tisk	-	-	-	1	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	2	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma-								
tisk	2 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	-	-	-	2	-	-
Nyresygdom	7	-	-	-	-	9	-	-
Nødslagtning	2 $\frac{1}{4}$	-	2	1	-	-	-	-
Rachitis.	-	-	$7\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	2	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	1	-	-	-	-	-
Leverlidelse	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
	Ialt	58	1	10 $\frac{1}{4}$	3 $\frac{1}{4}$	-	14	-

Tabel XLIV. (Larvik).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	1/4	-	-	-	-
Benbrud	2 ^{3/4}	-	2 ^{1/4}	-	-	-	-	-
Bukhindhetændelse, trauma- tisk	1 ^{1/2}	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	-	1	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1	1/4	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	-	2	-
Svulster	2	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	2	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	1/2	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	2	-	-	-	-	-	-	-
Umodenhed	-	-	-	-	-	15	-	-
Ialt	12 ^{3/4}	1/4	2 ^{1/4}	1/4	-	18	-	-

Tabel XLV. (Larvik).

Årsaker til 2den kl. stemppling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Avmagring	15	7	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	-	3	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	19	7	1	-	-	-	3	-

Kassert utenfor stationen blev 9 okseslagt og 6 spædkalver.

20. Lillehammer.

Amtsdyrlæge *Flesvik* meddeler:

Kjødtiførslen har i 1911 været noget større end de foregående år, særlig utover høsten, da der skedde en større nedslagtning grundet det dårlige førår. Kjødprisen blev da forholdsvis lav og forbruket større, desuden har svineholdet tiltat betydelig. Der er således ved landkontrollen og slagteriet til sammen i 1911 kontrollert 93 okser, 41 hester, 250 svin og 100 sauere end i 1910. Kvaliteten av det kontrollerte kjød var vinteren, våren og sommeren 1911 påtagelig bedre end vanlig; god fôring og stel, så dyrene holdes i godt hold, blir mere og mere almindelig.

Slagtingen og emballeringen av det til landkontrollen sendte kjød synes at bedres litt etter litt, om der endnu mangler meget på, at alt er, som det burde være. Fra nordre Gudbrandsdalen kommer kjødet fremdeles ofte stygt slagtet og mislig behandlet.

Lønnen for kjødkontrolløren har været den samme som før, likeledes kontrolliderne. Assistent har jeg ikke hat i 1911; men har fra 1ste januar 1912 antat dyrlæge W. Simonsen som sådan med en løn av kr. 1 200,00 pr. år samt frit ophold.

Det kommunale slagteris virksomhet har været som før, og slagteavgiften har været den samme. Slagtingen har øket ikke litet i 1911.

Utdrag av det kommunale slagteris regnskap for 1911.

Indtægt:		Utgift:	
Slagteavgift	kr. 3 565,00	Lønninger til overslagter, slagttersvend og ekstrahjælp	kr. 2 308,65
Salg av gjødsel	, 80,00	Kul og ved	, 731,20
Leie for pølsemakeriet og sal- teriet	, 250,00	Brandkontingent	, 62,48
		Lys og strøm	, 135,56
		Telefon	, 30,60
		Vedlikehold	, 197,16
		Diverse.	, 72,80
		Balance	, 356,55
	kr. 3 895,00		kr. 3 895,00

Der er ved slagteriet fundet tuberkulose hos 6 okser og 4 svin, hvorav 1 okse er stemplet med 2den klasse. Ved landkontrollen er der påvist tuberkulose hos 5 svin. Hos alle svin har der kun været lokale processer i halsglandleu.

Actinomycose er truffet hos 2 svin og 1 okse.

Tabel XLVI. (Lillehammer).

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	5	-	-	-	-	-
Absces (byld)	-	-	-	1/2	-	-	-	-
Avmagring	2 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2	1	5	3	34	30	1	-
Benbrud	-	-	1	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	1	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	1	-	-	-	-	3	-	-
Fødselsbesvær	1	-	1	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Hudsygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	-	1	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Overdrift	3	-	1	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	1	-	-
Tarmlidelser	1	-	2	2	-	-	-	-
Trommesyke	-	-	-	1	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
Ødem	-	1	-	-	-	-	-	-
For spæ og magre	-	-	-	-	72	63 ¹ / ₂	-	-
Ialt	14 ¹ / ₂	3	20	7 ¹ / ₂	106	101 ¹ / ₂	1	-

Tabel XLVII. (Lillehammer).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	1	-	-	25	12	2	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	1	4½	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Overdrift	-	1	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	1	-	-
Tarmlidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Umodne	-	-	-	-	16	-	-	-
Ialt	5	2	1	-	42	19½	2	-

Tabel XLVIII. (Lillehammer).

Årsaker til 2den kl. stemppling på slagteriet.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	-	4	-	-	-	-	-

Kassert på slagteriet blev 2 okseslagt (hjertesækbetændelse, tarmlidelse), 2 hester (svulster), 1 svin (leukæmi) og 1 sau (abseces).

21. Lillestrømmen.

Fra dyrlæge *A. Abel* er indsendt følgende opgave over årsaker til 2den kl. stempling og kassation.

Tabel XLIX. (Lillestrøm).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	1	-	-
Avmagring	1	-	-	1	-	2	-	-
Benbrud	-	-	$\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-
Brystbetændelse	-	-	-	1	-	-	-	-
Kakeksi	-	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Pneumoni	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Ialt	1	-	$3\frac{1}{4}$	2	-	5	-	-

Tabel L. (Lillestrømmen).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	3	-	-
Diarhoë	-	-	-	-	-	3	-	-
Gulsort	-	-	-	-	-	2	-	-
Kakeksi	-	-	-	-	-	1	-	-
Nødslagtning	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodinfiltreret	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	1	-	-	-	-	11	-	-

Utenfor stationen blev stemplet med 2den kl. $3\frac{1}{2}$ okseslagt (tuberkulose, abscess, brystbetændelse) og kassert 2 spædkalve (diarrhoe, pneumoni).

22. Moss.

Dyrlæge C. Schmidt meddeler:

Beretteren har i november på grund av fremrykket alder og efter en tjenestetid som kjødkontrollør her i ca. 25 år opdaget sin tjeneste som sådan til fratrædelse først-kommende 1ste april.

En omordning av kjødkontrollen i væsentlige retninger er såvidt mig bekjendt for tiden under bearbeidelse inden vedkommende autoriteter.

Av de beretningen vedlagte tabeller vil det, sammenlignet med forrige års, fremgå at denne for dette beretningsårs vedkommende viser sig forøket med omtrent en tredje-

Tabel II. (Moss).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	2	-	-	-	-	-
Avmagring	2	-	-	-	-	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	2	-	-	4	-	-
Benbrud	-	-	1	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	1	-	-	-	2	-	-
Bukhindebetændelse, traumat. — av anden årsak	3	-	-	-	-	-	-	-
Diarhoe	-	-	1	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjernelidelser	2	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati.	6	-	-	-	-	-	-	-
Ikter	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	1	-	-
Nødslagtning	2	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	4	-	-	-	-	-
Tuberkulose	3	-	1	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	17	-	-
Leverhyperæmi	1	-	-	-	-	-	-	-
Ukjendt årsak	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	24	1	11	-	-	42	-	-

Kassert blev 6 okseslagt (1 tuberkulose, 2 vattersot, 1 selvdød og 2 avmagrede) samt 5 spædkalve og 1 gjødkalv.

del. Dette hitrøer dels fra at den i forrige beretning omtalte Brandstrupske pølsefabriks virksomhet stadig er utvidet, dels ved at der fra midten av september til årets utgang pågik en større nedlægning av hermetik for armeen, bestående av 15 000 firemands bokser salt kjød, flesk og ørter, 15 000 bokser fersk kjød og suppe (samme størrelse) og endelig 80 000 bokser såkaldt «reserveproviant» indeholdende sammenhakket kjød, flesk og ørter. Det hertil anvendte kjød hitrøte dels fra en større drift storfæ indkjøpt fra Gudbrandsdalen og slagtet her, dels indkjøpt, slagtet og stemplet i Kristiania og endelig for en mindre væsentlig del fra dyr indkjøpte fra byens omegn.

Som indført fra Sveiige — uten at være anvendt ved nedlægningen for armeen — falder paa de første 4 måneder av året 29 storfæ og 35 hesteslagt, hvorav blev betalt den i plakat av 4de august 1911 påbudte av kr. 1,00 for dyr til kommunen.

Den kontingent av storfæslagt, der i det hele har været levert fra byens omegn, er ikke uvæsentlig mindre end i de foregående 3 à 4 år på grund av de for fôrdyrkningen mindre heldige klimatiske forhold i beretningsåret.

In dført tønde kjød. Av denne varer har også i dette år den eneste importør hersteds været en slagter i byen, der benytter kjødet til pølsefabrikation. Denne import ophørte dog ved ikrafttræden av plakat av 4de august 1911. I de første otte måneder indførtes således 6 168 kg. kjødavfald fra Fredrikshavn og 6 235 kg. fleskeavfald fra Esbjerg, hvilket alt såvel hvad forsendelsesformer som kvalitet angår kunde godkjendes.

Tabel LII. (Moss).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	71	-	-	-	-	-
Avmagring	2	1	-	1	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	1	-	-	-	-	-	-
Diarhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjernelidelser	2	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	8	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	-	-	1	-	-	-	-	-
Umoden	-	-	-	-	-	2	-	-
Ukjendt årsak	4	4	1	-	-	-	-	-
Ialt	17	6	73	1	-	4	-	-

Kassert utenfor stationen blev 4 okseslagt (2 tuberkulose, 2 perikardit), 1 hest og 3 spædkalve.

Efter meddelte pålidelige oplysninger stiller torvpriserne sig således i hel vekt:

Osekjød pr. kg.	kr. 0,60 à 0,80	Gjødkalv	kr. 0,90 à 1,00
Flesk	> 0,90 à 1,00	Spædkalv	> 0,50
Sau	> 0,80 à 1,00	Hest	> 0,30 à 0,40

Levende slagtehest er betalte med fra kr. 75,00 til kr. 80,00. Oksehuder pr. kg. er betalt med fra kr. 0,75 til kr. 0,90. Hestehuder pr. stk. kr. 12,00 à 14,00. Kalveskind kr. 3,25.

Forbruket av ferskt kjød i Moss beregnes til 43,5 kg. pr. individ.

I byen findes 34 kjødforhandlingssteder kombinert med husholdningshandel, 6 slakterier kombinert med kjødutsalg, 1 pølsefabrik og 4 pølsemagerier.

Tuberkulose hos slagtekvæget synes at avta.

Avgangskommisjonens assistent er også i dette år utført inspektion i slakteriene 3 à 4 gange og i pølsemageriene 1 à 2 gange månedlig.

23. Narvik.

Dyrlæge K. G. Mæhre har indsendt følgende tabeller angående årsakerne til 2den kl. stemppling og kassation av kjød:

Tabel LIII. (Narvik.)

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	2	2	1	-	-	-
Avmagring	3	-	-	3	1	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	9	-	1	22	-	33 ³ / ₄	3	-
Benbrud	2	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1 ¹ / ₄	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	5	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	3	-	-	1	-	2	-	-
Nyresygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	3	-	-	2	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Tarmlidser	-	-	-	-	1	-	-	-
Andre årsaker	2	-	-	2	-	3	1	-
Ialt	27¹/₄	-	4	37	3	38³/₄	4	-

Tabel LIV. (Narvik).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	1	-	-	1	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	1	-	-	-	2	-	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	$\frac{3}{4}$	-	-
Gulstot	-	-	-	-	-	1	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Tarmlidelser	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	1	1	1	1	-	$5\frac{3}{4}$	-	-

Utenfor stationen stempledес med 2den kl. 6 okser, 8 sauер, 2 gjeter og 16 spædkalver, hvorhos der kassertes $\frac{1}{2}$ sau og 1 spædkalv.

24. Porsgrund.

Dyrslæge *H. Piro* meddeler:

Mængden av tilført kjød har i 1911 været større end i de foregående år, men for okseslagtets vedkommende har kvaliteten været mindre god, idet der især i høstmånederne slagtedes mange kjør i dårlig hold på grund av de dårlige havneganger. Kjødets behandling må i det hele siges at være ganske bra. Den gamle skik at bringe kalvene avlivede med indvoldene i til byen har avtatt en del, men holder sig fremdeles. Over $\frac{1}{3}$ av byens kjødforsyning hentes fra andre byer, især fra Fredrikshald. Kontrollørens løn er forhøjet til kr. 1 500,00 pr. år, fordi der er indført melkekontrol og regelmæssig tilsyn med utsalgssteder for animalske næringsmidler.

Tabel LV. (Porsgrund).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedekalv	Andre dyr
Avmagring	5	-	-	-	1	6	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	3	-	-
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Mavesygdom	2	-	1	-	-	2	-	-
Nytesygdom	-	-	1	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	$1\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	12½	-	7	-	1	12	-	-

Kassert blev 3 okseslagt, 1 svin og 3 spædkalver.

Tabel LVI. (Porsgrund).

Årsaker til 2den kl. stempling utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Oksæ	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	10	-	-	-	-	10	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	8	-	-	-	-	8	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	-	-	2	-	-
Mavesygdom	1	-	1	-	-	2	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	25	-	4	-	-	24	-	-

Kassert utenfor stationen blev 3 spædkalver.

25. Risør.

Dyrlæge *S. O. Skjulestad* meddeler:

Tilførslen av kjød har omrent været som det foregående år. Ialt er undersøkt og stemplet $361\frac{3}{4}$ okser, 1 hest, $102\frac{1}{2}$ svin, 260 sauere og 435 kalve. Herav er $70\frac{1}{2}$ okse dansk indførsel. Resten er for det meste tilført fra landdistrikterne rundt byen, naar undtages nogle få okser, der er tilført fra Stavanger. Med 2den kl. er stemplet en kalv (bedærvet), kassert 2 okser ($\frac{1}{2}$ tuberkuløs, 1 kakeksi, $\frac{1}{2}$ bedærvet), 1 svin, 1 sau og 1 kalv samt en del organer og affald til en samlet vekt av ca. 453 kg. Det tilførte kjød har gjennemgående været pent behandlet.

Tilsyn med de herværende slagterier og kjødutsalg har som tidligere været foretatt til ubestemte tider.

26. Sandefjord.

Kontrolløren *T. Lekve* meddeler:

Tilførslen av kjød har yderligere øket og behandling og kvalitet må gjen-nemgående siges at være bra.

Av utenlandsk slagt er såvidt vites intet indført. Muligens kan en del av det fra Kristiania til pølser og anden skibsproviant indførte for en del være av svensk eller dansk oprindelse, men det blir allikevel en forsvindende del.

Saukjød fra Vestlandet kommer her adskillig av i høsttiden og det fra kyst-distrakterne er gjennemgående 1ste kvalitet og bra behandlet. Kun enkelte mindre partier med jernbanen fra Voss har lidt av sanitære mangler, men ved at gjøre ved-kommende handlende opmerksom paa misligheterne og den økonomiske risiko, tror jeg nok, det for fremtiden vil bortfalde.

De i min tidligere indberetning nævnte avlivede og nåpnede spædkalve fra et par nabodistrikter er nu på rene undtagelser nær ophørt at fremkomme i den form.

Tabel LVII. (Sandefjord).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunslugt . . .	-	-	1	5	-	-	-	-
Avmagring	15	1	-	1	-	10	-	-
Bedærvet eller slet behandlet,								
skiddent	9 ⁸ / ₄	2 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	4	-	19 ¹ / ₂	3	-
Benbrud	-	³ / ₄	1	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	6 ³ / ₄	2 ¹ / ₂	3	1 ³ / ₄	-	11 ¹ / ₂	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumat.	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
— av anden årsak	2	-	1	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	1	-	-	14	-	-
Mavesygdom	-	-	-	-	-	-	1	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	-	3	-
Overdrift	5 ¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	6	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Svulster	¹ / ₂	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	4	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	50¹/₂	6⁸/₄	18¹/₂	11³/₄	-	59	3	-

Tabel LVIII. (Sandefjord).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunslugt . . .	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	1/4	-	-	-	1	-	-
Benbrud	-	1/2	3/4	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	1/4	-	-	-	8/4	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	2/4	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse av anden årsak	1	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	9	-	-
Gulsot	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumat.	1/4	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1/4	-	-	-	-	2	-	-
Mavesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	8	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	-	2	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Tinter	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	6	1	3 8/4	1	-	23 8/4	1	-

27. Sarpsborg.

Dyrlæge A. Schumann meddeler :

Kjødkontrolvirksomheten har været drevet på samme måte og under samme forhold som tidligere år. Det tilførte kjød er av god beskaffenhet og pent behandlet, særlig gjelder dette det svenske kjød. Om lørdagen er der fihandel og stor kjødtillførsel fra de nærliggende bygder, der kommer da mange tynde og gamle kjør til torvs. Der kasseres litet av disse dyr, men altid en del spædkalve på grund av mavelidelser. Tuberkulose forekommer sjeldent. Av andre årsaker til klasseförringelse må nævnes benskjørhet hos svin, hvilken sygdom forekommer hyppig og standser dyrene meget i utvikling og vækst. «Skarpt» forekommer ofte og er hyppig årsak til stor förringelse av kjødets verdi

Tabel LIX. (Sarpsborg).

Årsaker til 2den kl. stempeling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	6 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	7 ²⁾	1 ³⁾	5	-	-	9	-	-
Benbrud	2	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	-	-	15	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	-	-	3	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	10	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	3	-	-	-	-	25	-	-
Fødselsbesvær	1	-	2	-	-	-	-	-
Hjertesækhetændelse, traum.	3	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	-	-	-	-	-	3	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	4	-	-
Mavesygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Nødslagtning	-	1	-	-	-	3	-	-
Knuterosen	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2 ³⁾	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	2	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	5 ³⁾	-	5	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	1	-	-	-	-	-
Ialt	44	3	30	-	-	49	-	-

¹⁾ Derav 2 svenske. ²⁾ Derav 3 svenske. ³⁾ Svensk.

Tabel LX. (Sarpsborg).

Årsaker til kassation paa stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	2	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	2	-	-	-	17	-
Hjertesygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	6	-	-	-	-	-
Tarmlidser	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	4 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	11	-	9	-	-	17	-	-

28. Skien.

Dyrlæge *Koren Lund* meddeler:

Kjødet har i det forløpne år været av vel så god kvalitet som i foregående år (specielt fetere). Av dansk kjød har importen været liten, idet dansk slagt har vært dyreste end østlandsk og svensk.

Slagtere behandles renslig av henværende slagtere og omegnens bønder; men ved transport på jernbane og dampskip tilsmudses slagnet ikke sjeldent.

En næringsmiddelkontrol tænkes etablert her i byen og i den anledning har kommunen nedsat en komite — med undertegnede som formand — for at utarbeide et forslag. Komiteen har allerede uttalt sig for, at kjødkontrollen bør skaffes et nyt tidsmessig lokale, hvor den almindelige kjødkontrolstation, tøndekjødkontrollen og det eventuelle laboratorium kunde forenes i en bygning.

De indenbygs slagtere er nu fuldt fortrolig med den nye kjødkontrollloven og medbringer organerne i pen orden sammen med det sligt de tilhører; men utenfor byen, Gjerpen — kun skilt med en gate fra denne — ligger utsalg, som kan unddra sig kjødkontrol, hvis de ønsker.

¹⁾ Derav 2 svenske.

Tabel LXI. (Skien).

Årsaker til 2den kl. stemping på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	3	-	-	-	-	-
Avmagring	9	-	-	-	8	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	3	-	-	-	-	4	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	3	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	17	-	4	-	8	8	-	-

Tabel LXII. (Skien).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	-	-	-	-	-	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1/2	-	-	1/4	-	2	-	-
Benbrud	-	1/4	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1/2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	4	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	3	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	7	1/4	4	1/4	-	10	-	-

Tabel LXIII. (Skien).

Årsaker til 2den kl. stemping utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	11	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	7	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	4	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Vattersot	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	17	-	2	-	-	7	-	-

Tabel LXIV. (Skien).

Årsaker til kassation utenfor stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	1	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	-	3	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	2	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom ¹⁾	-	2	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	7	2	2	-	-	5	-	-

¹⁾ Kolik.

29. Stavanger.

Kommunedyrlæge *J. Smith* meddeler:

Kjødkontrollens ordning har i 1911 været som foregående år, dog således, at jeg fra 1ste januar 1911 fik 500 kroners lønstillæg.

Tabel LXV. (Stavanger).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Avmagring	3	-	1	2	1	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet,								
skiddent	-	6	7	9	3	202	-	-
Benbrud	3	3	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	3	2	-	-	-	3	-	-
Bukhindebetændelse	-	-	1	1	-	1	-	-
Børsygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	1	-	-	12	-	-
Hjertesækbetændelse, traumati-								
tisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1	2	13	-	-	6	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	1	-	-	4	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdom	-	-	1	-	-	4	-	-
Nødslagtning	-	-	1	1	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Knuterosen	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	1	-	-	58	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	3	-	-	-	-
Utviklet	-	-	-	-	-	82	-	-
Råne, halvråne	-	-	11	-	-	-	-	-
Lungeemfysem med avmagring	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	17	13	44	16	4	377	-	-

Tabel LXVI. (Stavanger).

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	-	-	1	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	-	1	3	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	1	1	-	-	-	1	-	-
Børsygdom	2	-	2	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1	-	2	-	-	1	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	-	-	-	1	-	1	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	1	-	-	3	-	-
Svulster	-	-	-	1	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	1	-	6	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	11	-	-
Hæmoglobinuri	-	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	5	2	6	3	1	28	-	-

Tilgangen har dette år været større på storfæ, svin, sauere end tidligere. Der er intet kjød kommet fra Danmark og intet tilført fra Nordlandet.

Til Kristiania og Østlandsbyerne har været sendt et noget større antal slagtede sauere end tidligere.

Kjødpriserne har omrentlig været: Oksekjød 60—70, hestekjød 25—30, flesk 80, sauerekjød 75—80, spædkalv 50 og gjødkalv 80 pr. kilo. Flesket har således faldt betydelig og økse- og hestekjød har været lidt billigere end året før.

Kjødets kvalitet har været god.

På kommunens slakteanlæg er slagtet: 10 095 storfæ, 1464 ungfæ, 12 440 kalver, 71 216 sauere, 617 svin, 273 hester og 3 føl. Desuden har der været opstaldet 6 530 kreaturer, 3 389 sauere, 12 svin, 1 748 hester og 1 897 grisunger.

Slagtermestrenes kreaturassurance har omfattet 10 218 kreaturer.

Tabel LXVII. (Stavanger).

Årsaker til 2den kl stempling utenfor stationen (slakteriet).

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	au	Gjet	Spædkalv	Gjodkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	1	-	-	12	1	-	-	-
Avmagring	14	5	1	361	-	2	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	1	-	33	-	-
Benbrud	1	-	-	7	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	2	-	-	3	-	4	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	-	-	-	5	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, av anden årsak	1	-	-	9	-	1	-	-
Børsygdom	2	-	-	1	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	1	-	16	-	-
Hjernelideler	1	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	2	-	-	39	-	-	2	-
Mangelfuld avblødning . . .	1	-	-	-	-	3	-	-
Mavesygdom	3	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	3	-	-	-	-	3	1	-
Overdrift	2	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	-	3	-	3	-	-
Svulster	2	1	-	-	-	-	-	-
Tarmlideler	2	-	-	-	-	21	1	-
Tuberkulose	2	-	1	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	35	-	-	-	-
Fedtnekroser	-	-	-	1	-	-	-	-
Forandringer i muskelvævet .	-	-	-	-	-	1	-	-
Uutviklet	-	-	-	-	-	66	-	-
Råne, halvråne, gravædder .	-	-	7	9	2	-	-	-
Lungeemfysem med avmagring	4	1	-	-	-	-	-	-
Ialt	51	7	10	487	3	153	5	-

Tabel LXVIII. (Stavanger).

Årsaker til kassation utenfor stationen (slagteriet).

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abscess (byld, pyæmi)	-	-	-	2	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	-	-	-	-	-	1	-	-
Bukhindebetændelse, traumati- sk	1	-	-	-	-	2	-	-
Børsygdom	1	-	-	1	-	-	-	-
Diarrhoe	1	-	-	-	-	-	-	-
Gulsort	-	-	-	-	-	6	-	-
Kakeksi	1	-	-	3	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	1	-	2	-	-
Rachitis	-	-	-	-	-	1	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	2	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	3	-	-
Svulster	5	-	-	2	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	3	-	1	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	7	-	-
Vattersot	-	1	-	4	-	-	-	-
Levercirrhose	-	-	1	-	-	-	-	-
Misfoster	-	-	-	-	-	1	-	-
Fedtnekroser	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	10	4	1	15	-	25	-	-

30. Tromsø.

Dyrlæge O. Kraabøl meddeler:

Forholdene på kjødkontrollen er de samme som i tidligere år. Kjødtiforslen har været jevnt god hele året rundt; utmerkede kjødpriser. Kjødet får nu en langt bedre behandling end tidligere, idet det blir mere og mere almindelig at føre kreaturen levende til byslagteren. Ved forsendelse og emballering av slagtet kjød er også indtrådt stor forbedring.

Tabel LXIX. (Tromsø).

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	3	350	125	-	-	-
Absces (byld)	-	-	-	-	-	-	-	4
Avmagring	16	-	-	11	4	-	-	2
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	12	-	2	9	-	73	3	30
Benbrud	1	-	-	2	-	-	-	-
Benskjørhet	3	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	-	1	-	-	-	-	-	3
Brystbetændelse, traumatisk .	3	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	3	2	-
Fødselsbesvær	4	-	-	-	1	-	-	-
Gulsot	2	-	-	4	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	1	3	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	2	-	-	-	-	21	-	-
Mavesygdom	-	-	-	-	-	-	2	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	3	-	-
Nyresygdom	-	-	-	3	-	-	-	-
Nødslagtning	3	-	1	5	1	-	1	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	2	1	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	3	-	-	-	-	-	-	-
Ingen medf. organer	15	-	-	189	12	254	3	-
Ialt	72	1	8	576	147	354	11	39

Kassert blev $5\frac{1}{2}$ okseslagt (1 gulsot, 1 kalvefeber, 2 selvdøde, 1 tuberkulose og $\frac{1}{2}$ vattersot) samt 2 spædkalver.

31. Trondhjem.

Stadsdyrlæge *P. Tuff* meddeler:

Kontrollen foregår på samme sted og under lignende forhold som tidligere. På grund af den store stigning i tilførslen, blev der benyttet dyrlægeassistance i $2\frac{1}{2}$ måned foruten ekstrahjælp ellers.

Efter en antagen gjennemsnitsvegt for storfæ = 125 kg., svin 105 kg., sau 20 kg., gjet 10 kg., spædkalv 15 kg., gjødkalv 38 kg. og hest 205 kg. blev der ialt kontrolleret 2 621 600 kg. mot 2 511 000 kg. i 1910. Kjøtttilførslen er således fremdeles i stigning og da særlig av storfæ og spædkalver. Sideu 1898 har tilførslen steget ved henimot 1 million kg.

Efter en gjennemsnitlig torvpris for storfæ kr. 0,65 pr. kg., hest kr. 0,85, svin kr. 0,65, sau kr. 0,75, gjet kr. 0,50, spædkalv kr. 0,45 og gjødkalv kr. 1,00 utgjør værdien av det tilførte kjød kr. 1 733 300,00.

Det gjennemsnitlige kjødforbruk pr. indbygger er 57,4 kg., når man lægger den tilførte kjødmængde og folketællingen i 1910 til grund for beregningen.

Værdien herav utgjør kr. 38,00 beregnet efter torvpris

Høsttilførslen begyndte i 1911 usedvanlig tidlig. Da man hadde vanskelig for at få avsætning på kjødet under de milde veirforhold, faldt prisen betydelig under det normale; følgen herav var at tilførslen fra Nordland pludselig ophørte og uteblev for en tid. Hvis man hadde hat et moderne kjølehus kunde store værdier været indspart.

Den største tilførsel på en dag var den 3dje november, da der blev undersøkt 168 $\frac{1}{4}$ storfæ, 2 hester, 39 $\frac{1}{2}$ svin, 524 sauer, 22 gjeter og 61 spædkalver. De fleste storfæ — 176 $\frac{1}{4}$ — blev undersøkt den 13de oktober.

Kjødomsætningen foregår fremdeles under de samme uheldige forhold som tidligere til stor skade for kjødets beskaffenhet og salgsværdi.

Spørsmålet om offentlig slagtehus i forbindelse med handelsfjøs og torvhal står fremdeles uløst. Tomten til et sådant anlæg var vel bestemt; men nu synes saken at skulle kolidere med den nye havneregulering.

Tabel LXX. (Trondhjem).

Årsaker til 2den kl. stempling på stationen.

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjedkalv	Ren
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	7 $\frac{1}{2}$	-	34 $\frac{1}{2}$	1	-	3	-	-
Avmagring	6	-	-	3	-	4	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	9 $\frac{1}{2}$	1	6	30	2	40 $\frac{1}{2}$	-	5
Benskjørhet	5	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	13 $\frac{1}{4}$	1	$\frac{1}{2}$	-	-	1	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	10	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	8 $\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
— — av anden årsak	-	-	1	-	-	-	-	-
Børsygdom	3	-	-	1	-	-	-	-
Fødselsbesvær	12 $\frac{1}{2}$	-	-	2 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-
Gulsot	2	-	1	2	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	2	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	1	-	-	-	1	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	5	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	1	2 $\frac{3}{4}$	-	-	2	-	-
Mangelfuld avblødning . . .	3	-	-	-	-	7	-	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	-	1	-
Overdrift	3	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	10	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	9 $\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	6	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	1	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	-	-	-	1	-	-	-	-
Lungelidelse	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	111 $\frac{1}{4}$	4	58 $\frac{3}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	2	58 $\frac{1}{2}$	1	5

Tabel LXXI. (Trondhjem)

Årsaker til kassation på stationen.

Sygdomme og feil	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Ren
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	2	1	-	-	-	10 1/2	-	-
Avmagring	-	-	-	-	11	2	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1/2	1	1	5	7	35	-	4
Benskjørhet	2	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1/4	-	-	-	-	1/2	-	-
Blodurin	2	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1 1/4	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, trauma- tisk	4 1/2	-	-	-	-	-	-	-
— — av anden årsak	1	-	-	1	-	9	-	-
Diarrhoe	-	-	-	-	-	31	-	-
Gulsot	1 3/4	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, trauma- tisk	5	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi.	2 1/2	-	-	-	-	2	-	-
Kalvningsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	1/4	-	-	-	-	-
Navleårebetændelse	-	-	-	-	-	22 1/2	-	-
Nødslagtning	4	-	-	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	2	-	-	-	-
Septiske tilstande	5	-	-	-	-	1	1/2	-
Tarmlidelser	2 1/4	1	1	-	-	-	-	-
Trømmesyke	3	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbårne	-	-	-	-	-	4	-	-
Malignt ødem	1	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi	3	-	-	-	1	-	-	-
Ialt	44	3	2 1/4	8	19	117 1/2	1/2	4

32. Tønsberg.

Amtsdyrlæge *A. Kragerud* meddeler:

Kontrollen har været drevet uforandret som foregående år.

Tilførslen har været omrent som ifor, dog noget mere flesk.

Et tilfælde af miltbrand er påtruffet. Det var en koskrot, der hadde et nogenlunde antagelig utseende. Nogen mørke hæmorrhagier fremkaldte mistanke og ved mikroskopisk undersøkelse blev diagnosen fastslåt.

Skrotten blev fremstillet av eieren og en landsslagter, der var med som medhjælper og var den ledende. De forholdt sig begge tause, indtil jeg begyndte at eksaminere dem, hvorav det fremgik, at koen var slagtet i døende tilstand, og at de begge hadde mistanke om, at det måtte være miltbrand. Mændenes opræden ved kontrollen foranlediget, at saken blev anmeldt for politiet. Under retsforhandlingerne forklarte de begge, at de trodde det var miltbrand og vilde fremstille skrotten ved kjødkontrollen og i tilfælde få den stemplet. Tiltale blev senere på grund av uheldig sygdom frafaldt for eierens vedkommende. Slagteren blev frikjendt.

Tabel LXXII. (Tønsberg).

Årsaker til 2den kl. stemppling på stationen.

Sygdomme og feil	Oks	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt . . .	-	-	-	-	2	-	-	-
Aktinomykose (strålesop) . . .	1	1	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet skiddent	-	-	-	-	-	5	-	-
Benbrud	3	1	10	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	5	2	1	-	-	-	-	-
Brystbetaendelse, traumatisk .	8	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	1	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	-	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	-	-	2	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Kakeksi	13	-	2 ^{1/2}	-	-	3	-	-
Ledsygdom	1	-	-	-	-	1	-	-
Mangelfuld avblødning	2	-	-	1	-	2	-	-
Nyresygdom	-	-	2	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	32	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	3	-	4	-	-	8	-	-
Tuberkulose	8	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	47	4	54^{1/2}	1	2	19	-	-

Tabel LXXIII. (Tønsberg).

Årsaker til kassation på stationen

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Fau	Gjet	Spedkalv	Gjeddkalv	Andre dyr
Benbrud	2	-	3	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1½	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	1	-	-
Kakeksi	1	1	-	-	-	1	-	-
Ledsygdom	-	-	½	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	-	-	-	1	-	-
Miltbrand	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	1	-	-	-	-	2	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	5	-	-	-	-	2	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2	-	-	-	-	6	1	-
Tuberkulose	6	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	24½	1	4½	-	-	13	1	-

III.

Offentlige bestemmelser vedrørende veterinærsvæsenet og kjødkontrollen.

A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1911.

1. Kongelig resolution av 27de januar 1911, hvorved der i henhold til § 2, 3dje led, og § 5, 3dje led, i lov om kommunale slagtehuser, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892 (kfr. lov av 25de juli 1910) meddeles approbation på Holmestrands bystyrer beslutning av 6te juni 1910 om *indførelse av kjødkontrol i Holmestrand by* og på samme bystyrer beslutning av 6te juni og 23de september 1910 om *avgifter for undersøkelse og stempeling av kjød utenfor kontrolstationen og tiden for sådan undersøkelse*.
2. Kongelig resolution av 4de februar 1911, hvorved der i henhold til ovennævnte lovs § 5, 3dje led, meddeles approbation på Skiens bystyrer beslutning av 12te januar 1911 om *avgifter for undersøkelse og stempeling av kjød utenfor kontrolstationen og tiden for sådan undersøkelse*.
3. Kongelig resolution av 4de februar 1911 angående nedsættelse av en komite med opdrag at utarbeide forslag til reglementariske bestemmelser for utøvelsen såvel av den hittil stedfundne kontrol av det ferske slagtekjød som av den ved lov av 25de juli 1910 påbudte kontrol av det opdelte kjød (såkalt tøndekjød og andet findelt kjød og pølser), samt en almindelig veileddning for kjødkontrolløren ved bedømmelsen av slagtekjødet og det opdelte kjøds brukbarhet som menneskeføde.
4. Cirkulære fra veterinærdirektøren av 30te mars 1911 angående mund- og klovsyke.

Den navlig hos kvæget forekommende, sterkt smitsomme sygdom *mund og klovsyke* har i den senere tid opnådd en stor utbredelse i Europa. Alene Norge og Sverige har i år været fri for denne sygdom, som overalt, hvor den optrær, betinger store tap for landbruket.

Sygdommen angriper hyppigst kvæget, men også svinet, sauens og gjeten; undtagelsesvis kan hest, hund og kat smittes. Likeså mennesket gjennem nydelse av melk fra angrepne dyr.

Foruten at sygdommen volder tap ved sin undertiden ondartede karakter, navnlig hos ungdyr, betinger den tap ved nedsættelse i dyrenes avkastning samt ved de indskräckningar i omsætningsforholdene, som førårsakes ved de nødvendige offentlige foranstaltninger til sygdommens utryddelse.

Smitstoffet er yderst lumsk i sin overførelse. Det sterkt smitteholdige mundslim eller blæreindhold fra syke dyr hefter sig ved mennesker, alt slags fôr, indpakningsmateriale o. lign., og det synes ogsaa som om fugle og rotter i enkelte tilfælder kan overføre smitte inden en viss afstand. Til England og Sverige er der i de sidste år forekommet smitteoverførelse ved hjælp af førstofße eller indpakningsmateriale.

Sygdommen viser sig hos dyrene med feber, ophört ætelyst og hos kvæget med blærer i munden og i klovspalten, hos sauens hyppig bare med blærer på klovene, hos svinet oftest bare dette sidste.

Da der hertillands, navnlig på vårparten, indføres temmelig store mængder kraftfôr, og da der på grund av sygdommens nuværende store utbredelse kan næres frygt for overførelse af smitte til Norge, finder jeg at burde opfordre til stor forsigtighed likeoverfor indpakningsmateriale og fôrstof fra utlandet. Såvidt hittil erfaret, synes der ikke at foreligge nogen fare for mund- og klovsykesmitte ved anvendelse af det her til landet indførte kraftfôr, men da der til dettes forsendelse undertiden benyttes gamle sækker, turde der være grund til at frygte smitteoverførelse ved disse. Alt indpakningsmateriale til førstofße fra utlandet bør brændes og sækken bør ikke henstå i fjøs eller boder, hvor dyrene kan komme i berørelse med dem. Likeledes bør enhver, som mottar høi eller halm som pakningsmateriale eller som transportfurage med indført dyr fra utlandet ved varens eller dyrets ankomst til norsk havn sørge for, at føret straks opbrændes.

Husdyreieres opmerksomhet henledes på, at mund- og klovsyke henregnes blandt de i husdyrloven av 14de juli 1894 § 1 nævnte sygdomme, som er undergit det offentliges særlige forsorg. En følge herav er, at enhver, som besitter dyr, der kan mistænkes for at lide af den såkaldte specifikke mund- og klovsyke, efter husdyrlovens § 2 er pligtig til snarest mulig at anmeldte dette til lensmand, politimester eller dyrlæge, hvilken sidste uopholdelig har at undersøke saken nærmere. Indtil dyrlæge kan komme tilstede skal dyret holdes avsondret eller indespærret.

Forørig henvises angående sygdomsfare ved anvendelse af kraftfôr til mit cirkulære av 21de september 1906.

5. *Cirkulære fra veterinærdirektøren av 25de april 1911 angående indsendelse av præparater til veterinærlaboratoriet.*

I cirkulære av 25de januar 1907 angående indsendelse av præparater til veterinærlaboratoriet gjøres særlig opmerksom på, at *kemiske* undersøkelser, der går ut på at påvise tilstedeværende gifte, som antages at ha

forårsaket forgiftning hos husdyr, endvidere fôr-, melk- eller vandanalyser o. lign., ikke fortiden kan utføres ved veterinærlaboratoriet, da dette ikke besitter den dertil fornødne tekniske bistand eller de nødvendige apparater. Da der ikke destomindre fra dyrlæger og andre ikke sjeldent indsendes til veterinærlaboratoriet dyr, der antages døde av strykninfoforgiftning, eller fôr-stoffer, der antages at indeholde gift, skal man efter henlede opmerksom-heten på, at en indsendelse til veterinærlaboratoriet af sådanne præparater må frarådes, da laboratoriet ikke har adgang til at bekoste disse under-søkelser utført ved et kemisk laboratorium og heller ikke kan være kom-missionær i sådanne tilfælder.

I de tilfælder, hvor der foreligger formodning om strykninfoforgiftning, og dette ønskes konstateret, bør en dyrlæge på stedet foreta obduktion av dyret og derunder underbinde spiserøret og den øverste del af tyndtarmen, hvilke organer sammen med leveren forsvarlig indpakkes i en krukke eller kasse og indsendes direkte til et laboratorium (statens kemiske kontrolstation, Schmelcks kemiske laboratorium hersteds eller et lignende laboratorium), som er indrettet på at utføre sådanne undersøkelser. Omkostningerne hermed påhviler selvfølgelig rekvenrenten.

Førøvrig henvises til det foran nævnte cirkulære av 25de januar 1907 og til cirkulære av 28de september 1910, i hvilke cirkulærer der gjøres rede for fremgangsmåten og indskjærpes omhyggelig forsigtighet ved ind-sendelsen av præparater til veterinærlaboratoriet.

6. *Kongelig plakat av 28de april 1911* angående forandring i og tillæg til plakat av 16de juli 1907 (kfr. plakat av 27de november 1908) om indførsel av husdyr og smitførende gjenstande (se bilag 5).
7. *Kongelig plakat av 4de august 1911* indeholdende regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjød (se bilag 3).
8. *Kongelig plakat av 4de august 1911* indeholdende regler for indførsel og kontrol av ferskt kjød (slagtekjøt) (se bilag 4).
9. *Kongelig resolution av 1ste september 1911*, hvorved *kongelig resolution* av 19de august 1897 om kontrolfrihet i Kristiania for det av den kommunale kjødkontrollør i Stavanger undersøkte og stempledte og til Kristiania utførte kjød påny sættes i kraft som gjeldende fra idag og indtil videre.
10. *Kongelig resolution* av 22de september 1911, hvorved den av Stortinget under 17de august 1911 fattede beslutning angående *plan og overslag for opførelse av et veterinært seruminstitut* befales tat tilfølge.

11. Kongelig resolution av 22de september 1911, hvorved der i henhold til § 5, 3dje led, i lov om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892 (kfr. lov av 25de juli 1910) meddeles *approbation på Hønefoss bystypes beslutning av 20de september 1910 om forandring i kjødkontrolreglementet forsåvidt angår de tider, til hvilke kontrol utenfor stationen skal kunne finde sted.*
12. Rundskrivelse fra landbruksdepartementet av 2den oktober 1911 angående de attestter, som skal medfölge det fra utlandet indførte kjød, samt om ordning av kontrollokale.

Plakat av 4de august 1911 om regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjød bestemmer i § 7 b, at landbruksdepartementet bemyndiges til at fastsætte formularer for de attestter, som skal medfølge det fra utlandet indførte kjød.

I henhold hertil fastsættes — overensstemmende med veterinær direktørens forslag — sådan formular for den attest, der skal medfølge enhver sending av opdelt kjød, som findes trykt på nærværende rundskrivelses 3dje side.

Veterinærdirektøren har utarbeidet et skema til protokol for kontrol av det indførte opdelte kjød; jfr. plakatens § 12. Et avtryk av dette skema, der blir at benytte av kontrollørerne, vedlægges.

Lov av 25de juli 1910 om forandringer i og tillæg til kjødkontrollloven av 27de juni 1892 dens § 2, 5te passus, foreskriver, at kontrollen med det indførte opdelte kjød skal utføres af «en dertil av departementet godkjendt kontroller».

Betingelsen for, at departementet meddeler sådan godkjendelse, vil være, at kommunen anskaffer lokale og utstyr, som tilfredsstiller rimelige fordringer i sanitær henseende.

Departementet finder derfor at burde meddele de krav, man — efter henstilen av veterinærdirektøren — i det væsentlige finder at burde stille med hensyn til kontrollokalet og dettes utstyr.

Kontrollen skal utføres på det dertil bestemte og av departementet godkjendte sted, enten et særskilt indrettet offentlig kontrollokale eller et særskilt rum på vedkommende lager eller fabrik.

Kontrollokalet skal være således indrettet, at der er bekvem plads til undersøkelse av kjødet, og forsynet med disk eller bord av sten eller andet for vand uigjennemtrængelig materiale, der kan rengjøres og i tilfælde desinficeres, samt med kontrolkniver og vegg, verktøj til åpning og igjenslåning af fustager og tønder. Der må i lokalet være vask og vand og gulvet må være uigjennemtrængelig for vand og ha fald til kloaksluk. Lokalet må være tilstrækkelig lynt. Der må være plads til opbevaring af dyrlægens kontrolklæder samt et tillåset skap for stempler og protokoller. En skrivepult med skrivemateriale må findes i lokalet eller siderummet. Utenfor kontrolltiden skal kontrollokalet væreavlåst og nøklen i kontrollørens værge.

Til utførelse av de nødvendige kemiske eller mikroskopiske prøver skal der enten i kontrollokalet findes det nødvendige utstyr eller der skal være adgang til at få sådan undersøkelse utført i et av kommunen dertil godkjent laboratorium.

Veterinærdirektøren vil utgi en veiledning til utførelse av de kemiske prøver, som vil være nødvendige til undersøkelse av det opdelte kjød.

A t t e s t .

Undertegnede autoriserte dyrlæge har den .....¹⁾
undersøkt det i .....²⁾ fustager nedpakke kjød, og har efter
fustagernes plombering forsynt hver fustage med en av mig underskrevet
angivelse herom. Kjødet er .....³⁾ og stammer fra dyr,
som jeg har undersøkt i levende live umiddelbart før slagtningen og fundet
sunde, likesom jeg har besiktiget kjødet etter slagtningen og fundet det
tjenlig til menneskeføde.

.....⁴⁾ .....^{5),}

Nærvarerende erklæring er forevist for det henværende norske konsulat)
som bekræfter, at .....⁶⁾ er offentlig autorisert
dyrlæge.

13. Kongelig plakat av 18de oktober 1911 angående forandring i plakat av 16de juli 1907 (kfr. plakat av 27de november 1908 og 28de april 1911) om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande (se bilag 5).
14. Kongelig plakat av 10de november 1911 angående forandring i forannævnte plakater (se bilag 5).
15. Kongelig plakat av 1ste december 1911 angående forandring i forannævnte plakater (se bilag 5).

---

¹⁾ datum. ²⁾ antal. ³⁾ kjødets art. ⁴⁾ sted og datum. ⁵⁾ dyrlægens navn og
adresse. ⁶⁾ dyrlægens navn.

Bilag 1.

B. Gjeldende love og bestemmelser.

L o v

av 14de juli 1894, cfr. lov av 26de mai 1899 om foranstaltninger mot smitsomme husdrysygdomme.

Kapitel 1.

O m o n d a r t e d e s m i t s o m m e s y g d o m m e.

§ 1. Følgende smitsomme sygdomme blandt husdyrene skal være undergit det offentliges særlige forsorg, nemlig:

k v æ g p e s t ;
m i l t b r a n d o g dermed likeartede sygdomme ;
h u n d e g a l s k a p ;
s n i v e ;
s p e c i f i k m u n d - o g k l o v s y k e ;
o n d a r t e t l u n g e s y k e o g o n d a r t e t k a t a r r h a l f e b e r h o s h o r n k v æ g e t ;
k o p p e r o g s k a b h o s f à r e t ;
s v i n e p e s t o g r ø d s y k e h o s s v i n e t . ¹⁾

Skulde nogen anden sygdom blandt husdyr anta en smitsom eller ondartet karakter eller større utbredelse, eller skulde nogen af de her opregnede sygdomme optræde ondartet eller vinde utbredelse hos andre dyr end de nævnte, kan kongen utvide bestemmelserne i denne paragraf til også at omfatte disse sygdomme.

Likeledes kan kongen, når dertil findes grund, bestemme, at en sygdom, der hittil har været gjenstand for det offentliges indgripen efter denne paragraf, skal behandles som en mildere smitsom sygdom efter bestemmelserne i nedestående kapitel 3.

§ 2. Er noget husdyr angrebet eller død av en af de i § 1 omhandlede sygdomme, eller er der sandsynlighet for, at så er tilfældet, skal enhver, der som eier eller på anden måde har i besiddelse sådant dyr, snarest mulig tilkalde en autorisert dyrlæge eller derom gjøre anmeldelse, i byerne til politimesteren, på landet til lensmanden, fra hvem meddelelse uopholdelig skal ske til en autorisert dyrlæge.

Dyret blir, indtil dyrlæge kommer tilstede, såvidt omstændigheterne tillater det, at holde avsondret eller indespærret.

¹⁾ Rødsyken er ved kronpr. resol. av 9de mars 1904 overført til de mildere smitsomme sygdomme.

Når kvægpest er utbrutt, skal enhver indenfor en av amtmanden nærmere bestemt avstand boende eier eller opsynsmand over drøvtyggende dyr uten ophold anmeldte ethvert tilfælde av indvortes sygdom, som måtte indträffe i hans besætning blandt de nævnte arter av dyr.

§ 3. Den praktiserende dyrlæge, der mottar meddelelse om eller under sin praksis påtræffer et tilfælde af nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, skal snarest mulig på stedet undersøke tilfældets beskaffenhet og træffe de foranstaltninger, som er fornødne til forebyggelse af smitte, såsom avsondring eller inde-spærring af syke og mistænkte dyr, nedgravning eller tilintetgørelse af døde dyr og smitteførende afvald samt rensning og desinfektion. Privatpraktiserende dyrlæge er dog kun forpligtet til at foreta undersøkelse, når tvingende grunde skjønnes at være tilstede.

Dyrlæge skal, når han har undersøkt et tilfælde af nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, snarest mulig til øvrigheten indgi beretning om det ved undersøkelsen fundne sygdomstilfælde med oplysning om, hvad der er foretaget eller anordnet for at motarbeide sygdommen og hindre dens utbredelse. Privatpraktiserende dyrlæge, der efter mottagen anmeldelse avslaaer at foreta undersøkelse, skal snarest mulig oversende anmeldelsen til øvrigheten.

§ 4. Dyrrets eier eller besidder er forpligtet til at efterkomme ethvert ham i henhold til denne lovs bestemmelse git pålæg; forsåvidt det ikke frivillig efterkommes, kan politiet la det fornødne utføre for vedkommendes regning.

Politiet er forøvrig forpligtet til at yde fornøden bistand ved de i henhold til denne lov påbudte foranstaltningers gjennemførelse.

§ 5. Amtmanden har, når han mottar underretning om noget tilfælde av de i § 1 nævnte sygdomme, at træffe de forfæninger, som efter omstændigheterne må ansees påkrævede for at hindre sygdommens utbredelse; finder han det fornødent, kan han la den besætning, i hvilken sygdomstilfældet er forekommet, samt de besætninger, hvortil smitte kan antages overført, sætte under offentlig tilsyn, indtil sygdommen eller smittefaren er ophørt.

§ 6. Sålangen en besætning er under offentlig tilsyn, kan amtmanden

- påbyde eftersyn av vedkommende besætning ved dyrlæge, så ofte som omstændigheterne kræver det;
- forbyde, at dyr og smitteførende gjenstande bortføres fra stedet, samt at uvedkommende tilstedes adgang; ved kvægpest kan han forbyde alt unødvendig samkvem mellem smittede og smittefrie dele av distriktet;
- forbyde, at noget dyr indføres i en besætning, i hvilken der er forekommet tilfælde af kvægpest, kvæggets ondartede lungesyke, mund- og klovsyke, snive eller svinepest; til fornøden kontrol hermed kan han la opta fortægnelse over og merke de til vedkommende besætning hørende dyr.

Amtmanden kan derhos

- under særlige omstændigheter forbyde benyttelse av beiter og andre steder, som kan formodes at være smittede;

- e) under særlige omstændigheter påbyde optagning og fornyelse av gulve, vægge og lignende i rum, hvor smittede dyr har ståt, samt tilintetgjørelse av smittebefængte gjenstande, såsom hø, halm, redskaper og lignende;
- f) for by eller herred, hvor eller i hvis nærhet hundegalskap forekommer, ved offentlig bekjendtgjørelse påbyde, at enhver hund skal enten holdes forsvarlig bunden eller indespærret eller være forsynet med mundkurv av nærmere angitt beskaffenhet, eller under særlige omstændigheter blot kunne føres på offentlig vei eller gate i bånd av voksen person, selv om hunden er forsynt med mundkurv;
- g) når nogen farsot vinder større utbredelse, ved dyrlæge la foreta almindelig undersøkelse av besætninger i den utstrækning, som måtte findes nødvendig;
- h) pålægge vedkommende by- eller herredskommune at rense og desinficere stalde og vandingssteder, som er til offentlig avbenyttelse.

§ 7. Vedkommende regjeringsdepartement har at

- a) foreskrive de nærmere forholdsregler, der utkræves til forebyggelse av smitte, såvel i sin almindelighet som ved de enkelte sygdomme, samt avgi bestemmelser for dyrlægenes forhold med hensyn tli reiser, indberetninger m. v.;
- b) gi forskrifter til forebyggelse av smitte blandt husdyr ved dyrskuer, markeder og lignende samt ved transport av dyr inden landet;
- c) gi bestemmelse angående benyttelse av produkter av syke dyr.

Departementet kan derhos

- d) under særlige omstændigheter forbyde avholdelse av markeder eller større dyresamlinger i distrikter, hvor farsot blandt husdyr er herskende, eller hvortil smitsom sygdom kan frygtes indført;
- e) under særlige omstændigheter forbyde, at dyr føres fra en landsdel til en anden, eller gjøre adgangen dertil avhængig af sådanne forsigtighetsregler, som måtte ansees fornødne for at hindre overførelse av smitte;
- f) ved utbrud av hundegalskap påbyde, at for større eller mindre dele av landet alle hunde skal holdes forsvarlig länkede, bære mundkurv eller føres i bånd;
- g) ved utbrud av kvægpest påbyde avsperring av det av sygdommen angrepne distrikt;
- h) ved utbrud av kvægpest, kvæggets ondartede lungesyke, mund- og klovsyke og svinepest påbyde nedslagtning av hele besætninger, hvori sygdommen optræder.

§ 8. Vaccination av besætning mot nogen smitsom sygdom må ikke finde sted uten tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Når det kan antages, at en farsot derved hurtigere vil kunne stanses, kan departementet påbyde vaccination av de for smitte utsatte besætninger samt fastsætte en godtgjørelse til dyrlægen for hvert podet dyr.

§ 9. Enhver dyreeier er pliktig til at lade ham tilhørende døde dyr og smitteførende gjenstande tilintetgjøre eller nedgrave. Til bruk i sådant øiemed

skal enhver kjøpstadskommune anskaffe en av vedkommende regjeringsdepartement godkjent indretning eller nedgravningsplads. Også ladested med særskilt kommunestyre såvelsom landkommuner med tæt bebyggelse kan af kongen pålægges den samme forpligtelse. Fornøden grund kan av kommunen efter tilladelse meddelt av kongen fordres avgit mot erstatning, der i mangel av overenskomst bestemmes ved almindelig takstforretning.

I kommuner, hvor sådan indretning eller nedgravningsplads enten ikke haves eller i tilfældet ikke kan benyttes, skal døde dyr og smitteførende gjenstande efter dyrlægens anordning tilintetgøres eller nedgraves på eierens egen grund eller — hvis dertil ikke er anledning — på anden grund, hvor det med mindst ulempe for dens eier eller bruker kan foregå. Er ved foranstaltningen nogen ulempe forårsaket grundens eier eller bruker, skal vedkommende kommune yde erstatning, hvis størrelse i mangel av overenskomst bestemmes ved skjøn avholdt efter de i lov om veivæsenet av 15de september 1851 § 24 fastsatte regler.

Kapitel 2.

O m n e d s l a g t n i n g o g e r s t a t n i n g .

§ 10. Ved mistanke om kvægpest, kvægets ondartede lungesyke eller svinepest kan amtmanden påbyde nedslagtning av indtil tre dyr for ved obduktion av disse at erholde vishet om sygdommens natur.

De dyr, om hvilke det efter en dyrlæges erklæring må ansees for avgjort, at de er angrepne av en af de nævnte sygdomme, skal efter amtmandens foranstaltning dræpes, medmindre vedkommende regjeringsdepartement påbyder det motsatte.

Enhver hest, som efter dyrlæges erklæring er angrepen av snive, skal dræpes.

Dyr, angrepet av hundegalskap, skal dræpes; hund eller kat, som er bidt af noget af hundegalskap lidende dyr, skal likeledes dræpes.

§ 11. Eieren er, med de nedenfor nævnte begrænsninger, berettiget til at erholde erstatning for de dyr, som ved det offentliges foranstaltning dræpes på grund af kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, snive, svinepest og mund- og klovsyke

Dyr, der ved obduktion ikke viser spor af disse sygdomme, erstattes med det fulde beløp, hvortil de på nedenangivne måte er værdsatte.

Dyr, der ved obduktion findes angrepne af kvægpest, kvægets ondartede lungesyke eller mund- og klovsyke, erstattes med to tredjedele, dyr, der ved obduktion findes angrepne af snive eller svinepest, med halvdelen af det beløp, hvortil de på den nedenfor nævnte måte er værdsatte.

Dyr, der er døde som følge af tvungen vaccination, erstattes med deres fulde værdi.

§ 12. Forsåvidt eieren ved indførsel fra utlandet av smittede dyr, ved overtrædelse af givne forholdsregler eller på anden måte selv har forskyldt skaden, erholder han ingen erstatning.

Ret til erstatning for dyr, nedslagtede efter offentlig foranstaltning, er derhos betinget av, at de har opholdt sig mindst 6 måneder inden landets grænser, medmindre det kan godtgjøres, at de på en eieren uforskyldt måtte er smittede efter at være indførte her til landet.

Erstatningskrav må fremsættes forinden nedslagningen. Erstatningsbeløpet må i intet tilfælde overstige kr. 300,00 for halvdelen af et enkelt dyr, kr. 400,00 for to tredjeparter og kr. 600,00 for det hele dyr.

§ 13. De dyr, der blir at dræpe efter foranstående bestemmelser, skal, forsåvidt erstatningskrav derom fremsættes, værdsættes af en politiembedsmand (på landet av lensmanden) i forening med to af ham dertil opnævnte mænd. Dydrene ansættes til den værdi, de antages at ha som uangrepne af sygdommen, hvorfra trækkes værdien af det dræpte dyr, forsåvidt det helt eller delvis kan benyttes.

Det dræpte dyr skal, forsåvidt fornødiges, obduceres af en af det offentlige antat dyrlæge, som gjennem amtmanden skal tilstille vedkommende regerings-departement en beskrivelse af obduktionsforretningen. Eieren er berettiget til for egen regning at tilkalde en autorisert dyrlæge for at være tilstede ved obduktionen og delta i avgjørelsen av spørsmålet, om dyret har været angrebet av den antagne sygdom.

Er der tvil eller meningsforskjellighet herom mellem dyrlægene, avgjøres saken av en af departementet opnævnt sakkyndig.

Kapitel 3.

O m m i l d e r e s m i t s o m m e s y g d o m m e .

§ 14. Følgende sygdomme hos husdyrene henregnes til de mildere smitsomme, overfor hvilke efterstående regler kommer til anvendelse, nemlig :

Lungesyke, influenza, kærke, strengel, mundsyke og beskelersyke hos hesten, skab og kopper hos andre dyr end fåret, smitsom klovsyke hos fåret,
ringorm hos alle husdyr,
hårsækmoder hos hunden,
febersygmme av smitsom karakter,
tuberkulose.¹⁾

Med hensyn til disse sygdomme gjøres det eieren eller den, der på hans vegne fører tilsyn med dyrene, til pligt :

- at anmeldе for en autorisert dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, når nogen af disse sygdomme måtte vise sig i hans besætning;
- ikke at la dyr, der antages angrepne af nævnte sygdomme, føre på markeder, til dyrskuer, på fremmede beite eller i fremmede fjøs eller stalde;

¹⁾ Ved kgl. resol. av 22de juni 1903 er smitsom kastning og ved kronprinsregentens resol. av 9de mars 1904 rødsyke hos svinet overført til de mildere smitsomme sygdomme.

dog skal det være tillatt fra eierens fjøs at sælge sådanne dyr til slagt eller at føre dem til handelsmarkedet til egen avsondret avdeling for at sælges til slagt medmindre departementet anderledes bestemmer for de enkelte sygdomme.

Politimester eller lensmand, der har modtaget sådan meddelelse som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge. Finder dyrlægen, at sygdommens optræden er af foruroligende beskaffenhet, indsender han anmeldelsen til amtmanden.

Finder amtmanden det nødvendig for at hindre sygdommens videre utbredelse, kan han la forholdene på stedet undersøke af dyrlæge og efter dennes forslag gi forskrifter angående avsondrings- og desinfektions-foranstaltninger.

§ 15. Vedkommende departement kan gi almindelige bestemmelser angående de nærmere foranstaltninger for hver enkelt af de i § 14 nævnte sygdomme samt angående anvendelse og salg af kjød og melk fra syke dyr.

Departementet kan derhos bestemme, at dyr, som i henhold til § 14 litr. b er avhændet til slagt, og som senere anträffes levende hos ny besidder, skal inden en fastsat frist, i fornødent fald ved offentlig foranstaltning, kunne påbydes nedslagtede for besidderens regning.

§ 16. Kongen kan bestemme, at andre sygdomme end de nævnte skal henføres under bestemmelserne i dette kapitel.

Kapitel 4.

Om indførsel og utførsel av dyr.

§ 17. Kongen kan forbyde indførsel av dyr og smitteførende gjenstande fra fremmede lande eller landsdele, fra hvilke smitsom husdyrsygdom kan frygtes indført.

Han kan anordne, at indførelse av dyr kun må finde sted over bestemte havne eller steder, påbyde, at indførte dyr skal undersøkes af dyrlæge og henstå i kvarantæne på vedkommende importørs bekostning, pålægge eieren af indførte dyr at utrede betaling for sundhetsnudersøkelse efter en fastsat takst samt anordne, at dyr, der ved indførselen findes angrepne av smitsom sygdom, eller som har været utsat for smitte, nedslagtes uten erstatning.

Han kan overhovedet foreskrive de nødvendige forholdsregler for at hindre indførelse av smitsom husdyrsygdom.

§ 18. I særskilte tilfælde kan vedkommende departement tillate indførelse af enkelte dyr eller gjenstande fra lande, fra hvilke indførelse er forbudt.

§ 19. Kongen kan med hensyn til utførelse af husdyr gi sådanne forskrifter og træffe saadan foranstaltninger, som måtte findes nødvendige for at forebygge, at der her fra landet utføres husdyr, der er mistænkte eller kan mistænkes for at lide af eller overføre smitsom sygdom, og at de herfra til utlandet avsendte dyr under transporten utsættes for sådanne sygdomme. Han kan anordne, at utførelse af husdyr kun må finde sted fra visse bestemte steder i riket.

For undersøkelse av dyr bestemt til utførsel, såvel som for undersøkelse og desinfektion av vedkommende skib kan det pålægges henholdsvis avsenderen og skibets fører at utrede betaling efter takst.

For de skibe, der benyttes til sådan utførsel, kan kongen gi nærmere regler angående deres indredning og nødvendige forsyning med fôr og drikkevand for dyrene, likesom han overhovedet kan træffe anordning for at sikre dyrenes forsvarlige behandling under reisen.

§ 20. Kongen kan anordne, at jernbanevogne og fartøier, som benyttes til transport av dyr, tillikemed de dertil hørende indretninger og redskaper skal renses og desinficeres efter hver sådan benyttelse. Omkostningerne hermed utredes af den, for hvis regning jernbanen eller fartøiet drives.

Kapitel 5.

Om eftersyn ved markeder o. l.

§ 21. Amtmanden kan foranstalte, at der ved markeder og andre større samlinger av husdyr inden amtet er dyrlæge tilstede for på det offentliges vegne at føre tilsyn med, at intet av de der fremstillede husdyr er angrepet av nogen smitsom sygdom.

Amtmanden kan påbyde, at handyr, der frembydes til almindelig bedækning, skal på eierens bekostning underkastes et sundhetseftersyn av autorisert dyrlæge, som i tilfælde har at utstede attest for dyrets fuldkomne sundhed.

Kapitel 6.

Om omkostninger og deres utredelse m. v.

§ 22. Utgifter, som på grund av denne lovs forskrifter foranlediges ved smittede eller for smitte mistænkte dyrs røgt, avsondring og desinfektion, ved desinfektion af fjøs, stald, redskaper og deslige, ved døde dyrs nedgravning eller tilintetgjørelse, utredes av vedkommende dyrs eier. De med de syke dyrs kurbehandling forbundne omkostninger utredes likeledes af dyrets eier, medmindre vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune — den sidstnævnte, forsåvidt den har eget kommunestyre -- måtte fatte særlige bestemmelser desangående for de enkelte smitsomme sygdomme.

I tilfælde av uformuenhet hos eieren avholdes disse utgifter av vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune, denne sidste, forsåvidt den har eget kommunestyre.

Erstatning til eierne av dyr, nedslagtet efter bestemmelserne i kapitel 2, og de utgifter, der foranlediges ved de i § 13 omhandlede værdsættelsesforretninger samt ved nedslagtninger, utredes, forsåvidt angår dyr, der ikke findes angrepne av nogen sygdom, for hvilken nedslagtning kan finde sted, eller forsåvidt angår dyr, døde som følge av tvungen vaccination, av statskassen, men for-

såvidt de findes angrepne av nogen sådan ovennævnt sygdom, med det halve av statskassen og med den anden halvdel av vedkommende amtskommune, kjøbstads eller ladesteds kasse, den sidste kun, når ladestedet har særskilt kommunestyre.

På samme måte som i sidstnævnte tilfælde og efter sådan værdsættelse som i § 13 bestemt gives vedkommende eier erstatning, når det for at hindre smittes videre utbredelse måtte ansees nødvendig at tilintetgjøre smittefarlige gjenstande som huse, husindredninger, fôr, redskaber o. l.

Alle andre utgifter ved foranstaltninger efter denne lovs bestemmelser utredes av vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, forsåvidt ikke noget andet er eller måtte bli fastsat.

Dog falder omkostningerne ved avspærringsforanstaltninger likeoverfor fremmede lande statskassen tillast, likesom kongen for hvert enkelt tilfælde vedkommende kan bestemme, at utgifterne ved de i § 7 omhandlede foranstaltninger skal utredes av statskassen.

Endelig utredes den for tvungen vaccination fastsatte godtgjørelse til dyrlægen samt skyssgodtgjørelse for reiser i det offentliges tjeneste efter denne lov av statskassen.

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæge kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse; som én forretning regnes, hvad dyrlægen under én reise på en gang foretar på et enkelt sted. Dyrlæge, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn av vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hvert døgn, han dermed er sysselsat, samt i tilfælde af reiser skyssgodtgjørelse. For obduktion av en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 6,00, for obduktion av et dyr av mindre art kr. 3,00, dog således, at han for på én dag utførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 20,00. For kontorundersøkelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 2,00, forsåvidt offentlig reise eller obduktion derved undgåes.

Amtmanden kan, forsåvidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uten nødvendighet er gjentat uten ordre av øvrigheten, helt eller delvis negte utbetaling av forretningsgodtgjørelse, kostgodtgjørelse og obduktionshonorar, likesom skyssgodtgjørelsen i samme tilfælde kan negtes.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgjørelse for vaccination av besætninger eller påbud av departementet eller for undersøkelse av indførte eller utførte dyr utenfor den for hvert podet eller undersøkt dyr fastsatte takst. Dyrlægen tilkommer heller ikke skyss — og i tilfælde kostgodtgjørelse — for reise til undersøkelse av import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretaget efter særskilt rekvisition av det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attestater, erklæringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

§ 24. De i henhold til denne lovs bestemmelser opnævnte vurderingsmænd tilkommer for de av dem utførte forretninger hver en godtgjørelse av kr. 2,00 pr. dag.

*Kapitel 7.***O m a u t o r i s e r t e d y r l æ g e r .**

§ 25. Husdyr, angrepne av ondartet smitsom sygdom, fåreskab undtat, må ikke tages under behandling av andre end autoriserte dyrlæger.

§ 26. Enhver autorisert praktiserende dyrlæge skal efter hvert års utløp inden en av departementet fastsat frist gjennem amtmanden avgi til det regjeringsdepartement, hvorunder det civile veterinærvesen er henlagt, en efter nærmere bestemmelse avfattet beretning om sin virksomhet som dyrlæge i det forløpne år. Uteblir indberetningen utover den fastsatte tid, kan amtmanden forelægge vedkommende dyrlæge en mulkt for hver uke, som oversiddes.

Likeså skal enhver autorisert dyrlæge ved tilflytning til eller fraflytning fra et distrikt derom indsende meddelelse til departementet gjennem vedkommende amtmand.

*Kapitel 8.***O m s t r a f f e b e s t e m m e l s e r .**

§ 27. Overtrædelse eller undlatelse av at efterkomme de i denne lov eller de i kraft av samme givne og offentliggjorte bestemmelser eller andre på behørig måte givne påbud blir, såfremt forseelsen ikke efter den almindelige lovgivning er belagt med strengere straf, at straffe med bøter eller fængsel.

Sakerne blir at behandle på den for politisaker foreskrevne måte.

Dyr eller gjenstande, som forsøkes indførte eller er indførte her til landet i strid med noget i henhold til § 17 utfærdiget forbud eller anden ifølge denne paragraf given bestemmelse, eller som forsøkes utførte i strid med nogen i henhold til § 19 given forskrift, forbrydes til fordel for statskassen, forsåvidt de ikke blir at tilintetgjøre.

Hund, som anträffes ute med tilsidesættelse av noget i anledning av hundegalskap git påbud, skal ved politiets foranstaltning optages og dræpes enten straks eller inden en av politiet given frist, inden hvilken den kan indløses av eieren mot erlæggelse av opbevaringsomkostningerne.

Likeså kan ethvert dyr, som påträffes ute med tilsidesættelse av nogen bestemmelse i denne lovs kapitel 1 eller noget ifølge derav utfærdiget påbud, når det findes angrepet av nogen der nævnt smitsom sygdom, ved politiets foranstaltning dræpes uten erstatning til eieren.

§ 28. Privat praktiserende dyrlæge skal, når de under forretninger for det offentlige gjør sig skyldig i misligheter, som, begåede av dyrlæger med offentlig ansættelse, vilde være strafbare som forbrydelser i embede eller bestilling, straffes med bøter eller fængsel.

Kapitel 9.

Om lovens i krafttræden m. v.

§ 29. Denne lov træder i kraft den 1ste januar 1895.

Fra samme tid ophæves lov av 20de mai 1882 angående foranstaltninger i anledning av ondartede smitsomme sygdomme blandt husdyrene, lov av 15de september 1851 angående foranstaltninger mot skabsyke blandt får og gjeter og de i henhold til sidstnævnte lov utfærdigede bestemmelser samt lov av 14de juni 1890 angående forholdsregler mot utførsel av syke husdyr.

De i medhold av nævnte lov av 20de mai 1882, dens § 4, sidste punktum givne bestemmelser og de i medhold av samme lovs § 8 utfærdigede indførselsforbud samt de i medhold av nævnte lov av 14de juni 1890 utfærdigede bestemmelser blir fremdeles intil videre i kraft.

Bilag 2.

L O V

om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. av 27de juni 1892,
jvfr. lov av 27de juni 1895, lov av 6te august 1897
og lov av 25de juli 1910.

§ 1. I kommuner, for hvilke der er indrettet slagtehus, hvis beliggenhet og plan er godkjendt av kongen, kan kommunestyret med kongens samtykke påbyde, at al slagtning av nærmere bestemte arter av husdyr, hvis kjød skal benyttes til menneskeføde, skal foregå i det kommunale slagtehus.

På samme måte kan fastsættes, at al handel med nærmere bestemte arter av levende husdyr inden en kommune skal foregå under kontrol på dertil bestemt torv eller plads.

§ 2. I enhver kjøpstads- eller ladestedskommune med over 4 000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført ferskt slagtekjød av hest, kvæg, svin, får, gjet og ren, der skal benyttes som menneskeføde, undersøkes av kommunal kjødkontrollør, der skal være dyrlæge. Er sådan undersøkelse foretaget i den kommune, hvorfra kjødet utføres, kan kongen bestemme, at den bortfalder i de kommuner, hvortil indførsel finder sted.¹⁾

Efter andragende fra kommunestyret kan det av kongen bestemmes, at kjød av dyr, der slages inden dele av kommunen, som ikke er bymæssig bebygget, og hvor kontrollens gjennemførelse på grund av deres avstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmaessig besværlig, kan fritages for undersøkelse av communal kjødkontrol, når kjødet ifølge erklæring, avgitt av den, for hvem det slages, alene skal benyttes av denne og hans husstand.

Efter beslutning av kommunestyret og med kongens samtykke kan sådan kontrol påbydes også for kjøpstads- eller ladestedskommuner med ikke over 4 000 indbyggere.

Det samme gjelder landkommuner, dog således, at i sådan kommune kun det kjød, der utbydes til salg inden kommunen, kan forlanges kontrollert.

Det fra utlandet indførte ferske eller saltede kjød, som indføres i mindre dele end fjerdedels kropper — såkaldt tøndekjød samt pølser og andet findelt kjød — skal fra den tid kongen nærmere bestemmer likeledes underkastes kontrol av en dertil av departementet godkjendt communal kontrollør.

Kongen kan bestemme, at indførsel fra utlandet av kjød eller kjød av visse arter av dyr kun tillates til visse bestemte kjøpstæder eller ladestedere. For grænsestrafikken med slagtekjød kan dog kongen fastsætte undtagelsesbestemmelser.

Kongen kan derhos bestemme, at indførsel fra utlandet av benfrit tøndekjød — ferskt eller saltet — samt pølser og andet findelt kjød helt forbydes.

¹⁾ Kfr. kgl. resol. av 19de august 1897 og 29de mars 1902.

§ 3. Kjød, som av kommunal kontrollør findes tjenlig til menneskeføde, skal stemples eller merkes. Findes det utjenlig dertil, skal det ufortøvet beslaglægges og ikke tilbakeleveres vedkommende, forinden det er gjort uskadelig for den menneskelige sundhet eller ubrukbart som næringsmiddel. I de kommuner, hvor kontrol i henhold til denne lov er indført, må ustemplert slagtekjød eller umerket opdelt kjød, som er undergit kontrol, ikke falbydes, torvføres eller forhandles.

Hvis beslaglagt kjød, som ikke tilbakefordres, av vedkommende kommune blir utnyttet til teknisk bruk istedenfor at tilintetgjøres, har eieren krav på en forholdsmaessig godtgjørelse.

Den kommunale kjødkontrollørs avgjørelse kan indankes for stedets sundhetskommission, hvis ordfører i tilfælde ufortøvet skal gives fornøden underretning.

§ 4. Når slagtetvang indføres efter § 1, pligter vedkommende kommune at gi erstatning for den værdiforringelse, som de for slagtebedrift inden kommunen lovlige opførte bygninger og indretninger måtte lide ved ikke længere at kunne benyttes efter sit øiemed, forsåvidt bedriften lovlige der har været drevet og ved slagtetvangens indførelse endnu drives.

Erstatningen fastsættes i tilfælde ved lovlige skjøn, optat for kommunens regning. Overskjøn må forlanges inden 4 uker; omkostningerne derved utredes efter de almindelige regler.

Erstatningskrav må i tilfælde være fremsat inden tre måneder efter slagtetvangens indførelse.

§ 5. For benyttelse av slagtehus eller torv, bestemt til handel med levende husdyr, kan kommunestyret med kongens samtykke for mindst et år ad gangen fastsætte bestemte avgifter.

Disse må dog ikke være høiere end fornødent til renter av den kapital, som er anvendt til vedkommende anlæg samt til dækkelse av driftsomkostningerne.

Ønskes den i § 2 omhandlede undersøkelse utført i slagteri eller andetsteds utenfor kontrolstationen, skal dertil være adgang til saadanne tider og mot sådan godtgjørelse, som av kommunestyret med kongens approbation bestemmes.

I kommuner, hvor offentlig slagtehus ikke er oprettet, skal vedkommende kommunestyre ansætte særskilt kontrollør på det sted, som slagterborgere eller kjødhandlere andrar om, på betingelse av, at disse refunderer kommunen de utgifter, som medgår til sådan kontrollørs avlønning. Lønnens størrelse bestemmes av kommunestyret med departementets approbation. I tvilsomme tilfælder skal kjødet uten utgift for kommunen frembringes til den kommunale kontrolstation.

Kongen kan fastsætte en avgift til dækkelse av de utgifter, som er forbundet med kontrol av det fra utlandet indførte kjød såvel i hele slagt eller dele av slagt som i opdelt tilstand.

§ 6. Kongen kan utfærdige nærmere forskrifter til denne lovs gjennemførelse. Han kan således bestemme, at der for det udenlandske kjød på for-

langende av kontrolløren meddeles oplysninger om kjødets oprindelse m. v., at der medfølger det til kontrol fremstillede utenlandske kjød — såvel slagtekjød som opdelt kjød — oprindelsesbevis og attest om dyrrets tilstand i levende live, at rekte skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjød, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), fritages for den i henhold til denne lov anordnede kontrol, at der fastsættes en mindstevegt for de kjødstykker, som indføres i opdelt tilstand, at der forbydes anvendelse av andre konserveringsmidler end salt, og at kjød av visse arter av dyr eller kjød, som ikke uten betingelse godkjendes av kontrolløren, skal — såfremt vedkommende kommunestyre fattet beslutning derom — forhandles i egne lokaler. Han kan fremdeles fastsætte regler for det kontrollerte kjøds stempling eller merkning samt for kontrol av de til det slagtede dyr henhørende organer.

§ 7. Overtrædelser av de i denne lov eller med hjemmel derav givne forskrifter påtales av politiet og straffes¹⁾ med bøter fra kr. 2,00 til kr. 1 000,00.

---

¹⁾ Kfr. den nye straffelov.

Bilag 3.

Regler

for indførsel og undersøkelse av opdelt kjød. Plakat av 4de august 1911.

§ 1. Ved opdelt kjød forståes kjød av slagtede husdyr, når kjødet er delt i mindre dele end fjerdedels kropper. Til kjød henregnes muskler med tilhørende ben, fett, bindevæv og itler, fremdeles indre organer, hode og farmer.

Oppdelt kjød kan indføres til:

1. Kristiania,
2. Tønsberg,¹⁾
3. Skien,
4. Arendal,
5. Kristiansand,
6. Stavanger,
7. Haugesund,
8. Bergen,
9. Ålesund,
10. Trondhjem,
11. Bodø.

Indførsel av sådant kjød til andre steder end de her nævnte er forbudt. Landbruksdepartementet kan dog for enkelte tilfælder tillate indførsel til andre steder.

§ 2. Indførsel av blod og hakkekjød samt usaltet benfrit kjød er forbudt, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

På samme måte er indførsel av färekjød i mindre stykker end på 2 kg. og av andet kjød i mindre stykker end på 4 kg. forbudt. Forøvrig er indførsel av saltet kjød tilladt. Saltet kjød, som indføres, skal være undergitt kontrol efter reglerne i denne plakat.

§ 3. Bestemmelserne i §§ 1, 2 og 6 skal indtil videre ikke gjælde for røkte eller saltede skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjød, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), endvidere pølser, posteier o. lign. i lufttæt pakning, indhyllet i gelatin o. lign. eller nedlagt i eddik. Pølser, posteier o. lign. kan kun indføres i særskilte postpakker på indtil 5 kg. vekt.

Ved skinker forståes bogen eller laret av svin med tilhørende ben, med eller uten hud.

Likeledes skal frossent renkjød indtil videre være fritatt for den ved denne plakat anordnede kontrol.

¹⁾ Utgik ved kgl. resol. av 9de februar 1912.

§ 4. Til salt kjød henregnes alene kjød, hvor muskelmassen også i de inderste lag indeholder mindst 4 — fire — procent — salt.

§ 5. Kjød, som er tilsat farvestoffe eller andre konserveringsmidler end koksalt, sukker eller salpeter, såsom

- a) borsyre og borater (boraks),
- b) formaldehyd,
- c) alkali — jordalkali — oxyder — hydroxyder og karbonater,
- d) svovlsyrige og undersvovlsyrige salter (sulfiter og hyposulfiter),
- e) fluorider,
- f) benzoesyre, salicylsyre og deres forbindelser,
- g) klorater

må ikke indføres, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

§ 6.

- a) Efterat det i § 1 og 2 omhandlede i tønder, fustager eller anden indpakning indførte kjød er toldbehandlet eller, forsåvidt stedets toldvæsen og vedkommende kjødkontrollør finder det hensigtsmæssig, før toldbehandling har fundet sted, skal kjødet, førend det uteleveres importøren, underkastes kontrol af dertil av departementet godkjendt kommunal kontrollør.
- b) I særegne tilfælder såsom ved større indførsel til fabrik eller lagerhus, kan departementet bestemme, at kontrollen utføres på vedkommende fabrik eller lager.

§ 7.

- a) Enhver sending av indført kjød, som omfattes af bestemmelserne i disse regler, skal ledsages af papirer bekræftet af stedets norske konsul, som godtgjør, hvorfra kjødet kommer, kjødets art og at kjødet stammer fra dyr, som er undersøkt i levende live af dyrlæge og av ham fundet sundt, og at kjødet ved dyrlægeundersøkelsen er fundet tjenlig til menneskeføde. De indførte fustager eller anden emballage skal være således merket og plombert, at varens identitet efter de ledsagende papirer kan godtgøres. Indtil videre skal der dog ikke kræves dyrlæge-attest for det fra Island indførte saltede fårekjød eller for saltede tarmer.
- b) Landbruksdepartementet bemyndiges til at fastsætte formularer for de attestere, som skal medfølge det fra utlandet indførte kjød.
- c) Forsendelsen skal åpnes i kontrollørens påsyn i det dertil bestemte undersøkelseslokale, eller, forsåvidt kontrol er tilladt i henhold til § 6 b, på vedkommende sted.

Derpå undersøkes, om varen stemmer med angivelsen i de ledsagende papirer, og om varen i sundhetsmæssig henseende frembyder betænkelighet.

§ 8. Når kjødet er kontrollert og fundet tjenlig til menneskeføde, skal der på vedkommende pakning anbringes enten et brandmerke eller et farvestempel.

Stemplet skal for kjød av får, kvæg eller svin være af regelmæssig sekskantet form og sekskantens sider skal være mindst 2,5 cm.

For hestekjød skal stemplet være firkantet med 5 cm. lang grundlinje og 2,5 cm. lang sidelinje.

Stemplet, hvis bokstaver skal være skarpe og tydelige, skal, når farve anvendes, avstemple et rødt merke, som indeholder ordet «Import» samt den kontrollerende kommunens navn.

Indeholder pakningen hestekjød, skal merket angi dette.

§ 9. Hvis kjødet tilbakevises fra kontrollen, fordi de i § 7 omhandlede legitimationer m. v. mangler eller ikke er fyldestgjørende, eller fordi det ikke er tilladt at indføre det til benyttelse som menneskeføde eller det beslaglægges, skal pakningen stempes med en sort trekant av 5 cm. sider, hvor der findes ordene «Import», kontrollkommunens navn og henholdsvis ordet «tilbakevist» eller «beslaglagt».

Den anvendte farve må være holdbar.

§ 10. Der skal tillike foruten stemplingsmerket pålistres sendingen en merkelap, som angir undersøkelsens datum og kontrollørens navn.

Stempelmerkerne skal anbringes på pakningen på mindst 2 steder (et merke på låket og et andetsteds) og på iøinefaldende måte.

§ 11. Kjød, som ikke er bestemt til menneskeføde, kan indføres uten at underkastes kontrol, når kjødet er gjort eller gjøres utjenlig til menneskeføde, såsom ved indsnit i kjødet og tilsetning av kalk, tjærestoffe (karbolsyre, kreosot) o. lign. efter nærmere bestemmelse.

§ 12. Kontrolløren har at anføre i kontrolprotokollen nøiagttige oplysninger om

- a) undersøkelsens datum,
- b) importørens navn,
- c) varens art,
- d) varens oprindelse (avsendelsessted og avsendelsesfirma),
- e) kort angivelse av de ledsagende papirers indhold (sundhetsattest, fustagens eller sendelsens nr.) o. lign.
- f) varens nettovegt (som netto regnes sendelsens indhold av kjød),
- g) det beslaglagte kjøds nettovegt og mængden av det tilbakeviste kjød,
- h) grunden til beslaglæggelsen eller tilbakevisningen,
- i) oplysninger om det i henhold til § 11 indførte kjød, som er utjenlig til menneskeføde.

Den av kontrolløren trufne avgjørelse kan indankes for stedets helseråd. Den, der fremfører kjødet til kontrol, skal i så fald straks protestere mot den trufne avgjørelse og har ved henvendelse til helserådet at kræve dettes kjendelse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjødet blir, indtil kjendelsen er avgitt, at opbevare på forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helserådet ikke opretholder kontrollørens avgjørelse, blir kjødet at stemple — med tilføjelse efter kommunens navn — av ordet «Helseråd».

§ 13. For undersøkelse av det indførte kjød skal erlægges en kontrolavgift av 2 øre pr. kg. Avgiften beregnes etter kjødets vekt.

§ 14. Med hensyn til toldens erlæggelse og eventuel tilbakebetaling av erlagt told for beslaglagt eller tilbakevist kjød, har kontrolløren at rette sig efter den ordning, som i denne henseende måtte træffes af vedkommende toldkammer.

§ 15 Kontroltiden fastsættes af magistraten. Kontrol skal som regel kun finde sted ved dagslys; i mørketiden skal der sørges for tilstrækkelig kunstig belysning af kontrollokalet.

§ 16. Overtrædelse av de i denne plakat givne forskrifter blir, forsåvidt de ikke indgår under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22de mai 1902 § 339.

§ 17. Denne plakat træder i kraft fra 1ste november 1911.

Bilag 4.

Regler

for indførsel og kontrol av ferskt kjød (slagtekjød). Plakat av 4de august 1911.

A. Om indførsel fra utlandet av slagtekjød.

§ 1. Indførsel av fersk slagtekjød av hest, kvæg, får, gjet, svin og ren bestemt til menneskeføde, skal alene være tilladt fra de land, som indførselsplakaten i henhold til lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme (husdyrloven) av 14de juli 1894 med tillægslove til enhver tid bestemmer.

§ 2. Indførsel må alene finde sted til de kjøpsteder eller ladestedere, hvor der er indført offentlig kjødkontrol i henhold til lov av 27de juni 1892 (kfr. lov av 25de juli 1910) om kommunale slagtehus m. v. Landbruksdepartementet kan for enkelte tilfælder tillate indførsel til andre steder. Derhos skal det indtil videre være tilladt at indføre slagtekjød over riksgrænsen mot Sverige til benyttelse for befolkningen i grænsdistrikterne. Likeledes skal frossent renkjød kunne indføres til Finmarken fra de ved Nordishavet og det Hvide Hav beliggende russiske havner uten at underkastes den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 3. Fersk slagtekjød, hvorved forståes slagtemæssig behandlet kjød uten tilsetning av konserveringsmidler, må ikke indføres i mindre dele end halve slagtekropper, opdelt efter længden. Kalver og småfæ kan kun indføres i hele kropper.

§ 4. Ethvert slagt skal være ledsaget av attest fra en i utførselslandet autorisert dyrlæge indeholdende nøigartige oplysninger om slagtningssted og slagtingstid samt bevidnelse om, at dyret er synet af dyrlægen umiddelbart før slagtingen og fundet sundt, og at slagtet er undersøkt og fundet tjenlig til menneskeføde. Hvis attesten omfatter flere slagt i samme forsendelse, skal hvert slagt være således merket, at det efter attesten kan identificeres.

Dog skal for hesteslags vedkommende særskilt attest medfølge for hvert enkelt slagt, og attesten skal derhos indeholde angivelse av hestens signalement og tilstand før slagtingen.

Hvis slagtet indføres fra andre land end Sverige og Danmark, skal dyrlægens attest være påtegnet bevidnelse fra norsk konsul om, at vedkommende dyrlæge er en i utførselslandet autorisert dyrlæge. Til kontrolkommuner kan der dog fra de svenske grænsdistrikter indføres slagt uten dyrlæge-attest, når der medfølger slagtet attest fra svensk politimyndighet, grænsetoldstations-bestyrer eller ordfører i vedkommende kommune med oplysning om kjødets oprindelse, slagtningssted og slagtingstid samt bevidnelse om, at slagtet efter de foreliggende oplysninger ikke stammer fra dyr, som er slagtet på grund av sygdom, og at der ikke i distriket for tiden optræder ondartet smitsom husdyrsygdom. Dog skal disse attestester, når det gjelder hester, indeholde erklæring om, at hesten er besigtiget av attestutstederen umiddelbart før slagtingen og fundet fri for sygdomstegn.

§ 5.	For kontrol av det indførte kjød betales en avgift for hest kr. 1,00 pr. hel eller halv skrot
»	kvæg » 1,00 —»—
»	kalv under 60 kg. vekt kr. 0,50 pr. hel eller halv skrot
»	får kr. 0,50
»	gjet » 0,50
»	ren » 0,50 pr. hel eller halv skrot
»	svin » 1,00 —»—

B. Om kontrollens håndhævelse.

§ 6. I enhver kommune, hvor offentlig kjødkontrol i henhold til loven av 27de juni 1892 er anordnet, skal der være en kontrolstation, hvor kontrollen av det ferske slagtekjød skal foregå.

§ 7.

- a) Intet kjød skal undersøkes og stempler, med mindre det, hvis det stammer fra hest, kvæg (undtagen kalver) eller ren, fremlægges i mindst en fjerdedels krop (for- eller bakfjerding), og hvis det stammer fra kalv, får eller gjet, fremlægges i hele kropper, som kan være delt efter længden; dog skal slagt, som stammer fra dyr, der er slagtet på grund av sygdom (nødslagtede dyr), altid fremlægges i sin helhet. Renkjød, som ved indførsel til kontrolkommune er frossent, skal være frifat for den ved denne plakat anordnede kontrol.
- b) Hele kropper skal ved fremlæggelsen være opbrystet. Med bakparter skal følge nyrene i organisk sammenhæng. Andre organer, som ved slagtningen er fraskilt kroppen, såsom hode, tunge, net, lever, hjerteslag o. lign. kan mottages til kontrol, når de ved et merke er betegnet som tilhørende det slagt, hvormed de fremføres, og for tungens vedkommende er heftet til dette.
- c) Ferske organer av slagtedyr må ikke benyttes som menneskeføde inden en kommune uten at være fremført til kontrol og stemplet.
- d) Kommunestyret kan med approbation av Landbruksdepartementet fastsætte regler, ifølge hvilke større dele av slagt eller flere organer end ovenfor nævnt kan kræves fremlagt for kontrolløren i tilfælde i organisk sammenhæng med slagtet.
- e) Vedkommende undersøkelse i slagteri av dyr, slagtet inden vedkommende kommune, skal samtlige dyrets organer være tilstede og særskilt for hvert dyr fremvises for kontrolløren.

§ 8. Når hesteslagt fremlægges til kontrol, skal slagtet ledsages av attest enten fra en dyrlæge, som meddeler oplysning om hestens tilstand umiddelbart før slagtningen, eller fra to troværdige mænd, som i henhold til en besigtigelse av hesten umiddelbart før slagtningen bevidner, at dyret er fundet frit for sygdomstegn. Attesten skal tillike indeholde oplysning om dyrets farve. Slagtet må være forsynt med merke, som godtgjør dets identitet efter den medfølgende attest. Mændenes troværdighed skal være bevidnet af politiet eller av kommunens ordfører.

§ 9. Slagt, som ved fremførelse til kontrol ikke er i hel og ubeskadiget stand, således at ingen hindedebedækning er fjernet, itler eller andre organdele bortskåret, eller som ikke tilfredsstiller de i § 7 og 8 opstillede krav, eller som fremlægges i tilsmudset tilstand, avvises fra kontrollen, forsåvidt der ikke foreligger grund til at beslaglægge kjødet.

§ 10. Kontrolløren skal, forsåvidt slagtet efter foranstående bestemmelser kan mottages til kontrol, underkaste dette en nøiagtig undersøkelse for at avgjøre, om kjødet er tjenlig til menneskeføde. Avgjørelse herav træffes overensstemmende med den til enhver tid gjeldende instruks for kontrollen. Hvis kontrolløren på grund av særegne forhold ikke kan træffe avgjørelse ved slagtets fremlæggelse, kan avgjørelsen utskytes indtil 24 timer, mellemliggende helligdag ikke iberegnet. Ved undersøkelsen har kontrolløren ret til at gjøre de nødvendige indsnit i kjød og organer.

§ 11.

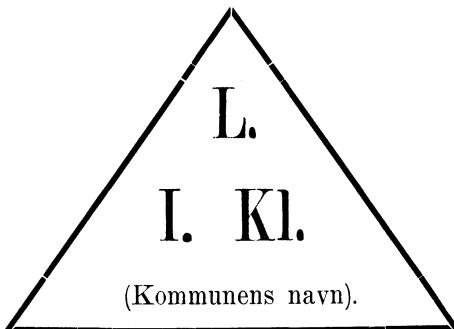
- a) Den, som fremstiller kjød til kontrol, skal ved fremlæggelsen meddele oplysning om, hvad der er ham bekjendt om slagtet, såsom eierens navn, hvorfra slagtet er kommet, slagtingsted og slagtingstid, om dyret har været sykt eller har fåt medicin før slagtingen m. v.
- b) Hvis slagtet stammer fra et sykt dyr, skal der meddeles oplysning om dyrets tilstand før slagtingen, om det har fåt medicin før slagtingen og andre oplysninger, kontrolløren anser nødvendige. Kan fornødne oplysninger ikke tilveiebringes, avvises slagtet, medmindre der ved undersøkelsen findes tegn, som betinger slagtets beslaglæggelse.

§ 12. Når et slagt efter foretaget undersøkelse findes tjenlig til menneskeføde, skal der på slagtet anbringes stempelmerker.

På kjød av slagedyrl, slagtet inden en kommune, hvor kontrol er indført, og undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer således tilstede, at der ingen tvil er om, at organerne tilhører det foreviste slagt, skal, når kjødet i enhver henseende findes sundt og ubetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerker i blå farve og oval form; sådanne stempler, hvis tverdiameter skal være 6 cm. og hvis højdediameter skal være 3,5 cm., skal indeholde foruten kommunens navn (helt eller forkortet) tillike tegnene I. Kl. (ø: første klasse), B. (ø: bykontrol), se høststående tegning.

På kjød av slagtedyr, som enten er indført utenbysfra eller slagtet inden byen, men fremført til kontrol uten tilstedevarelse av dyrets samtlige organer, skal, når kjødet i enhver henseende antages sundt og ubetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerke i blå farve og trekantet form; sådanne triangulære stempler, hvis grundlinje skal være 6 cm. og hvis sider skal være 5 cm., skal foruten vedkommende kommunenes navn tillike indeholde tegnene I. Kl. (ø: første klasse), L. (ø: landskontrol), se hosstående tegning.

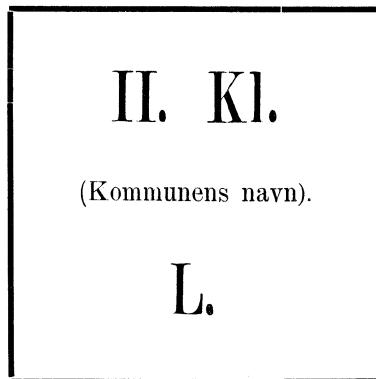

§ 13. På kjød, som ved undersøkelse findes at lide av mangler i sanitær henseende, men hvor den tilstedevarende mangel ved omhyggelig tilberedning ikke antages at kunne betinge fare for den menneskelige sundhet, skal der, hvis kjødet hitrører fra dyr, undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer således tilstede, at der ingen tvil er om, at organerne tilhører det foreviste slagt, anbringes stempelmerker i sort farve og rundt form, hvis diameter skal være 6 cm. Stempelmerket skal avstempe foruten vedkommende kommunenes navn tillike tegnene II. Kl. (ø: 2den klasse), B. (ø: bykontrol), se hosstående tegning.

Hvis kjødet derimot fremstilles til kontrol, uten at samtlige organer er tilstede, eller hvis det er indført utenbysfra, skal der, under samme betingelse

som ovenfor i denne paragraf nævnt, anbringes merker i sort farve og kvadratisk form; kvadratets sider skal være 5 cm., og merket skal avstemple, foruten vedkommende kommunes navn, tillike II. Kl. (ɔ: 2den klasse), L. (ɔ: landskontrol), se hosstående tegning.

§ 14. Hvis der ved undersøkelse av kjødet findes mangler av sådan art, at kjødet ikke ansees tjenlig til menneskeføde, skal det beslaglægges og indtil videre opbevares på kontrolstationen på en sådan måte, at der ingen risiko er for tilsmudsning og bedærvelse av andet kjød eller for spredning av sygdomsstof. Fra kontrolstationen eller fra undersøkelsesstedet skal det beslaglagte kjød føres på forsvarlig vis enten til destruktionsanstalt, opbrændingsovn eller nedgravningsplads for sådant kjød eller til en av kommunen godkjent indretning, hvor kjødet gjennemkokes. Kjødet kan dog tilbakeleveres eieren, hvis det ikke er befængt med nogen sygdom, som ifølge husdyrloven betinger dets opbrænding eller nedgravning. Kjødet skal, hvis det tilbakeleveres eieren, av kontrolløren forsynes med dype indsnit, hvori der strøes ulæsket kalk eller petroleum, rå karbolsyre o. lign., hvorved det gjøres utjenlig til benyttelse for mennesker eller dyr.

§ 15. Den av kontrolløren trufne avgjørelse om kjødets stempling eller beslaglæggelse kan indankes for stedets helseråd. Den, som fremfører kjødet til kontrol, skal i så fald straks protestere mot den trufne avgjørelse og har ved henvendelse til helserådet at kræve dettes kjendelse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjødet blir, indtil kjendelsen er avgitt, at opbevare på forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helserådet ikke opretholder kontrollørens avgjørelse, blir kjødet at stemple med tilføielse — efter kommunens navn — av ordet «Helseråd».

§ 16. Stempelmerkerne skal anbringes på mindst følgende steder på hvert halve slagt:

- I. Hos hest og kvæg (undtagen kalver)
  1. på siden av halsen,
  2. på underarmen,
  3. på bogen,

4. på brystet,
  5. på høiryggen,
  6. i nyrepartiet,
  7. på indssiden av låret,
  8. på utsiden av låret,
  9. på tungen og hodet.
- II. Hos k al v e r og r e n s d y r**
1. på bogen eller underarmen,
  2. på brystet,
  3. på låret eller bækkenpartiet.

- III. Hos s v i n**
1. på hodet,
  2. på brystet,
  3. på bogen,
  4. på ryggen,
  5. på buken,
  6. på låret.

På smågriser er det nok at stemple hodet og ryggen.

- IV. Hos s a u og g j e t**
1. på brystet,
  2. på bogen,
  3. på ryggen,
  4. på låret.

Hos s m å l a m og k i l l i n g e r er det nok at stemple halsen og ryggen.

Hvis kontrolløren finder det hensigtsmæssig, eller hvis kjødets eier kræver det, kan flere stempler anbringes.

§ 17. Enhver kontrolstation skal være forsynt med vand, vask og avløp til kloak, samt de til undersøkelse av slagtet nødvendige instrumenter og for øvrig være indrettet og utstyrt således, som Landbruksdepartementet til enhver tid bestemmer. Stemplene må utenfor bruken opbevares i et sikkert tillåst skap.

Der skal sørges for, at slagtet kan fremlægges til kontrol uten at utsættes for regn eller støv. For det beslaglagte kjød skal der findes et eget ophængningsrum eller en egen kasse, hvilke holdes forsvarlig avlåst.

§ 18. Kontrolstationen skal holdes åpen for undersøkelser og stempling av kjød til de tider, som vedkommende magistrat og formandskap bestemmer.

§ 19. Ved enhver kontrolstation skal der føres en protokol over alt kjød, som fremføres til kontrol ved hovedstationen, samt en anden protokol over alt kjød, som undersøkes utenfor kontrolstationen.

I vedkommende protokol anføres rekvirentens eller eierens navn, kjødets oprindelse (fra indlandet eller fra utlandet), undersøkelsens datum, kjødets art og størrelse samt undersøkelsens resultat. Der skal tillike føres regnskap over de for undersøkelsen betalte avgifter.

§ 20. Når noget kjød avvises, stempes med 2den klasse eller beslaglægges, skal grunden hertil anføres i protokollen.

Det beslaglagte eller efter § 13 stempledé kjød skal veies. Det skal anføres i prolokollen, hvorledes der senere er forholdt med det beslaglagte kjød.

§ 21. Kontrolstationens bestyrer har inden 1ste februar hvert år gjennem vedkommende helseråd og magistrat at avgj til direktøren for Det civile veterinær-væsen en nøiagtig beretning over kontrollens virksomhet i det forløpne år overensstemmende med de for sådan beretning fastsatte skemaer.

§ 22. Overtrædelse av de i denne plakat givne forskrifter blir, forsåvidt de ikke indgår under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22de mai 1902 § 339.

§ 23. De ved de kongelige plakater av 5te november 1895, 2den november 1896, 3dje august 1897, kgl. res. av 19de august 1897 samt de kongelige plakater av 20de oktober 1900, 26de oktober 1901, 24de mai 1907 og 27de november 1908 fastsatte kjødkontrolregler ophæves fra 1ste september 1911 at regne. Denne plakat træder i kraft fra samme dag.

Bilag 5.

Nugjældende bestemmelser angående indførsel av husdyr m. v. (plakat av 16de juli 1907, kfr. plakater av 27de november 1908, 28de april, 18de oktober, 10de november og 1ste desember 1911 samt 9de og 22de februar, 21de juni og 11te oktober 1912 angående indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande).

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14de juli 1894 (med tillægslov av 26de mai 1899) dens § 17 fastsættes herved følgende bestemmelser for indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande:

- I. **Hester** og andre til hesteslegten hørende dyr kan indføres fra Sverige på betingelse av, at der medbringes et for hvert enkelt dyr av politimyndighet eller av norsk konsul bekræftet sundhetsspas, hvorav det fremgår, at dyret har opholdt sig i de sidst forløpne 6 måneder i Sverige, samt at det er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom.

Skyss- og trafikhester, der passerer grænsen for atter at vende tilbake til Sverige, rammes ikke av ovenstående forskrift.

- II. **Storfæ, faar og gjeter** kan indføres fra Sverige til livdyr eller til slagtning på følgende vilkår:

1. a) pr. jernbane eller sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania eller ad nærmeste landevei til Præstebakke eller Kornsjø stationer, hvorfra dyrene snarest mulig pr. jernbane føres videre til Fredrikshald; b) ad Allingmoveien eller over Svinesund gjennem Bergs herred ad nærmeste vei direkte til Fredrikshald; c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 måneder har optrådt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgående 6 måneder er indført fra utlandet.
3. Dyrene skal være merket eller i attesten således bekrevet, at deres identitet kan tilfredsstille konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for sådant øiemed reserverte kvægtorve, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt afdeling på det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende af eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydeligt T.

7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal på samme vis merkes med et i huden indbrændt tydeligt **S**.
  8. De med **T** og **S** brændemerke dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstå på karantænefjøset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, når de ved den på karantænefjøset i Fredrikshald foretage undersøkelse findes fri for tegn på ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerete dyr finder sted, forsåvidt sådan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus.
  9. Karantænefjøset blir at holde strengt avsperret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn på ondartet smitsom husdyrsygdom.
  10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal på en iøinefaldende måte være merket med ordet «**Sund**» samt årstallet for den stedfundne undersøkelse.
  11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring af dyrene samt anskaffelse af tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger, skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en af kommunestyret fastsat og af Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.
  12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angående den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attestér og protokoller m. v.
- III. Forøvrig forbydes indførsel av drøvtyggere (ø: storfæ, sauer, gjeter og andre drøvtyggende dyr) fra alle lande.**
- Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke av dette forbud.
- IV. Svin** forbydes indført fra alle land med undtagelse af de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse dyr til Finmarken.
- Fra Finmarken forbydes svin indført til rikets øvrige egne.
- V. Hunde** tillates indført fra Sverige og Danmark på betingelse av, at der medfølger et av vedkommende lands politimyndighet eller af norsk konsul utfærdiget bevis for, at dyret ikke er indført til utførselslandet fra andet land end Norge i de sidst forløpne 6 måneder. Forøvrig er indførsel af hunde forbudt fra alle lande. Hunder, som benyttes til vogtning av ren-

hjorder og ifølge med disseis eiere eller vogtere kommer fra Sverige, tillates indført frit, hvilket også gjelder, om lapperne på flytningen til Norge har passert finlandsk område.

- VI. **Huder og skind** skal det indtil videre være tilladt at indføre fra Sverige og Danmark på betingelse av, at der medfølger varen et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utstedt bevis om, at hudene og skindene er indkjøpt i vedkommende utførselsland og ikke indførte dertil i rå tilstand fra andre lande. Forøvrig er indførsel av rå dele av drøvtygge og av svin, såsom utilberedte skind og huder (tørrede og saltede huder og skind derunder ikke indbefattet), utilvirkede, utilberedte og urensede hår og børster, som ikke i forveien er desinficerte, samt muler og klover forbudt fra alle lande. Indførsel av usaltet eller utilberedt kjød og flesk samt usmeltet talg skal være forbudt fra Østerrige, Italien, Grækenland, Tyrkiet og Rusland samt fra alle lande utenfor Europa.

Dog skal det være tilladt fra de ved Nordishavet og Det hvite hav beliggende russiske havner at indføre til Finmarken frossent rensdyrkjød.

- VII. Indførsel av **græs, høi og halm** til furage forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, hvorfra det er tilladt at indføre disse varer til Finmarken.
- VIII. **Brukte fjøsredskaper** forbydes indført fra alle land, med mindre det godtgjøres, at de er sikkert desinficerte.

Bilag 6.

**Nugjældende regler for utførsel av heste, hornkvæg, svin, får og gjeter
fra Norge.**

(Konf. plakat av 19de september 1894, plakat av 18de juni 1895 og plakat av
4de august 1896).

§ 1. Heste, hornkvæg, svin, får og gjeter, som med skib agtes utførte til utlandet, skal umiddelbart forinden indskibningen i vedkommende eksportfartøi på avsenderens bekostning undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge og må kun indskibes, såfremt det ved undersøkelsen befinder, at de ikke frembyder tegn til at lide av nogen smitsom sygdom, og der heller ikke er nogen grund til at formode, at de ved berørelse med smittede dyr eller på anden måte nylig kunde være smittet av sådan sygdom. Herom skal av dyrlægen avgis attest til avsenderen.

§ 2. Umiddelbart efterat dyrene er undersøkte og godkjendte, slippes de enten ombord eller ind i en særskilt indhegning, såat berøring med de ikke undersøkte dyr undgåes. Samtidig forsynes hvert dyr med et merke, der betegner, at det er undersøkt og kan utføres. Dyrenes antal og kjøn, samt merkets art anføres i den sundhetsattest, som av dyrlægen utstedes.

§ 3. Forsåvidt undersøkelse foretas umiddelbart før indskibning i lokalskib, der skal gå til eksportstedet, er ny undersøkelse ved ankomsten hertil unødvendig, såfremt enten dyrene i lokalskibet er holdt avsondret fra andre ikke undersøkte dyr, eller samtlige ombordværende dyr er undersøkte og fundne fri for sygdom, og dyrene fra skibet overføres enten direkte til eksportskibet eller til den i § 2 nævnte indhegning.

§ 4. Ethvert skib, som agtes anvendt til utførsel som under § 1 nævnt, skal før hver reise på det første sted, hvor det her i landet indtar dyr, undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge eller, forsåvidt ingen sådan der findes, af stedets politi. Finder den, der har anstillet undersøkelsen, grund til at anse skibet for smittefarlig, må dyr ikke indtas, forinden det er behørig desinficert. Forsåvidt drøvtyggere eller svin agtes utført, skal desinfektion av skibet i ethvert tilfælde finde sted, førend dyrene indskibes. For hver gang skibet er blit undersøkt og godkjent, skal attest herom avgives til skibets fører.

Undersøkelsen og desinfektionen sker på skibets bekostning.

§ 5. For dyrs undersøkelse med merkning betaler avsenderen til dyrlægen for hver forretning:

for hver hest indtil et antal av 10 . . . kr.	1.00
—»— over dette antal . . . »	0.50
» hvert stykke hornkvæg over $\frac{1}{2}$ år . . »	0.50
» — — »— under $\frac{1}{2}$ år . . »	0.25
» mindre dyr (svin, får, gjeter) for et antal af til og med 100 dyr . . . »	0.15 pr. stk.
» de næste 100 dyr . . . . . »	0.12
» det overskytende antal. . . . . »	0.09

Betalingen beregnes efter det samlede antal dyr, som samme eksportør rekvirerer undersøkt på en gang.

For den i § 4 omhandlede undersøkelse av skibet betaler skibets fører dyrlægen eller vedkommende politifunktionær kr. 4.00. Likeså meget betales dem for at påse skibets desinfektion, forsåvidt denne ikke kan finde sted samme dag som undersøkelsen.

§ 6. Departementet for det indre bemyndiges til i tilfælde at gi nærmere bestemmelser angående de her nævnte foranstaltningers gjennemførelse.

Bilag 7.

Anvisning til tuberkulinundersøkelse av besætninger.

Tuberkulinet forsendes i flasker i ufortyndet og steril tilstand. Det må opbevares på et mørkt, kjølig og tørt sted, og holder sig da virksomt i meget lang tid.

Til undersøkelse anvendes til et voksent dyr (hest, kvaeg eller svin) 50 centigram, til ungdyr 30—40 centigram, til kalver og nyfødte dyr 20 centigram etter dyrets størrelse og alder.

Den for hvert dyr bestemte dosis tilblandes i det øieblik, den skal benyttes, med rent og i forveien kogt vand i et rent, kogt vinglas.

Bekvemmere er det dog, hvis man har en avdekt større injektionssprøite, at blande den til vedkommende besætning bestemte mængde tuberkulin med det nødvendige kvantum vand på engang på en større flaske i et forhold av 1 til 10 (10 % således, at der i en fortynding av 5 kubikcentimeter kommer 50 centigram tuberkulin). Av denne fortynding vil altså, når sprøiten rummer 10 kem., 5 kem. være passende dosis for et stort voksent dyr, 4 kem. for et mindre voksent dyr, 3 kem. for et ungdyr og 1—2 kem. for smådyrene. Fortyndingen holder sig dog ikke länge uten at dekomponeres, hvorfor den enten må tillaves på brusstestedet eller også i hjemmet 1—2 dage iforveien og isåfald tilsættes $\frac{1}{2}$ % karbolsyre.

Førend indsprøitung foretages, må samtlige dyrs temperatur være målt; målingen foretages ved et maksimaltermometer, der holdes godt inde i endetarmen i 2 minutter¹⁾, hvorefter termometret trækkes langsomt ut og temperaturen avlæses nøagtig og noteres. Man må være forsynet med 1 termometer for hvert 20 dyr, foruten nødvendig reserve. Til måling av 20 dyr iberegnet avlæsning, nedskrivning av temperaturen, rengjøring av termometret (det avtørres bedst med en klut dyppet i lysol-, kreolin- eller sublimatopløsning) samt dettes indoljning, medgår for en øvet mand ca. $1\frac{1}{2}$ time.

Glem ikke at slå kviksølvøilen ned mellem hver gang termometret benyttes.

Efterat samtlige dyrs temperatur er målt, foretages indsprøitungen av tuberkulinet. Den bør helst ske på halsen, efterat huden iforveien er avbarbert samt renvasket med et desinfektionsmiddel (2 % lysol-, karbol- eller kreolinopløsning, 1 % sublimatopløsning). Injektionssprøiten, hvis stempel maa være

¹⁾ Der fåes i handelen termometere, der kan avlæses allerede efter 1 minuts forløp.

av et materiale, der tåler kokning, må iforveien være kokt. Man bør ha mindst 2 sprøiter og 4 sprøitespidser. Spidsen stikkes igjennem huden, hvorefter sprøiten sættes til spidsen og den nødvendige dose indsprøjtes. Spidsen rengjøres for hver gang ved at dyppes i ren kokhet olje eller i et desinfektionsmiddel. Indsprøitningen bør foretages enten mellem 6—10 om aftenen eller 4—8 om morgenens. Dydrene må under undersøkelsen være i ro på fjøset; 6—7 timer efter indsprøitningen påbegyndes temperaturmålingen igjen, og der fortsættes med denne hver anden time. Dyr, der ved måling indtil den 13de time findes at ha git sikkert tegn på at være tuberkuløse, behøver ikke at måles mere, mens dyr, der ikke har reagert, eller hvis reaktion er tvivlsom, må måles indtil den 17de til 23de time efter indsprøitningen.

Dyrlægen må enten selv foreta målingen eller la denne foreta av mænd, som av ham er git den til temperaturmålingen nødvendige anvisning, og hvis målinger han isåfald personlig må kontrollere. Det må påses, at dydrene ikke vandes umiddelbart foran en måling. Brunstige dyr viser ofte en høiere temperatur end normalt, dog vil den ikke av denne grund stige over 40°.

Undersøkelsens resultat anføres på det dertil bestemte skema og indsendes snarest mulig til veterinær-direktøren.

(Konf. forøvrig cirkulære fra veterinærdirektøren av 7de april 1905).

Bilag 8.

Cirkulære fra direktøren for det civile veterinærvesen av 7de april 1905 om tuberkulosens bekjæmpelse i kvægbesætninger.

Også for budgetterminen 1905—1906 er der i likhet med foregående år av stortingen git bevilgning til:

1. tuberkulinundersøkelser av kvægbesætninger og
2. erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

I. Undersøkelse og foranstaltninger.

Tuberkulosen henregnes til de i husdyrloven av 14de juli 1894 (cfr. lov av 26de mai 1899) kap. 3 omhandlede mildere smitsomme sygdomme, for hvis vedkommende en dyreier er pligtig til at anmelder for det offentlige, når sygdommen måtte vise sig i hans besætning; dyr, der antages angrepne av tuberkulose, er det forbudt at føre på markeder, til dyrskuer, på fremmed beite eller i fremmede fjøs; dog er det tilladt at sælge sådanne dyr til slagt.

Tilladelse til at la kvægbesætning tuberkulinundersøke på offentlig bekostning vil av landbruksdepartementet som tidligere meddeles på derom indsendt særskilt ansøkning, hvortil trykt blanket erholdes ved henvendelse til den dyr-læge, ved hvilken undersøkelsen agtes utført. Ved indsendelsen av ansøkningen har kvægeieren at forpligte sig til efter foretagen undersøkelse, hvis tuberkulose findes i besætningen, inden 3 uker efter undersøkelsen paa betryggende måte at skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stelle de sunde og syke dyr hver for sig både i fjøs og havnegang;
at rense fjøset på betryggende måte, efter hvad dyrlægen derom foreskriver;
at slagte straks dyr, som lider av jurtuberkulose eller lungetæring, og ikke at sælge eller benytte melk fra sådanne dyr uten i kokt tilstand;
at la nyfødte og nyindkjøpte dyr tuberkulinprøve¹⁾, førend de sættes ind i den sunde del av besætningen;
at la de tuberkuløse og mistænkte dyr brændemerke med et T i huden eller på hornet;
at tilbakebetale de med undersøkelsens utførelse forbundne omkostninger, hvis nogen av disse forpligtelser ikke overholdes eller hvis de tuberkuløse dyr ikke nedslagtes inden 6 måneder efter undersøkelsen, hvis erstatning for nedslagtning måtte være indvilget.

¹⁾ Omkostningerne ved sådanne prøver utredes ikke av det offentlige.

I ansøkningen oplyses, om besætningen før er undersøkt og isåfald når og av hvem samt om der dengang var tuberkulose i besætningen.

Hvis besætningen tidligere har været tuberkulinundersøkt, kan indvilgning kun ventes i de tilfælde, hvor besætningen ved sidste prøve endnu viste sig at indeholde tuberkuløse dyr, eller hvor der kan næres frygt for, at smitte i mellemtíden kan være tilført, eller hvor der i øvrig måtte foreligge særlige omstændigheder, som gjør omprøve ønskelig. Forsåvidt derfor ansøkningen angår fornyet prøve, har dyrlægen angående disse punkter at avgive de nødvendige oplysninger på ansøkningen. Det henstilles til dyrlægerne at benytte de nye ansøkningsblanketter, hvorpå findes avtrykt samtlige ovennævnte forpligtelser for ansøkeren.

Med hensyn til de offentlige tuberkulinundersøkelser skal jeg forøvrig bemerke følgende:

Dyrlægen vil ha at underkaste de reagerende dyr en nærmere nøiagtgående undersøkelse, særlig av juret, og at gi eieren underretning om undersøkelsens utfald samt om de nødvendige anvisninger til sygdommens utryddelse i besætningen overensstemmende med følgende regler:

1. de av tuberkulose angrepne eller for sygdommens mistænkte dyr skal på betryggende måte adskilles fra de sunde dyr enten ved opførelse av en skilleveg i fjøset eller ved anbringelse av de sunde dyr i et særskilt fjøs;
2. der skal anvendes særskilte vandings- og foderkar samt øvrige fjøsredskaper, der kommer i berøring med dyrene eller deres avsondringer, til hver avdeling af dyrene. Såvel det for de sunde dyr bestemte rum som de til dem anvendte fjøsredskaper og foderkar må i forveien være tilfredsstillende rensede og desinficerte;
3. den sunde avdeling må stelles av egen røgter eller budeie, eller også må den syke avdeling stelles efter den sunde; idet hele må alt samkvem og færdsel fra den syke avdeling over i den sunde undgås. Når røgteren har stelt den syke del af besætningen, må han vaske og børste sig samt bytte fotte;
4. de syke dyr må holdes borte fra fælles beite såvel på sæteren som hjemme i bygden;
5. sådanne dyr, der efter dyrlægens nærmere undersøkelse findes lidende av jurtuberkulose eller av almindelig utbredt tuberkulose med lungetæring eller avmagring, må slagtes snarest mulig; der må ikke anvendes eller sælges melk av sådanne dyr uten i kokt tilstand;
6. intet sykt eller mistænkt dyr må sælges uten til slagt;
7. kjød av tuberkuløse hjemmeslagtede dyr må ikke sælges, uten at dyret i slagtet tilstand er undersøkt av dyrlæge og av ham erklæret tjenligt til menneskeføde eller uten at det hele slagt føres til kontrolstationen, førend det falbydes;
8. de av tuberkuløse dyr fødte kalve, der skal opdrættes, må skilles fra deres mødre og anbringes i et smittefrit rum samt ikke føres med melk fra syke

- eller mistænkte dyr, uten at den i forveien er kokt; dog kan kalven i de to første døgn gives rå modernmelk, naar juret ikke er angrepet;
9. nyfødte og nyindkjøpte dyr må ikke indsættes blandt den friske del av besætningen, medmindre de ved en i forveien foretagen tuberkulinprøve er fundne sunde.

Resultatet av undersøkelsen for hver besætning anføres på skema, der erholdes utlevert fra amtskontoret. Dette indsendes i utfyldt stand snarest mulig til direktøren for det civile veterinærvesen.

For sit arbeide med disse undersøkelser erholder dyrlægen av statskassen efter indgiven særskilt regning skyss- og kostgodtgjørelse i henhold til lov av 10de juli 1894 samt tillike et honorar, som fastsættes av Landbruksdepartementet under hensyn til reisernes længde og varighet og de undersøkte besætningers størrelse. Honoraret fastsættes og utbetales ved budgetterminens utløp under ét for samtlige de av dyrlægen i terminen foretagne undersøkelser. Skyss- og kostregningerne, der regelmæssig anvises kvartalsvis, bør angi antallet av de på hver reise undersøkte dyr.

For at påse, at de givne forskrifter til tuberkulosens bekjæmpelse efterkommes, vil der desuten i tilfælde bli tilstt dyrlægen skyss- og kostgodtgjørelse samt en arbeidsgodtgjørelse af kr. 4,00 pr. døgn for én reise til vedkommende sted i passende tid, efterat undersøkelsen er foretatt.

Fors v dt flere gårdbrukere i samme gr nd tilst  es offentlig bidrag til tuberkulinundersøkelse av sine besætninger, har dyrlægen at foreta disse unders keler og den eventuelt senere nødvendige inspektion på samme reise, fors v dt der derved ikke vil for rsages et uforholdsm ssig langt fravær fra dyrlægens hjem og forsømmelse av anden p tr ngende eller privat praksis.

Ang  ende fremgangsmåten ved utførelse av tuberkulinunders keler henvises til den i veterin  rsberetningen indtagne anvisning til tuberkulinundersøkelse av kvægbesætninger.

Til veiledning ved bedømmelsen av utfaldet av tuberkulinpr verne meddeles følgende:

Er prøven riktig iverksat og utført, vil der ved bedømmelsen av, hvorvidt et dyr har reagert for tuberkulinpodningen eller ikke, bli at ta hensyn til dyrets alder, dets temperatur f r indsprøtningen, forskjellen mellom begyndelses-temperaturen og den h i ste temperatur, tidspunktet for dette maksimums indtr den i forhold til podningstidspunktet samt temperaturkurvens måte at stige og falde på på begge sider av h idepunktet.

Intet dyr bør podes, som ikke viser normal temperatur, eller som har tydelig feber. Den øverste gr nse for den normale legemsvarme hos voksent kvæg kan sættes til $39,5^{\circ}$ C. og for kalve under 6 måneder indtil 40° C., men den normale temperatur svinger ialmindelighet mellom $38-40^{\circ}$ hos kvæg over 6 måneder og $38,5^{\circ}-39,5^{\circ}$ hos yngre dyr. Friske dyr kan podes, selv om de på grund av begyndende kalvningstegn har en noget forhøjet temperatur.

Erl der forøvrig noget særlig at bemerke ved noget dyr, bør dette antegnes på temperaturlisten.

Ved en typisk reaktion hos ikke før sprøjtede dyr vil temperaturen, oftest efter en ringe nedgang i de første timer efter sprøjtingen sedvanligvis efter 6—8 timers forløp, begynde at stige; stigningen viser sig oftest jevnt tiltagende gjennem flere timer, indtil maksimum nåes ved 11—13—15de time, for derefter atter at falde ned til det normale, inden 24 timer er forløpet siden podningen. Stigningen til maksimum er sedvanligvis noget kortvarigere end faldet ned til det normale. Maksimumstemperaturen kan dog i enkelte tilfælde indtræffe nogen timer såvel før som efter det ovenfor anførte tidspunkt. I tvilsomme tilfælde bør målingen finde sted så hyppig som mulig, i tilfælde hver time; forøvrig bør der altid måles mindst hveranden time.

Hvis der er grund til at anta, at dyret i forveien har været indsprøitet med tuberklin, bør målingen begynde senest allerede 4de time efter indsprøtningen og fortsættes hver time indtil 14de—16de time. Hos sådanne dyr indtræder nemlig ofte reaktionen tidligere end ellers.

Det anvendte tuberkulin må være rent og ikke ældre end 6 måneder; fortynding bør foretages på stedet i det øieblik tuberkulinet skal benyttes. Ved omprøve bør anvendes dobbelt dose.

Ved bedømmelsen av prøvens utfald skal følgende princip følges:

- I. Som reagerende er at anse ethvert dyr, som før indsprøtningen ikke viser en over $39,5^{\circ}$ C. gående temperatur, men hvis temperatur efter indsprøtningen stiger over $39,5^{\circ}$ C., hvis forskjellen mellem høieste og laveste temperatur før og efter indsprøtningen er mindst 1° .
- II. Hos kalve under 6 måneder eller hos voksne dyr, hvor temperaturen før indsprøtningen svinger mellem 39° og $39,5^{\circ}$ C., gir en stigning efter podningen indtil 40° C. grund til at mistænke dyret for at være tuberkuløst.

Tuberkulinprøve av dyr, hvis temperatur overstiger $39,5^{\circ}$ C. må ikke finde sted.

Temperaturstigninger, som ikke når op i $39,5$ C., kan ikke betragtes som tuberkulinreaktion hos kvæg.

Hvis dyrlægen finder bedømmelsen vanskelig eller tvilsom, bør han, førend han uttaler sig for besætningens eier, indhente min avgjørelse.

Omsprøtninger av tvilsomt reagerende dyr kan foretas, når der er forløpet mindst 3 måneder siden forrige podning, men dyret må i denne tid isoleres og behandles som tuberkuløst; sådan omsprøtning vil dog ikke kunne foretas på offentlig bekostning uten efter særskilt tillatelse. Omsprøtning af sikkert reagerende dyr er unødvendig og unyttig.

II. Nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

Angående bevilgningen til erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg meddeles, at bidragene fortiden er forutsat at kunne tilstæs med indtil

trædje parten¹⁾ af det ved nedslagtningen forårsagede tap samt kun at komme de kvægeiere til gode, der ønsker at nedslagte de dyr, der efter offentlig tuberkulinundersøkelse erklæres tuberkuløse eller mistænkte.

Forsåvidt en kvægeier efter offentlig tuberkulinundersøkelse ønsker at nedslagte sine tuberkuløse eller mistænkte dyr og til delvis dækkelse af det derved forvoldte tap agter at søke bidrag af statskassen, har han at underskrive en ansøkning, hvortil blanket erholdes ved henvendelse til vedkommende dyrlæge. I ansøkningen forpligter kvægeieren sig til for det tilfælde, at ansøkningen indvilges,

- 1.²⁾ snarest mulig at slagte de syke dyr;
- 2.²⁾ at la besætningen tuberkulinundersøke 1 gang årlig i de førstkomende år, indtil besætningen efter prøvernes resultat kan antages fri for tuberkulose — dog under forudsætning af, at denne undersøkelse efter derom for hver gang indsendt andragende tillates foretagen på offentlig bekostning;
- 3.²⁾ mot sedvanlig erstatning av statskassen, hvorom andragende blir at indsende for hver gang, at la slagte de syke dyr, som ved disse gjentagne tuberkulinundersøkelser findes tuberkuløse.

Blanketten utfyldes forøvrig af dyrlægen, der tillike besvarer de til ham rettede spørsmål, der skal tjene til belysning af, hvorvidt nedslagtning må ansees ønskelig eller nødvendig. Derpå sender dyrlægen ansøkningen til lensmanden, der efter påført besvarelse af det til ham stillede spørsmål sender den til amtmanden til videre oversendelse til Landbruksdepartementet.

Såfremt andragendet indvilges, har dyrlægen ved sakens tilbakekomst til ham snarest mulig at beramme en dag til dyrenes vurdering og nedslagtning, hvorom eieren blir at underrette.

Dyrene blir af dyrlægen og en af ham opnævnt takstmand at ansætte til den værdi, som de virkelig står i i den tilstand, hvori de forfindes ved taksten, dog således, at der ikke tages hensyn til, at de ved en tuberkulinprøve er påvist at være tuberkuløse, medmindre denne sygdomstilstand af andre grunde (magerhet, hoste, jurlidelse) er åbenbar. Forsåvidt et dys værdi således måtte findes højere end et beløp af kr. 250,00, blir værdien at nedsætte til dette beløp. Fra denne værdi trækkes værdien af huden og slagtet. Hvis huden og slagtet af eieren skal sælges, kommer deres værdi til fradrag med det ved salget indvundne beløp, hvorom af 2 pålidelige mænd attesteteret opgraves gjennem dyrlægen blir at indsænde til veterinærkontoret i forbindelse med takstdokumentet. I modsat fald blir huden og slagtets værdi at ansætte ved takst af dyrlægen og takstmanden.

Er dyrlægen og takstmanden uenige om værdiansættelserne, blir det midlere tal, der fremkommer ved at addere begge takstbeløp og derpå halvere summen, at anse som den rette værdi.

¹⁾ For tiden indtil halvparten.

²⁾ Dyrlægen må ha sin opmerksomhet henvendt på, at disse forpligtelser overholdes.

De slagtede dyr skal undersøkes av dyrlæge, og forsåvidt noget dyr findes angrepet av tuberkulose i så høi grad, at kjødet ansees utjenlig til menneskeføde, skal dyrlægen påse det brændt eller nedgravet, likesom de ved slagtingen førsvrig fundne tuberkuløse dele av dyret snarest mulig må opbrændes eller forsvarlig nedgraves.

Hvis noget dyr ikke slagtes på stedet, men etter vurderingen sælges til slagt, kan dette tillates på betingelse av, at dyrlægen uten utgift for det offentlige etter avtale med kjøperen overværer dyrrets nedslagtning. Forsåvidt dyret sælges til nogen inden en kommune, hvor kommunal kjødkontrol er indført, kan dyrlægen undlate at møte under slagtingen, hvorimot attest fra stedets politi eller 2 troværdige mænd om, at dyret er nedslagte, må indsendes til veterinærkontoret.

Under sit nærvær på stedet ved vurderings- og slagtningsforretningen har dyrlægen at gi kvægeieren anvisning om de nødvendige desinfektionsforanstaltninger, der blir at iverksætte for at hindre utbredelse av smitte efter de syke dyr.

Dyrlægen har snarest mulig at indsende til veterinærkontoret opgave over de ovenomhandlede værdiansættelser, underskrevet såvel av ham selv som den opnævnte takstmand. Sammen med denne opgave har dyrlægen også, forsåvidt slagtingen efter det foregående er overværet av ham, at indsende en nægtig beretning om den efter slagtingen foretagne undersøkelse, idet det påses, at hvert dyr identificeres med vedkommende dyr på de for tuberkulinprøver anordnede skemaer.

For sit arbeide med vurderingen og undersøkelsen av de slagtede dyr m. v. er dyrlægen berettiget til foruten skyss- og kostgodtgjørelse efter skyss- og kostloven at beregne kr. 2,00 og kr. 4,00 pr. døgn i henhold til husdyrlovens §§ 23 og 24.

Den opnævnte takstmand tilkommer for de av ham utførte forretninger kr. 2,00 pr. døgn. Denne godtgjørelse bør av dyrlægen for det offentlige utlægges til takstmanden. Efter regning vil dyrlægen da erholde utlægget refundert samtidig med utbetalingen av hans egen for disse forretninger tilkommende godtgjørelse, der vil anvises ham ved budgetterminens utløp i forbindelse med honoraret for tuberkulinundersøkelsene, godtgjørelse for inspektioner etc. i terminen.

Utdrag av lov

om offentlige tjenestemånds skyss- og kostgodtgjørelse av 10de juli 1894.

Av denne lov hitsættes:

§ 2. Skyssgodtgjørelsen blir at beregne efter følgende regulativ:

Pr. kilometer.					Pr. sjømil.
Landskyss.		Båtskyss.			
Tilsigelses- station.	Fast station.	Tilsigelses- station.	Fast station.	Jernbane.	Dampskib.
Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.	Øre.
16	20	37	40	6	40

§ 8. Hvor befordring alene kan ske på sadel, kløv eller med ren, eller hvor den reisende alene kan komme frem tilfods, og hans tøi m. v. må bæres, er vedkommende berettiget til, foruten den ham efter regulativet tilkommende godtgjørelse fra fast station, at erholde erstattet etter regning, hvad han har erlagt i nødvendige utgifter til befordring av sit tøi samt for veiviser, hvor sådan er benyttet, og desuten, hvad han i befordring for sig selv har erlagt utover nævnte regulativsats.

Likeledes er — forsåvidt angår befordring utenfor de almindelige skyss-ruter forøvrigt, tillands eller tilvands, — den reisende berettiget til erstatning for havte utgifter utover den ham tilkommende regulativsats fra fast station. Samme regel gjelder også under reiser på de almindelige skyssruter, forsåvidt nødvendigt forretningsmæssigt ophold mellem stationer på samme kræver en tid utover den, hvori de skyssende er forpligtet til at vente.

Forsåvidt i distrikter, hvor befordring alene kan ske ved ren, den reisende benytter egne ren, blir den ham tilkommende skyssgodtgjørelse at bestemme av kongen.¹⁾

§ 9. Foruten den foran bestemte skyssgodtgjørelse, der også indbefatter tilsigelsespenze samt leie av båt og andre reiseredskaper, erholder samtlige tjenestemænd erstatning efter regning for nødvendigt utlæg til befordring.

¹⁾ Konf. kgl. resol. av 30te juni 1900 angående skyssgodtgjørelse for offentlige tjenestemånds befordring med egne ren.

- a. av medført nødvendig bagage, hvilken godtgjørelse dog ikke må overstige den vedkommende tjenestemand tilkommende skyssgodtgjørelse for egen befordring.
  - b. av fornøden bagage mellem bopæl eller forretningssted og det sted, hvor skyssbefordringen begynder eller ender,
  - c. av egen person ombord til og island fra dampskeb,
- samt utlæg av bom-, bro-, brygge- og færge-penge og for soveplads i jernbanevogne, forsåvidt reisen er foregået om natten, og sådan plads er benyttet.

Ved reise på jernbane eller med dampskeb tilstædes ingen anden godtgjørelse for befordring end i §§ 2, 3, 4 og i nærværende paragraf bestemt.

§ 13. Den mindste veilængde, som må reises, når godtgjørelse for skyss, såvel tillands som tilvands, skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbage.

Skyssen godtgøres kun for den virkelige veilængde, dog så, at for de strækninger, hvor skyssbetaling erlagges efter en større veilængde end den virkelige (se lov om skyssvæsenet af 14de juli 1893 § 30), tilkommer der tjenestemanden skyssgodtgjørelse efter denne forøkede veilængde.

§ 15. Godtgjørelse for befordring med dampskeb skal beregnes efter den avstand, hvorefter passagerbilletten betales.

(Dyrlægen har kostgodtgjørelse efter 3dje klasse, nemlig kr. 4.00). (Konf. § 18).

§ 18. På reiser med dampskeb skal de til 1ste klasse hørende tjenestemand være berettiget til at erholde i kostgodtgjørelse kr. 7.00, de til 2den klasse hørende kr. 6.00, de til 3dje klasse hørende kr. 5.00 og de til 4de klasse hørende kr. 4.00 for hvert døgn, i hvilket reisen med dampskeb har varet uavbrudt mindst 6 timer.

Samme kostgodtgjørelse tilkommer der dem også under ophold i kjøbstad eller ladested på forretningsreiser, under hvilke de må opholde sig i byen i mindst 12 timer. Det samme gjælder for sammenhængende ophold på dampskeb og i by i tilsammen mindst 12 timer.

§ 21. Den mindste veilængde, som såvel tillands som tilvands må reises, når kostgodtgjørelse skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbage.

§ 22. Døgn efter denne lov regnes fra det klokkeslet, da reisen påbegyndes. Dele av et døgn på 5 timer og derover regnes for helt døgn; dele av et døgn på mindre end 5 timer medregnes ikke. Dog tilkommer vedkommende kostgodtgjørelse, når den hele på en reise tilbakelagte veilængde utgør mindst 20 km., selv om dertil ikke er medgåt 5 timer.

§ 30. Regninger over skyss- og kostgodtgjørelse, som efter denne lov tilkommer nogen af det offentlige, skal, forsåvidt ingen tidsbestemmelse på andet sted måtte være git, være indsendt til vedkommende myndighed i det seneste inden seks måneder efterat saken eller forretningen er tilendebragt, da i mangel derav fordringen ikke godtgøres av det offentlige.

Nr. 10.

Skemaer

til veiledning ved utfærdigelse av regninger for reiser i veterinær-væsenets anliggender.

Regning
over undertegnede tilkommende skyssgodtgjørelse for reiser i veterinær-væsenets
anliggender i kvartal 19

Dato.	Fra — til (Herunder blir vei-længerne at opføre station for station).	Km. land-skyss.		Km. båt-skyss.		Jernbane à 6 øre pr. km. Dampskib à 40 øre pr. mil	Utlæg ¹⁾
		Tilsgelæssstation. 16 øre.	Fast eller ingen station. 20 øre.	Tilsgelæssstation. 37 øre.	Fast station. 40 øre.		

I henhold til foranstående beregning tilkommer der mig for reiser i kvartal følgende godtgjørelse:

For	kilometer landskyss à 16 øre . . . . . kr.
»	— — à 20 » . . . . . »
»	båtskyss à 37 » . . . . . »
»	— — à 40 » . . . . . »
»	jernbane à 6 » . . . . . »
»	mil dampskib à 40 » . . . . . »

Tils. skyssgodtgjørelse kr.
Udlæg . . . . . »

Tilsammen kr.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det atesteres:

at de ovenfor anførte vei-længer er virkelig reiste;

at reiserne er foretaget ad den vej og på den måte, hvorpå de med mindst utgift for det offentlige kunde ske;

at en til den beregnede forsterkede båtskyssgodtgjørelse svarende skyss har været nødvendig og er blevet benyttet; at reisen ikke uten skade har kunnet utsættes, samt at der på samme båt ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget;

at ingen andre forretninger, for hvilke skyssgodtgjørelse tilkommer mig, er utført på ovenanførte reiser;

at de opførte utlæg har fundet sted og været nødvendige;

at reiserne er anset nødvendige i det offentliges interesse for at virke til forebyggelse af smitsom husdyrsygdom og få den standset.

..... den ..... 19 .....

(Amts-)Dyrlæge.

¹⁾ Specifieses og angis hvortil.

Regning
**over undertegnede tilkommende skyssgodtgjørelse for reiser i veterinærvesenets
anliggender i kvartal 19 i anledning av offentlige tuberkulinundersøkelser.**

Dato.	Fra — til (Herunder blir veilængderne at opføre station for station.)	Km. land- skyss.		Km. båt- skyss.		Jernbane à 6 øre pr. km.	Dampslib à 40 øre pr. mil	Utlæg. ¹⁾	Antal undersøgte dyr.
		Tilsigelsessation. 16 øre	à 20 øre	Fast (eller ingen) station.	Tilsigelsessation. 37 øre	à 40 øre	Fast station.		

I henhold til foranstående beregning tilkommer der mig for reiser
i kvartal følgende godtgjørelse:

For	kilometer landskyss à 16 øre . . . . . kr.
»	— — à 20 » . . . . . »
»	— båtskyss à 37 » . . . . . »
»	— à 40 » . . . . . »
»	— jernbane à 6 » . . . . . »
»	mil dampskib à 40 » . . . . . »

Tils. skyssgodtgjørelse kr.
Utlæg . . . .

Tilsammen kr.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres:

at de ovenfor anførte veilængder er virkelig reiste;

at reiserne er foretaget ad den vei og på den måte hvorpå de med mindst utgift
for det offentlige kunde ske.

at en til den beregnede forsterkede båtskyssgodtgjørelse svarende skyss har
været nødvendig og er blevet benyttet, at reisen ikke uten skade har kunnet
utsættes, samt at der på samme båt ikke har været befordret nogen anden
til skyssgodtgjørelse berettiget;

at ingen andre forretninger, for hvilke skyssgodtgjørelse tilkommer mig, er ut-
ført på ovenanførte reiser;

at de opførte utlæg har fundet sted og været nødvendige;

at reiserne er utførte til foretagelse av tuberkulinundersøkelse, der er indvilget
til utførelse paa offentlig bekostning eller til inspektion av de til forebyggelse
av tuberkulose givne forskrifters gjennemførelse eller til nedslagtning av
tuberkuløst kvæg.

..... den ..... 19 .....

(Amts-)Dyrlæge.

¹⁾ Specifieres og angis hvortil.

Regning¹⁾

over undertegnede tilkommende kostgodtgjørelse for reiser i veterinærvesenets
anliggender i kvartal 19 , i anledning av offentlige tuberkulinprøver.

Avreist		Hjemkommen.		Antal døgn.	Godtgjørelse.		Reisens længde kilometer.
Dato.	Klokkeslet.	Dato.	Klokkeslet		Kr.	Øre.	

Tils.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres, at det opførte
antal døgn virkelig er medgået og har været nødvendigt i det offentliges interesse.

..... den ..... 19 .....

.....
(Amts-)Dyrslæge.

¹⁾ Skyss- og kostregninger i anledning av tuberkulinprøver indsendes samtidig
til veterinærkontoret.

Opgave
**over inspektions- og nedslagtningsforretninger m. m. efter offentlige
tuberkuloprøver.¹⁾**

I ..... kvartal 19..... har jeg foretaget følgende tilsynsreiser à kr. 4,00 pr. døgn: (kfr. veterinærdirektørens cirkulære av 7de april 1905, 2den side).	I ..... kvartal 19..... har jeg foretaget følgende takst- og undersøkelsesforretninger ved kommende kvæg, slagtet mod erstatning af statskassen: (kfr. veterinærdirektørens cirkulære af 7de april 1905, 4de side).
Til (her angives vedkommende eier oggaard).	Til (her angives vedkommende eier oggaard).
Forretningen varede fra (datoen og klokkeslet).	Forretningen varede fra (datoen og klokkeslet).
Forretningen varede til (datoen og klokkeslet).	Forretningen varede til (datoen og klokkeslet).
Antal døgn ²⁾ à kr. 4,00.	Antal honorarer à kr. 2,00 pr. døgn ²⁾ for takst- forretninger.
	Antal honorarer à kr. 4,00 pr. døgn ²⁾ for undersøkel- sesforretninger.
	Antal utlæg til takst- mænd à kr. 2,00.

..... den ..... 19 .....

¹⁾ Indsendes av dyrlægerne kvartalvis i forbindelse med skyss- og kostregningerne.
²⁾ Dele av et døgn medregnes, selv om der ikke er medgaaet 5 timer.

Forts. (*Suite.*)

- Nr. 163. Skolevesenets tilstand 1909. (*Instruction publique.*)
— 164. Forsomte børn 1908 og 1909. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
— 165. Norges kommunale finanser 1908. (*Finances des communes.*)
— 166. Norges telegrafvæsen 1910/11. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)
— 167. Haandverkstællingen 1910. (*Recensement des métiers en 1910.*)
— 168. Fængselsstyrelsens aarbok 1908. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
— 169. Aktieselskaper 1910. (*Sociétés par action 1910.*)
— 170. Folketælling 1 december 1910. Første hefte: Folkmængde i Rikets forskjellige administrative inndelinger m. v. (*Recensement. I. Population des Divisions administratives, etc.*)
— 171. Norges postvæsen 1911. (*Statistique postale.*)
— 172. Norges handel 1911. (*Commerce.*)
— 173. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1910. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
— 174. Den norske Statskasses finanser i budgettaarene 1 april 1905 – 30 juni 1910. (*Finances de l'Etat pour les exercices 1 avril 1905 à 30 juin 1910.*)
— 175. Ulykkesforsikring 1908. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 176. Norges sparebanker 1911. (*Caisse d'épargne.*)
— 177. Norges skibsfart 1910. (*Navigation.*)
— 178. Civil retspleie 1910. (*Justice civile.*)
— 179. De faste eiendomme 1906–1910. (*Propriétés foncières rurales.*)
— 180. Fiskerforsikringen 1911. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 181. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1910. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 182. Folketælling 1 december 1910. Andet hefte: Finner og Lapper. Hjem vendte Norsk-Amerikanere. Dissentere. Blinde, Døve og Sindssyke. (*Recensement. II. Finnois et Lapons. Norvégien rentrés après avoir émigré en Amérique. Dissidents, aveugles, sourds et aliénés.*)
— 183. Industristatistik 1910. (*Statistique industrielle.*)

Trykt 1913:

- 184. Rekrutering 1911. (*Recrutement.*)
— 185. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1910. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 186. Norges fiskerier 1911. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 187. Folkemængdens bevægelse 1908 og 1909. (*Mouvement de la population.*)
— 188. Folketælling 1 december 1910. Tredje hefte: Bebodde hus og husholdninger. (*Recensement. III. Maisons habitées et ménages.*)
— 189. Stortingsvalget 1912. (*Elections en 1912 pour le «Storting».*)
— 190. Sindssykeasylernes virksomhet 1911. (*Hospices d'aliénés.*)
— 191. Norges telegrafvæsen 1911/12. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)
— 192. De offentlige jernbaner 1911/12. (*Chemins de fer publics.*)
— 193. Private aktiebanker 1911. (*Banques privées par actions.*)
— 194. Haandverkstællingen 1910. 2. hefte. (*Recensement des métiers en 1910. II.*)
— 195. Ulykkesforsikring 1910. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 196. Jordbruk og feedrift 1906–1910. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
— 197. Norges bergverksdrift 1911. (*Mines et usines.*)
— 198. Norges skibsfart 1911. (*Navigation.*)
— 199. Alkoholstatistik. II. 1908–1911. (*Statistique des boissons alcooliques: II. 1908 à 1911.*)
— 200. Den ørlidelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1910–1912. (*L'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
— 201. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1911. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)

Det Statistiske Centralbyraa har desuten bl. a. utgit følgende verker:

- Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 32te aargang, 1912.
Kristiania 1913. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Meddelelser fra Det Statistiske Centralbyraa. Senest utkommet: Tretiende bind,
1912. Kristiania 1913. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)
- Kongeriket Norges civile, geistlige og judiciale inddeling 1 april 1912. Kristiania
1912. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques et judiciaires du royaume de
Norvège le 1 avril 1912.*)
- Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—31 december 1910. Kristiania
1889 og 1913.

Samtlige verker er tilsalgs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

21. august 1913.
